

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ»**

**ΑΡΒΑΝΙΤΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2006

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ»**

**ΑΡΒΑΝΙΤΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Εισαγωγή:</u> σελ.3

Κεφάλαιο 1ο:

Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση.....σελ.5
1.1.1. Θεσμικά όργανα της Ε.Ε.....σελ.5
1.1.2. Το ιστορικό των Ιδρυτικών Συνθηκών.....σελ.7
1.1.3. Από τις τρεις Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....σελ.7
1.2. Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....σελ.8
1.2.1. Οφέλη της Διεύρυνσης.....σελ.9
1.3. Περιφερειακές ανισότητες στον Ευρωπαϊκό χώρο.....σελ.10
1.3.1. Αιτίες των Περιφερειακών Ανισοτήτων.....σελ.11
1.4. Η εσωτερική συνοχή, μείζων στόχος της Ευρωπαϊκής Οικοδόμησης...σελ.13
1.5. Περιφερειακή πολιτική.....σελ.14
1.6. Τα βήματα της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.....σελ.15

Κεφάλαιο 2ο:

Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής

2.1. Τα Χρηματοδοτικά Μέσα της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής.....σελ.20
2.1.1. Διαρθρωτικά Ταμεία.....σελ.20
2.1.2. Ταμείο Συνοχής.....σελ.23
2.1.3. Μέριμνα για τα νέα μέλη.....σελ.23
2.2. Στόχοι Προτεραιότητας.....σελ.24
2.2.1. Nuts.....σελ.27
2.3. Τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....σελ.28
2.3.1. Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης(Κ.Π.Σ.).....σελ.29
2.3.2. Κοινοτικές πρωτοβουλίες.....σελ.29
2.3.3. Καινοτόμες Δράσεις-Ενέργειες σελ.32

Κεφάλαιο 3ο:

3^η Προγραμματική Περίοδος

3.1. Ιστορική αναδρομή στο Α΄ και Β΄ Κ.Π.Σ.....σελ.37
3.2. Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....σελ.38
3.3. Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και νέο πλαίσιο εφαρμογής.....σελ.41
3.3.1. Αναγκαιότητα νέου συστήματος.....σελ.41
3.3.2. Αρχές νέου συστήματος.....σελ.42
3.3.3. Όργανα νέου συστήματος.....σελ.43
3.4. Άξονες Προτεραιότητας και Επιχειρησιακά Προγράμματα Γ΄ ΚΠΣ.....σελ.44
3.4.1. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....σελ.46
3.4.2. Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....σελ.56
3.4.3. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....σελ.67
3.4.4. Ταμείο Συνοχής.....σελ.71

Κεφάλαιο 4ο:

Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

4.1 Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.....σελ.73
4.1.1. Γενικές Αρχές Διαρθρωτικών Ταμείων.....σελ.73
4.1.2. Η Εφαρμογή των Προγραμμάτων.....σελ.73
4.2. Όργανα Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.....σελ.80
4.2.1. Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής, Παρακολούθησης για τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....σελ.82

4.2.2. Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής, Παρακολούθησης για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....σελ.82	σελ.82
4.3. Διαδικασίες Έγκρισης Ένταξης Έργων/Πράξεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα.....σελ.82	σελ.82
4.4. Δικαιούχοι, Αποδέκτες, Ωφελούμενοι των Προγραμμάτων.....σελ.89	σελ.89

Κεφάλαιο 5ο:

Χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ηπείρου-Ταυτότητα Ν. Πρέβεζας

5.1. Χαρακτηριστικά περιφέρειας Ηπείρου.....σελ.90	σελ.90
5.1.1. Οι βασικοί περιφερειακοί δείκτες : Συγκρίσεις με μέσο όρο χώρας και Ε.Ε. Διαχρονική εξέλιξη.....σελ.90	σελ.90
5.1.2. Ενδοπεριφερειακές ανισότητες : Διαχρονική εξέλιξη, εκτίμηση τάσεων.....σελ.92	σελ.92
5.2. Στόχοι και στρατηγική για την περίοδο 2000-2006.....σελ.93	σελ.93
5.2.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα – Προβλήματα και περιορισμοί.....σελ.93	σελ.93
5.2.2. Στρατηγικοί στόχοι.....σελ.94	σελ.94
5.3. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου.....σελ.94	σελ.94
5.3.1. Βασικοί Στόχοι και Περιεχόμενα του Προγράμματος.....σελ.95	σελ.95
5.4. Ταυτότητα Ν. Πρέβεζας.....σελ.97	σελ.97
5.4.1. Δημογραφικά και Κοινωνικά χαρακτηριστικά.....σελ.97	σελ.97
5.4.2. Παραγωγική Βάση.....σελ.98	σελ.98

Κεφάλαιο 6ο:

Ο Ν. Πρέβεζας στο Πλαίσιο της Περιφερειακής Ανάπτυξης

6.1. Συνοπτική Εικόνα του Νομού (αδυναμίες-ανάγκες).....σελ.106	σελ.106
6.2. Γενικοί στόχοι και αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2000-2006.....σελ.108	σελ.108
6.2.1. Στρατηγική Ανάπτυξης.....σελ.108	σελ.108
6.2.2. Γενικοί Στόχοι.....σελ.108	σελ.108
6.2.3. Ειδικοί Στόχοι.....σελ.108	σελ.108
6.2.4. Στρατηγική επίτευξης των Ειδικών Στόχων.....σελ.113	σελ.113
6.3. Συνάφεια με Τομεακές και Περιφερειακές κατευθύνσεις του Σ.Π.Α. 2000-2006.....σελ.113	σελ.113
6.4. Αξιολόγηση.....σελ.115	σελ.115
6.5. Προτάσεις και έργα για το Γ΄ Κ.Π.Σ.....σελ.117	σελ.117
6.6. Συμπεράσματα.....σελ.136	σελ.136

Κεφάλαιο 7ο:

Α΄ Κ.Π.Σ.-Πλαίσιο Στρατηγικής

7.1. Πλαίσιο Στρατηγικής σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....σελ.137	σελ.137
7.2. Πλαίσιο Στρατηγικής σε επίπεδο χώρας.....σελ.137	σελ.137
7.3. Επισκόπηση δεδομένων για τη διαμόρφωση Στρατηγικής Ανάπτυξης του Ν. Πρέβεζας.....σελ.138	σελ.138
7.4. Προκαταρκτικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Ν.Πρέβεζας.....σελ.145	σελ.145
7.4.1. Κύριος Στόχος και Προτεραιότητες του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης.....σελ.145	σελ.145
7.4.2. Μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Ν.Πρέβεζας.....σελ.146	σελ.146
7.4.3. Ανάλυση του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης.....σελ.148	σελ.148
7.5. Συμπεράσματα.....σελ.162	σελ.162

Συμπεράσματα:.....σελ.164

Βιβλιογραφία:.....σελ.166

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η περιφερειακή πολιτική. Η πολιτική αυτή υλοποιείται μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενα κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και τα άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας με στόχο την αρμονική ανάπτυξη και μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρέμβαση αυτή της Κοινότητας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον την τρέχουσα περίοδο. Σήμερα βρισκόμαστε στην διάρκεια του τρίτου σε σειρά διαρθρωτικού προγράμματος 2000-2006 το οποίο εμπεριέχει σημαντικές αλλαγές και ιδιαίτερες απαιτήσεις σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα. Ταυτόχρονα όμως βρισκόμαστε και σε ένα νέο σημείο καμπής για την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την Πέμπτη κατά σειρά διεύρυνσή της και την ένταξη των 10 νέων κρατών-μελών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το σημαντικό ιστορικό αυτό γεγονός διαμορφώνει νέες συνθήκες και ιδιαίτερες αλλαγές όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στη χώρα μας η θέση αρκετών ελληνικών περιφερειών χρηματοδοτούμενων έως πρόσφατα από τα προγράμματα αυτά έχει βελτιωθεί, ιδίως συγκριτικά με τον μέσο όρο των 25 πλέον κρατών-μελών και αναμένεται από το 2006 να εξαιρεθούν από τις χρηματοδοτήσεις του Στόχου 1.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των διαρθρωτικών αυτών προγραμμάτων ο ρόλος των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καταδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικός καθώς υλοποιούν και διαχειρίζονται μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών και κοινοτικών πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο αξιοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο τις χρηματοδοτικές δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό προσφέρουν την απαραίτητη υποστήριξη στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες κάθε νομού, συμβάλλοντας έτσι στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη αλλά και την σύγκλιση όλων των οικονομικών και κοινωνικών φορέων των περιοχών που δραστηριοποιούνται δημιουργώντας παράλληλα κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο μπορεί να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της κάθε περιόδου, ανάλογα βέβαια με τα κονδύλια και τις τάσεις της κοινωνίας.

Η παρούσα έρευνα επιχειρεί να παρουσιάσει τον τρόπο διαχείρισης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών από το αρχικό στάδιο του κοινοτικού κανονισμού και των οδηγιών που ορίζει η Κοινότητα για κάθε κράτος-μέλος έως το τελικό στάδιο της υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών σε τοπικό επίπεδο. Για την προσέγγιση του θέματος αναφέρεται το παράδειγμα του νομού Πρέβεζας.

Μεθοδολογικά η εργασία διαρθρώνεται σε επτά κεφάλαια. Ειδικότερα:

Το πρώτο κεφάλαιο ξεκινά με μια εισαγωγική αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ιδρυτικές της συνθήκες. Κατόπιν αναλύονται οι περιφερειακές ανισότητες που παρουσιάζονται στον ευρωπαϊκό χώρο και οι αιτίες που τις προκαλούν για να καταλήξει στην περιφερειακή πολιτική που ασκεί η Κοινότητα προκειμένου να εξομαλύνει τις ανισότητες αυτές. Στο τέλος του κεφαλαίου επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή στα σημαντικότερα στάδια της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται τα χρηματοδοτικά μέσα άσκησης της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής, οι τρεις στόχοι προτεραιότητας-παρέμβασης των Διαρθρωτικών Ταμείων καθώς επίσης περιγράφονται και οι τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Διαρθρωτικό Πρόγραμμα της τρίτης Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 αναλύοντας διεξοδικά τόσο το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο, τους Άξονες Προτεραιότητας, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αυτού όσο και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και το Ταμείο Συνοχής που επίσης περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα.

Το τέταρτο κεφάλαιο πραγματεύεται την διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων από το αρχικό στάδιο του κοινοτικού κανονισμού και των οδηγιών που ορίζει η Κοινότητα για κάθε κράτος-μέλος έως το τελικό στάδιο της υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών σε τοπικό επίπεδο από τους φορείς υλοποίησης.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της περιφέρειας Ηπείρου και οι στρατηγικοί της στόχοι για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 με εκτενή αναφορά στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.). Στη συνέχεια γίνεται αναλυτική αναφορά στα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του νομού Πρέβεζας.

Στο έκτο κεφάλαιο περιγράφονται οι υφιστάμενες συνθήκες στο νομό και η αναπτυξιακή στρατηγική που ακολουθήθηκε για την περίοδο 2000-2006. Επίσης γίνεται αναφορά στα έργα που εντάχθηκαν για την Γ΄ προγραμματική περίοδο και το στάδιο εξέλιξης των σημαντικότερων.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζεται η στρατηγική ανάπτυξης που ακολουθείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την Δ΄ προγραμματική περίοδο. Επίσης γίνεται επισκόπηση των δεδομένων για τη διαμόρφωση στρατηγικής ανάπτυξης στο νομό Πρέβεζας. Τέλος προτείνονται έργα ανά άξονα προτεραιότητας λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του νομού.

Τέλος παρατίθενται τα συμπεράσματα που προέκυψαν μέσα από την έρευνα για τις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και ειδικότερα στο νομό Πρέβεζας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών, οι οποίες έχουν δεσμευτεί να συνεργάζονται για την ειρήνη και την ευημερία, δεν είναι ένα κράτος που επιδιώκει να αντικαταστήσει τα υπάρχοντα κράτη και να είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο οργανισμό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ομοσπονδία, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ούτε απλώς ένας οργανισμός συνεργασίας μεταξύ κυβερνήσεων, όπως τα Ηνωμένα Έθνη.

Στην πραγματικότητα, είναι μοναδική στον κόσμο. Οι χώρες που αποτελούν την Ένωση (τα "κράτη –μέλη" της) έχουν θεσπίσει κοινά θεσμικά όργανα στα οποία εκχωρούν ορισμένες εξουσίες τους, έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικές αποφάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, συνενώνουν τις εθνικές κυριαρχίες τους ούτως ώστε να αποκτήσουν ισχύ και παγκόσμια επιρροή την οποία καμία δεν θα μπορούσε να έχει μόνη της. Αυτή η από κοινού άσκηση της εθνικής κυριαρχίας καλείται « Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μια δύναμη με περισσότερους από 450 εκατομμύρια κατοίκους που ανήκουν στα 25 πλέον κράτη- μέλη της. Η Ε.Ε. διαθέτει 208 περιφέρειες, 3.337.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα έκταση, ενώ το Ακαθάριστο Κοινωνικό Προϊόν ανέρχεται σε 6,2 τρις ευρώ (τρέχουσες τιμές 1996).

1.1.1. Θεσμικά όργανα της Ε.Ε.

Στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων της Ένωσης γενικά, και στη διαδικασία συναπόφασης ειδικότερα συμμετέχουν τα τρία κύρια θεσμικά όργανα :

- ❖ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο αντιπροσωπεύει τους πολίτες της ένωσης και εκλέγεται άμεσα από αυτούς.
- ❖ Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αντιπροσωπεύει τα μεμονωμένα κράτη μέλη.
- ❖ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθήκον της οποίας είναι να προασπίζει τα συμφέροντα της ένωσης συνολικά.

Αυτό το "θεσμικό τρίγωνο" παράγει τις πολιτικές και τη νομοθεσία (οδηγίες, κανονισμούς και αποφάσεις) που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ένωση. Καταρχήν, η επιτροπή είναι εκείνη που προτείνει νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία, άλλα το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο είναι εκείνα που την εγκρίνουν. Ζωτικό ρόλο διαδραματίζουν και δύο άλλα θεσμικά όργανα:

Το Δικαστήριο εξασφαλίζει την τήρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας,

ενώ το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της Ένωσης.

Τα θεσμικά αυτά όργανα συστήθηκαν από τις Συνθήκες, οι οποίες προσφέρουν το έρεισμα για κάθε ενέργεια της Ένωσης. Οι Συνθήκες έχουν εγκριθεί από τους προέδρους και πρωθυπουργούς των κρατών μελών και έχουν επικυρωθεί από τα κοινοβούλια τους.

Θεσπίζουν τους κανόνες και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

Εκτός από τα θεσμικά όργανα, η Ένωση διαθέτει ορισμένους άλλους οργανισμούς που διαδραματίζουν ειδικευμένο ρόλο:

❖ Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής.

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής προφυλάσσει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ένωσης από κρούσματα κακής διοίκησης.

❖ Ευρωπαϊός επόπτης προστασίας των δεδομένων.

Ο ΕΕΠΔ εξασφαλίζει ότι, κατά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των ατόμων, τα θεσμικά και άλλα όργανα της ΕΕ σέβονται το δικαίωμα τους να είναι απόρρητα αυτά τα δεδομένα.

❖ Χρηματοοικονομικοί οργανισμοί

- η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι υπεύθυνη για την ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική.
- η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χρηματοδοτεί τα επενδυτικά σχέδια της Ένωσης.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων παρέχει εγγυήσεις και επιχειρηματικό κεφάλαιο για ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

❖ Συμβουλευτικά όργανα

- η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αντιπροσωπεύει την κοινωνία των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους.
- η Επιτροπή των Περιφερειών εκπροσωπεί την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση.

❖ Διοργανικές υπηρεσίες

- η Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκδίδει, εκτυπώνει και διανέμει πληροφορίες, πληροφορίες για την Ένωση και τις δραστηριότητες της.
- η Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προσλαμβάνει προσωπικό για τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

❖ Αποκεντρωμένες υπηρεσίες

- 16 ειδικευμένες υπηρεσίες ("οργανισμοί") διεκπεραιώνουν ειδικά τεχνικά επιστημονικά ή διαχειριστικά καθήκοντα στο πλαίσιο του "κοινοτικού τομέα" (του "πρώτου πυλώνα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Το Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Ασφάλειας και το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,διεκπεραιώνουν συγκεκριμένα καθήκοντα στο πλαίσιο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (του "δεύτερου πυλώνα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Η Ευρωπόλ και η Eurojust συνδράμουν στο συντονισμό της αστυνομικής και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά θέματα ("τρίτος πυλώνας" της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

1.1.2. Το ιστορικό των Ιδρυτικών Συνθηκών

Οι ιστορικές ρίζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάγονται στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Επί αιώνες, η Ευρώπη αποτελούσε θέατρο συχνών αιματηρών πολέμων. Από το 1870 έως το 1945, η Γαλλία και η Γερμανία συγκρούστηκαν τρεις φορές με βαρύτατες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές. Έτσι άρχισε να δημιουργείται η πεποίθηση σε αρκετούς ευρωπαίους ηγέτες ότι ο μόνος τρόπος να εξασφαλιστεί μια διαρκής ειρήνη μεταξύ των χωρών τους ήταν να ενωθούν οικονομικά και πολιτικά. Η ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σχεδιάστηκε για να μπορεί να αποτραπεί η επανάληψη ενός παρόμοιου αιματηρού και καταστροφικού πολέμου. Η ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον Γάλλο υπουργό Εξωτερικών Robert Schuman σε ομιλία του στις 9 Μαΐου 1950. Η ημερομηνία αυτή, η οποία θεωρείται η γενέθλιος της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης γιορτάζεται κάθε χρόνο σαν Ημέρα της Ευρώπης.

Έτσι, το 1950, ο Γάλλος υπουργός εξωτερικών Robert Schuman πρότεινε την συνένωση βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα της Δυτικής Ευρώπης. Από την ιδέα αυτή, το 1951 γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) με έξι μέλη: το Βέλγιο, τη Δυτική Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες. Η εξουσία λήψεως αποφάσεων σχετικά με τη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα στις χώρες αυτές ανατέθηκε σε ένα ανεξάρτητο υπερεθνικό φορέα που ονομαζόταν "Ανώτατη Αρχή".

1.1.3. Από τις τρεις Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΚΑΧ είχε τέτοια επιτυχία που, μέσα σε λίγα χρόνια, αυτές οι ίδιες έξι χώρες αποφάσισαν να προχωρήσουν περισσότερο και να ενοποιήσουν και άλλους τομείς των οικονομιών τους. Το 1957, υπέγραψαν τις Συνθήκες της Ρώμης με τις οποίες ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ ή ΕΚΑΕ) και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ). Τα κράτη μέλη έθεσαν ως στόχο να καταργήσουν τους εμπορικούς φραγμούς μεταξύ τους και να ιδρύσουν μια "κοινή αγορά".

Το 1967, συγχωνεύτηκαν τα όργανα των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Από τη στιγμή εκείνη, υπάρχει μόνο μία επιτροπή, ένα Συμβούλιο υπουργών και ένα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι τρεις αυτές Συνθήκες (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, ΕΚΑΕ) ίδρυσαν τρεις "Κοινότητες" και για αυτό το λόγο η επίσημη ονομασία είναι «οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες». Τη μεγαλύτερη βαρύτητα και σημασία από τις τρεις Συνθήκες έχει η Συνθήκη ΕΟΚ η οποία δημιουργεί μια ευρύτερη κοινή αγορά, μέσα στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη κυκλοφορία όλων των προϊόντων, των εργαζομένων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Η Συνθήκη ΕΟΚ περιλαμβάνει δυο βασικά μέρη. Το πρώτο μέρος, με τίτλο οι «Βάσεις της Κοινότητας», αναφέρεται στη δημιουργία της Κοινής Αγοράς και τις τέσσερις βασικές «ελευθερίες» στις οποίες στηρίζεται: την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Στο πρώτο μέρος προσδιορίζονται επίσης δυο κοινές πολιτικές: η κοινή αγροτική πολιτική και η κοινή πολιτική μεταφορών. Το δεύτερο μέρος, με τίτλο «Πολιτική της Κοινότητας», αναφέρεται σε τρεις πολιτικές: την πολιτική σχετικά με τους κανόνες ανταγωνισμού, την οικονομική πολιτική και την κοινωνική πολιτική.

Στη Συνθήκη ΕΟΚ στηρίχθηκε η σταδιακή οικοδόμηση της Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τη συνθήκη του Μάαστριχ (1992) θεσπίστηκαν νέες μορφές

συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών, όπως για παράδειγμα στον τομέα της άμυνας και στους τομείς "της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων". Με την προσθήκη αυτής της διακυβερνητικής συνεργασίας στο υφιστάμενο "κοινοτικό" σύστημα, η συνθήκη του Μάαστριχ δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.2. Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ε.Ε. έχει ήδη μια προϊστορία επιτυχών διευρύνσεων⁽¹⁾. Η συνθήκη του Παρισιού (1951) για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) και η συνθήκη της Ρώμης (1957) για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ ή EURATOM) υπεγράφησαν από έξι ιδρυτικά μέλη: το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες. Στη συνέχεια η ΕΕ γνώρισε τέσσερις διαδοχικές διευρύνσεις :

- 1973 1^η Ιανουαρίου : Η Δανία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο προσχωρούν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες τα μέλη των οποίων αυξάνονται σε εννέα. Η Νορβηγία παραμένει εκτός, μετά από δημοψήφισμα στο οποίο περισσότεροι πολίτες ψήφισαν κατά της ένταξης.
- 1981 1^η Ιανουαρίου: Η Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 1986 1^η Ιανουαρίου: Η Ισπανία και η Πορτογαλία προσχωρούν στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες οι οποίες έχουν πλέον 12 κράτη μέλη.
- 1995 1^η Ιανουαρίου: Η Αυστρία, η Φιλανδία και η Σουηδία προσχωρούν στην Ε.Ε. τα μέλη της οποίας αυξάνονται σε 15.

Ωστόσο, η τωρινή διεύρυνση συνιστά μοναδική πρόκληση, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ιστορικό προηγούμενο από την άποψη της κλίμακας και της πολυμορφίας. Αν και οι βάσεις για τη διεύρυνση είχαν τεθεί από το 1993, η Ε.Ε. εισήλθε στην τελική φάση της διαδικασίας της διεύρυνσης το Μάρτιο του 1998. Η διαδικασία αυτή πέτυχε την ένταξη των χωρών : **Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σλοβενία.** Άλλες τρεις χώρες παραμένουν υποψήφιες : Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία.

Για την προσχώρηση στην Ένωση των 10 Νέων Κρατών-Μελών (με το πλήθος διαφορετικών ιστορικών και πολιτιστικών διαδρομών που τις χαρακτηρίζουν), ικανοποίησαν τους οικονομικούς και πολιτικούς όρους που είναι γνωστοί ως "κριτήρια της Κοπεγχάγης" και σύμφωνα με τους οποίους μια υποψήφια χώρα μέλος πρέπει :

- να έχει σταθερό δημοκρατικό καθεστώς με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου και προστασία των μειονοτήτων.
- Να έχει οικονομία της αγοράς που λειτουργεί
- Να υιοθετήσει τους κοινούς κανόνες και τα κοινά πρότυπα και πολιτικές που συνθέτουν το δίκαιο της Ε.Ε..

Η Ε.Ε. βοήθησε τα σημερινά νέα κράτη- μέλη να ενσωματώσουν την κοινοτική νομοθεσία, ενώ παρείχε σε αυτά μια σειρά οικονομικών ενισχύσεων για τη βελτίωση των υποδομών και της οικονομίας τους.

Στις 9 Οκτωβρίου 2002, η Επιτροπή προτείνει για ένταξη, το 2004, την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβακική Δημοκρατία και τη Σλοβενία.

⁽¹⁾ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Ε. , www.euroopa.eu

Στις 13 Δεκεμβρίου 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης επιβεβαίωσε ότι οι προαναφερόμενες 10 χώρες θα ήταν τα νέα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1^η Μαΐου 2004.

Στις 16 Απριλίου 2003, υπογράφονται οι συνθήκες προσχώρησης στη στοά Αττάλου στην Αθήνα

Την 1^η Μαΐου 2004 πραγματοποιείται η μεγαλύτερη Διεύρυνση στην ιστορία της ΕΕ καθώς ενσωματώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση 10 χώρες με νέα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί 25 Κράτη- Μέλη. Στις 25 Απριλίου 2005 η Βουλγαρία και η Ρουμανία υπέγραψαν την συνθήκη προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Συνθήκη αυτή θα ισχύσει από την 1^η Ιανουαρίου 2007.

1.2.1. Οφέλη της Διεύρυνσης

Τα **οφέλη** από την επέκταση της ένωσης στις συγκεκριμένες χώρες είναι πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά :

- Η επέκταση της ζώνης ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην Ευρώπη θα ενισχύσει την ασφάλεια όλων των λαών της.
- Η προσθήκη άνω των 100 εκατομμυρίων πολιτών (οι δέκα προσχωρούσες χώρες, η Βουλγαρία και η Ρουμανία) από χώρες με ταχέως αναπτυσσόμενη οικονομία στην αγορά της Ε.Ε., σχηματίζει μια Ενωμένη Ευρώπη 470 εκατομμυρίων, που **θα τονώσει την οικονομική ανάπτυξη και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας** τόσο στα παλαιά όσο και στα νέα κράτη μέλη.
- **Θα βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των πολιτών** στο σύνολο της Ευρώπης, δεδομένου ότι τα νέα κράτη μέλη θα υιοθετήσουν τις πολιτικές της Ε.Ε. που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας, των ναρκωτικών και της λαθρομετανάστευσης.
- Η άφιξη των νέων κρατών μελών θα εμπλουτίσει την Ε.Ε., αυξάνοντας την πολιτιστική **πολυμορφία** και την ανταλλαγή ιδεών και βελτιώνοντας την **κατανόηση** άλλων λαών.
- Η διεύρυνση **θα ενισχύσει το ρόλο της Ένωσης στο διεθνή χώρο- εξωτερική πολιτική** και λοιπά πεδία της παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Οι τρίτες χώρες θα αποκομίσουν σημαντικά οφέλη από τη διευρυμένη Ένωση. Ένα ενιαίο σύνολο εμπορικών κανόνων, ενιαίο δασμολόγιο και ενιαίο σύνολο διοικητικών διαδικασιών θα ισχύουν σε ολόκληρη την ενιαία αγορά της διευρυμένης Ένωσης. Αυτό θα διευκολύνει τις συναλλαγές των επιχειρήσεων των τρίτων χωρών και θα προσφέρει καλύτερους όρους για τις επενδύσεις και το εμπόριο.

Υπάρχουν ήδη ορατά οφέλη:

- Στην Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη αναδείχθηκαν **σταθερά δημοκρατικά καθεστώτα**, με δημοκρατικούς **θεσμούς** και μεγαλύτερο σεβασμό προς τις **μειονότητες**.
- Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις στις συγκεκριμένες χώρες είχαν ως αποτέλεσμα **υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης** (πάνω από τα επίπεδα της ΕΕ) και καλύτερες **προοπτικές απασχόλησης**.
- Η διαδικασία αυτή υποβοηθήθηκε και ενθαρρύνθηκε από την **προοπτική της προσχώρησης στην Ε.Ε.** και από την **οικονομική βοήθεια** της τελευταίας.

- Κατόπιν αυτού, αυξήθηκαν οι εμπορικές συναλλαγές της Ένωσης με τις συγκεκριμένες χώρες (εμπορικό πλεόνασμα ύψους 17 δις. Ευρώ το 2000) και, κατ' επέκταση, η **απασχόληση** και η **ανάπτυξη**.

Οικονομικές αναλύσεις

Πολυάριθμες οικονομικές αναλύσεις έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα οφέλη της διεύρυνσης υπερβαίνουν το κόστος της. Έστω και αν τα νέα κράτη-μέλη, επειδή αυτά ξεκινούν από χαμηλότερη οικονομική βάση, εν τούτοις και οι δυο πλευρές είναι κερδισμένες. Επιπλέον, τα νέα κράτη- μέλη, που είναι ήδη εκτεθειμένα στην πρόκληση της παγκοσμιοποίησης, θα βοηθήσουν την Ένωση να την αντιμετωπίσει.

1.3. Περιφερειακές ανισότητες στον ευρωπαϊκό χώρο

Οι περιφερειακές ανισότητες- οι σημαντικές διαφορές που υπάρχουν στα επίπεδα ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών- αποτελούν ένα σοβαρό εμπόδιο στη συγκρότηση του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου. Καθώς προχωρά η διαδικασία ολοκλήρωσης της Κοινότητας, η εσωτερική αγορά και η οικονομική νομισματική ένωση, οι περιφερειακές ανισότητες αναδεικνύονται κρίσιμες τόσο σε οικονομικό επίπεδο, επειδή η διαδικασία ολοκλήρωσης δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα προσαρμογής στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, όσο και σε πολιτικό επίπεδο, επειδή κλονίζεται η ευρύτερη κοινωνική συναίνεση και το <<κοινό>> αίσθημα. ότι υπάρχει κοινοτική αλληλεγγύη και ότι τελικά η συμμετοχή στην Κοινότητα μπορεί να έχει πραγματικά οφέλη για όλους.

Η ένταση και η σημασία του περιφερειακού προβλήματος στην Κοινότητα, στηρίζεται στα εξής δεδομένα:

- Οι περιφερειακές ανισότητες έχουν μεγαλύτερη ένταση σε κοινοτικό παρά σε εθνικό επίπεδο: οι διαφορές μεταξύ των περιφερειών της Κοινότητας είναι πολύ μεγαλύτερες από τις διαφορές στο εσωτερικό των κρατών-μελών.
- Η ανεργία, το σοβαρότερο πρόβλημα της Κοινότητας σήμερα, τείνει να είναι χωρικά συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένες περιοχές: μεγάλα αστικά κέντρα, περιοχές που θίγονται από βιομηχανική παρακμή και, πιο πρόσφατα, περιφέρειες με αναπτυξιακή καθυστέρηση.
- Τα φαινόμενα χωρικής πόλωσης στο εσωτερικό της Κοινότητας, πέρα από τις γνωστές διαιρέσεις Βορρά-Νότου και κέντρου- περιφέρειας, επεκτείνονται μετά τις εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη και σ' έναν νέο άξονα Δύσης – Ανατολής.

Οι παλιές και νέες χωρικές εντάσεις δείχνουν ότι το περιφερειακό πρόβλημα της Κοινότητας είναι ιδιαίτερα σοβαρό και υπάρχει κίνδυνος να γίνει ακόμη μεγαλύτερο.

Είναι γεγονός ότι ο διπλασιασμός των κρατών- μελών και η ένταξη χωρών με χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης δημιούργησε μια «τεχνητή» διερεύνηση των περιφερειακών ανισοτήτων. Έτσι έχουμε ανισότητες: στα επίπεδα παραγωγικότητας, στα ποσοστά ανεργίας, διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών, διαφορές μεταξύ των περιφερειών.

Οι αιτίες που δημιουργού το περιφερειακό πρόβλημα δεν είναι μόνο οι «δυνάμεις της αγοράς» που προκαλούν την άνιση περιφερειακή ανάπτυξη, αλλά και η δυναμική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το γεγονός ότι υπάρχουν σημαντικές ανισότητες δεν αρκεί από μόνο του για να στοιχειοθετήσει την ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης. Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται για να αιτιολογήσουν την αναγκαιότητα της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής στηρίζονται σε δύο διαστάσεις που έχουν ιδιαίτερη σημασία:

A) το ότι οι περιφερειακές ανισότητες, είναι πολύ πιο μεγάλες σε κοινοτικό παρά σε εθνικό επίπεδο, και

B) το ότι το σχήμα της χωρικής πόλωσης υπάρχει και αναπαράγεται, και μάλιστα εκτείνεται με τις διαδοχικές διευρύνσεις της Κοινότητας. Το πρώτο επιχειρήμα δικαιολογεί με βάση την αρχή της επικουρικότητας, την κοινοτική παρέμβαση (αντί μόνο της εθνικής) και το δεύτερο στηρίζει την πολιτική βάση της παρέμβασης, καθώς προβάλλεται στις διαπραγματεύσεις από τις φτωχότερες χώρες ως επιχειρήμα για την διάθεση περισσότερων κοινοτικών πόρων στην αντιμετώπιση των περιφερειακών προβλημάτων.

1.3.1. Αιτίες των Περιφερειακών Ανισοτήτων

Δεν υπάρχει μία και μοναδική απάντηση στο ερώτημα των αιτιών των περιφερειακών ανισοτήτων. Οι λόγοι στους οποίους αποδίδονται οι υπάρχουσες ανισότητες συνδέονται, ανάλογα με τη θεωρητική κατεύθυνση, με τους διάφορους παράγοντες που επηρεάζουν την κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής και τη συγκέντρωση σε ορισμένες περιοχές. Έτσι οι ερμηνείες που δίδονται για τις προοπτικές εξέλιξης των περιφερειακών ανισοτήτων στην κοινότητα ποικίλουν.

Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα των χωρών και περιφερειών με αναπτυξιακά προβλήματα αποτελεί, σύμφωνα με έκθεση της Κοινότητας, μία από τις βασικές αιτίες των περιφερειακών ανισοτήτων. Επισημαίνονται επίσης οι ελλείψεις σε ειδικευμένο προσωπικό και στο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και οι διαφορές στην ικανότητα των επιχειρήσεων να εισάγουν καινοτομίες αλλά και στην ικανότητα των περιφερειών να στηρίζουν την έρευνα και την ανάπτυξη.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών και των βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, είναι το υψηλό σχετικά κόστος της εργασίας, ο φτωχός εξοπλισμός σε υποδομές, οι δημογραφικές τάσεις και οι τάσεις στην προσφορά εργασίας. Σχετικά με τον πρώτο παράγοντα παρατηρείται ότι οι περιφερειακές διαφορές στο κόστος της εργασίας είναι πολύ μικρότερες από τις διαφορές στην παραγωγικότητα της εργασίας και σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτές δεν αντιστοιχούν σε πραγματικές διαφορές στην κατάσταση της τοπικής αγοράς εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι αν δεν υπάρχει ένα θετικό χωροθετικό ή άλλο διαρθρωτικό πλεονέκτημα στην περιοχή, το υψηλό κόστος της εργασίας λειτουργεί ως ανταγωνιστικό μειονέκτημα και αποτελεί τη βάση των προβλημάτων και των αναπτυξιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η περιοχή. Παρόμοια επιρροή στο αναπτυξιακό δυναμικό έχουν και οι υποδομές, ειδικά αυτές που εξυπηρετούν ανάμεσα τις οικονομικές δραστηριότητες. Οι υποβαθμισμένες περιοχές είναι πολύ πιο φτωχά εξοπλισμένες σε οικονομικές υποδομές.

Οποσδήποτε, το ζήτημα των αιτιών των περιφερειακών ανισοτήτων είναι εξαιρετικά περίπλοκο, στο βαθμό που επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων που δρουν ταυτόχρονα, όπως η κλίμακα και η φύση της απασχόλησης, τα επίπεδα ανεργίας, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, οι επενδύσεις, οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, κ.λ.π. θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ακόμα τις συνθήκες και τη δομή της αγοράς εργασίας,

τη γεωγραφική θέση, τη θέση της περιοχής σε διεθνή χωρικό καταμερισμό της εργασίας, τα διάφορα μορφών συγκριτικά πλεονεκτήματα, κ.α.

Οι συνθήκες τόσο σε σχέση με την ανεργία όσο και κυρίως με το βαθμό ανάπτυξης, επηρεάζονται από τα δημογραφικά στοιχεία που διαμορφώνουν τις τάσεις στην αγορά εργασίας της Κοινότητας. Μακροχρόνια, το σοβαρότερο πρόβλημα είναι οι φθίνουσες δημογραφικές τάσεις στο εσωτερικό της Κοινότητας, η γήρανση του πληθυσμού και η μείωση της γεννητικότητας, φαινόμενο ιδιαίτερα έντονο στις πιο ανεπτυγμένες χώρες οι οποίες και θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον σοβαρά ελλείμματα στην αγορά εργασίας. Αντίθετα, στις περισσότερες από τις ασθενέστερες οικονομικά χώρες, ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού είναι μεγαλύτερος από τη δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Από εδώ λοιπόν προκύπτει ένα μέρος του προβλήματος του συνδυασμού χαμηλής ανάπτυξης και υψηλής ανεργίας.

Στην ισορροπία της αγοράς εργασίας στο σύνολο της Κοινότητας, καθοριστικό ρόλο θα παίξει η μετανάστευση τόσο μεταξύ των χωρών στο εσωτερικό της Κοινότητας όσο και η μετανάστευση από τρίτες χώρες προς την Κοινότητα. Η μετανάστευση από τις ασθενέστερες προς τις ισχυρότερες οικονομικά περιφέρειες λειτούργησε αποτελεσματικά στο παρελθόν ως μηχανισμός σύγκλισης των περιφερειακών ανισοτήτων. Η μορφή αυτή μετανάστευσης μεταξύ των περιφερειών και των χωρών στο εσωτερικό της Κοινότητας τείνει να εξαντληθεί. Η μετανάστευση από τρίτες χώρες προς την Κοινότητα θα λειτουργήσει με διαφορετικό τρόπο : θα συνεισφέρει στην μακροπρόθεσμη αύξηση του εργατικού δυναμικού και, επειδή αρχικά θα καλύψει θέσεις στο περιθώριο της αγοράς εργασίας και χαμηλά αμειβόμενες, δε θα δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα στις ήδη θιγόμενες από την ανεργία περιοχές.

Παράλληλα όμως θα υπάρξουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, καθώς και προβλήματα προσαρμογής στις περιοχές και πόλεις υποδοχής των μεταναστών, κυρίως όσον αφορά τις νέες ανάγκες σε κοινωνική υποδομή. Η πολιτική που θα ακολουθήσει η Κοινότητα στο ζήτημα της μετανάστευσης θα επηρεάσει και τις υπάρχουσες τάσεις στις περιφερειακές ανισότητες. Το σημαντικότερο όμως ζήτημα που τίθεται είναι με ποιο τρόπο η ίδια η διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης της Κοινότητας, με την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, επηρεάζει τις υπάρχουσες περιφερειακές ανισότητες.

Οι απόψεις πάνω στο ζήτημα αυτό δίστανται. Η νεοκλασική προσέγγιση τονίζει τα πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την άρση των εμποδίων και την πλήρη απελευθέρωση του ενδοκοινοτικού εμπορίου και της ελεύθερης μετακίνησης των συντελεστών παραγωγής. Άλλοι όμως είναι περισσότερο επιφυλακτικοί, καθώς είναι αμφίβολο αν κάθε χώρα ή περιφέρεια επωφελείται με τον ίδιο τρόπο ή διαθέτει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που θα της επιτρέψουν να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες που ανοίγονται στην ενιαία εσωτερική αγορά και την οικονομική και νομισματική ένωση. Την αβεβαιότητα των θεωρητικών προσεγγίσεων επιτείνει το γεγονός ότι στα πλαίσια αυτών των εξελίξεων αποδυναμώνονται τα παραδοσιακά παρεμβατικά εργαλεία των κρατών-μελών για τον έλεγχο της εθνικής και περιφερειακής ανάπτυξης, δηλαδή η χρήση οικονομικών και νομισματικών πολιτικών για την προστασία της εγχώριας παραγωγής. Τον κίνδυνο της επιδείνωσης των περιφερειακών ανισοτήτων, όσο προχωρά η οικονομική ολοκλήρωση, έχει αναγνωρίσει ρητά η Κοινότητα και

αυτός είναι ένας από τους κύριους λόγους για τη σημαντική ενίσχυση της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής μετά την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.4. Η εσωτερική συνοχή, μείζων στόχος της Ευρωπαϊκής Οικοδόμησης

Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που άρχισε να ισχύει την 1^η Νοεμβρίου 1993, επιβεβαιώνει την προτεραιότητα που δόθηκε στην πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η πολιτική αυτή έχει ως στόχο να μετριάσει τις ανισότητες στην ανάπτυξη και να δώσει τη δυνατότητα στις περιφέρειες να επωφεληθούν καλύτερα από την ενιαία αγορά, και στη συνέχεια, μεσοπρόθεσμα, από το ενιαίο νόμισμα. Η επιτακτική ανάγκη για αλληλεγγύη εκφράζεται με την εφαρμογή φιλόδοξων περιφερειακών πολιτικών, που έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τις λιγότερο ευημερούσες περιφέρειες να καλύψουν την καθυστέρηση τους, να μετατρέψουν τις δραστηριότητες τους ή να διατηρήσουν τον τρόπο διαβίωσης τους.

Αν συγκρίνουμε το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων των περιφερειών της Ευρώπης, θα δούμε ότι το επίπεδο των πλουσιότερων περιφερειών της Ένωσης, π.χ του Αμβούργου και της Ile-de-France, είναι τέσσερις φορές υψηλότερο από το επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών, που βρίσκονται κυρίως σε τέσσερις χώρες, στην Ελλάδα, στην Ισπανία, στην Πορτογαλία και στην Ιρλανδία. Είναι σαφές ότι αν εξακολουθούσαν να υπάρχουν αυτές οι διαφορές, ο κίνδυνος για το μέλλον της Ένωσης θα ήταν μεγάλος.

Επίσης ήταν σημαντικό να εξυπωθεί το βιοτικό επίπεδο των φτωχότερων περιφερειών ώστε να μπορέσουν οι κάτοικοι τους να έχουν πρόσβαση στα προϊόντα των πιο ανεπτυγμένων περιφερειών. Δεν πρόκειται μόνο για ένα πρόβλημα αλληλεγγύης αλλά και για μια οικονομική αναγκαιότητα που αφορά το σύνολο της Ευρώπης. Γι' αυτό, ένα τμήμα του πλούτου ορισμένων περιφερειών ανακατανέμεται, μέσω του προϋπολογισμού της Ένωσης, προς τις πιο μειονεκτικές περιφέρειες. Αυτή η δράση συγκεντρώνεται κατά προτεραιότητα σε τρεις άξονες που αντιστοιχούν σε τρεις σαφώς προσδιορισμένους τύπους περιφερειακών προβλημάτων:

- Ανάπτυξη των περιφερειών στις νότιες και δυτικές περιοχές της Ένωσης (τα 2/3 της Ισπανίας, η Νότια Ιταλία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Βόρεια Ιρλανδία, ορισμένες περιφέρειες της Γαλλίας) στις οποίες προστίθενται τα νέα γερμανικά Länder.
- Αναδιάρθρωση των περιφερειών όπου παρατηρείται το φαινόμενο της βιομηχανικής παρακμής, οι οποίες συγκεντρώνουν περισσότερο από τα 16% του κοινοτικού πληθυσμού.
- Προστασία των ευαίσθητων ή με μειωμένο πληθυσμό αγροτικών περιοχών, δηλαδή το 5% του κοινοτικού πληθυσμού.

Οι ενισχύσεις που παρέχονται για την περιφερειακή ανάπτυξη στηρίζονται σε τρεις αρχές που εγγυώνται τη σωστή χρήση των κεφαλαίων:

Η επικουρικότητα: συνεπάγεται ότι οι ευθύνες πρέπει να ασκούνται στο επίπεδο που βρίσκεται πιο κοντά προς την πραγματικότητα. Κατά συνέπεια, οι αναπτυξιακές ανάγκες στις οποίες προσαρμόζονται τα προγράμματα που χρηματοδοτεί η Κοινότητα, προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες.

Η εταιρική σχέση σημαίνει ότι όλοι οι φορείς, εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί συμμετέχουν στην προετοιμασία και στην εκτέλεση των προγραμμάτων και φροντίζουν για τη σωστή υλοποίησή τους.

Η προσθετικότητα προϋποθέτει ότι η ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστίθεται στις χρηματοδοτικές προσπάθειες της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά δεν τις αντικαθιστά, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Πάνω σε αυτές τις βάσεις, η Κοινότητα παρεμβαίνει με δυο κύρια μέσα που είναι το Ταμείο Συνοχής και τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Έτσι η προσπάθεια αλληλεγγύης της Ένωσης προς τις φτωχότερες περιφέρειες είναι σημαντική. Οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και τα άλλα μέσα παρέμβασης, συνεισφέρουν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών τους.

1.5. Περιφερειακή πολιτική

Αν και η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα από τα πλουσιότερα μέρη του κόσμου, υπάρχουν μεταξύ των περιφερειών της όπως είδαμε καταφανείς εσωτερικές ανισότητες εισοδημάτων και ευκαιριών. Κάτι τέτοιο είναι λογικό αφού υπάρχουν χώρες με διαφορετικό επίπεδο ανάπτυξης, όπου τα επίπεδα εισοδήματα και ευημερίας των πλέον ανεπτυγμένων περιοχών των πλουσίων χωρών διαφέρουν (αποκλίνουν) σημαντικά από τα αντίστοιχα επίπεδα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών διευρύνεται δε με την άφιξη των δέκα νέων μελών, των οποίων τα εθνικά εισοδήματα είναι όλα χαμηλότερα από το μέσο όρο της Ένωσης.

Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει μία από τις σημαντικότερες πολιτικές της, τη περιφερειακή πολιτική. Η πολιτική αυτή υλοποιείται μέσα από μια σειρά προγραμμάτων και κοινοτικών πρωτοβουλιών χρηματοδοτούμενα κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία αλλά και τα άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας με στόχο την αρμονική ανάπτυξη και μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η περιφερειακή πολιτική μεταφέρει πόρους από τις εύπορες στις φτωχότερες περιφέρειες. Αποτελεί ένα μέσο οικονομικής αλληλεγγύης όσο και μια ισχυρή δυναμική για την οικονομική ολοκλήρωση.

Κριτήρια κατανομής των πιστώσεων κατά κράτος- μέλος

1. Εθνική ευημερία
2. Περιφερειακή ευημερία
3. Πληθυσμός των περιφερειών
4. Σοβαρότητα διαρθρωτικών προβλημάτων
5. Επίπεδα ανεργίας

Αλληλεγγύη και συνοχή

Οι δύο αυτές λέξεις, αλληλεγγύη και συνοχή, συνοψίζουν τις αξίες που διέπουν την περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης :

- **αλληλεγγύη**, διότι ο στόχος της πολιτικής αυτής είναι να ωφελήσει τους πολίτες και τις περιφέρειες που είναι οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **συνοχή**, διότι υπάρχουν οφέλη για όλους με τη μείωση των διαφορών εισοδήματος και πλούτου μεταξύ των φτωχότερων χωρών και περιφερειών και αυτών που βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση.

Τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά το επίπεδο ευημερίας. Ακόμη και πριν απ τη διερεύνηση, οι δέκα δυναμικότερες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν επίπεδο ευημερίας, σε κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, το οποίο ήταν σχεδόν τρεις φορές υψηλότερο από αυτό των δέκα λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών. Οι πιο ευημερούσες περιφέρειες είναι όλες αστικές- Λονδίνο, Αμβούργο και Βρυξέλλες.

Τα δυναμικά αποτελέσματα που συνεπάγεται η ιδιότητα του μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με μία δραστήρια και στοχοθετημένη περιφερειακή πολιτική μπορούν να αποφέρουν καρπούς. Η διαφορά βέβαια μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων περιφερειών έχει μειωθεί με την πάροδο των ετών. Η περίπτωση της Ιρλανδίας είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική. Το ΑΕγχΠ της, το οποίο ήταν 64% του κοινοτικού μέσου όρου κατά την έναρξη της, 30 χρόνια πριν, ενώ τώρα είναι ένα από τα υψηλότερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, υπάρχουν πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν για να αυξηθούν τα επίπεδα ευημερίας των φτωχότερων περιφερειών καθώς η είσοδος των δέκα νέων μελών προσθέτει νέες προσκλήσεις.

1.6. Τα βήματα της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα οδηγήθηκε σταδιακά στη διαμόρφωση μίας «κοινοτικής» περιφερειακής πολιτικής, εντοπίζοντας τη δράση της στις ανισότητες που εμφανίζονται στον ευρωπαϊκό χώρο και εμποδίζουν την πορεία ολοκλήρωσης.

Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική ξεκίνησε το 1975 με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Η αναγκαιότητα της συναρτήθηκε με δύο γεγονότα :

- I. την (αποτυχημένη) προσπάθεια δημιουργίας μιας πρώτης οικονομικής νομισματικής ένωσης (Σχέδιο Werner, 1968), όπου κατά την προετοιμασία της

τέθηκε το ζήτημα ότι οι περιφερειακές ανισότητες μπορεί να είναι ένα σοβαρό επίπεδο ολοκλήρωσης της Κοινότητας, και

- II. την πρώτη διερεύνηση με την ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας (1973).

Οι ίδιοι αυτοί λόγοι, η θεσμική ολοκλήρωση και εμβάθυνση αφ' ενός και η διερεύνηση και επέκταση της Κοινότητας με την ένταξη νέων κρατών-μελών αφ' ετέρου είναι οι κύριοι παράγοντες που κινητοποιούν τις αλλαγές στην κοινοτική περιφερειακή πολιτική και στη συνέχεια.

Στην πρώτη μορφή της, από το 1975 έως το 1985-1988, η κοινοτική περιφερειακή πολιτική στηρίζεται μόνο στο ΕΤΠΑ. Το ΕΤΠΑ υποστηρίζει και συμπληρώνει τις προσπάθειες των κρατών-μελών, συγχρηματοδοτώντας τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια βασικών υποδομών και παραγωγικών επενδύσεων. Προϋπόθεση είναι τα έργα αυτά να εντάσσονται στα πλαίσια των εθνικών περιφερειακών πολιτικών, γεγονός που αποδεικνύεται από την ύπαρξη μιας σαφώς διατυπωμένης περιφερειακής πολιτικής. Η κοινοτική διάσταση και ο ρόλος της Κοινότητας περιορίζεται στην κατανομή των πόρων του ΕΤΠΑ στα κράτη-μέλη βάσει σταθερών ποσοστώσεων και ενός πλαισίου διατάξεων που αφορούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των ενισχυμένων έργων, τα ποσοστά συγχρηματοδότησης, κλπ.

Η πρώτη αυτή φάση έχει χαρακτηριστεί και ως περίοδος της <<σημιαίας>>, επειδή ο απώτερος στόχος της πολιτικής ήταν να εμφανίζεται όλο και πιο συχνά το όνομα της Κοινότητας στο πλήθος των έργων που χρηματοδοτούνταν από αυτήν (με το γνωστό σήμα της κοινοτικής σημαίας στις ταμπέλες τους), έτσι ώστε να γίνεται ευρύτερα γνωστή η παρουσία και η συμμετοχή της.

Το 1979 πραγματοποιείται η πρώτη τροποποίησης της λειτουργίας του ΕΤΠΑ ενώ το 1984 η συνολική αναμόρφωση της λειτουργίας του.

Από το 1985 κι έπειτα, ξεκινούν μια σειρά από θεμελιακές αλλαγές στη σύλληψη και την εφαρμογή της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι:

- α) η ενδυνάμωση της κοινοτικής διάστασης, μέσω της διατύπωσης βασικών αρχών και στόχων προτεραιότητας που αφορούν τον ενιαίο τρόπο ανάπτυξης της πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο
- β) η εισαγωγή της έννοιας του προγραμματισμού και ιδίως του προγράμματος που έρχεται να αντικαταστήσει την προσέγγιση μέσω μεμονωμένων σχεδίων, καθώς και ο συντονισμός των δράσεων με την συμμετοχή όλων των Διαρθρωτικών Ταμείων (και όχι μόνο του ΕΤΠΑ). Έννοιες κλειδιά που προωθούνται στη δεύτερη αυτή περίοδο είναι η «ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγγιση» και η «αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού». Το μοντέλο ανάπτυξης που βρίσκεται πίσω από αυτές τις εκλογές φαίνεται να είναι η «ενδογενής ανάπτυξη», η αποκέντρωση και η ενδυνάμωση περιφέρειας, και η προώθηση της «Ευρώπης των περιφερειών».

Το 1985 δημοσιεύεται η Λευκή Βίβλος η οποία προσδιορίζει τις αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και τη δημιουργία της «Ευρώπης χωρίς σύνορα» μέχρι το 1992.

Η νέα αντίληψη περί προγραμματισμού εφαρμόζεται για πρώτη φορά με τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (1986-1992)**, τα οποία αποφασίστηκαν με αφορμή την ένταξη της Ισπανίας και Πορτογαλίας και αφορούν τις περιφέρειες της

Ελλάδας, Ιταλίας και Νότιας Γαλλίας. Τα ΜΟΠ είναι τα πρώτα προγράμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο που ακολουθούν μία ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προσέγγιση και συγχρηματοδοτούνται από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΠΤΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ).

Η αλλαγή υλοποιείται ουσιαστικά στην **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986)** με την ένταξη του τίτλου «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» στη Συνθήκη της ΕΟΚ, με τον οποίο θεσμοθετείται η περιφερειακή πολιτική ως κοινοτική πολιτική. Όπως αναφέρεται συγκεκριμένα, η Κοινότητα αναπτύσσει δράση με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση του χάσματος μεταξύ των διάφορων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νησιών, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών.

Ο στόχος της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων, των διαφορών στα επίπεδα ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών, γίνεται ουσιαστικά και τυπικά στόχος της Κοινότητας και, επιπλέον, στόχος που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την άσκηση όλων των κοινοτικών πολιτικών. Στην πραγματοποίηση του στόχου της συνοχής συμμετέχουν όλα τα χρηματοδοτικά όργανα και ιδίως τα Διαρθρωτικά Ταμεία για τα οποία προβλέπεται η συνολική μεταρρύθμιση της λειτουργίας τους.

Η μεταρρύθμιση υλοποιείται το 1988 με την έκδοση μιας σειράς Κανονισμών που οριοθετούν το πλαίσιο, το συντονισμό και τους κανόνες λειτουργίας των Ταμείων για μια πενταετή περίοδο (1989-1993). Συνοδεύεται δε από μία γενναία αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, οι οποίοι διπλασιάζονται σε ετήσια βάση. Πρόκειται για το λεγόμενο «πρώτο πακέτο Delors».

Η επανεξέταση των Κανονισμών έπρεπε να γίνει πριν τη λήξη της περιόδου (1989-1993). (Πράγματι το 1993 εκδόθηκαν νέοι Κανονισμοί με διορθωτικές αλλαγές που αφορούσαν την προγραμματική περίοδο 1994-1999, ενώ το 1998 Κανονισμοί για την περίοδο 2000-2006. Έτσι έχουμε λοιπόν τρεις προγραμματικές περιόδους :1989-1993, 1994-1999 και την τρέχουσα 2000-2006).

Η πρώτη περίοδος προγραμματισμού 1989-1993 συνδέεται με δύο επίσης σημαντικά γεγονότα : αφ' ενός την επικύρωση της Συνθήκης του Maastricht (1992), που ιδρύει την Ευρωπαϊκή Ένωση και προωθεί την εμβάθυνση τη εσωτερικής αγοράς με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), και, αφ' ετέρου την τελευταία διερεύνηση που αυτή τη φορά δεν δημιουργεί σημαντικό περιφερειακό πρόβλημα, καθώς και οι τρεις χώρες βρίσκονται πάνω ή πολύ κοντά στο κοινοτικό μέσο όρο.

Η θέση της περιφερειακής πολιτικής ενισχύεται ακόμη περισσότερο στη συνθήκη του Maastricht (1992). Η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποκτά κεντρική θέση και εντάσσεται στους γενικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Τα σχετικά με τη συνοχή άρθρα δεν αλλάζουν ουσιαστικά, δημιουργούνται νέα κοινοτικά όργανα, όπως η επιτροπή των Περιφερειών και το Ταμείο Συνοχής, ενώ πολλές από τις νέες πολιτικές που προστίθενται έχουν χωρική διάσταση ή περιφερειακές επιπτώσεις, όπως π.χ. τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Οι αρχές που διέπουν τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων τροποποιούνται με την έκδοση νέων Κανονισμών για την επόμενη εξαετή **περίοδο προγραμματισμού 1994-1993**, ενώ οι διαθέσιμοι πόροι αυξάνονται και πάλι («δεύτερο πακέτο Delors»).

Το πιο χαρακτηριστικό γεγονός αυτής της περιόδου προγραμματισμού είναι η αρχή του Ταμείου Συνοχής (συστάθηκε με την Συνθήκη του Maastricht), το οποίο διαφέρει σε πολλά σημεία από τα άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία. Κατ' αρχήν, δε

συντονίζεται μαζί τους και δεν ακολουθεί το κοινό πλαίσιο λειτουργίας του όπως διαμορφώθηκε μετά τη μεταρρύθμιση του 1988. Έπειτα, χρηματοδοτεί χώρες (και όχι μόνο περιφέρειες), αυτές που βρίσκονται κάτω από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Οι χώρες αυτές που ονομάζονται και «χώρες συνοχής», είναι η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία. Επίσης ενισχύει μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια (και όχι προγράμματα), τα οποία μάλιστα αφορούν μόνο δύο τομείς: των υποδομών μεταφορών (ιδίως των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών), και του περιβάλλοντος. Μία ακόμη διαφορά, η πιο σημαντική, είναι για τον δικαιούνται των ενισχύσεων του οι συγκεκριμένες χώρες, οφείλουν μια πολιτική μείωσης δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Συγκεκριμένα, οι ενισχύσεις του Ταμείου δίνονται «υπό την προϋπόθεση» και όχι μόνο (αρχή της «αιρεσιμότητας»), ότι έχει συνταχθεί και εφαρμόζεται, σε εθνικό επίπεδο και εν όψει της ΟΝΕ, ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σύγκλισης. Κάθε παρέκκλιση από το πρόγραμμα αυτό είναι λόγος αναστολής των χρηματοδοτήσεων του Ταμείου Συνοχής προς τη συγκεκριμένη χώρα.

Επίσης, την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, προστίθεται ένα νέο Διαρθρωτικό Ταμείο, το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας.(ΧΜΠΑ).

Για την δεύτερη περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, η Επιτροπή πρότεινε κατευθύνσεις για την υλοποίηση 13 κοινοτικών πρωτοβουλιών. Ο προϋπολογισμός αυτών έφτασε τα 13,45 εκατομμύρια euro, δηλαδή το 9% περίπου επί του συνόλου του προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων (1994-1999). Πρόκειται για τις εξής πρωτοβουλίες : Interreg II, Leader II, Urban, Emploi: Now-Horizon-Geunesse-Integra, Regis II, Envireg, Rechar II, Konver, Retex, SME, Pesca, Pease.

Το 1997 υπογράφηκε η Συνθήκη του Άμστερνταμ και τέθηκε σε ισχύ περί τα μέσα του 1999, μετά την επικύρωση της από τα Εθνικά Κοινοβούλια. Με τη νέα αυτή Συνθήκη ενισχύονται κατά κύριο λόγο τα Ευρωπαϊκά πολιτικά δικαιώματα, τα θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη και του καταναλωτή, ενώ διασφαλίζεται μεγαλύτερη διαφάνεια και περισσότερη δημοκρατία στις διαδικασίες ανάπτυξης της Ε.Ε. Η Συνθήκη αποσκοπεί ακόμα στο να καταστήσει πιο αποτελεσματική τη θεσμική διάρθρωση της Ένωσης εν' όψει της διερεύνησης.

Από το 1/1/1999 η Νομισματική και Οικονομική Ένωση, με έναν ενιαίο νόμισμα, το "ευρώ", στην οποία συμμετέχουν 11 Κράτη Μέλη, είναι πραγματικότητα.

Σήμερα βρισκόμαστε στη διάρκεια της τρίτης περιόδου προγραμματισμού επταετούς διάρκειας 2000-2006, και ενός νέου, τρίτου «πακέτου» χρηματοδοτήσεων.

Οι προτάσεις της Επιτροπής για τη νέα περίοδο 2000-2006 συνοψίζονται στο πρόγραμμα δράσης 2000 το οποίο αναφέρεται :

- α) στην ανάπτυξη και τις πολιτικές της Ε.Ε.
- β) στη διερεύνηση προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και
- γ) στις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2000-2006.

Πρόκειται για ένα πακέτο αλληλοσυνδεόμενων θεμάτων, των οποίων βασικός άξονας είναι ο τρόπος με τον οποίο θα επεκταθεί η Ε.Ε., γεωγραφικά (διερεύνηση) και θεσμικά (εμβάθυνση). Στον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η Ατζέντα 2000 πρότεινε να διατηρηθεί η πολιτική προτεραιότητα της συνοχής, ώστε να επιτευχθεί ο βασικός στόχος της μείωσης των αναπτυξιακών ανισοτήτων, ιδίως ο λόγω της διερεύνησης με χώρες που έχουν χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης.

Το Μάρτιο του 1998 δημοσιοποιήθηκαν οι αναλυτικές προτάσεις της Επιτροπής για την αναθεώρηση των Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων και τα νέα προενταξιακά μέτρα ενίσχυσης των ΧΚΑΕ και τον Οκτώβριο του 1998, οι προτάσεις για τις νέες δημοσιονομικές προοπτικές 2000-2006.

Οι οριστικές αποφάσεις ελήφθησαν το Μάρτιο του 1999 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου, μεταξύ άλλων, και για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2000-2006. Με βάση αυτές εγκρίθηκαν, τον Ιούνιο του ίδιου έτους, οι νέοι Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων Συνοχής, καθώς και οι Κανονισμοί για την προενταξιακή βοήθεια προς τις χώρες της ΧΚΑΕ. Οι νέοι Κανονισμοί περιείχαν σημαντικές αλλαγές.

Στη Συνθήκη της Νικαίας, που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Φεβρουαρίου 2003, θεσπίζονται νέοι κανόνες που διέπουν το μέγεθος και τον τρόπο λειτουργίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Τα Χρηματοδοτικά Μέσα της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής

Η Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε. συνιστά μια πραγματικά κοινή πολιτική που βασίζεται στη χρηματοοικονομική αλληλεγγύη και έχει ως στόχο την αρμονική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενισχύοντας τη μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών της. Ένα σημαντικό μέρος του Προϋπολογισμού της Ένωσης μεταφέρεται, μέσω της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής από τα πλουσιότερα κράτη-μέλη στα φτωχότερα και ιδιαίτερα προς όφελος των οικονομικά ασθενέστερων περιφερειών αυτών. Αυτή η πρακτική δεν εννοεί μόνο τις δικαιούχες χώρες, αλλά και αυτές που είναι καθαροί εισφορείς στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό.

Για να αποφέρει αποτελέσματα η προσπάθεια οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η Επιτροπή δημιούργησε χρηματοδοτικά μέσα: τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Το Ταμείο Συνοχής, που εξειδικεύεται βασικά στις υποδομές μεταφοράς και στην προστασία του περιβάλλοντος, βοηθά τις τέσσερις φτωχότερες χώρες (Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ελλάδα) να προσεγγίσουν τους εταίρους με μια πορεία οικονομικής σύγκλισης. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία, από την πλευρά τους, αποτελούν τη σημαντικότερη συνεισφορά της Ένωσης στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Τα Ταμεία αυτά συνεπώς παρέχουν συγχρηματοδότηση στα κράτη μέλη των περιφερειακών ή οριζόντιων παρεμβάσεων.

Την πρώτη περίοδο προγραμματισμού 1989-1993 τα χρηματοδοτικά μέσα της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής ήταν τρία Διαρθρωτικά Ταμεία : το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΓΤΠΕ.

Από την δεύτερη προγραμματική περίοδο 1994-1999 η περιφερειακή πολιτική στηρίζεται κυρίως σε τέσσερα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΧΜΠΑ) και στο Ταμείο Συνοχής.

Για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2000-2006 το 1/3 περίπου του κοινοτικού προϋπολογισμού αφιερώνεται στις περιφέρειες και στους μειονεκτούντες πληθυσμούς, μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και Ταμείο Συνοχής.
Αναλυτικότερα:

2.1.1. Διαρθρωτικά Ταμεία

1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αποτελεί το κύριο όργανο της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής, δημιουργήθηκε το 1975 για τη χρηματοδοτική υποστήριξη των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης υπέρ των μειονεκτικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ένωσης. Κατά τη διάρκεια της περιόδου

2000-2006, το ΕΤΠΑ χορηγεί χρηματοδοτικές ενισχύσεις στο πλαίσιο των δύο στόχων περιφερειακής προτεραιότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Το ΕΤΠΑ είναι το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της κοινότητας και η κατανομή των πόρων του γίνεται με τρόπο ώστε να ενισχύονται περισσότερο οι χώρες με τα πιο πολλά και οξύτερα διαρθρωτικά προβλήματα.

Πεδίο εφαρμογής

Για την επίτευξη της απόστασης υπέρ της περιφερειακής ανάπτυξης, το ΕΤΠΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση των ακόλουθων μέτρων:

- ❖ παραγωγικές επενδύσεις που επιτρέπουν τη δημιουργία ή τη διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης.
- ❖ επενδύσεις σε έργα υποδομής που συμβάλλουν, στις περιφέρειες του στόχου 1, στην ανάπτυξη, στη διαρθρωτική προσαρμογή, στη δημιουργία και στη διατήρηση θέσεων απασχόλησης και σε όλες τις επιλέξιμες περιφέρειες, στη διαφοροποίηση, στην αναζωογόνηση, στην άρση της απομόνωσης και στην ανακαίνιση των οικονομικών εγκαταστάσεων και των παρακαμαζουσών βιομηχανικών περιοχών, των αστικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή καθώς και των αγροτικών περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία.
- ❖ ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού με μέτρα ενίσχυσης των πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης και των δραστηριοτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- ❖ επενδύσεις στους τομείς της παιδείας και της υγείας, μόνο στο πλαίσιο του στόχου

2. Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Το ΕΚΤ δημιουργήθηκε το 1960 και είναι το βασικό μέσο της κοινωνικής κοινοτικής πολιτικής. Στόχος του είναι η καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, η επαγγελματική ένταξη των νέων και η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα κράτη-μέλη της κοινότητας.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2006, παρέχει χρηματοδοτικές ενισχύσεις στα έργα επαγγελματικής κατάρτισης, επανεκπαίδευσης και δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στο πλαίσιο του στόχου 3 αλλά και στα πλαίσια των στόχων 1 και 2 των διαρθρωτικών ταμείων.

Η ενίσχυση του ΕΚΤ επικεντρώνεται ιδιαίτερα στους νέους άνεργους, τους άνεργους μακράς διάρκειας, στις μειονεκτούσες κοινωνικά ομάδες και γυναίκες.

Πεδίο εφαρμογής

- ❖ ανάπτυξη ενεργών πολιτικών στην αγορά εργασίας για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ανεργίας, την προστασία τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών από την μακροχρόνια ανεργία, τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας και την υποστήριξη της επαγγελματικής ενσωμάτωσης των νέων και των ατόμων που επέστρεψαν στην αγορά εργασίας μετά από απουσία κάποιου χρόνου..
- ❖ προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους στη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, με ιδιαίτερα προσοχή στα άτομα που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

- ❖ Ανάπτυξη και βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης, της εκπαίδευσης και της παροχής συμβουλών στο πλαίσιο της πολιτικής για την δια βίου εκμάθηση.
- ❖ Προώθηση ενός ειδικευμένου, καταρτισμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού, ενθάρρυνση της καινοτομίας και της προσαρμοσιμότητας όσων αφορά την οργάνωση της εργασίας και την υποστήριξη του επιχειρηματικού πνεύματος.
- ❖ ειδικά μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (προοπτικές σταδιοδρομίας, πρόσβαση σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης, στην επιχειρηματικής δραστηριότητα, κ.τ.λ.)

3. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)

Το ΕΓΤΠΕ είναι το χρηματοδοτικό μέσο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης που αποτελεί το δεύτερο πυλώνα της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Έχει ως βασικούς στόχους την αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα, την ανάπτυξη συμπληρωματικών με τη γεωργία δραστηριοτήτων και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του αγροτικού πληθυσμού.

Χρηματοδοτεί δράσεις αγροτικής ανάπτυξης και ενίσχυσης των γεωργών, κυρίως των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών της Ένωσης.

Το ΕΓΤΠΕ συνιστούν δύο τμήματα:

- Το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού, υποστηρίζει τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στις επιλέξιμες περιοχές του στόχου 1.
- Το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Εγγυήσεων παρεμβαίνει στις άλλες περιοχές.

4. Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ)

Αποτελεί νέο Διαρθρωτικό Ταμείο μετά την πρόσφατη μεταρρύθμιση, στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2000-2006. Το ΧΜΠΑ παρεμβαίνει στο σύνολο των παρακτίων περιοχών (μέσω των προγραμμάτων του στόχου 1 ή των εθνικών προγραμμάτων εκτός στόχου 1) και έχει ως πρωταρχικό στόχο την αναδιάρθρωση του τομέα της αλυσίδας, ιδιαίτερα στις περιοχές με ισχυρή εξάρτηση από την αλιεία, μέσω της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού του τομέα, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην υλοποίηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Χρηματοδοτεί κυρίως έργα αλιευτικής υποδομής, ενίσχυσης εξοπλισμού και επιχειρηματικής δράσης.

Πεδίο εφαρμογής

- ❖ στην ανανέωση του αλιευτικού στόλου και στον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών:
- οι εν λόγω παρεμβάσεις πρέπει να συμφωνούν με τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού των αλιευτικών στόλων.
- ❖ στην προσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας.
  - ❖ στην παράκτια αλιείας μικρής κλίμακας.
  - ❖ στα κοινωνικοοικονομικά μέτρα.
  - ❖ στην προστασία των υδάτινων πόρων.
  - ❖ στη υδατοκαλλιέργεια.
  - ❖ στον εξοπλισμό των λιμένων αλιείας.

- ❖ στην μεταποίηση και την εμπορία των αλιευτικών προϊόντων.
- ❖ στην έρευνα νέων αγορών για τα προϊόντα.
- ❖ στις καινοτόμες ενέργειες: πρόκειται ιδίως για ενέργειες διεθνικού χαρακτήρα και για την ένταξη σε δίκτυο των επιχειρηματιών του τομέα και των περιοχών που εξαρτώνται από αυτόν. Στο μέτρο που οι εν λόγω ενέργειες χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΧΜΠΑ, το πεδίο εφαρμογής του ταμείου μπορεί να διευρυνθεί στα μέτρα ενεργειών τα οποία κανονικά υπάγονται σε άλλα διαρθρωτικά ταμεία.
- ❖ στην τεχνική βοήθεια.

Πέρα από τα ταμεία αυτά, υπάρχουν και άλλα χρηματοδοτικά μέσα, που παρέχουν εξυπηρετήσεις και βοηθούν ουσιαστικά στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και των κρατών της ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ) είναι ίσως το σημαντικότερο από αυτά, γιατί παρέχει δάνεια και εγγυήσεις σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, κυρίως στις προβληματικές περιφέρειες, για έργα υποδομής, για την ίδρυση και ενίσχυση ΜΜΕ κ.λ.π. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη, γιατί παρέχει βοήθεια σε φθίνουσες βιομηχανικές περιφέρειες της ένωσης, με ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης προσωπικού, εγκατάστασης βιομηχανικών δραστηριοτήτων και κατασκευής εργατικών κατοικιών, κ.λ.π. Τέλος, το Νέο Κοινοτικό Μέσο Παρέμβασης (ΝΚΜΠ) δραστηριοποιείται στους τομείς της βιομηχανικής και ενεργειακής πολιτικής, κυρίως σε περιοχές ιδιαίτερα προβληματικές.

2.1.2. Ταμείο Συνοχής

Ένα ειδικό ταμείο αλληλεγγύης, το Ταμείο Συνοχής, δημιουργήθηκε το 1993, συμπληρώνει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων στα κράτη-μέλη που ήταν λιγότερο ευημερούντα κατά τα τέλη του 1999, κράτη δηλαδή που βρίσκονται κάτω από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Τα τέσσερα αυτά λιγότερο ευημερούντα κράτη-μέλη είναι: η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και η Ισπανία. Το ταμείο αυτό παρεμβαίνει σε όλη την επικράτεια αυτών των κρατών προκειμένου να χρηματοδοτήσει μεγάλα έργα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και τα ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών. Επιπλέον για να δικαιούνται των ενισχύσεων οι συγκεκριμένες χώρες θα πρέπει να ακολουθούν μια πολιτική μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

Για την περίοδο 2000-2006, ο ετήσιος προϋπολογισμός του Ταμείου Συνοχής θα ανέρχεται στα 18 δις ευρώ.

2.1.3. Μέριμνα για τα νέα μέλη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει ειδική μέριμνα για τις προς ένταξη χώρες (δηλαδή αυτές που διεξάγουν διαπραγματεύσεις για ένταξη και έχουν συνάψει με την Επιτροπή προενταξιακές εταιρικές σχέσεις) έτσι ώστε να προετοιμασθούν κατάλληλα για την μελλοντική τους ένταξη στην ένωση. Οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό η κάθε μία, προβλήματα σε τομείς όπως οι υποδομές, η βιομηχανία και οι υπηρεσίες, οι ΜΜΕ, η γεωργία, το περιβάλλον, κ.α. Για το λόγο αυτό, έχουν θεσμοθετηθεί τρία Προενταξιακά Κοινοτικά Χρηματοδοτικά Μέσα.

Η Ένωση δημιούργησε χρηματοδοτικά προγράμματα προσαρμοσμένα στις ειδικές ανάγκες για την περίοδο 2000-2006, ώστε να βοηθήσει τα νέα μέλη να προσαρμοστούν στην ιδιότητα του μέλους και να ξεκινήσει η μείωση της εισοδηματικής διαφοράς από την υπόλοιπη Ένωση.

Το κόστος αυτών των προγραμμάτων ανέρχεται συνολικά σε 22 δισεκατομμύρια €, με επιπλέον χρηματοδότηση που θα καταστεί διαθέσιμη τη στιγμή της πραγματικής εισόδου τους.

Τα μέσα είναι:

- ❖ το ISPA (Μέσο προενταξιακών διαρθρωτικών πολιτικών) παρεμβαίνει σύμφωνα με το πρότυπο του Ταμείου Συνοχής για να χρηματοδοτεί την κατασκευή μεγάλων έργων προστασίας του περιβάλλοντος και μεταφορών με προϋπολογισμό 7,28 δισεκατομμυρίων €.
- ❖ το Sapard (ειδικό ενταξιακό πρόγραμμα για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) υποστηρίζει την προετοιμασία των υποψηφίων χωρών για τη Κοινή Γεωργική Πολιτική της Ένωσης. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα μέτρων στους τομείς της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων, της ποιότητας των τροφίμων και της προστασίας των καταναλωτών, της αγροτικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και της τεχνικής βοήθειας με προϋπολογισμό ύψους 3,64 δισεκατομμυρίων €.
- ❖ το αρχαιότερο από τα μέσα αυτό, το πρόγραμμα (PHARE θεσπίστηκε το 1985) αποσκοπεί, αφενός, να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, να ενισχύσει τους θεσμούς, τις διοικητικές υπηρεσίες και τους δημόσιους οργανισμούς και, αφετέρου, να στηρίξει νέες επενδύσεις στους κοινωνικούς και οικονομικούς τομείς που τις χρειάζονται περισσότερο (υποδομές, επιχειρήσεις, κοινωνικά μέτρα), ο προϋπολογισμός του οποίου ανέρχεται σε 10,92 δισεκατομμύρια € και το 30% αντιστοιχεί ενώ το υπόλοιπο 70 % απορροφά η χρηματοδότηση των επενδυτικών έργων.

Κατά τη διάσκεψη στις Βρυξέλλες, τον Οκτώβριο του 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να διαθέσει από το Διαρθρωτικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής 23 δισεκατομμύρια ευρώ επιπλέον για να δαπανηθούν στα νέα κράτη μέλη την περίοδο 2004- 2006.

Ο προϋπολογισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων που διατίθεται για την περίοδο 2000- 2006 ανέρχεται σε 213 δις ευρώ. Προορίζεται να συμπληρώσει τις δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη προκειμένου να εφαρμοστούν τα προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η ενίσχυση αυτή συγκεντρώνεται σε τρεις στόχους προτεραιότητας.

2.2. Στόχοι Προτεραιότητας

Σύμφωνα με τους πρώτους Κανονισμούς της μεταρρύθμισης του 1988, τα διαρθρωτικά Ταμεία παρεμβαίνουν με βάση συγκεκριμένους στόχους που έχουν προτεραιότητα σε κοινοτικό επίπεδο και αφορούν είτε συγκεκριμένου τύπου περιοχές και έχουν περιφερειακή διάσταση, είτε συγκεκριμένες ειδικές κατηγορίες δικαιούχων και είναι οριζόντιοι, εφαρμόζονται δηλαδή σε όλο το έδαφος της Κοινότητας. Για την περίοδο 1989-93, οι περιφερειακοί στόχοι αναφέρονται στην ανάπτυξη των

περιφερειών με αναπτυξιακή καθυστέρηση (Στόχος 1), την ανασυγκρότηση των περιοχών με βιομηχανική παρακμή (Στόχος 2) και την ανάπτυξη και διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών (Στόχος 5β), ενώ οι οριζόντιοι στόχοι στην καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας (Στόχος 3) και την επαγγελματική ένταξη των νέων (Στόχος 4), καθώς και στην προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων (Στόχος 5α).

Η αναπροσαρμογή των Κανονισμών για την περίοδο 1994-99 δεν άλλαξε ουσιαστικά τους στόχους προτεραιότητας. Μία μικρή αλλαγή έγινε στο περιεχόμενο των στόχων που αφορούν την καταπολέμηση της ανεργίας, ενώ προστέθηκε ένας ακόμη περιφερειακός στόχος (Στόχος 6), που αναφέρεται στην ανάπτυξη των ιδιαίτερα αραιοκατοικημένων περιοχών του Βορρά της Σουηδίας και Φιλανδίας.

Το μεγαλύτερο βάρος από πλευράς χρηματοδοτικών πόρων δίδεται στις περιφέρειες του Στόχου 1 (80% των πόρων του ΕΤΠΑ και συνολικά περίπου 70% των τριών Ταμείων). Ως περιφέρειες με αναπτυξιακή καθυστέρηση του Στόχου 1 ορίστηκαν αυτές που βρίσκονται κάτω από το 75% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Κοινότητας. Στις περιφέρειες του Στόχου 1 περιλαμβάνονται όλες οι περιφέρειες της Ελλάδας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας, η Βόρεια Ιρλανδία, η Νότια Ιταλία και μεγάλο μέρος της Νότιας και Δυτικής Ισπανίας. Τη δεύτερη περίοδο 1994-1999, το κριτήριο επιλεξιμότητας του Στόχου 1 δεν άλλαξε, αλλά εφαρμόστηκε με μεγαλύτερη ελαστικότητα, αυξάνοντας ελαφρά την έκταση και τον πληθυσμό των περιοχών που καλύπτονται από τους περιφερειακούς στόχους.

Για να εξασφαλιστεί λοιπόν ότι η απήχηση και το αποτέλεσμα των ενεργειών θα είναι όσο το δυνατόν σημαντικότερα, το 94% των Διαρθρωτικών Ταμείων επικεντρώνεται για την τρέχουσα προγραμματική περίοδος 2000-2006 σε τρεις στόχους από 7 που ήταν κατά την περίοδο 1994-1999.

Ειδικότερα:

Στόχος 1 (εδαφικός)

Προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (αναφέρεται στις περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μικρότερο του κοινοτικού μέσου όρου), δηλαδή παροχή των βασικών εξοπλισμών που τους λείπουν ακόμη, η προώθηση επενδύσεων στις επιχειρήσεις, ούτως ώστε να επιτευχθεί "απογείωση" των οικονομικών δραστηριοτήτων. Στο στόχο 1 εντάσσονται όλες οι ελληνικές περιφέρειες όπως επίσης οι περιοχές που ήταν μέχρι σήμερα επιλέξιμες για το Στόχο 6 καθώς και οι άκρως απομακρυσμένες περιφέρειες.

Στη χρηματοδότηση του Στόχου 1 συμμετέχουν όπως και στις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού όλα τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού και ΧΜΠΑ).

Ο στόχος αυτός αφορά πενήντα περίπου περιφέρειες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 22% του πληθυσμού της Ένωσης και στις οποίες διατίθεται το 70% των πιστώσεων. Τέλος, δύο ειδικά προγράμματα θα χρηματοδοτηθούν στα πλαίσια του Στόχου 1: το πρόγραμμα PEACE για τη στήριξη της ειρηνευτικής προσπάθειας στη Βόρεια Ιρλανδία και ένα πρόγραμμα ειδικής βοήθειας για τις περιφέρειες χαμηλής πυκνότητας πληθυσμού της Σουηδίας.

Στόχος 2(εδαφικός)

Στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες, ώστε είναι βιομηχανικές, αστικές ή εξαρτώνται από την αλιεία. Περιλαμβάνει δηλαδή τις περιοχές που εντάσσονταν προηγούμενα στους Στόχους 2 και 5β και επεκτείνεται στις αστικές περιοχές και τις εξαρτώμενες από την αλιεία περιοχές που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα. Κριτήρια για το στόχο αυτό είναι το μέσο ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό βιομηχανικής απασχόλησης να είναι υψηλότερο του κοινοτικού μέσου όρου, μείωση της απασχόλησης στη βιομηχανία (αναθεωρείται κάθε τρία χρόνια). Δύο διαρθρωτικά Ταμεία, το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, θα στηρίξουν την ανασυγκρότηση αυτών των περιοχών, ενώ θα συμβάλλουν επίσης ανάλογα με τον τύπο της περιοχής το ΧΜΠΑ και το Τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ. Το 18% του ευρωπαϊκού πληθυσμού ει σε αυτές τις προβληματικές περιοχές, στις οποίες θα διατίθεται 11,5%των πιστώσεων.

Στόχος 3 (θεματικός)

Στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Ο στόχος αυτός περιλαμβάνει τους παλαιούς Στόχους 3 και 4. Οι χρηματοδοτήσεις του στόχου 3 καλύπτουν όλη την ένωση, εκτός των περιφερειών του στόχου1 όπου τα μέτρα υπέρ της κατάρτισης και της απασχόλησης περιλαμβάνονται στα προγράμματα καθυστέρησης. Το 12,3% των πιστώσεων διατίθεται για το στόχο αυτό.

Πίνακας 2.1 Στόχος Προτεραιότητας ανα Διαρθρωτικό Ταμείο

	Στόχος 1	Στόχος 2	Στόχος 3
Αντίστοιχα Ταμεία	ΕΤΠΑ	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ
	ΕΚΤ	ΕΚΤ	
	ΕΓΤΠ-Π		
	ΧΜΠΑ		

Όλα οι στόχοι προτεραιότητας προγραμματίζονται για την επταετή περίοδο 2000-2006 και με δυνατότητα τροποποίησης στο μέσο της περιόδου ύστερα από την ενδιάμεση αξιολόγηση. Ο Στόχος 1 θα εφαρμοστεί υποχρεωτικά μέσω της διαδικασίας των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ) και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ), ενώ οι στόχοι 2 και 3 θα χρησιμοποιήσουν τη διαδικασία των Ενιαίων Εγγραφών Προγραμματισμού (ΕΕΠ). Και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για προγράμματα εθνικής πρωτοβουλίας που συνοψίζουν εθνικές επιλογές και προτεραιότητες ανάπτυξης. Στην περίπτωση της Ελλάδας, όλη η χώρα εντάσσεται στο Στόχο 1 και τις τρεις περιόδους προγραμματισμού, ενώ τα διαδοχικά ΚΠΣ περιλαμβάνουν σταθερά δύο σκέλη: το εθνικό σκέλος που περιέχει μία σειρά από ΕΠ και μεγάλα έργα για το σύνολο της χώρας (τα οποία διαχειρίζονται οι αρμόδιοι κεντρικοί φορείς-Υπουργεία) και το περιφερειακό σκέλος που περιέχει το ΕΠ τω δεκατριών περιφερειών της χώρας (τα οποία δια χειρίζονται οι περιφερειακοί φορείς.)

Εκτός από τα διαρθρωτικά Ταμεία, στην επίτευξη των στόχων προτεραιότητα συμμετέχουν και άλλα χρηματοδοτικά όργανα όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με την παροχή δανείων που συμπληρώνουν τα έργα που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά Ταμεία, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων με επιδότηση επιτοκίων και εγγυήσεις δανείων και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

Ως συμπλήρωμα των στόχων προτεραιότητας, τα Διαρθρωτικά Ταμεία παρέχουν στήριξη επίσης σε όλα τα κράτη μέλη, στα προγράμματα τις κοινοτικές πρωτοβουλίες που προορίζονται να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα προβλήματα που έχουν ιδιαίτερη έκπτωση στην Ένωση.

2.2.1. Nuts

Όπως είναι γνωστό στην Περιφερειακή Επιστήμη, οι Περιφέρειες Προγραμματισμού είναι γεωγραφικές ενότητες που αποτελούνται από όμορες χωρικές μονάδες και οριοθετούνται για την άσκηση της Περιφερειακής Πολιτικής και την εφαρμογή του Περιφερειακού Προγραμματισμού. Η λειτουργία τους προϋποθέτει ενιαία προγραμματική ή και διοικητική δικαιοδοσία, που απαιτείται για το σχεδιασμό, εφαρμογή, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την προσαρμογή της περιφερειακής πολιτικής και των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Παρά το γεγονός ότι οι αναπτυξιακές περιφέρειες δεν έχουν σταθερά όρια, αλλά τα όρια τα οποία μεταβάλλονται όταν μεταβληθούν οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες των χωρικών μονάδων που τις αποτελούν, για τον προσδιορισμό και ιδίως για την λειτουργία των Περιφερειών Προγραμματισμού, απαιτείται η ακριβής χάραξη των ορίων τους. Οι Περιφέρειες Προγραμματισμού μπορεί να είναι είτε Ομοιογενείς είτε Πολικές Περιφέρειες.

Η ανάγκη για παροχή ενιαίας, ομοιόμορφης διαίρεσης των εδαφικών μονάδων των χωρών-μελών της Ε.Ε. για την παραγωγή περιφερειακών στατιστικών στην Ε.Ε. οδήγησε τη Στατιστική Υπηρεσία της Ένωσης (τη γνωστή Eurostat) στη δημιουργία των NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics (Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Ενοτήτων). Ο πρωταρχικός στόχος των NUTS είναι η κατάταξη των όλων των περιφερειών συγκρίσιμου μεγέθους στο ίδιο επίπεδο για τη διευκόλυνση της εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης της Κοινής Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης.

Η ονοματολογία NUTS⁽²⁾ αναπτύχθηκε σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές (Eurostat, 1999) :

1. Η NUTS εννοεί τις θεσμικές διαιρέσεις. Βασίζεται κυρίως στις θεσμικές διαιρέσεις που ισχύουν στα κράτη-μέλη, γιατί έτσι εξασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό η διαθεσιμότητα των δεδομένων και η εφαρμογή των περιφερειακών πολιτικών.

Για την οριοθέτηση περιφερειών σε εθνικό επίπεδο χρησιμοποιούνται δύο βασικές ομάδες κριτηρίων, που προσδιορίζουν και τις αντίστοιχες μορφές περιφερειών:

- ❖ *Τις Κανονιστικές Περιφέρειες*, οι οποίες αποτελούν έκφραση πολιτικής βούλησης και τα όρια τους καθορίζονται ανάλογα με την αποστολή και τους στόχους που καλούνται να εξυπηρετήσουν, σύμφωνα με το αναγκαίο, για την επίτευξη των στόχων αυτών, μέγεθος του πληθυσμού και βάσει ιστορικών, πολιτιστικών και άλλων παραγόντων.
- ❖ *Τις Αναλυτικές ή Λειτουργικές Περιφέρειες*, οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με αναλυτικές απαιτήσεις, ομαδοποιώντας ζώνες βάσει γεωμορφολογικών (όπως το κλίμα, το υψόμετρο, τα χαρακτηριστικά του εδάφους, κ.λ.π.) ή κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων (π.χ. ομοιογένεια, πόλωση).

Στο πλαίσιο αυτό, οι κατηγορίες NUTS είναι οι θεσμικές διαιρέσεις, που η Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) αποκαλεί και Κανονιστικές

⁽²⁾ Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ.- Χριστοφάκης Μαν. Σ., 2002, "Περιφερειακός Προγραμματισμός", εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 76

Περιφέρειες, αλλά στην ουσία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι Διοικητικές Περιφέρειες, οριοθετημένες βάσει ιστορικοπολιτικών κριτηρίων. Επίσης, οι αναφερόμενες από την Eurostat ως Αναλυτικές ή Λειτουργικές Περιφέρειες είναι οι Ομοιογενείς ή Πολικές Περιφέρειες. Σε πρακτικό επίπεδο δεν παρατηρείται επανοριοθέτηση Κανονιστικών ή Θεσμικών Περιφερειών (λόγω των διοικητικών, οργανωτικών και πολιτικών περιορισμών) αλλά μια προσπάθεια μέσα από τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, να μετατραπούν οι θεσμικές σε Λειτουργικές Περιφέρειες. Δηλαδή η διαμόρφωση Αναπτυξιακής Στρατηγικής, η αναμόρφωση του Θεσμικού Πλαισίου και η εφαρμογή Προγραμμάτων θα μετασηματιστεί τις Διοικητικές Περιφέρειες σε Περιφέρειες Προγραμματισμού.

2. Η NUTS εννοεί τις περιφερειακές μονάδες γενικού χαρακτήρα. Συνήθως οι υποδιαιρέσεις NUTS δεν περιλαμβάνουν ειδικές εδαφικές μονάδες (π.χ. εξορυκτικές περιοχές, περιοχές κατοικίας εργατικού δυναμικού κ.λ.π.), αλλά εννοούν περιφερειακές μονάδες γενικότερου χαρακτήρα.

3. Η NUTS αποτελεί ιεραρχική ταξινόμηση σε πέντε επίπεδα (τρία περιφερειακά και δύο τοπικά). Η NUTS διαχωρίζει κάθε κράτος-μέλος σ' έναν ακέραιο αριθμό περιφερειών NUTS1, καθεμία από τις οποίες διαχωρίζεται σε έναν ακέραιο αριθμό NUTS2 κ.ο.κ.

Ο τρόπος ταξινόμησης των εδαφικών ενοτήτων στα επίπεδα NUTS διαφέρει από χώρα σε χώρα, γεγονός που εξαρτάται κυρίως από το μέγεθος, τα χαρακτηριστικά και τη διοικητική διάρθρωση της κάθε χώρας. Συνεπώς, παρά την προσπάθεια για κατάταξη όλων περιφερειών συγκρίσιμου μεγέθους στο ίδιο επίπεδο NUTS, εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στο ίδιο επίπεδο περιφέρειες διαφορετικές ως προς την έκταση, τον πληθυσμό, την οικονομική βαρύτητα και τη διοικητική δομή, με αποτέλεσμα την ύπαρξη σημαντικού βαθμού ετερογένειας μεταξύ τους. Στην Ελλάδα, η ταξινόμηση των εδαφικών ενοτήτων στα επίπεδα NUTS έχει ως εξής (Eurostat, 1995):

NUTS 0: Ελλάς, δηλαδή όλη η χώρα

NUTS 1: Μειζόντες Περιφέρειες

NUTS 2: Περιφέρειες Προγραμματισμού (οι 13 Διοικητικές Περιφέρειες της Χώρας)

NUTS 3: Νόμοι

NUTS 4: Επαρχίες

NUTS 5: Δήμοι-Κοινότητες

Σε γενικές γραμμές, οι κύριες εφαρμογές των εδαφικών ενοτήτων NUTS είναι:

- ❖ Η συλλογή, ανάπτυξη και εναρμόνιση των Κοινοτικών Περιφερειακών Στατιστικών.
- ❖ Η διενέργεια κοινωνικοοικονομικών αναλύσεων σε περιφερειακό επίπεδο, ο συσχετισμός αυτών και η συγκριτική αξιολόγηση.
- ❖ Η πλαισίωση της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής, με τον προσδιορισμό των περιοχών επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων.

2.3 Τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των διαρθρωτικών ταμείων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να δημιουργήσουν τις

προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη (να εξηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των Κρατών-Μελών) και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων και της παραγωγικότητας.

Οι τρόποι με τους οποίους διοχετεύονται τα χρήματα των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι κατά βάση τρεις:

- I. Μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ)
- II. Μέσω των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και
- III. Μέσω των Κοινοτικών Δράσεων ή πιλοτικών προγραμμάτων.

Στους δυο πρώτους τρόπους οι ΟΤΑ θα πρέπει να απευθύνονται είτε στις περιφερειακές αρχές για το ΚΠΣ, είτε στις κεντρικές υπηρεσίες του κράτους μέλους (για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες) αφού εκείνες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή και τη διαχείριση τους.

Ο τελευταίος τρόπος παρέχει τη δυνατότητα της απευθείας επαφής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) με τις κοινοτικές αρχές .

Αναλυτικότερα :

2.3.1. Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΠΣ)

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης είναι το διαπραγματεύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του κάθε κράτους-μέλους. Το ΚΠΣ χωρίζεται σε εθνικό σκέλος που καλύπτει έργα εθνικής κλίμακας και το περιφερειακό που καλύπτει περιφερειακά έργα.

Το εθνικό σκέλος αφορά ταμειακά έργα που εντάσσονται στους 3 άξονες-στόχους προτεραιότητας.

Οι παρεμβάσεις του ΚΠΣ σε περιφερειακό επίπεδο στοχεύουν στην ενδυνάμωση της αποκέντρωσης και στην ανάπτυξη του επιτοκίου δυναμικού κάθε περιφέρειας του Ν. 1622/86 με την εφαρμογή ενός μοναδικού λειτουργικού πολυταμειακού προγράμματος που η διάρθρωση του είναι η ακόλουθη:

Τα κύρια χαρακτηριστικά της περιφέρειας

Τη στρατηγική και τις προτεραιότητες ανάπτυξης

Τα εθνικά μέτρα για την περιφέρεια

Τη συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων στο λειτουργικό πρόγραμμα της περιφέρειας.

2.3.2. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Ένα μικρό μέρος των χρηματοδοτήσεων των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλύπτουν οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και οι καινοτόμες ενέργειες. Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες είναι ειδικές παρεμβάσεις για την υλοποίηση της Διαρθρωτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η έναρξη των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών ανάγεται στο έτος 1989. προέκυψε από την αναγκαιότητα δημιουργίας ειδικών εργαλείων χρηματοδότησης της διαρθρωτικής πολιτικής τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τα

κράτη-μέλη προκειμένου να αντιμετωπισθούν προβλήματα με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα χρηματοδοτικά αυτά εργαλεία προτάθηκαν στα κράτη μέλη από την ίδια επιτροπή της Ε.Ε. προκειμένου να αντιμετωπισθούν ειδικά προβλήματα που αφορούν το σύνολο του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες συμπληρώνουν τις δράσεις των ΚΠΣ (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης) και των ΕΕΠ (Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού), χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία όπως είδαμε αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κρατών-μελών και της Επιτροπής βάση περιφερειακών ή εθνικών σχέσεων ανάπτυξης. Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες συγκεντρώνουν τρία κύρια χαρακτηριστικά, τα οποία αποτελούν την "προστιθέμενη αξία" τους σε σχέση με τα άλλα εργαλεία οικονομικής και κοινοτικής συνοχής που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία :

- Ενθάρρυνση της διασυνοριακής, υπερεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας
- Ενεργή εμπλοκή και δράση επί τόπου των φορέων που συμβάλλουν στην αναπτυξιακή διαδικασία
- Υποστήριξη μιας πραγματικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των μερών που συμμετέχουν.

Λόγω της φύσης τους (διαπιστώσεις, στόχος, επιλεξιμότητα, στρατηγική κλπ), είναι δυνατόν να σημαντικές λύσεις σε περιοχές και προβλήματα, όπου οι άλλες παρεμβάσεις αδυνατούν.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες δρουν συμπληρωματικά - υποβοηθητικά στην αναπτυξιακή πολιτική της Περιφέρειας και με τη δυναμική που δρουν μπορούν να αναπτύξουν, δίνουν νέα ώθηση στην πολιτική αυτή καλύπτοντας με τις δράσεις τους πεδία, όπου δεν μπορούν να παρέμβουν άλλα πράγματα και ενέργειες. Η λογική της υλοποίησης των κοινοτικών πρωτοβουλιών είναι η εξής: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αφού διαπιστώσει την ύπαρξη προβλημάτων με ιδιαίτερες επιπτώσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και κρίνει σκόπιμη την παρέμβαση της σε κάποιο τομέα, συγκεντρώνει ιδιαίτερα μέσα χρηματοδότησης για την εκτέλεση ενεργειών που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Κοινότητα, μέσω ακριβώς των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Κάθε κράτος μέλος ορίζει μια αρμόδια αρχή για την υλοποίηση κάθε κοινοτικής πρωτοβουλίας. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς ενημερώνονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές για την εξέλιξη και τις δυνατότητες των κοινοτικών πρωτοβουλιών προκειμένου να εντάξουν τις δράσεις που τους ενδιαφέρουν.

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες εφαρμόστηκαν και στις τρεις περιόδους προγραμματισμού.

Για την προγραμματική περίοδο 1994-1999 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε μία σφαιρική προσέγγιση των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, συνδυάζοντας ολοκληρωμένες δράσεις κατάρτισης, υποστήριξης στους τομείς του τουρισμού, της γεωργίας, των ΜΜΕ, της καινοτομίας, της διαπεριφερειακής συνεργασίας κλπ

Αναλυτικότερα, η προσέγγιση αυτή προέβλεπε 13 Πρωτοβουλίες για την περίοδο αυτή. Ορισμένες απ' αυτές τις πρωτοβουλίες ήταν τελείως καινούργιες, ενώ άλλες αποτελούσαν συνέχεια των πρωτοβουλιών της προηγούμενης περιόδου (1989-1999). Συγκεκριμένα, οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες που εγκρίθηκαν για την περίοδο 1994-1999, ήταν οι εξής⁽³⁾:

⁽³⁾ Παπαδάσκαλοπούλου Αθ. Δ.- Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2002 , "Περιφερειακός Προγραμματισμός", εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα , σελ. 94

Leader II	Αγροτική Ανάπτυξη
Interreg II	Παραμεθόριες περιοχές (συνεργασία και διαπεριφερειακά, διασυνοριακά, διακρατικά δίκτυα)
Regis II	Ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιοχές
Employment Adapt	Διαφοροποίηση των αγορών εργασίας, ενίσχυση της απασχόλησης
Rechar II Resider II Konver Retex	Διαχείριση βιομηχανιών μεταβολών (Ανθρακας, Χαλβάς, Κλωστοϋφαντουργία-Ένδυση στην Πορτογαλία)
SMEs	Υποβοήθηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων
Pesca	Περιοχές αλιείας, ανασυγκρότησης της αλιείας
Urban	Ανάπτυξη αστικών συνοικιών που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα
Peace	Ειρηνευτική πρωτοβουλία για την υποβοήθηση των περιοχών της Βόρειας Ιρλανδίας

Για την περίοδο προγραμματισμού 2000-2006, η Επιτροπή θέλησε να αυξήσει την ευρωπαϊκή διάσταση των κοινοτικών πρωτοβουλιών και να ενισχύσει την συμπληρωματικότητα τους σε σχέση με τους στόχους προτεραιότητας των διαρθρωτικών ταμείων 200-2006(Στόχοι 1,2 και 3)

Στο έγγραφο Agenda 2000, η Επιτροπή πρότεινε τη μείωση του αριθμού των κοινοτικών πρωτοβουλιών και την συγκέντρωση των παρεμβάσεων τους. Για την περίοδο αυτή υπάρχουν πλέον 4 κοινοτικές πρωτοβουλίες (έναντι 13 της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου) και είναι οι εξής:

Leader Plus	Αγροτική ανάπτυξη, μέσω των πρωτοβουλιών των ομάδων τοπικής δράσης με στόχο την τοπική-ενδογενή ανάπτυξη. Διαφοροποίηση των αγορών εργασίας και ενίσχυση της απασχόλησης
Interreg III	Διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία με βασικό στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη του ευρωπαϊκού εδάφους
Urban II	Οικονομική και κοινωνική αποκατάσταση των πόλεων για την προώθηση της αειφόρου αστικής ανάπτυξης
Equal	Διακρατική συνεργασία για την προώθηση νέων μέσων καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων στην αγορά εργασίας

Κάθε κοινοτική πρωτοβουλία χρηματοδοτείται από ένα συγκεκριμένο Διαρθρωτικό Ταμείο.

Πίνακας 2.2 Διαρθρωτικά Ταμεία ανα Κοινοτική Πρωτοβουλία

Πρωτοβουλία	Ταμεία
Leader Plus	ΕΓΤΠΕ-Π
Interreg III	ΕΤΠΑ
Urban II	ΕΤΠΑ
Equal	ΕΚΤ

Ο προϋπολογισμός των κοινοτικών πρωτοβουλιών για την περίοδο 2000-2006 ανέρχεται στο ποσό των 10,44 εκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή στο 5,3% του προϋπολογισμού της ένωσης.

Σε αυτά προστίθενται ακόμη οι καινοτόμες δράσεις, τις οποίες χρηματοδοτεί το ΕΤΠΑ προκειμένου να ενθαρρύνει τη δημιουργία στρατηγικών για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα.

2.3.3. Καινοτόμες Δράσεις-Ενέργειες

Για να βελτιωθεί η ποιότητα των αναπτυξιακών στρατηγικών, η επιτροπή έχει την πρόθεση να υποστηρίξει τις πιο πρόσφατες ιδέες, οι οποίες δεν έχουν ακόμα αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης. Ο ρόλος των δράσεων αυτών είναι να προσφέρουν στις περιφέρειες ένα πεδίο πειραματισμού που ενίοτε τους λείπει, αλλά είναι απαραίτητο για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της κοινωνίας των πληροφοριών και για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας τους. Οι ενέργειες αυτές περιλαμβάνουν μελέτες, πιλοτικά σχέδια και ανταλλαγές εμπειριών.

Οι καινοτόμες ενέργειες συμβάλλουν στην εκπόνηση καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών που αποβλέπουν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεμβάσεων στο πλαίσιο των Στόχων 1,2 και 3. τίθεται σε εφαρμογή με τρόπο απλό, διαφανή και σύμφωνο με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Κάθε τομέας δράσης για πιλοτικά σχέδια χρηματοδοτείται από ένα και μόνο Ταμείο. Οι καινοτόμες ενέργειες υλοποιούνται κυρίως βάσει του άρθρου 10 του Κανονισμού του ΕΤΠΑ που αφορά την «περιφερειακή ανάπτυξη σε κοινοτικό επίπεδο». Ο σκοπός λοιπόν των καινοτόμων ενεργειών που αποφασίζει και υλοποιεί η Επιτροπή με δική της πρωτοβουλία είναι να αποτελέσουν το πρόπλασμα νέων πολιτικών σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Παραδείγματα αυτής της σχέσης είναι η διασυνοριακή συνεργασία και τα αστικά πρότυπα έργα που οδήγησαν στη δημιουργία των κοινοτικών πρωτοβουλιών INTERREG και URBAN αντίστοιχα. Οι πρώτες καινοτόμες ενέργειες την περίοδο 1989-1993 αφορούσαν τη χωροταξία (το πρόγραμμα 'Ευρώπη 2000'), τη διασυνοριακή συνεργασία, τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ πόλεων και μεταξύ περιφερειών (Pacte, Recite, Ecos, Ouverture) καθώς και τα πρότυπα σχέδια σε αστικές συνοικίες.

Οι καινοτόμες ενέργειες βάσει του άρθρου 10 του ΕΤΠΑ για την περίοδο 1994-1999(οι κατευθύνσεις των νέων καινοτόμων ενεργειών δεν έχουν ακόμη αποφασιστεί) αφορούν οκτώ περιοχές δράσης:

1. Νέες πηγές απασχόλησης. Σχέδια συνεργασίας μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών και του ιδιωτικού τομέα τα οποία εστιάζονται σε προσωπικές υπηρεσίες, βελτίωση της ποιοτικής ζωής ή περιβαλλοντική προστασία.
2. Πολιτιστική κληρονομιά. Πιλοτικά σχέδια που βοηθούν να αναπτυχθεί η τοπική κληρονομιά και εγκαθιδρύουν πολιτιστικά δίκτυα μεταξύ περιφερειών και πόλεων.
3. προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας- RIS(Περιφερειακές Στρατηγικές Καινοτομίας) και RTT (Περιφερειακή Μεταφορά Τεχνολογίας). Τα πρώτα αποσκοπούν να αυξήσουν την ικανότητα των επιχειρήσεων για καινοτομία και να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού και τα δεύτερα επιδιώκουν την ανάπτυξη συστημάτων συνεργασίας Βορρά/ Νότου με σκοπό την πρόσβαση των μειονεκτικών περιοχών στα υψηλής ποιότητας δίκτυα.
4. Η κοινωνία των πληροφοριών- RISI 1(Στρατηγικές και σχέδια δράσης) και RISI 2(Πολυπεριφερειακά πιλοτικά σχέδια). Τα πρώτα επιδιώκουν να κινητοποιήσουν τους τοπικούς παράγοντες για να αναπτύξουν την κοινωνία των πληροφοριών και τα δεύτερα να διασώσουν με διαπεριφερειακή συνεργασία τις τεχνολογίες επικοινωνίας προσαρμόζοντας τις στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών.
5. Περιφερειακά ή χωροταξικά σχέδια- TERRA και πιλοτικές δράσεις. Τα TERRA αποσκοπούν να εγκαθιδρύσουν δίκτυα συνεργασίας σε απειλούμενες περιοχές (παράκτιες περιοχές, ποταμοκοιλιάδες, περιοχές με φυσικούς ή πολιτιστικούς πόρους που απειλούνται, αγροτικές περιοχές με δυσκολίες πρόσβασης, περιοχές με ξηρασία). Οι πιλοτικές δράσεις αναφέρονται σε τέσσερις μεγάλες διεθνικές περιφέρειες, μια από τις οποίες αφορά τις περιοχές της Ελλάδας και Ιταλίας.
6. Αστική ανάπτυξη. Τα αστικά πιλοτικά σχέδια ξεκίνησαν από την περίοδο 1989-1993 και συνεχίστηκαν στην επόμενη (τα τελευταία εγκρίθηκαν το 1997). Η θετική εμπειρία τους επηρέασε την καθιέρωση της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN.
7. Εσωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία- RECITE II. Δίκτυα συνεργασίας μεταξύ πόλεων και περιφερειών της Ένωσης με αντικείμενα: ανάπτυξη του τοπικού δυναμικού, πρόσβαση των ΜΜΕ στην Ευρωπαϊκή αγορά, προσφορά υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, προώθηση των ίσων ευκαιριών και προστασία του περιβάλλοντος.
8. Εξωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία- ECOS- Ouverture II. Αναφέρεται σε δίκτυα συνεργασίας με περιοχές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την περίοδο 2000-2006, η Επιτροπή έχει καθορίσει τρία θέματα εργασίας για τις καινοτόμες δράσεις του ΕΤΠΑ:

1. Η γνώση και η τεχνολογική καινοτομία
2. Η κοινωνία των πληροφοριών (EEurope-regio)
3. Η περιφερειακή ταυτότητα και η αειφόρος ανάπτυξη.

Το περιεχόμενο των προγραμμάτων ανά τομέα στρατηγικής σημασίας είναι :

1. Περιφερειακή οικονομία βασισμένη στη γνώση και την τεχνολογική καινοτομία: παροχή βοήθειας στις πλέον μειονεκτικές περιοχές με σκοπό την άνοδο του τεχνολογικού επιπέδου τους.

Το περιεχόμενο των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών στον συγκεκριμένο τομέα αφορά τις ακόλουθες κατηγορίες δράσεων:

- Δημιουργία και ενίσχυση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων ή ομίλων επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και πανεπιστημίων, οργανισμών επιφορτισμένων με τη βελτίωση των ανθρωπίνων πόρων, χρηματοοικονομικών κύκλων και εξειδικευμένων συμβούλων κλπ
- Αμοιβαίες ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ κέντρων έρευνας, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων ιδίως ΜΜΕ
- Διάδοση των πορισμάτων της έρευνας και της τεχνολογικής προσαρμογής των ΜΜΕ.
- Διαμόρφωση τεχνολογικών στρατηγικών για τις περιφέρειες,, συμπεριλαμβανομένων πιλοτικών εφαρμογών
- Στήριξη των φυτωρίων νέων επιχειρήσεων που συνδέονται με πανεπιστήμια και κέντρα έρευνας, ενθάρρυνση της εξάπλωσης επιχειρήσεων που προέρχονται από πανεπιστημιακά κέντρα ή μεγάλες επιχειρήσεις που έχουν ως άξονα την καινοτομία και την τεχνολογία.
- Συστήματα στήριξης υπέρ κοινών επιστημονικών και τεχνολογικών έργων μεταξύ ΜΜΕ, επιχειρήσεων και κέντρων έρευνας.
- Συμβουλή στην ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου για τις νεοσύστατες εταιρείες.

2. Η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης

Αυτός ο άξονας αφορά την εφαρμογή σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των ακόλουθων πτυχών

- Πρόσβαση πολιτών, νοικοκυριών επιχειρήσεων, σχολείων και διοικητικών υπηρεσιών στην ψηφιακή εποχή
- Εισαγωγή στην Ευρώπη της ψηφιακής νοοτροπίας, υποστηριζόμενης από επιχειρηματικό πνεύμα ευνοϊκό για την χρηματοδότηση και την ανάπτυξη νέων ιδεών.
- Μεριμνά ώστε αυτή η διαδικασία στο σύνολο της να αποσκοπεί στην κοινωνική συνοχή.

Οι περιφερειακές καινοτόμες ενέργειες αναμένεται να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο σ' αυτή την προσέγγιση, επιτρέποντας κυρίως μέσω πιλοτικών έργων επίδειξης, να ευνοηθεί σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο:

- Η ευαισθητοποίηση και η ανάπτυξη δικτύων μεταξύ των περιφερειακών και τοπικών φορέων, όσον αφορά την κοινωνία των πληροφοριών εφαρμοσμένη στην περιφερειακή ανάπτυξη
- Η αξιοποίηση "πόλων" ικανοτήτων (αριστείας) στις οποίες ειδικεύεται η περιφέρεια, που βασίζονται στα πλεονεκτήματα της και στο οικονομικό, πολιτιστικό και κοινωνικό δυναμικό της.
- Η μεταφορά τεχνολογίας, η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών όσων αφορά την αξιοποίηση της κοινωνίας των πληροφοριών.

3. Περιφερειακή ταυτότητα και αιεφόρος ανάπτυξη: προώθηση της περιφερειακής συνοχής και ανταγωνιστικότητας μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων
Το περιεχόμενο των περιφερειακών προγραμμάτων στο συγκεκριμένο τομέα περιλαμβάνει κυρίως τις εξής κατηγορίες δράσεων:

- Στήριξη των μικρών βιοτεχνικών επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων της παραδοσιακής παραγωγής, με σκοπό τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου τους.
- Ανάπτυξη του πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού
- Στήριξη των νεοσύστατων ΜΜΕ στους καινοτόμους τομείς των μέσων ενημέρωσης και του πολιτισμού.
- Ανάπτυξη νέων μορφών τοπικών υπηρεσιών
- Δημιουργία νέων σχέσεων μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η χρησιμοποίηση των υπαρχόντων πόρων και υποδομών
- Παροχή βοήθειας στις μικρές επιχειρήσεις, που επιδιώκουν να επωφεληθούν από δραστηριότητες έρευνας στην περιοχή τους
- Ανάπτυξη συστημάτων για την περιβαλλοντική διαχείριση, την υιοθέτηση κατάλληλων τεχνολογιών, την ανακύκλωση αποβλήτων και την εξοικονομητική χρησιμοποίηση της ενέργειας.

Προβλέπονται επίσης και άλλες καινοτόμες δράσεις για την απασχόληση και την κατάρτιση (χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ), καθώς επίσης και στον τομέα της αλιείας (χρηματοδοτούνται από το ΧΜΠΑ). Με προϋπολογισμό ενός δισεκατομμυρίου ευρώ περίπου (δηλ. 0,5 % των πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων), τα προγράμματα καινοτόμων δράσεων χρηματοδοτούν τη διαμόρφωση νέων στρατηγικών καθώς και το πειραματικό στάδιο έργων. Σε περίπτωση που αυτό το πρώτο στάδιο αποδεικνύεται επιτυχές, τα έργα μπορούν εν συνέχεια να συμπεριληφθούν στις στρατηγικές των στόχων προτεραιότητας.

Κατανομή των χρηματοδοτήσεων των διαρθρωτικών ταμείων.

Το ποσό της συνολικής επιδότησης των διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε 195 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2000-2006 εκτός Ταμείου Συνοχής.

Αποβλέποντας στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αναλαμβανομένων πιστώσεων για τις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιφέρειες, ο κανονισμός προβλέπει σημαντική συγκέντρωση των διατιθεμένων πόρων υπέρ του στόχου 1. Η κατανομή μεταξύ των τριών στόχων είναι η ακόλουθη:

- 69,7% της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 1, ήτοι 139,5 δις ευρώ.
- 11,5 % της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 2, ήτοι 22,5 δις ευρώ.
- 12,3 % της συνολικής δημοσιονομικής χορήγησης για το στόχο 3. ήτοι 24,05 δις ευρώ
- 0,5 % της συνολικής χορήγησης για το ΧΜΠΑ εκτός του στόχου 1, ήτοι 1,1 δις ευρώ
- 5,53 % της συνολικής χορήγησης για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες, ήτοι 10,43 δις ευρώ.
- 0,65 % της συνολικής χορήγησης για τις καινοτόμες ενέργειες, καθώς και για τα μέτρα τεχνικής βοήθειας, ήτοι 1,27 δις ευρώ.

Η συμμετοχή των διαρθρωτικών Ταμείων διαφέρει ανάλογα με τις παρεμβάσεις:

- το ΕΤΠΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση των στόχων 1 και 2 των πρωτοβουλιών INTERREG III και URBAN II και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους.
- Το ΕΚΤ συμμετέχει στη χρηματοδότηση των στόχων 1,2 και 3 της πρωτοβουλίας EQUAL και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους
- Το ΕΓΤΠΕ τμήμα "προσανατολισμού" συμμετέχει στη χρηματοδότηση του στόχου 1 και της πρωτοβουλίας LEADER +.
- Το ΧΜΠΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση του στόχου 1, των παρεμβάσεων υπέρ των περιφερειών εκτός στόχου 1., μέχρι ποσοστού 0,5 % της συνολικής χορήγησης για τα διαρθρωτικά ταμεία και των καινοτόμων ενεργειών, ανάλογα με την φύση τους.

Το αποθεματικό της επίδοσης

Ένα νέο μέσο έχει δημιουργηθεί για να τεθεί στην υπηρεσία της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία: το αποθεματικό της επίδοσης. Η γενική αρχή που διέπει είναι απλή : ένα μέρος των πιστώσεων που χορηγούνται σε κάθε κράτος μέλος (4%) αποθεματοποιείται μέχρι το 2003, για να διατεθεί στα πιο αποδοτικά προγράμματα. Η αξιολόγηση των επιδόσεων θα πραγματοποιείται χάρη σε δείκτες παρακολούθησης που θα αντικατοπτρίζουν την αποτελεσματικότητα, τη διαχείριση και τη δημοσιονομική εκτέλεση. Η χορήγησης αυτών των πόρων πραγματοποιείται από την Επιτροπή, επί τη βάσει προτάσεων που υποβάλλονται από κάθε κράτος μέλος, το αργότερο μέχρι την 31η Μαρτίου 2004. Πρόκειται για κίνητρο σημαντικό για τους διαχειριστές των προγραμμάτων, οι οποίοι θα πρέπει μέχρι το 2003, να φροντίσουν να χρησιμοποιήσουν με τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό τους δημόσιους πόρους που τίθενται στη διάθεσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3^ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

3.1 Ιστορική αναδρομή στο Α' και Β' Κ.Π.Σ

Από τον πρώτο κιάλας χρόνο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι περιφέρειες της χώρας επωφελήθηκαν από σημαντικές εισροές κοινοτικών πόρων.

Σταθμός όμως για τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα(Μ.Ο.Π) που ξεκίνησαν το 1986 και ολοκληρώθηκαν το 1993 και θεωρούνται ως η αφετηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Αφορούν τις μεσογειακές περιοχές της κοινότητας οι οποίες βρίσκονται σε τρεις χώρες Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία.

Τα Μ.Ο.Π έθεσαν για πρώτη φορά το στόχο υλοποίησης μιας ολοκληρωμένης μεσοπρόθεσμης προσπάθειας για την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής κοινότητας μέσω πολυετών επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Τα Μ.Ο.Π αποτελούνται από πολυετείς δράσεις που παρουσιάζουν συνοχή τόσο μεταξύ τους όσο και με τις κοινές πολιτικές και συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων. Τα Μ.Ο.Π αφορούν κυρίως παραγωγικές επενδύσεις, έργα υποδομής και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. Οι τομείς δράσεων που αφορούσαν τα Μ.Ο.Π ήταν η Γεωργία, η Αλιεία, Βιομηχανία-Βιοτεχνία-ΜΜΕ, υπηρεσίες, τουριστική ανάπτυξη, πληροφοριακή ανάπτυξη μεταφορών και ανθρώπινο δυναμικό. Τα Μ.Ο.Π συγχρηματοδοτούνται από τα τρία διαρθρωτικά ταμεία. Στην Ελλάδα καταρτίστηκαν 7 ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα.

➤ Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1989-1993)

Τα ΚΠΣ ήταν αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων της κοινότητας που προωθήθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής της κοινότητας.

Η επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής είναι αδύνατη όταν υπάρχουν έντονες περιφερειακές ανισότητες. Στην κατεύθυνση της μείωσης των ανισοτήτων και της προώθησης της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (στόχος 1) συμβάλλουν τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, μέσω της πολυταμειακής (παρεμβαίνουν όλα τα Διαρθρωτικά Ταμεία), πολυτομειακής(αναφέρονται σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων) και πολυπεριφερειακής(περιλαμβάνονται οι περιφέρειες της χώρας προσέγγισης του προγραμματισμού).

Οι κύριοι άξονες προτεραιότητας του Α' ΚΠΣ ήταν οι εξής:

1. Βελτίωση του επιπέδου της χώρας, όσων αφορά τη βασική οικονομική υποδομή.
2. Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αγροτική ανάπτυξη, με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών.
3. Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
4. Ισόρροπη ανάπτυξη του τουρισμού.
5. Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
6. Περιφερειακή-τοπική ανάπτυξη.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών καταρτίστηκαν 12 τομεακά και 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα (ΠΕΠ), για τους βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας και για τις 13 περιφέρειες της χώρας αντίστοιχα. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε στο Α΄ ΚΠΣ ήταν 15,5 δις ECU περίπου (σε τιμές 1989).

Το περιφερειακό σκέλος του ΚΠΣ (6^{ος} άξονας) καλύπτει παρεμβάσεις σε περιφερειακό επίπεδο για την ανάπτυξη των περιφερειών. Πρόκειται για μέτρα περιφερειακής εμβέλειας για τα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται σε εθνικό και κυρίως περιφερειακό επίπεδο, αλλά η εφαρμογή, παρακολούθηση και διαχείριση γίνεται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

➤ Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (1994-1999)

Το Β΄ ΚΠΣ (που δρομολογήθηκε στο πλαίσιο της συνθήκης του Μάαστριχτ το 1992), συνοδεύεται από ορισμένα νέα στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο. Αυτά σχετίζονται με την επιπλέον αύξηση των χορηγούμενων πόρων, τη δημιουργία ενός ακόμα χρηματοδοτικού μέσου, του Ταμείου Συνοχής (που χρηματοδοτεί έργα για το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα υποδομών μεταφορών στις τέσσερις χώρες της συνοχής-Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία και Πορτογαλία), την επιμήκυνση της προγραμματικής περιόδου(εξαετής πλέον διάρκεια), την επιπλέον προώθηση της αποκέντρωσης κ.ά.(Πλασκοβίτης, 1994)

Οι άξονες παρέμβασης του Β΄ ΚΠΣ, για την Ελλάδα είναι οι εξής:

- 1.Μείωση του περιφερειακού χαρακτήρα της χώρας και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης, μέσω της ανάπτυξης των βασικών υποδομών.
- 2.Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.
- 3.Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού.
- 4.Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης.
- 5.Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών, μέσω της αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού τους.

Ο τελευταίος άξονας αφορά το περιφερειακό σκέλος του Β΄ ΚΠΣ και υλοποιείται μέσω των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε ήταν 29,72 δις ECU (ενώ επιπλέον 3,061 δις ECU διατέθηκαν από το Ταμείο Συνοχής).

Σήμερα βρισκόμαστε μπροστά στο ξεκίνημα μιας νέας περιόδου προγραμματισμού, επταετούς διάρκειας 2000-06 και ενός νέου τρίτου «πακέτου» χρηματοδοτήσεων.

3.2 Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006)

Την περίοδο 2000-2006 η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, να οδηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών-μελών και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Η στήριξη που παρέχει στην Ελλάδα η Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2000-2006 πραγματοποιείται μέσω:

- Του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Γ΄ ΚΠΣ)
- Των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και
- Του Ταμείου Συνοχής

Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (2000-2006)

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006(Γ'ΚΠΣ) αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Πρόκειται για ένα φιλόδοξο πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες και μελλοντικές συνθήκες ανταγωνισμού που θα αντιμετωπίσει η Ελλάδα στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον και της επιτρέπει να ολοκληρώσει όλα εκείνα τα έργα και τις παρεμβάσεις που είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξή της.

Το Γ' ΚΠΣ είναι το προϊόν της συμφωνίας στην οποία κατέληξαν η Ελληνική κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην Ελλάδα το χρονικό διάστημα 2000-2006. Καταρτίστηκε με βάση το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης που υποβλήθηκε από την Ελλάδα στην Ε.Ε.

Το κείμενο του ΚΠΣ υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 2000 και αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2004. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Τους άξονες προτεραιότητας για τη δράση των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων.
- Την συνοπτική περιγραφή των επιχειρησιακών προγραμμάτων με τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί.
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης που προσδιορίζει για κάθε άξονα και για κάθε έτος το ποσό των συνολικών κονδυλίων που προβλέπονται.
- Τις διατάξεις εφαρμογής του Γ' ΚΠΣ.
-

Το ΚΠΣ 2000-2006, που έχει πλέον επταετή διάρκεια και η αναπτυξιακή του στρατηγική αποτυπώνεται σε επτά άξονες προτεραιότητας, που είναι οι εξής:

1. Ανθρώπινοι πόροι
2. Μεταφορές
3. Ανταγωνιστικότητα
4. Ανάπτυξη της υπαίθρου και αλιεία
5. Ποιότητα ζωής
6. Κοινωνία της πληροφορίας
7. Περιφερειακή ανάπτυξη

Για την επίτευξη των στόχων του, το Γ' ΚΠΣ υλοποιεί 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

- Τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν Εθνικές Τομεακές Πολιτικές.
- Τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων για την περίοδο 2000-2006.
- Και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια» που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Χρηματοδοτικοί πόροι

Οι χρηματοδοτικοί πόροι⁽⁴⁾ που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση ενός προγράμματος/έργου/ μέτρου/ άξονα, εξασφαλίζονται μέσω του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων(ΠΔΕ). Για κάθε έργο/ πρόγραμμα/ μέτρο/ άξονας στο ΠΔΕ εγγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός του, καθώς και οι ετήσιες πιστώσεις που προγραμματίζονται για την απρόσκοπτη εξέλιξη της υλοποίησης.

Εθνική συμμετοχή είναι η δαπάνη που πραγματοποιείται για την κάλυψη μέρους του προϋπολογισμού ενός προγράμματος/ άξονα/ έργου/ μέτρου, που βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό και εξασφαλίζεται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Κοινοτική συμμετοχή είναι η δαπάνη που πραγματοποιείται για την κάλυψη μέρους του προϋπολογισμού ενός προγράμματος/ άξονα/ μέτρου/ έργου/ υποέργου και προέρχεται από κοινοτικούς πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων και των Χρηματοδοτικών Μέσων.

Το σύνολο της Εθνικής και της Κοινοτικής συμμετοχής είναι η Δημόσια Δαπάνη. Η Δημόσια Δαπάνη εξασφαλίζεται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Δημόσιες Επενδύσεις είναι το πρόγραμμα που καθορίζει τους πόρους που μπορούν να διατεθούν για την χρηματοδότηση έργων.

Το τμήμα του συνολικού κόστους ενός προγράμματος/ άξονα/ μέτρου/ έργου/ υποέργου που καλύπτεται από ιδιωτικά κεφάλαια, επιπλέον της Δημόσιας Δαπάνης είναι η Ιδιωτική Συμμετοχή.

Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Προγράμματος

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 51,14 δις ευρώ.

Η συνολική δημόσια δαπάνη (Εθνική και Κοινοτική) ανέρχεται σε 39,56 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 11,58 δις ευρώ.

Πίνακας 3.1 Χρηματοοικονομικά Στοιχεία

	ΚΠΣ 2000-2006	Ταμείο Συνοχής	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,71	3,32	26,03
Εθνική Συμμετοχή	11,56	1,97	13,53
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	34,27	5,29	39,56
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	10,48	1,10	11,58
ΣΥΝΟΛΟ	44,75	6,39	51,14

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Παράλληλα σημαντικοί πόροι αντλούνται μέσω των 4 Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων ανέρχεται σε 1,28 δις ευρώ για την περίοδο 2000-2006.

Πως κατανέμονται οι πόροι

Το Μάρτιο του 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου ενέκρινε κονδύλια για τη χώρα μας, που μαζί με την εθνική και την ιδιωτική συμμετοχή προσδιορίζουν ένα ύψος πόρων 51,36 δις, που προβλέπεται να διατεθούν για την υλοποίηση της νέας παρέμβασης μέσω του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, του Β' Ταμείου Συνοχής και των νέων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Όπως εμφανίζεται παρακάτω οι συνολικά κατανεμημένοι πόροι του νέου διαρθρωτικού προγράμματος στις επιμέρους προτεραιότητες που έχουν τεθεί για το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ανέρχονται σε 34,27 δις ευρώ σε όρους δημόσιας δαπάνης και με εκτιμώμενο συνολικό κόστος 44,75 δις ευρώ.

⁽⁴⁾ Σύμφωνα με το Κ.Π.Σ. 2000 – 2006 , www.hellaskps.gr

Πίνακας 3.2 Κατανεμημένοι Πόροι Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Άξονας Προτεραιότητας	Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτική Συμμετοχή	Συνολικό Κόστος
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	4.885.690.764	67.333.333	4.953.024.097
Μεταφορές	9.426.954.883	3.433.379.663	12.860.334.546
Ανταγωνιστικότητα (Μεταποίηση, Τουρισμός, Ενέργεια, Έρευνα & Τεχνολογία)	3.349.585.740	3.346.992.716	6.696.578.456
Αγροτική Ανάπτυξη και Αλιεία	2.479.718.102	1.560.473.583	4.040.191.685
Βελτίωση Ποιότητα Ζωής (Περιβάλλον, Πολιτισμός, Υγεία-Πρόνοια)	1.785.006.738		1.785.006.738
Κοινωνία της Πληροφορίας	2.417.999.150	569.500.000	2.987.499.150
Περιφερειακή Ανάπτυξη	9.825.999.194	1.502.093.392	11.328.092.586
Τεχνική Βοήθεια	100.440.851		100.440.851
Σύνολο	34.271.395.422	10.479.772.687	44.751.168.109

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Παράλληλα σημαντικοί πόροι ύψους 6,39 δις ευρώ θα διατεθούν μέσω του Ταμείου Συνοχής για έργα Μεταφορών και Περιβάλλοντος καθώς και πόροι ύψους 1,28 δις ευρώ θα αντληθούν μέσω των (4) Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

3.3 Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και νέο πλαίσιο εφαρμογής.

3.3.1 Αναγκαιότητα νέου συστήματος

Είναι γνωστό ότι κατά τη διάρκεια του Β΄ ΚΠΣ έγιναν σημαντικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας του συστήματος διοίκησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Αποτέλεσμα και των μεταρρυθμίσεων αυτών ήταν η Ελλάδα να ανταποκριθεί με επιτυχία στις προκλήσεις του ΚΠΣ. Αυτό έχει αναγνωριστεί κατ' επανάληψη και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Παράλληλα όμως, το Β΄ ΚΠΣ έδωσε πολύτιμες εμπειρίες και μας "υπέδειξε" την ανάγκη έντασης της προσπάθειας μας προκειμένου να ανταποκριθούμε στις ποιοτικές και ποσοτικές απαιτήσεις τέτοιας εμβέλειας παρεμβάσεων. Όλοι πλέον γνωρίζουμε το είδος και τη φύση των δυσκολιών που είχε το σύστημα εφαρμογής της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου.

Το θέμα των μηχανισμών εφαρμογής αποτέλεσε ένα μείζον ζήτημα και για τη νέα διαρθρωτική παρέμβαση του Γ΄ ΚΠΣ, κυρίως, λόγω:

- Του αυξημένου μεγέθους και της φύσης της παρέμβασης
- Της πολύ μεγαλύτερης απαίτησης για ποιότητα και αποτελεσματικότητα

- Του νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με την Ε.Ε.

Είναι γνωστό ότι οι νέοι κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο εταιρικής σχέσης. Στο πλαίσιο αυτό έχουμε:

- Αποστασιοποίηση της Ε.Ε. (σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στο Β΄ ΚΠΣ) από τις διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής έργων.
- Ενίσχυση του ελεγκτικού ρόλου της Ε.Ε. και δυνατότητα επιβολής αυστηρών ποινών.
- Μεταφορά της ευθύνης στο Κράτος-Μέλος και υποχρέωση του να τηρεί συγκεκριμένες διακριτές διαχειριστικές και ελεγκτικές διαδικασίες με θεσμοθετημένες ευθύνες των αρμοδίων αρχών.
- Υπαρκτό τον κίνδυνο οριστικής πλέον απώλειας πόρων σε περίπτωση καθυστερήσεων στη χρήση των πόρων.

Συμπερασματικά η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας, της ποιότητας και της διαφάνειας στη νέα αναπτυξιακή παρέμβαση, αλλά και αυξημένες απαιτήσεις των νέων κανονισμών, επέβαλλαν την υιοθέτηση ενός Συστήματος Διαχείρισης, Παρακολούθησης και Ελέγχου του Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006 και των άλλων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεων(διαφοροποιημένου σε σχέση με αυτό του Β΄ ΚΠΣ).

Η χώρα μας αναλαμβάνει πλέον σημαντικές ευθύνες για τη διασφάλιση της χρηστής και ορθολογικής διαχείρισης των διατιθέμενων εθνικών και κοινοτικών πόρων.

3.3.2 Αρχές νέου συστήματος

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο εφαρμογής:

- Διαχωρίζονται σαφώς οι λειτουργίες, οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των οργάνων που θα υποστηρίζουν το νέο σύστημα. Δεν μπορούν τα όργανα αυτά, παράλληλα με τις διαχειριστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες που έχουν, να είναι και φορείς υλοποίησης των έργων και δράσεων.
- Τα όργανα που προβλέπονται εντάσσονται στις λειτουργίες του κράτους λόγω των σημαντικών ευθυνών που αναλαμβάνουν, αλλά και λόγω του ότι εξυπηρετούν ευρύτερους στόχους για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. Θα είναι ειδικές υπηρεσίες κατάλληλα συγκροτημένες για την εξυπηρέτηση του στόχου της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΚΠΣ.
- Καθιερώνονται ενιαίες και τυποποιημένες διαδικασίες για τη διαχείριση, τον έλεγχο, τις ροές χρηματοδοτήσεων.
- Μεταβάλλεται ουσιαστικά η φιλοσοφία και το πλαίσιο των χρηματοδοτήσεων. Με την κατάργηση των ετήσιων προκαταβολών από την Ε.Ε. (πλην μιας αρχικής προκαταβολής που δίδεται με την έγκριση του Προγράμματος), το Κράτος-Μέλος (προ)χρηματοδοτεί τα έργα με δική του ευθύνη. Η χρηματοδότηση από πλευράς Ε.Ε. θα γίνεται απολογιστικά, βάσει δεδηλωμένων και πιστοποιημένων δαπανών, (που θα καταγράφονται στο ΟΠΣ "ΕΡΓΟΡΑΜΑ") σε επίπεδο Νομικής Δέσμευσης (υποέργο). Αυτό οδηγεί στην ανάγκη διαμόρφωσης ενός εξορθολογισμένου συστήματος χρηματοδότησης των φορέων υλοποίησης, με την ευθύνη των Διαχειριστικών Αρχών.
- Υιοθετείται ένα πολυεπίπεδο σύστημα ελέγχων στο πλαίσιο λειτουργίας των Διαχειριστικών Αρχών (πρωτοβάθμιος έλεγχος), της Αρχής Πληρωμής (δευτεροβάθμιος έλεγχος) και του Εξωτερικού Δημοσιονομικού Ελέγχου(τρίτοβάθμιος έλεγχος). Το σύστημα ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει στο 100% τη νομιμότητα και κανονικότητα της διαχείρισης. Οποιαδήποτε απόκλιση θα επιφέρει αντίστοιχη ποινή που θα καταλογίζεται στους υπεύθυνους.

- Καθιερώνεται ένα ενιαίο σύστημα αξιολόγησης, επιλογής και ένταξης έργων στα Προγράμματα. Στη διαδικασία αυτή μπαίνουν κανόνες συνεργασίας μεταξύ άμεσα εμπλεκόμενων φορέων.
- Καθίσταται υποχρεωτική η μηχανοργάνωση της διαδικασίας ένταξης, χρηματοδότησης, παρακολούθησης και ελέγχου των δράσεων. Η ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων με την Ε.Ε. καθίσταται ο μοναδικός τρόπος επικοινωνίας σε ότι αφορά τις παρεμβάσεις και τις πράξεις του ΚΠΣ.

Η αποτελεσματικότητα της νέας παρέμβασης σε μεγάλο βαθμό θα εξαρτηθεί από τη λειτουργία όλων όσων εμπλέκονται με την εφαρμογή του ΚΠΣ στο πλαίσιο του νέου συστήματος. Ενός συστήματος που θέτει κανόνες στη διαχείριση και στον έλεγχο, που επιμερίζει ευθύνες, που θέτει κριτήρια στην επιλογή των έργων. Ενός συστήματος όμως που παράλληλα στηρίζεται στις αναγκαίες πολιτικές διεργασίες που επιβάλλει ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της χώρας. Οι διεργασίες αυτές πρέπει να αντανακλούν τις ανάγκες και προτεραιότητες της κοινωνίας και να αναδεικνύουν τα σκόπιμα και ώριμα έργα, εισάγοντας στοιχεία ιεράρχησης των αναγκών.

3.3.3 Όργανα νέου συστήματος

Στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν όργανα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου και εφαρμόζονται συστηματικά αυστηρές διαδικασίες σε ότι αφορά την επιλογή, τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση των Πράξεων (έργα και δράσεις του Γ' ΚΠΣ) που εγγυώνται τη διαφάνεια και τον ορθολογισμό στην παρακολούθηση, την ακρίβεια και αποτελεσματικότητα των ελέγχων, την ουσιαστική διαχείριση της πληροφορίας και την αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Τα όργανα αυτά είναι:

1. Διαχειριστική Αρχή ΚΠΣ

Ειδική υπηρεσία στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Έχει τη συνολική ευθύνη προγραμματισμού και εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής του ΚΠΣ.

2. Διαχειριστικές Αρχές Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Ειδικές υπηρεσίες στους φορείς ευθύνης των Προγραμμάτων (Υπουργεία και Περιφέρειες). Έχουν την κύρια ευθύνη για την αποτελεσματικότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και της εφαρμογής των Προγραμμάτων.

3. Αρχή Πληρωμής

Ειδική υπηρεσία στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Έχει ως αποστολή την εξασφάλιση των απρόσκοπτων χρηματοδοτικών ροών για τις παρεμβάσεις του ΚΠΣ.

4. Επιτροπή Εξωτερικού Δημοσιονομικού Ελέγχου

Ειδική υπηρεσία στο Υπουργείο Οικονομικών. Έχει ως αποστολή την εξασφάλιση της τήρησης των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης μέσω τριτοβάθμιου επιπέδου ελέγχου στις Διαχειριστικές Αρχές, την Αρχή Πληρωμής και του Τελικού Δικαιούχου.

Παράλληλα με τα όργανα αυτά λειτουργεί η Επιτροπή Παρακολούθησης στο πλαίσιο του ΚΠΣ και του κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος. Είναι κυρίως ένα

“πολιτικό” όργανο στο οποίο συμμετέχουν κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι με εποπτικές και στρατηγικές αρμοδιότητες. Η Ε.Π. καθορίζει τα κριτήρια επιλογής των έργων και έχει την κύρια ευθύνη για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας εκτέλεσης του Προγράμματος.

Η εφαρμογή και η οργάνωση της διαχείρισης του ΚΠΣ θα υποστηρίζεται από την Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης (ΜΟΔ). Η υποστήριξη αυτή συνιστάται κυρίως σε θέματα οργάνωσης των Διαχειριστικών Αρχών στην επιλογή στελεχών, στη μεταφορά τεχνογνωσίας με την συνεχή κατάρτιση των στελεχών, στην επεξεργασία συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης.

Τα παραπάνω όργανα υποστηρίζονται στη λειτουργία τους από το ΟΠΣ “ΕΡΓΟΡΑΜΑ”, το οποίο έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί στις Γραμματείες των Επιτροπών Παρακολούθησης του Β’ ΚΠΣ. Επίσης, θα αναπτυχθούν περαιτέρω εφαρμογές του ΟΠΣ, για τη κάλυψη πρόσθετων λειτουργιών των οργάνων του ΚΠΣ και των τελικών δικαιούχων, οι οποίες και θα ενταχθούν στο Ε.Π. “Κοινωνία της Πληροφορίας”.

Το ΟΠΣ “ΕΡΓΟΡΑΜΑ” καλύπτει όλες τις λειτουργίες οι οποίες αναφέρονται και περιγράφονται στις διατάξεις εφαρμογής του ΚΠΣ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Η υποχρέωση των φορέων για την παροχή των απαραίτητων στοιχείων καλύπτεται με Νόμο και θα εξειδικευθεί με Υπουργικές Αποφάσεις.

Επιπλέον, οι έλεγχοι που θα πραγματοποιούν όλες οι ελεγκτικές αρχές, σε όλα τα επίπεδα του Γ’ ΚΠΣ, θα στηρίζονται στα στοιχεία και τα αρχεία που επισήμως θα καταχωρούνται στο ΟΠΣ “ΕΡΓΟΡΑΜΑ”. Τα πορίσματα των ελέγχων, οι απαντήσεις και οι τελικές αποφάσεις θα καταχωρούνται επίσης σ’ αυτό.

3.4 Άξονες Προτεραιότητας και Επιχειρησιακά Προγράμματα Γ’ ΚΠΣ

Οι στόχοι-προτεραιότητες του ΚΠΣ 2000-2006 εστιάζονται σε επενδύσεις στο φυσικό, ανθρώπινο και γνωστικό κεφάλαιο, που μπορούν να συμβάλλουν περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην εμβάθυνση της ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Με τα Επιχειρησιακά Προγράμματά του το 3^ο ΚΠΣ επιδιώκει να ενισχύσει τους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση».

Άξονας προτεραιότητας 2: Μεταφορές

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικόι Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες και Αστικές Συγκοινωνίες».

Άξονας προτεραιότητας 3: Βελτίωση Ανταγωνιστικότητας

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα».

Άξονας προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη & Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία».
- «Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης».

Άξονας προτεραιότητας 5: Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός».
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία-Πρόνοια».

Άξονας προτεραιότητας 6: Κοινωνία της Πληροφορίας

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Άξονας προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη

13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π)

- Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
- Αττικής
- Βορείου Αιγαίου
- Δυτικής Ελλάδας
- Δυτικής Μακεδονίας
- Ηπείρου
- Θεσσαλίας
- Ιονίων Νήσων
- Κεντρικής Μακεδονίας
- Κρήτης
- Νοτίου Αιγαίου
- Πελοποννήσου
- Στερεάς Ελλάδας

Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα έχει σκοπό την υλοποίηση κάποιων στόχων και χαρακτηριστικές κατευθύνσεις δράσεων για την επίτευξη των στόχων του. Κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελείται από «Άξονες προτεραιότητας» (πρώτη βασική υποδιαίρεση του Προγράμματος) και «Μέτρα» (υποδιαίρεση Άξονα Προτεραιότητας). Το Πρόγραμμα περαιτέρω υποδιαιρούμενο, καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί «Πράξεις», δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα.

Την ευθύνη του Σχεδιασμού, της Διεύθυνσης και της Διοίκησης των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχουν συγκεκριμένα Υπουργεία ενώ για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π) την ευθύνη έχουν οι Γενικές Γραμματείες των Περιφερειών και τα Περιφερειακά Συμβούλια.

3.4.1 ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

Το Ε.Π. «Εκπαίδευση-Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη δέσμη συνεκτικών μέτρων και ενεργειών με απώτερο στόχο τη βελτίωση του Εκπαιδευτικού συστήματος και των υπηρεσιών που αυτό προσφέρει, ώστε να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας και σύνδεσης με την αγορά εργασίας.

Οι στόχοι του Ε.Π. εκφράζονται με τους 4 Άξονες Προτεραιότητας (που συνδέονται με τα πεδία Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου).

Οι Άξονες είναι:

1. Προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην αγορά εργασίας (απευθύνεται σε άτομα που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό).
2. Προώθηση και βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης.
3. Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας των νέων.
4. Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Οι άξονες αυτοί υποστηρίζονται και από 2 ακόμη άξονες που αφορούν παρεμβάσεις σε υποδομές και εξοπλισμό.

5. Δημιουργία και Ενίσχυση υποδομών για την υλοποίηση μέτρων ΕΤ.ΠΑ.
6. Τεχνική Βοήθεια

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Παιδείας.

Προϋπολογισμός ΕΠ⁽⁵⁾

Συνολικό Κόστος	2.763.907.617	Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	2.763.907.617	Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	2.072.930.711	Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	690.976.906	Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ»

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Ε.Π. είναι:

- Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς ανταγωνιστικότερου διεθνούς περιβάλλοντος.
- Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητα της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική της λειτουργία. Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η αναβίωση φθινουσών περιοχών των οποίων η τοπική οικονομία εξαρτάται άμεσα από τον πρωτογενή τομέα.

⁽⁵⁾ Σύμφωνα με το Κ.Π.Σ. 2000 – 2006 , www.hellaskps.gr

- Η διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου. Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών άρσης της απομόνωσης σε συνδυασμό και με άλλα προγράμματα πολιτικής προστασίας ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα του αγροτικού χώρου.

Η στρατηγική για την επίτευξη των παραπάνω γενικών στόχων εξειδικεύεται σε 8 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις σε επίπεδο αγροτικής ανάπτυξης.
2. Παρεμβάσεις στο επίπεδο μεταποίησης και εμπορίας του πρωτογενούς γεωργικού και δασικού προϊόντος.
3. Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού.
4. Βελτίωση των υποστηρικτικών μηχανισμών και της ενημέρωσης του αγροτικού πληθυσμού με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.
5. Παρεμβάσεις στο γεωργικό προϊόν.
6. Ανάπτυξη και προστασία φυσικών πόρων και περιβάλλοντος.
7. Πρόγραμμα ανάπτυξης αγροτικού χώρου.
8. Τεχνική Στήριξη.

Την ευθύνη του προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	3.557.087.197 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	2.136.211.026 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	1.482.755.239 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	653.455.787 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	1.420.876.171 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΛΙΕΙΑ»

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι της Πολιτικής για τον αλιευτικό τομέα κατά την παρούσα προγραμματική περίοδο είναι οι ακόλουθοι:

- Η επίτευξη κατά βιώσιμο τρόπο ισορροπίας μεταξύ των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους.
- Η εφαρμογή των αρχών υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η συμβολή στην ανάπτυξη βιώσιμων από οικονομικής απόψεως επιχειρήσεων στον τομέα .
- Η βελτίωση της ποιότητας του εφοδιασμού της αγοράς και η αξιοποίηση των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη, ιδίως περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία.
- Η ορθολογική εκμετάλλευση των εσωτερικών υδάτινων πόρων, στα πλαίσια της αειφορίας.
- Η προώθηση ίσων ευκαιριών για εργασία.

Οι στόχοι που αναφέραμε πιο πάνω εξειδικεύονται ανά κλάδο ως εξής:

Θαλάσσια αλιεία:

- Προστασία των αλιευτικών πόρων.
- Αναδιάρθρωση του αλιευτικού στόλου.

- Βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης.
- Στήριξη του αλιευτικού κόσμου για επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό.

Υδατοκαλλιέργεια:

- Αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.
- Εκσυγχρονισμός-αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων του Τομέα.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος παρακολούθησης και καταγραφής στοιχείων, παραγωγής, εμπορίας και απασχόλησης.
- Αύξηση παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.
- Βελτίωση των συνθηκών αλιείας σε ιχθυοτροφικές εκμεταλλεύσεις των εσωτερικών υδάτων.
- Προστασία του περιβάλλοντος με διασφάλιση αειφορικών προσεγγίσεων.
- Διερεύνηση των αγορών διάθεσης προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και εξεύρεση νέων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του καταναλωτικού κοινού.

Μεταποίηση-Εμπορία:

- Προσανατολισμός της βιομηχανίας σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταποίησης & εμπορίας και της εξαγωγιμότητας των προϊόντων τους.
- Διεύρυνση της γεωγραφικής βάσης των δραστηριοτήτων του κλάδου.
- Υποστήριξη του κλάδου με κατάλληλες υποστηρικτικές υποδομές και υπηρεσίες.
- Βελτίωση της συμβολής του κλάδου στη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Το Ε.Π «Αλιεία» έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Προσαρμογή αλιευτικής προσπάθειας.
2. Ανανέωση και εκσυγχρονισμός αλιευτικού στόλου.
3. Προστασία και Ανάπτυξη υδάτινων πόρων, υδατοκαλλιέργειες, εξοπλισμός λιμένων αλιείας, μεταποίηση και εμπορία, αλιεία εσωτερικών υδάτων.
4. Άλλα μέτρα.
5. Τεχνική Βοήθεια.
6. Χρηματοδοτικές ενέργειες από άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Γεωργίας.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	483.104.488 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	343.507.076 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	257.733.308 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	85.773.768 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	139.547.412 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Ο Στρατηγικός Στόχος του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στους βασικούς τομείς που καλύπτει το Πρόγραμμα (Μεταποίηση, Ενέργεια, Τουρισμός, Έρευνα) με έμφαση στην βελτίωση, στην ανάδειξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών.

Για την επίτευξη του στόχου, τίθεται μια σειρά από ειδικούς στόχους που είναι οι εξής:

- Ενίσχυση των ανταγωνιστικών ικανοτήτων των ήδη υφιστάμενων επιχειρήσεων και δημιουργία νέων που θα αξιοποιούν την καινοτομία και θα κάνουν χρήση νέων τεχνολογιών.
- Στο πλαίσιο της Έρευνας και Τεχνολογίας, στόχος είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η ενίσχυση του σχηματισμού νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με βάση συνεκτικά τεχνικοοικονομικά δίκτυα.
- Η ανασυγκρότηση και ο εμπλουτισμός των τουριστικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Ελλάδα, οικοδομώντας παράλληλα και νέα πλεονεκτήματα.
- Βελτίωση της συνεισφοράς της ενέργειας και των φυσικών πόρων ως εργαλεία αύξησης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας με ταυτόχρονο σεβασμό των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων της χώρας.

Το Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα» έχει 9 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
2. Στήριξη και ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας.
3. Προώθηση Επιχειρηματικής Αριστείας.
4. Τεχνολογική καινοτομία και έρευνα.
5. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος-Προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού.
6. Ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού και προώθηση της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας.
7. Ενέργεια και Αειφόρος Ανάπτυξη.
8. Ανθρώπινοι πόροι.
9. Τεχνική Βοήθεια.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	6.696.578.456 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	3.349.585.740 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	2.055.773.607 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	1.293.812.133 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	3.346.992.716 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»

Το Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας» αποτελεί τον κύριο μοχλό υλοποίησης της συνολικής εθνικής στρατηγικής για την πορεία προς την Κοινωνία της Πληροφορίας.

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι του Ε.Π «Κοινωνία της Πληροφορίας» για την περίοδο 2000-2006 είναι:

- «Εξυπηρέτηση του Πολίτη και Βελτίωση της ποιότητας ζωής»

Αφορά την βελτίωση της ποιότητας της ζωής μέσα από παρεμβάσεις σε κρίσιμους τομείς όπως η Δημόσια Διοίκηση, η Υγεία, οι Μεταφορές και το Περιβάλλον. Οι παρεμβάσεις αφορούν κυρίως την ένταξη ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών στη διαδικασία παραγωγής των παραπάνω τομέων, έτσι ώστε να συμβάλλουν στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

- «Ανάπτυξη και Ανθρώπινο Δυναμικό»

Αφορά τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ενίσχυση μιας διαδικασίας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης όπου η Τεχνολογία και η γνώση αποτελούν τον κύριο μοχλό αύξησης της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης και της ανάπτυξης του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Ενέχει δράσεις για την ανάπτυξη των υποδομών, τηλεπικοινωνιών, την ενίσχυση της οικονομίας και της απασχόλησης με την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, τη δημιουργία ενός συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης προσαρμοσμένου στις ανάγκες του 21^{ου} αιώνα και την προβολή του ελληνικού πολιτισμού.

Το Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας» έχει 5 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Παιδεία και Πολιτισμός.
2. Εξυπηρέτηση του πολίτη και βελτίωση της ποιότητας ζωής.
3. Ανάπτυξη και Απασχόληση.
4. Επικοινωνίες.
5. Τεχνική Βοήθεια.

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	2.987.499.150 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	2.417.999.150 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	1.793.581.863 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	624.417.287 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	569.500.000 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες» στοχεύει στην αναβάθμιση και επέκταση του συστήματος μεταφορών της χώρας.

Στρατηγικοί Στόχοι

Σιδηρόδρομοι:

Η στρατηγική ανάπτυξης των σιδηροδρομικών μεταφορών περιλαμβάνει ως μέσα για την υλοποίηση της το Ταμείο Συνοχής, τα ΠΕΠ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Βασικό στοιχείο της στρατηγικής αυτής είναι η ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού άξονα Πάτρας -Αθήνας-Θεσσαλονίκης- Ειδομένης- Προμαχώνα της χώρας και η σύνδεσή του με τους βασικότερους λιμένες της χώρας (Πάτρα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη) και το σιδηροδρομικό δίκτυο της υπόλοιπης Ελλάδας.

Στόχος του Ε.Π «Σιδηρόδρομοι- Αερολιμένες- Αστικές Συγκοινωνίες» είναι αφενός ο εκσυγχρονισμός του ΟΣΕ και η μετεξέλιξη του σε μία σύγχρονη και βιώσιμη επιχείρηση ικανή να ανταποκριθεί στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον της αγοράς των μεταφορών και αφετέρου ο εκσυγχρονισμός τμημάτων του σιδηροδρομικού άξονα Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Ειδομένη σε άξονα υψηλών ταχυτήτων.

Αστικές Συγκοινωνίες:

- Η ανάπτυξη του προαστιακού σιδηροδρόμου στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας.
- Η ενίσχυση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς μέσω του ανασχεδιασμού του δικτύου των αστικών μεταφορών και της υλοποίησης των σχετικών υποδομών. Ο ανασχεδιασμός στοχεύει στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών στον αστικό χώρο.

Αεροπορικές μεταφορές:

Η βελτίωση της σύνδεσης της χώρας με άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε και με την υπόλοιπη Ευρώπη μέσω της αναβάθμισης επιλεγμένων αεροδρομίων πρωταρχικής σημασίας:

- Του αεροδρομίου Θεσσαλονίκης «Μακεδονία»
- Του αεροδρομίου Ηρακλείου

Με την υλοποίηση του Προγράμματος θα ενισχυθούν σημαντικά το μεταφορικό δίκτυο της χώρας και η σύνδεση της Ελλάδας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, θα διαμορφωθεί ολοκληρωμένη ενέργεια μεταξύ των διαφόρων μεταφορικών μέσων. Οι θετικές συνέπειες στην οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της διεθνούς οικονομικής και πολιτικής παρουσίας της χώρας, αναμένονται σοβαρότατες.

Το Ε.Π «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες» έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Αναδιοργάνωση ΟΣΕ και Εφαρμογή Επιχειρησιακού Σχεδίου.
2. Σιδηροδρομικός Άξονας Πειραιά- Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Ειδομένη.
3. Προαστιακός σιδηρόδρομος.
4. Αστικές Συγκοινωνίες
5. Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός Εγκαταστάσεων Αεροδρομίων.
6. Οδική Ασφάλεια και Οδική Βοήθεια.

Την ευθύνη του Ε.Π «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες» έχει το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	2.937.600.380 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	2.937.600.380 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	1.468.752.690 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	1.468.847.690 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ- ΛΙΜΕΝΕΣ- ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι στόχοι του Ε.Π «Οδικοί άξονες- Λιμένες- Αστική ανάπτυξη» περιλαμβάνουν την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και βελτίωση της βασικής υποδομής μεταφορών (οδικών και θαλάσσιων) όλης της χώρας, την αστική ανάπτυξη σε μεγάλες πόλεις της χώρας και την βελτίωση της Οδικής Ασφάλειας.

Πιο συγκεκριμένα:

Οι στόχοι στον τομέα των οδικών μεταφορών είναι:

- Η βελτίωση των στρατηγικών συνδέσεων της χώρας με άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε., καθώς και με την υπόλοιπη Ευρώπη, μέσω της βελτίωσης των κύριων οδικών αξόνων, κυρίως του άξονα Πάτρα- Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Εύζωνοι

(ΠΑΘΕ) και της Εγνατίας Οδού, που έχουν ενταχθεί στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Δρόμων (Trans- European Transport Network) και στους Πανευρωπαϊκούς Διαδρόμους (Pan-European Corridors).

- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της αναμενόμενης κίνησης επιβατών και εμπορευμάτων μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων της Ελλάδας –Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα- κυρίως μέσω της ολοκλήρωσης λειτουργικών τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων ΠΑΘΕ και Εγνατίας καθώς και των διασυνδέσεών τους με κεντρικούς λιμένες και αερολιμένες.
- Η προώθηση ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας, ιδιαίτερα μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από τους άξονες της Εγνατίας Οδού και του ΠΑΘΕ, καθώς και η βελτίωση των οδικών μεταφορών και της επικοινωνίας στο εσωτερικό μεγάλων νησιών.

Οι στόχοι στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών είναι:

- Η συμβολή στην επίτευξη ενός δικτύου λιμένων που θα συμβάλλει στην ισόρροπη ανάπτυξη των νησιωτικών περιφερειών, καθώς και άλλων ηπειρωτικών περιφερειών της χώρας.
- Η βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας στη βάση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης που ξεκίνησε με το Β΄ ΚΠΣ.

Οι στόχοι στον τομέα της αστικής ανάπτυξης είναι:

- Η ολοκλήρωση των έργων του Β΄ ΚΠΣ και η περαιτέρω συνέχιση της επιτυχούς επέκτασης του Μετρό της Αθήνας που ξεκίνησε στο Β΄ ΚΠΣ, καθώς και η προώθηση των ενεργειών για την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, που είναι παρεμβάσεις οι οποίες θα συνεισφέρουν στην αποσυμφόρηση, τη μείωση της ρύπανσης και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής της πόλης.

Οι στόχοι στον τομέα της Οδικής Ασφάλειας είναι:

- Η βελτίωση της οδικής ασφάλειας στο υπεραστικό οδικό δίκτυο μέσω βελτιώσεων των τεχνικών χαρακτηριστικών, επαρκούς και αποτελεσματικής αστυνόμευσης, καθώς και με τη χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων ενημέρωσης/προειδοποίησης των χρηστών του δικτύου.
- Ο εφοδιασμός με τον κατάλληλο εξοπλισμό και η σύγχρονη οργάνωση των αρμόδιων αρχών και φορέων, για την αντιμετώπιση των ατυχημάτων (κυρίως οδικών), την αστυνόμευση των αυτοκινητοδρόμων και την ενημέρωση των χρηστών των δικτύων.

Το Ε.Π. «Οδικοί άξονες- Λιμένες- Αστική ανάπτυξη» έχει 9 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Οδικός Άξονας ΠΑΘΕ
2. Εγνατία Οδός
3. Λοιποί οδικοί άξονες
4. Κύριοι αστικοί οδικοί άξονες
5. Μετρό Αθηνών
6. Μετρό Θεσσαλονίκης
7. Λιμάνια
8. Ασφάλεια ναυσιπλοΐας, έρευνα και διάσωση στη θάλασσα
9. Οδική ασφάλεια και λοιπές ενέργειες

Την ευθύνη του Προγράμματος έχει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	9.922.734.166 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	6.489.354.503 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	3.369.500.470 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	3.119.854.033 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	3.433.379.663 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

Στρατηγικοί στόχοι

Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Ε.Π «Πολιτισμός» είναι:

- Ισορροπη διαρθρωτική παρέμβαση στους τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού.
- Άρση περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά την προσφορά και ζήτηση πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, λαμβανομένων υπόψη και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών κάθε περιφέρειας.

Το Ε.Π. «Πολιτισμός» διαρθρώνεται σε 3 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς

Στόχος της προτεραιότητας αυτής είναι η αναβάθμιση της υποδομής των Μουσείων και η βελτίωση των προσφερομένων από αυτά υπηρεσιών, καθώς και η προστασία και ανάδειξη Μνημείων, συνόλων και αρχαιολογικών χώρων.

2. Ανάπτυξη Σύγχρονου Πολιτισμού

Στόχος της προτεραιότητας αυτής είναι η ενίσχυση των υποδομών του Σύγχρονου Πολιτισμού και η ανάπτυξη και προώθηση μεγάλων επικοινωνιακών γεγονότων.

3. Τεχνική Βοήθεια

Η προτεραιότητα αυτή αποσκοπεί στην αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των δομών και υπηρεσιών που έχουν ως στόχο τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την χρηματοοικονομική διαχείριση, τον έλεγχο και αξιολόγηση των δράσεων του προγράμματος και του Τομέα του Πολιτισμού γενικότερα.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	675.400.000 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	675.400.000 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	473.585.027 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	201.814.973 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ»

Κυρίαρχος στόχος του Ε.Π. «Απασχόληση- Επαγγελματική Κατάρτιση» για το 2000-2006 είναι η προώθηση της απασχόλησης και η άμβλυση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας, προς την κατεύθυνση της πρόληψης της ανεργίας, της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών και των μειονεκτουςών ομάδων στην αγορά εργασίας με παράλληλη μείωση της ανεργίας ορισμένων ομάδων του εργατικού δυναμικού οι οποίες συντελούν κατά μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση της συνολικής ανεργίας της χώρας.

Τον παραπάνω στόχο εξυπηρετούν οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι οι οποίοι είναι:

- Πρόληψη της ανεργίας μέσω της εξατομικευμένης προσέγγισης και βελτίωση της ικανότητας ένταξης στην αγορά εργασίας.
- Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.
- Προώθηση της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
- Ενίσχυση και αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των πολιτικών και των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.
- Βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Οι παραπάνω στόχοι εξειδικεύονται στους 6 Άξονες Προτεραιότητας:

1. Ανάπτυξη και προώθηση ενεργών πολιτικών για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ανεργίας, για την αποφυγή της μακροχρόνιας ανεργίας και τη διευκόλυνση της επανένταξης των μακροχρόνια ανέργων.
2. Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.
3. Προώθηση και βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης και της παροχής συμβούλων.
4. Ανάπτυξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας και προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού.
5. Βελτίωση της πρόσβασης και συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.
6. Τεχνική Βοήθεια

Την ευθύνη του προγράμματος έχει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	2.189.116.480 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	2.121.783.147 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	1.585.737.360 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	536.045.787 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	67.333.333 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ»

Οι τομείς της Υγείας, της ψυχικής Υγείας, της Πρόνοιας και το ανθρώπινο δυναμικό που εργάζεται στους τομείς αυτούς είναι το τετράπτυχο γύρω από το οποίο διαρθρώνεται το Ε.Π «Υγεία-Πρόνοια»

Στρατηγικοί Στόχοι

Οι βασικοί στόχοι του προγράμματος αφορούν:

- Στο Τομέα της Υγείας την αναβάθμιση της Δημόσιας Υγείας και βελτίωση της Υγείας και της Κοινωνικής Προστασίας.
- Στο Τομέα της Ψυχικής Υγείας την ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης, δηλαδή την αποασυλοποίηση του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού χρόνιων ψυχικά ασθενών που σήμερα ζουν εγκλειστοί, κάτω από κακές συνθήκες διαβίωσης, σε ψυχιατρικά ιδρύματα.

- Στο Τομέα της Πρόνοιας τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και την πρόληψη της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού ατόμων και ομάδων του πληθυσμού μέσω της υιοθέτησης υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας αφενός με την ενίσχυση μορφών αυτόνομης & ημιαυτόνομης διαβίωσης για άτομα με ειδικές ανάγκες και αφετέρου με τη δημιουργία διαβίωσης ενός ανοιχτού κοινοτικού δικτύου πρόληψης και συμβουλευτικής.
- Στο Τομέα του Ανθρώπινου Δυναμικού την ανάπτυξη δράσεων δια βίου κατάρτισης με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς Υγείας και Πρόνοιας και για όλες τις ειδικότητες εργαζομένων.

Το Ε.Π «Υγεία- Πρόνοια» διαρθρώνεται από 4 Άξονες Προτεραιότητας και ενός Μέτρου της Τεχνικής Βοήθειας:

1. Υγεία
2. Ψυχική Υγεία
3. Πρόνοια
4. Ανθρώπινοι Πόροι
5. Τεχνική Βοήθεια

Την ευθύνη του προγράμματος έχει το Υπουργείο Υγείας.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	513.306.663 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	513.306.663 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	384.979.997 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	128.326.666 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0 Ευρώ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

Το Ε.Π «Περιβάλλον» λειτουργεί συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις στα άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Σύμφωνα με τον αρχικό του προγραμματισμό, το Ε.Π «Περιβάλλον» δεν περιελάμβανε μεγάλα έργα υποδομών περιβαλλοντικού χαρακτήρα όπως οι εγκαταστάσεις διαχείρισης αστικών λυμάτων, απορριμμάτων και ύδρευσης, έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).

Σύμφωνα με τις προοπτικές που παρουσιάζονται με την τροποποίηση του προγράμματος είναι ενδεχόμενο να χρηματοδοτηθούν και τέτοια έργα προτεραιότητας.

Στο Ε.Π «Περιβάλλον» προτεραιότητα έχουν:

- Δράσεις μέγιστης εθνικής σημασίας για την ποιότητα ζωής, όπως η παρακολούθηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού και ακουστικού περιβάλλοντος και η διαχείριση των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων.
- Δράσεις που απαιτούν, για την υλοποίησή τους, τεχνογνωσία, η οποία δεν υφίσταται σε περιφερειακό ή άλλο τομεακό επίπεδο.
- Δράσεις και παρεμβάσεις εθνικού χαρακτήρα, που απαιτούν υποδομές εθνικού επιπέδου, όπως το Δίκτυο Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών και το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος.

- Δράσεις και παρεμβάσεις διαπεριφερειακού χαρακτήρα, όπως ολοκληρωμένες δράσεις για τις περιοχές του Δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000).
- Δράσεις και παρεμβάσεις σε εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών και Διεθνών Συμβάσεων και Συνθηκών.
- Δράσεις αστικών αναπλάσεων εθνικής κλίμακας και προτεραιότητας ή καινοτόμου χαρακτήρα, όπως η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, παρεμβάσεις στη Θεσσαλονίκη και άλλες μεγάλες πόλεις και η προστασία, ανάδειξη και διατήρηση παραδοσιακών οικισμών.
- Δράσεις που αφορούν ειδικά προγράμματα, με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές και τεχνολογισιακές απαιτήσεις, όπως αυτά της αντιμετώπισης των βιομηχανικών ατυχημάτων μεγάλης έκτασης και της παρακολούθησης των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας.
- Έργα προστασίας και αναβάθμισης εδαφικών και υδατικών πόρων
- Προώθηση εθνικού σχεδιασμού για τη διαχείριση ειδικών (τοξικών) αποβλήτων.
- Δράσεις περιφερειακού χαρακτήρα προσαρμογής της χώρας στην κοινοτική νομοθεσία στους τομείς των αστικών λυμάτων και των αστικών στερεών απορριμμάτων.

Προϋπολογισμός Ε.Π

Συνολικό Κόστος	596.300.075 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	596.300.075 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	430.073.656 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	166.226.419 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	0 Ευρώ

3.4.2 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.)

Εκτός από την εφαρμογή τομεακών προγραμμάτων, κάθε ελληνική περιφέρεια αποτελεί αντικείμενο ενός περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος το οποίο αξιοποιεί όλα τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Τα ΠΕΠ είναι πολυτομεακά προγράμματα, καλύπτουν δηλαδή όλους τους τομείς της οικονομίας και πολυταμειακά, χρηματοδοτούνται δηλαδή από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ).

Τα ΠΕΠ περιλαμβάνονται στον 7^ο Άξονα Προτεραιότητας του Γ' ΚΠΣ με στόχο την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας. Έτσι το Γ' ΚΠΣ περιλαμβάνει 13 ΠΕΠ, ένα ανά περιφέρεια της Ελλάδας.

Τα 13 Περιφερειακά Προγράμματα είναι:

- ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.
- ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας.
- ΠΕΠ Ηπείρου.
- ΠΕΠ Θεσσαλίας.
- ΠΕΠ Ιονίων Νήσων.
- ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας.
- ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας.
- ΠΕΠ Αττικής.
- ΠΕΠ Πελοποννήσου.

- ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου.
- ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου.
- ΠΕΠ Κρήτης.

Τα ΠΕΠ διαμορφώνονται στη βάση των περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών, όπως αναφέρονται στο Σχέδιο Ανάπτυξης.

Τα ΠΕΠ περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες προτεραιότητες για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, οι οποίες είναι εξειδικευμένες για κάθε περιφέρεια.

Η δομή του κάθε ΠΕΠ διαρθρώνεται σε επίπεδα:

- Πρόγραμμα (το ΠΕΠ συνολικά)
- Άξονες Προτεραιότητας ή Υποπρογράμματα
- Μέτρα ανά Υποπρογράμματα (που αποτελούν ομάδες έργων και δράσεων-πράξεων)

Το κοινό σημείο των ΠΕΠ είναι η ενίσχυση της δυνατότητας των περιφερειακών και τοπικών αρχών να εφαρμόσουν ένα πλήρες φάσμα δράσεων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, που περιλαμβάνουν όχι μόνο έργα υποδομής αλλά την στήριξη της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτομίας, των ανθρώπινων πόρων και της δημιουργίας τοπικών θέσεων εργασίας και ακόμα της διαχείρισης του περιβάλλοντος. Οι δράσεις προς όφελος των απομονωμένων, νησιωτικών ή ορεινών περιοχών θα συμβάλλουν στη μείωση των εσωτερικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα 13 ΠΕΠ.

Π.Ε.Π. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ- ΘΡΑΚΗΣ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006 εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την Απόφαση Ε (2001) 566, στις 22 Μαρτίου 2001.

Στρατηγικοί Στόχοι

Ως γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης την περίοδο 2000-2006 τίθεται «η θετική πληθυσμιακή εξέλιξη με έμφαση στην ομαλή κοινωνική ενσωμάτωση παλιννοστούντων και μεταναστών που θα στηρίζεται στην αξιοποίηση της οικονομικής δυναμικής και στην διάχυση της ευημερίας».

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος αναλύεται στους εξής κύριους στρατηγικούς στόχους:

- Διαμόρφωση σύγχρονης αυτοδύναμης οικονομίας & ενίσχυση της εξωστρέφειας με προώθηση δράσεων στον πρωτογενή τομέα, στην μεταποίηση, στον τουρισμό και στις υπηρεσίες.
- Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας.
- Προστασία- αξιοποίηση φυσικού περιβάλλοντος & του ορυκτού πλούτου.
- Άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικών ανισοτήτων & βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι βασικοί στόχοι του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος εξειδικεύονται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και σε 36 Μέτρα.

- Ανάδειξη του μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης και ενθάρρυνση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.
- Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος στην κεντρική Μακεδονία.
- Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος στην κεντρική Μακεδονία.
- Μείωση των ενδο-περιφερειακών ανισοτήτων στην κεντρική Μακεδονία.
- Μείωση της ανεργίας και παροχή ίσων ευκαιριών στη γνώση και τις δεξιότητες.
- Ανάπτυξη ορεινού χώρου, εσωτερικών ζωνών και μειονεκτικών/προβληματικών περιοχών.

Προϋπολογισμός Ε.Π (6)

Συνολικό Κόστος	1.155.643.599 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	1.014.660.278 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	760.995.208 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	253.665.070 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	140.983.321 Ευρώ

Π.Ε.Π ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Το ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας 2000- 2006 εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. Ε(2001)812/9-4-2001 Εγκριτική Απόφαση της Ε.Ε.

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κατά την Προγραμματική Περίοδο 2000-2006 είναι να συνεισφέρει στη δημιουργία μιας δυναμικής Περιφέρειας, που θα αξιοποιεί τα φυσικά της αποθέματα και τη θέση της στα Δυτικά Βαλκάνια, για να δημιουργήσει ένα ανταγωνιστικό παραγωγικό περιβάλλον και νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

Ο γενικός αυτός στόχος αναλύεται σε κύριους στρατηγικούς στόχους που επιτυγχάνονται μέσα από ένα σύνολο δράσεων και Μέτρων (36) και περιλαμβάνονται στους ακόλουθους 7 Άξονες Προτεραιότητας:

- Διεύρυνση ευκαιριών Απασχόλησης- Μείωση της Ανεργίας.
- Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας.
- Ενίσχυση αστικών περιοχών.
- Αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας- Ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου.
- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών και παραλίμνιων περιοχών.
- Τεχνική Βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	595.986.426 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	520.239.265 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	390.179.449 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	130.059.816 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	75.747.161 Ευρώ

⁽⁶⁾ Σύμφωνα με το Κ.Π.Σ. 2000 – 2006 , www.hellaskps.gr

Π.Ε.Π ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός στρατηγικός στόχος εκφράζεται με:

- a) Την αξιοποίηση της καίριας θέσης της Θεσσαλονίκης στη Βαλκανική, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την παραευξείνια ζώνη και το θαλάσσιο ορίζοντα- και της συγκυρίας που διαμορφώνουν οι νέες τεχνολογικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην περιοχή.
- b) Την ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών και τη δημιουργία εκείνων των κοινωνικών συνθηκών που υπόσχονται ισόρροπη ανάπτυξη στο πλαίσιο ίσων ευκαιριών και αναβαθμισμένου περιβάλλοντος χώρου με μακρόχρονες προοπτικές βελτίωσης και εξέλιξης και
- c) Την εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων για το περιβάλλον.

Ο γενικός στόχος αναλύεται σε 6 άξονες προτεραιότητας:

- Ανάδειξη του μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης και ενθάρρυνση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.
- Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.
- Αγροτική ανάπτυξη.
- Μείωση της ανεργίας και παροχή ίσων ευκαιριών στη γνώση και στις δεξιότητες.
- Ανάπτυξη ορεινού χώρου, των εσωτερικών ζωνών και των μειονεκτικών/ προβληματικών περιοχών.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	1.547.197.156 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	1.255.662.491 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	937.167.219 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	318.495.272 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	291.534.665 Ευρώ

Π.Ε.Π ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2000-2006 εγκρίθηκε με την Ε (2001)/812 απόφαση της Ε.Ε.

Στρατηγικοί Στόχοι

Στη νέα προγραμματική περίοδο, η Περιφέρεια θέτει ως στόχο να επιταχύνει τον αναπτυξιακό βηματισμό της, ώστε να διαμορφώσει ένα νέο βιώσιμο τομεακό «μίγμα» ενσωματώνοντας τους σύγχρονους τομείς υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονης οργάνωσης, να αξιοποιήσει την εξειδίκευση των περιοχών της, τις ικανότητες και την συσσωρευμένη τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού της, να δημιουργήσει κρίσιμα μεγέθη κλίμακας και να αξιοποιήσει τις νέες αγορές που διανοίγονται στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης αλλά και της νέας ενδοχώρας που διαμορφώνεται στα Βόρεια σύνορα της Χώρας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος ιδιαίτερη έμφαση δίδεται σε τρεις "ειδικούς" τύπους δράσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και διάχυση της καινοτομίας στην Περιφέρεια, στην «ολοκληρωμένη» ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και στην «ολοκληρωμένη» αντιμετώπιση ορεινών- απομακρυσμένων περιοχών της υπαίθρου στην Περιφέρεια. Οι δράσεις αυτές διαχέονται σε όλους τους άξονες προτεραιότητας και δρουν παράλληλα και συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες δράσεις.

Οι γενικοί στόχοι αναλύονται σε κύριους επιχειρησιακούς στόχους που υλοποιούνται μέσα από ένα σύνολο δράσεων και μέτρων (40) που περιλαμβάνονται στους παρακάτω άξονες προτεραιότητας:

- Ενίσχυση Παραγωγικού Περιβάλλοντος
- Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαίθρου
- Ποιότητα Ζωής
- Αξιοποίηση της κεντροβαρούς θέσης της Περιφέρειας και ανάδειξη της σε «Κόμβο Δικτύων»
- Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων
- Εφαρμογή

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	905.908.987 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	761.414.874 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	571.067.454 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	190.347.420 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	144.494.113 Ευρώ

Π.Ε.Π ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων εγκρίθηκε από την Ευρ. Επιτροπή με την 805/09-04-2001 Απόφαση.

Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και τα Κριτήρια Αξιολόγησης για την ένταξη πράξεων εγκρίθηκαν στην 1^η Επ. Παρ. η οποία έγινε την 22-06-2001.

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας είναι η ενίσχυση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στη συνοχή του νησιωτικού χώρου.

Οι στόχοι του προγράμματος αναλύονται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας:

- Ποιοτική αναβάθμιση και αξιοποίηση των τουριστικών υπηρεσιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- Μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος υποδομής.
- Αναβάθμιση και προστασία του αστικού και ημιαστικού περιβάλλοντος.
- Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ειδικές δράσεις για την ανάπτυξη και προστασία των μικρών νησιών.

Το Πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας (συμπεριλαμβανομένης και της Τεχνικής Βοήθειας) και σε 35 Μέτρα.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	415.696.432 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	343.775.754 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	257.831.814 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	85.943.940 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	71.920.678 Ευρώ

Π.Ε.Π ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εγκρίθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 9-4-2001.

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο Γενικός Αναπτυξιακός Στόχος της Περιφέρειας είναι «η αξιοποίηση της κομβικής θέσης της Περιφέρειας και η αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων για την υπέρβαση των προβλημάτων της ανεργίας και της ενδοπεριφερειακής ανισότητας».

Ο γενικός αυτός στόχος αναλύεται στους εξής 7 κύριους στρατηγικούς στόχους που αποτελούν και τους 7 άξονες προτεραιότητας:

- Ενίσχυση και αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας ως Δυτικής Πύλης της Χώρας.
- Πολιτιστική και Τουριστική ανάπτυξη-Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- Αναδιάρθρωση και επέκταση της βιομηχανικής βάσης της Περιφέρειας και προώθηση της καινοτομίας.
- Ενίσχυση αστικών υποδομών- Βελτίωση ποιότητας ζωής.
- Προώθηση της απασχόλησης και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου
  - α .αγροτική ανάπτυξη (βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων).
  - β .παρεμβάσεις στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές.
- Καινοτομία (περιλαμβάνονται και δράσεις ανάπτυξης της Κοινωνίας της Πληροφορίας)

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	835.064.388 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	675.867.180 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	505.940.694 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	169.926.486 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	159.197.208 Ευρώ

Π.Ε.Π ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στρατηγικοί Στόχοι

Ως γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2000-2006 τίθεται «η αξιοποίηση των νέων μεταφορικών υποδομών, της γειτνίασης με το μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας και της βιομηχανικής βάσης για την μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την αύξηση της απασχόλησης κυρίως μέσω της ανάπτυξης μιας ανταγωνιστικής οικονομίας».

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος του ΠΕΠ αναλύεται στους εξής κύριους στρατηγικούς στόχους:

- Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής δραστηριότητας, η διασύνδεσή της με τη τοπική οικονομία και η προσαρμογή της στις απαιτήσεις της νέας οικονομίας.
- Η ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων.
- Η μείωση των έντονων φαινομένων δυϊσμού με έμφαση στις ορεινές και αγροτικές περιοχές.
- Η προστασία, αποκατάσταση και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος. Αξιοποίηση των πολιτιστικών-ιστορικών πλεονεκτημάτων.

Οι βασικοί στόχοι του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος εξειδικεύονται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και σε 37 Μέτρα.

- Μείωση των έντονων φαινομένων δυϊσμού με έμφαση στις ορεινές-αγροτικές περιοχές.
- Προστασία περιβάλλοντος. Αξιοποίηση των πολιτιστικών-ιστορικών πλεονεκτημάτων και του τουριστικού προϊόντος.
- Βασικές και κοινωνικές υποδομές. Ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων.
- Ενίσχυση-εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων και διασύνδεση με την τοπική οικονομία.
- Ανθρώπινο δυναμικό.
- Τεχνική βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	865.355.081 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	744.646.142 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	539.284.605 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	205.361.537 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	120.708.939 Ευρώ

Π.Ε.Π ΑΤΤΙΚΗΣ

Το Επιχειρησιακό πρόγραμμα εγκρίθηκε με την Ε(2001)868 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 15-5-2001.

Ακολούθως κατά την 1^η Συνεδρίαση της Επ. Πα. εγκρίθηκε το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού (26-6-2001).

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός στρατηγικός αναπτυξιακός στόχος που τίθεται για την Περιφέρεια Αττικής είναι η ανάδειξη του διεθνούς ρόλου της πρωτεύουσας με παράλληλη εξομάλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος εξειδικεύεται μέσα από το ΠΕΠ Αττικής στους παρακάτω βασικούς στόχους:

- Διεύρυνση του Διεθνούς Ρόλου της Πρωτεύουσας.
- Αποκατάσταση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.
- Μείωση της ανεργίας και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Αναβάθμιση υποδομών και αειφόρος διαχείριση των πόρων στις δυτικές περιοχές, στις υποβαθμισμένες περιοχές και τις λοιπές περιμετρικές ζώνες.
- Αποκατάσταση των επιπτώσεων από τον σεισμό στην Αττική την 7-9-99.

Οι παραπάνω στόχοι εξειδικεύονται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και σε 31 Μέτρα.

- Διεύρυνση του Διεθνούς Ρόλου της Πρωτεύουσας.
- Αποκατάσταση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.
- Μείωση της ανεργίας και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων με έμφαση στις δυτικές περιοχές, στις εσωτερικές ζώνες και στο νησιωτικό χώρο της περιφέρειας Αττικής.
- Αποκατάσταση των επιπτώσεων από τον σεισμό στην Αττική την 7-9-99.
- Τεχνική βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	1.634.545.544 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	1.554.945.544 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	1.116.641.725 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	438.303.819 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	79.600.000 Ευρώ

Π.Ε.Π ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2000-2006 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την αριθ. Ε(2001)806/09-04-01 Απόφασή της και αποτελεί το πιο σημαντικό μέσο / εργαλείο για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας.

Το Συμπλήρωμα προγραμματισμού εγκρίθηκε στις 21-06-2001 από την 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης.

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας είναι η μείωση της αναπτυξιακής υστέρησης της ενδοχώρας και των απομακρυσμένων περιοχών της από τα αστικά και ημιαστικά της κέντρα, αλλά και την πρωτεύουσα της Χώρας, σε συνδυασμό με την εξωστρέφειά της, τόσο προς την υπόλοιπη χώρα και δη προς τα μητροπολιτικά κέντρα (Αθήνα- Θεσσαλονίκη), όσο και προς το Νότο του εξωτερικού με «γέφυρα» την Κρήτη.

Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 6 άξονες προτεραιότητας με 34 μέτρα.

- Αξιοποίηση της άμεσης γειτνίασης της περιφέρειας με τη μητροπολιτική περιφέρεια της Αττικής.
- Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Ενίσχυση και αναβάθμιση της τουριστικής δραστηριότητας.
- Αναβάθμιση αστικών & ημιαστικών κέντρων.
- Υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- Τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή προγράμματος.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	728.441.677 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	620.038.599 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	465.028.950 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	155.009.649 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	108.403.078 Ευρώ

Π.Ε.Π ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου εγκρίθηκε από την Ε.Ε στις 09-04-2001.

Στρατηγικοί Στόχοι

Η Αναπτυξιακή Στρατηγική για την Περιφέρεια προσδιορίζει ως Γενικό Αναπτυξιακό Στόχο τον εξής:

«Άρση της γεωγραφικής απομόνωσης, της φθίνουσας πληθυσμιακής εξέλιξης και της οικονομικής υστέρησης που έχει προκληθεί από τον παραμεθόριο νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας».

Ο γενικός αυτός αναπτυξιακός στόχος εξειδικεύεται στους εξής στρατηγικούς στόχους:

- Την αναστροφή της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και της περιθωριοποίησης της Νησιωτικής Οικονομίας, με την αξιοποίηση της Τεχνολογίας και των τοπικών πλεονεκτημάτων.
- Την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε αναβαθμισμένες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, εκπαίδευσης και πολιτισμού- αναψυχής.
- Τη διαφοροποίηση της Νησιωτικής Οικονομίας από την αποκλειστική εκμετάλλευση του Τουρισμού.

Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 5 Άξονες Προτεραιότητας και σε 31 Μέτρα.

- Την αναστροφή της πληθυσμιακής συρρίκνωσης με τη δημιουργία υποδομών (μεταφορές, πολιτισμός, περιβάλλον, απασχόληση).
- Αστική ανάπτυξη (διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων, υγεία – πρόνοια, εκπαίδευση, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης).
- Διαφοροποίηση της Νησιωτικής Οικονομίας με την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας, την αξιοποίηση της έρευνας & τεχνολογίας, της ΚτΠ και της καινοτομίας.
- Αγροτική ανάπτυξη – ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Τεχνική βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	539.784.471 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	492.882.289 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	369.661.715 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	123.220.574 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	46.902.182 Ευρώ

Π.Ε.Π ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2000-2006 εγκρίθηκε με την Ε(2001)804/09.04.2001 Απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Στρατηγικοί Στόχοι

Η Αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας, λαμβανομένων υπόψη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των δυνατοτήτων της, προσδιορίζει τους βασικούς τομείς παρέμβασης ως εξής:

- Προστασία και αξιοποίηση του Περιβάλλοντος.
- Άρση της απομόνωσης- Ενίσχυση του Συστήματος Μεταφορών & Επικοινωνιών.
- Τουρισμός.
- Καινοτομία και Κοινωνία της Πληροφορίας.
- Ανάπτυξη της υπαίθρου.
- Αστική Ανάπτυξη- Δυναμικά Νησιωτικά Κέντρα.

Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και σε 34 Μέτρα.

- Αντιμετώπιση των προβλημάτων του νησιωτικού χαρακτήρα – βασικές υποδομές.
- Προστασία περιβάλλοντος και βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων.
- Έλεγχος της τουριστικής ανάπτυξης και αναπροσανατολισμός της.
- Ενίσχυση και αξιοποίηση των δυναμικών νησιωτικών κέντρων ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη της υπαίθρου και ενίσχυση νησιών και περιοχών χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης.
- Τεχνική βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	581.927.766 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	521.927.766 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	390.121.530 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	131.806.236 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	60.000.000 Ευρώ

Π.Ε.Π ΚΡΗΤΗΣ

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2000-2006 υποβλήθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 7^η Μαρτίου του 2000 και εγκρίθηκε στις 9 Απριλίου 2001 με την Ε(2001)811 Απόφαση της Επιτροπής.

Στρατηγικοί Στόχοι

Η στρατηγική της περιφέρειας, προσδιορίζεται ως προς 6 βασικούς τομείς παρέμβασης:

- Καινοτομία και κοινωνία της πληροφορίας.
- Τουρισμός.
- Περιβάλλον.
- Αστική ανάπτυξη.
- Ανάπτυξη της υπαίθρου
  - α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας.
  - β) βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου, διατήρηση του περιβάλλοντος και του κοινωνικού ιστού στον αγροτικό χώρο.
- Επικοινωνίες –μεταφορές.

Το πρόγραμμα εξειδικεύεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας και σε 32 Μέτρα.

- Ενίσχυση της περιφέρειας ως ερευνητικού και τεχνολογικού πόλου στη ν.α. Μεσόγειο, προώθηση της καινοτομίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.
- Προστασία του περιβάλλοντος και μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.
- Συμμετοχή της περιφέρειας στα διεθνή μεταφορικά δίκτυα ως κόμβου διαμετακόμισης.
- Βελτίωση των οικονομικών λειτουργιών και της ποιότητας ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Ανάπτυξη ορεινών, μειονεκτικών και λοιπών αγροτικών περιοχών.
- Προώθηση της απασχόλησης-παροχή ίσων ευκαιριών στη γνώση.
- Τεχνική βοήθεια.

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	786.355.222 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	681.047.802 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	508.426.662 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	172.621.140 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	105.307.420 Ευρώ

Π.Ε.Π ΗΠΕΙΡΟΥ

Στρατηγικοί Στόχοι

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος του ΠΕΠ είναι η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση. Ειδικότερα το ΠΕΠ στοχεύει:

- στην αξιοποίηση μεγάλων έργων μεταφορών που θα καθιστούν την Περιφέρεια Δυτική Πύλη για τη Β. Ελλάδα,
- στην ενεργοποίηση των Ιωαννίνων και των υπόλοιπων αστικών κέντρων ως περιφερειακών- διακρατικών κέντρων ανάπτυξης,
- στην ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος,
- στην ενθάρρυνση της δημιουργίας, εισαγωγής και αξιοποίησης καινοτομικών δράσεων,
- στην εναρμόνιση των παρεμβάσεων στην Κοινοτική Νομοθεσία αναφορικά με το περιβάλλον και
- στην εξασφάλιση κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας αναλύεται σε 6 Άξονες Προτεραιότητας και υλοποιείται με 30 Μέτρα.

Επιλεγμένοι Βασικοί Δείκτες

Τα βασικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- Κατασκευή-βελτίωση περίπου 14km τμημάτων εθνικής οδοποιίας, 6,7km διαπεριφερειακής οδοποιίας, 9,5km αστικών οδών, 270km αγροτικής και επαρχιακής οδοποιίας.
- Κατασκευή τμημάτων της Εγνατίας οδού μήκους περίπου 9km
- Χρηματοδότηση περίπου 120 επενδυτικών σχεδίων μεταποιητικών ΜΜΕ και 110 τουριστικών ΜΜΕ
- Κατασκευή-αντικατάσταση 260km δικτύου ύδρευσης
- Κατασκευή έργων περιβαλλοντικής υποδομής (52)

- Παρεμβάσεις για την αναβάθμιση υποδομών υγείας (12), υποδομών πρόνοιας (8) και υποδομών κοινωνικής μέριμνας (97)
- Ανάδειξη και συντήρηση 45 μνημείων
- Υποστηρικτικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού
- Ενίσχυση 250 γεωργικών εκμεταλλεύσεων, 45 κτηνο-πτηνοτροφικών μονάδων και 10 ιδιωτικών δασών
- Βελτίωση και εκσυγχρονισμός αρδευτικών δικτύων σε 48,000 στρ.
- 12 παρεμβάσεις σε β' βήματα κ γ' βήματα εκπαίδευση
- Αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων περίπου 2.030 ατόμων

Προϋπολογισμός ΠΕΠ

Συνολικό Κόστος	736.185.837 Ευρώ
Δημόσια Δαπάνη	638.891.210 Ευρώ
Κοινοτική Συμμετοχή	443.918.408 Ευρώ
Εθνική Συμμετοχή	194.972.802 Ευρώ
Ιδιωτική Συμμετοχή	97.294.627 Ευρώ

3.4.3 Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. συγχρηματοδοτούν, εκτός από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και τα Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού, και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000-2006 είναι τα Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- EQUAL: διεθνική συνεργασία για την προώθηση νέων πρακτικών καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων πάσης φύσεως στην αγορά εργασίας.
- LEADER +: ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεργασίας ομάδων τοπικής δράσης.
- URBAN II: οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των πόλεων και των συνοικιών που αντιμετωπίζουν κρίση, ώστε να προωθηθεί η βιώσιμη αστική ανάπτυξη.
- INTERREG III: διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία, με στόχο την αρμονική, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη του κοινοτικού χώρου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών ανέρχεται σε 1,44 δις Ευρώ εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκατ. Ευρώ.

Το πεδίο εφαρμογής κάθε κοινοτικής πρωτοβουλίας που χρηματοδοτείται από ένα μόνο Διαρθρωτικό Ταμείο, το INTERREG III και το URBAN II από το ΕΓΠΑ, το EQUAL από το ΕΚΤ και το LEADER + από το ΕΓΤΠΕ, μπορεί να διευρυνθεί ώστε να περιλαμβάνει όλα τα προβλεπόμενα μέτρα. Τα επιλέξιμα μέτρα για κάθε κοινοτική πρωτοβουλία ορίζονται στους Προσανατολισμούς της Επιτροπής.

LEADER +

Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER + (συνέχεια των LEADER και LEADER II) είναι πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3^η προγραμματική περίοδο (2000-2006).

Το συνολικό κόστος του Επιχειρησιακού Προγράμματος LEADER + εκτιμάται να ανέλθει στα 392,6 εκ. ευρώ περίπου, ενώ το ύψος της Δημόσιας Δαπάνης ανέρχεται σε 251,18 εκ. ευρώ από τα οποία τα 182,90 εκ. ευρώ αποτελούν την κοινοτική συμμετοχή (ταμείο ΕΓΤΠΕ)

Ο στόχος της πρωτοβουλίας LEADER + είναι να παροτρύνει τους φορείς των αγροτικών περιοχών να εξετάσουν το δυναμικό ανάπτυξης της περιοχής τους στο πλαίσιο μιας περισσότερο μακροπρόθεσμης προοπτικής.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υιοθετεί δύο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους που είναι:

- Η ολοκληρωμένη, βιώσιμη ανάπτυξη της υπαίθρου, με την προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, με έντονα πιλοτικά χαρακτηριστικά, ώστε να αμβλύνονται τα μειονεκτήματά τους και να ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους.
- Η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Η αξιοποίηση των στόχων αυτών προωθείται μέσα από τους 3 Άξονες Προτεραιότητας της πρωτοβουλίας LEADER +.

ΆΞΟΝΑΣ 1: Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης.

ΆΞΟΝΑΣ 2: Στήριξη της συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών.

ΆΞΟΝΑΣ 3: Διχτύωση των ομάδων Τοπικής Δράσης.

Το πρόγραμμα σε κάθε περιοχή υλοποιείται μέσα από την ομάδα Τοπικής Δράσης. Ο Ο.Τ.Δ είναι οι δικαιούχοι της χρηματοδοτικής συνδρομής της πρωτοβουλίας LEADER +. Είναι φορείς της αναπτυξιακής στρατηγικής της περιοχής τους και υπεύθυνοι για την υλοποίηση της βάσει ενός σχεδίου ειδικής ανάπτυξης.

Οι ομάδες αυτές αποτελούν ένα ισορροπημένο και αντιπροσωπευτικό σύνολο εταίρων των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών κύκλων της περιοχής. Για το λόγο αυτό οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι καθώς και οι ενώσεις πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον 50% της τοπικής εταιρικής σχέσης.

INTERREG III

Το INTERREG είναι μια Κοινοτική Πρωτοβουλία που έχει ως στόχο την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στα πλαίσια της κοινότητας μέσω διασυνοριακής, διεθνικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας με στόχο την βιώσιμη ισόρροπη ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού εδάφους. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενσωμάτωση απομακρυσμένων περιοχών και των περιοχών που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III διακρίνεται σε 3 Δέσμες:

- Δέσμη Α΄ - Διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ αρχών γειτονικών κρατών με στόχο την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πολιτικών για μια ολοκληρωμένη περιφερειακή και αειφόρο χωροταξική ανάπτυξη.
- Δέσμη Β΄ - Διακρατική συνεργασία μεταξύ κρατικών περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων ώστε να επιτευχθεί αειφόρος αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ικανοποιητικότερη χωροταξική ολοκλήρωση με υποψήφιας και άλλες γειτονικές χώρες.
- Δέσμη Γ΄ Διαπεριφερειακή συνεργασία με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών μέσων για την περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή.

Το INTERREG III σε καθένα από τα προγράμματά του, δομείται σε 4 άξονες προτεραιότητας:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Διασυνοριακές Υποδομές.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση.

ΑΞΟΝΑΣ 3: Ποιότητα Ζωής – Περιβάλλον – Πολιτισμός.

ΑΞΟΝΑΣ 4: Τεχνική Βοήθεια.

Για την περίοδο 2000-2006 το INTERREG III διαθέτει συνολικά προϋπολογισμό 4,875 εκατομ. ευρώ.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο που χρηματοδοτεί την INTERREG III είναι το ΕΤΠΑ. Επίσης η πρωτοβουλία χρηματοδοτείται και από τα προγράμματα PHARE, ISPA, SAPARD, TACIS, MEDA CARDS+(ETA) στις τρίτες χώρες που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία.

EQUAL

Η equal αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT και ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμού και απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσουν την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Η equal θα δομηθεί πάνω σε εννέα θεματικά πεδία- μέτρα. Οκτώ από αυτά βασίζονται στους πρώτους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, ενώ το ένατο καλύπτει τις ανάγκες των αιτούντων άσυλο.

Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:

1. Η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από:
  - την διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις (Μέτρο 1.1)
  - την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας (Μέτρο 1.2)

2. Η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από:
τη βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης(Μέτρο 2.1)
την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας(Μέτρο 2.2)
3. Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων μέσα από:
την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης(Μέτρο 3.1)
την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων(Μέτρο 3.2)
4. Η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από:
τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής(Μέτρο 4.1)
την ενθάρρυνση της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού(Μέτρο 4.2)
5. Η υποστήριξη της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο(Μέτρο 5.1)

Οι άμεσα επωφελούμενοι από το πρόγραμμα είναι οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Βασικές αργές υλοποίησης του προγράμματος αποτελούν:

- Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις, ως ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων.
- Η διακρατικότητα μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης κοινών δράσεων στα θεματικά αντικείμενα της EQUAL.
- Η καινοτομία ως προς τις διαδικασίες και τις μεθόδους, τους στόχους και το περιεχόμενο των ενεργειών.
- Η ενδυνάμωση ως ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- Η οριζόντια προσέγγιση στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών.
- Η ενσωμάτωση (mainstreaming) των καινοτόμων προσεγγίσεων στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση.

Η EQUAL χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με 2,8 εκ. ευρώ για την περίοδο 2000-2006. Το ποσό που αντιστοιχεί στην Ελλάδα είναι 104,1 εκ. ευρώ.

URBAN

Η URBAN είναι και αυτή μία από τις τέσσερις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε.

Στην σημερινή Ευρώπη πολλά ουσιαστικά προβλήματα –κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά –εμφανίζονται κυρίως στα αστικά κέντρα.

Το 80% περίπου των Ευρωπαίων ζουν σε πόλεις. Αυτό καθιστά την Ευρωπαϊκή Ένωση την πλέον αστικοποιημένη περιοχή του κόσμου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζοντας ότι απαιτείται να δοθεί, σε κοινοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη προσοχή στα προβλήματα των πόλεων προχώρησε στην ανάληψη της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και

οικισμών σε κρίση, ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη.

Στόχοι της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN:

- Η συμβολή στην αναζήτηση ολοκληρωμένων και βιώσιμων παρεμβάσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν το ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών κέντρων, με ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.
- Η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις.
- Η ανάπτυξη της γνώσης και η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον αστικό χώρο, σε σχέση με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διοικητικά θέματα, για την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.4.4 Ταμείο Συνοχής

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει χρηματοδοτική συνδρομή σε έργα ή σε ανεξάρτητα από τεχνική και χρηματοδοτική άποψη στάδια έργων ή σε ομάδες έργων που συνδέονται με μία ορατή στρατηγική και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο και τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα του περιβάλλοντος και στον τομέα των μεταφορών.

Το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να χορηγεί ενίσχυση για τη σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών που συνδέονται με τα έργα και τη λήψη μέτρων τεχνικής υποστήριξης συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Κανένα από τα προτεινόμενα προς ένταξη έργα δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής και ταυτόχρονα από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΠΕ ή το ΧΜΠΑ.

Τα έργα του Ταμείου Συνοχής επιδιώκεται να λειτουργούν προσθετικά και συμπληρωματικά με έργα στους τομείς Περιβάλλοντος και Μεταφορών τα οποία υλοποιούνται ενταγμένα στα Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- Περιβάλλον
- Οδικοί Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη
- Σιδηρόδρομοι, Αερολιμένες και Αστικές Συγκοινωνίες και
- Στα Π.Ε.Π του Γ' ΚΠΣ

Έργα στον Τομέα του Περιβάλλοντος

Κατηγορίες Έργων:

- Μεγάλα έργα υπερτοπικής σημασίας
- Μικρότερα έργα τοπικής σημασίας

Τομείς Παρέμβασης

- Ύδρευση με πόσιμο νερό
- Αποχέτευση και καθαρισμός λυμάτων
- Διαχείριση των Στερεών αποβλήτων

Εκτός από τους κύριους τομείς παρέμβασης μπορούν να υπάρξουν και άλλου είδους παρεμβάσεις όπως:

- Αντιπλημμυρική προστασία
- Προστασία δασικών συστημάτων

- Περιβαλλοντική αναβάθμιση και
- Φυσική κληρονομιά

Έργα στον Τομέα των Μεταφορών

Στον τομέα των μεταφορών κονδύλια του Ταμείου Συνοχής, ύψους 1.55 δις ευρώ, συγχρηματοδοτούν έργα ενταγμένα στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ' ΚΠΣ:

- Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες και
- Οδικοί Άξονες, Λιμάνια, Αστική Ανάπτυξη

Για τις ανάγκες διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής έχει συσταθεί στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Παρακολούθηση του Ταμείου Συνοχής (ΕΥΔ και ΠΤΣ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1 Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

4.1.1. Γενικές Αρχές Διαρθρωτικών Ταμείων

Σύμφωνα με την μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων του 1994-1999 οι αρχές λειτουργίας των διαρθρωτικών ταμείων είναι :

- Συγκέντρωση
- Προγραμματισμός των ενισχύσεων
- Εταιρική σχέση μεταξύ φορέων
- Προσθετικότητα
- Καλύτερη διαχείριση των ταμείων
- Απλοποίηση, παρακολούθηση και ευελιξία

4.1.2. Η Εφαρμογή των Προγραμμάτων

Η υλοποίηση των προγραμμάτων ακολουθεί τέσσερα στάδια, τα οποία αν και διακρίνονται εύκολα μπορεί μερικές φορές να επικαλύπτονται χρονικά :

- 1) Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων από τα κράτη-μέλη και τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό ή άλλο επίπεδο (σ' αυτά εκφράζονται οι ανάγκες)
- 2) Η έγκριση των κοινοτικών πλαισίων στήριξης από την επιτροπή σε στενή συνεργασία με τα κράτη-μέλη και τις αρμόδιες αρχές. (περιλαμβάνουν τις προτεραιότητες της κοινοτικής δράσης)
- 3) Η λειτουργική φάση που έχει στόχο την εφαρμογή των κοινοτικών πλαισίων στήριξης, στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες μορφές παρέμβασης. (έγκριση και υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμογής)
- 4) Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των κοινοτικών πλαισίων στήριξης και των παρεμβάσεων που πραγματοποιούν από κοινού επιτροπή και τα κράτη-μέλη τα οποία, ενδεχομένως, μπορούν να αναθεωρηθούν.
- 5) Πληρωμές- δημοσιονομικοί έλεγχοι

➤ Σχεδιασμός Προγραμμάτων (Πρώτο Στάδιο)

Προγραμματισμός

Ο προγραμματισμός αποτελεί ένα από τα κύρια στοιχεία των μεταρρυθμίσεων των διαρθρωτικών ταμείων των ετών 1988 και 1993 και παραμένει στο επίκεντρο της μεταρρύθμισης του 1999.

Συνίσταται στην κατάρτιση πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων και υλοποιείται σύμφωνα με μια διαδικασία λήψης αποφάσεων βάση εταιρικής σχέσης, σε περισσότερα στάδια, μέχρι την ανάληψη της ευθύνης των δράσεων από τους δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς των έργων.

Στο πλαίσιο των διατάξεων του γενικού κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία, η καλυπτόμενη περίοδος είναι επταετής για όλους τους στόχους. (2000-2006), αλλά υπάρχει δυνατότητα προσαρμογών σε συνάρτηση με την ενδιάμεση αξιολόγηση (τέλος 2003)

Η πρώτη αυτή φάση ξεκινά με την επεξεργασία των προγραμμάτων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, σε εταιρική σχέση με τις ενδιαφερόμενες περιφερειακές και τοπικές αρχές.

Τα προγράμματα είναι δύο τύπων :

- Περιφερειακά προγράμματα και
- Εθνικά προγράμματα

Τα προγράμματα στην συνέχεια υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στην επιτροπή και ακολουθεί διαπραγμάτευση, η οποία καταλήγει στη διατύπωση των κοινοτικών πλαισίων στήριξης. Το περιεχόμενο των προγραμμάτων έχει ως εξής :

Τα περιφερειακά προγράμματα είναι στον στόχο 1,2 και 5β και εθνικά προγράμματα είναι στον στόχο 3,4 και 5^α. τα προγράμματα των στόχων 1 και 2 είναι περιφερειακά προγράμματα.

Τα πρώτα είναι σχέδια περιφερειακής ανάπτυξης (ΣΠΑ) και τα δεύτερα σχέδια περιφερειακής και κοινωνικής μετατροπής.

Τα προγράμματα των στόχων 3,4 και 5 α είναι εθνικά και περιέχουν μέτρα για την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και την επαγγελματική ένταξη των νέων.

Η διαδικασία και ο γενικός χαρακτήρας των σχεδίων όπως παρουσιάζεται στον κανονισμό-πλαίσιο και στον κανονισμό συντονισμού, δεν έχει αλλάξει από την προηγούμενη περίοδο.

Σύμφωνα λοιπόν με τον κανονισμό-πλαίσιο της ΕΟΚ ένα σχέδιο περιφερειακής ανάπτυξης (ΣΠΑ) περιλαμβάνει σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο :

- Την περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης, τους διατιθέμενους χρηματοδοτικούς πόρους και τα κυριότερα αποτελέσματα των ενεργειών της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού στα πλαίσια της διαρθρωτικής ενίσχυσης.
- Την περιγραφή της κατάλληλης στρατηγικής για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας και των βασικών αξόνων που έχουν επιλεγεί, με ποσοτικό προσδιορισμό των προβλεπόμενων βελτιώσεων (ειδικοί στόχοι), εφόσον το επιτρέπει η φύση τους, καθώς και μία εκ των προτέρων εκτίμηση των αναμενόμενων επιπτώσεων των σχετικών ενεργειών ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα έχουν μεσοπρόθεσμα κοινωνικό-οικονομικά οφέλη ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους.
- Στοιχεία ή ενδείξεις για τον τρόπο χρησιμοποίησης των ενισχύσεων των ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Τα περιεχόμενα των σχεδίων συμπληρώνονται με την προσθήκη και άλλων στοιχείων, τα οποία διαφοροποιούνται ανάλογα με το στόχο στον οποίο εντάσσεται κάθε σχέδιο.

➤ Έγκριση Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης

Τα προγράμματα εθνικής πρωτοβουλίας αποτελούν προτεινόμενα ολοκληρωμένα αναπτυξιακά σχέδια από τα κράτη-μέλη, τα οποία αξιολογεί και εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο των πρωταρχικών στόχων των διαρθρωτικών ταμείων.

Στα προγράμματα αυτά έχουμε δύο κατηγορίες προγραμμάτων :

- Κοινοτικά πλαίσια στήριξης (ΚΠΣ) που αποτελούνται από επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠ) : είναι έγγραφα που εγκρίνονται από την επιτροπή, σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος-μέλος, το οποίο περιέχει την στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των ταμείων και του κράτους-μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους.
- Ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού : αποτελούνται από ένα και μοναδικό έγγραφο, το οποίο εγκρίνεται από την επιτροπή και στο οποίο συγκεντρώνονται όλα τα στοιχεία που περιέχονται σ' ένα κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και σ' ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Το ΚΠΣ ισχύει κατά κανόνα για το στόχο 1, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις ισχύει και για τις περιφέρειες των στόχων 2 και 3.

Το ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού ισχύει για τα προγράμματα του στόχου 1, όπου η κατανομή τους δεν υπερβαίνει το 1 εκατ. Ευρώ , καθώς και στην περίπτωση των στόχων 2,3.

Στη φάση αυτή λοιπόν εξετάζονται τα σχέδια που έχουν υποβάλλει τα κράτη-μέλη και εγκρίνονται τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης.

Τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης αποτελούν την απάντηση της επιτροπής στις ανάγκες που εκφράστηκαν μέσα από τα προηγούμενα προγράμματα.

Σύμφωνα με τον κανονισμό-πλαίσιο, η επιτροπή εξετάζει τα προτεινόμενα προγράμματα και τα άλλα στοιχεία που έχουν υποβάλλει τα κράτη-μέλη, για να διαπιστώσει αν συμβιβάζονται με τους στόχους προτεραιότητας και τις διατάξεις και πολιτικές (έλεγχος συμβατότητας) σχετικά με την εκ των προτέρων εκτίμηση, παρακολούθηση και την εκ των υστέρων αξιολόγηση, καθώς και τον έλεγχο συμβατότητας. Στην συνέχεια η επιτροπή καθορίζει στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης και κατόπιν συμφωνίας με το ενδιαφερόμενο κράτος-μέλος, το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις.

Στην διαδικασία εξέτασης και έγκρισης των ΚΠΣ, η επιτροπή έχει τη βοήθεια τεσσάρων επιτροπών :

- 1) Μιας συμβουλευτικής επιτροπής για τους στόχους 1 και 2 που αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών-μελών.
- 2) Της επιτροπής του ΕΚΤ για τους στόχους 3 και 4.
- 3) Δύο επιτροπών διαχείρισης για το στόχο 5 α.
- 4) Μια επιτροπή διαχείρισης για το στόχο 5 β.

Το ΚΠΣ είναι δυνατόν και πάλι να αναθεωρείται και να προσαρμόζεται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, με πρωτοβουλία του κράτους-μέλους, ανάλογα με τα νέα στοιχεία και τα αποτελέσματα της εφαρμογής, περιλαμβανομένων ιδίως των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Ένα ΚΠΣ μπορεί να καλύπτει περίοδο τριών έως 6 ετών και περιλαμβάνει :

- Τους στόχους, προσδιορισμένους ποσοτικά εφόσον το επιτρέπει η φύση τους, την αναμενόμενη πρόοδο κατά τη σχετική περίοδο σε σχέση με την παρούσα κατάσταση και τους άξονες προτεραιότητας της κοινοτικής παρέμβασης, που έχουν επιλεγεί καθώς και τις λεπτομέρειες της εκτίμησης, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των προβλεπόμενων ενεργειών.

- Τις μορφές παρέμβασης.
- Το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης στο οποίο καθορίζονται το ύψος και οι πηγές των παρεμβάσεων.
- Τη διάρκεια των παρεμβάσεων
- Τις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Τις διαδικασίες επαλήθευσης της προσθετικότητας
- Πληροφορίες για τη διάθεση μέσων για κάθε μελέτη ή τεχνική βοήθεια που απαιτείται για την προετοιμασία, την εφαρμογή ή την προσαρμογή των σχετικών ενεργειών.

➤ Εφαρμογή Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Λειτουργική φάση)

Στο τρίτο στάδιο αρχίζει η εφαρμογή των ΚΠΣ. Η εφαρμογή μπορεί να γίνει με διάφορες μορφές παρέμβασης.

Όπως ορίζεται στον κανονισμό-πλαίσιο, η συνδρομή των ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων παρέχεται με διάφορες μορφές χρηματοδότησης ανάλογα με τη φύση των ενεργειών.

Συγκεκριμένα, η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων παρέχεται με μια από τις ακόλουθες μορφές :

- Συγχρηματοδότηση λειτουργικών προγραμμάτων.
- Συγχρηματοδότηση εθνικών καθεστώτων ενισχύσεων.
- Χορήγηση συνολικών επιχορηγήσεων τις οποίες διαχειρίζεται ένας ενδιάμεσος φορέας (που ορίζεται από το κράτος-μέλος σε συμφωνία με την επιτροπή), ο οποίος εξασφαλίζει την κατανομή των επιχορηγήσεων στους δικαιούχους.
- Συγχρηματοδότηση κατάλληλων σχεδίων
- Τα μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια (μεγάλα έργα)
- Η τεχνική βοήθεια στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα προπαρασκευαστικά μέτρα, τα μέτρα εκτίμησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των ενεργειών, καθώς και τα πρότυπα σχέδια και σχέδια επίδειξης.

Η χρηματοδοτική παρέμβαση της ΕΤΕ και των άλλων υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων παρέχεται με τις εξής μορφές (σε συνδυασμό με τις επιχορηγήσεις των ταμείων) :

- Ατομικά δάνεια, συνολικά δάνεια και δάνεια, πλαίσια ή άλλες μορφές συγχρηματοδότησης σχεδίων ή προγραμμάτων συγκεκριμένων επενδύσεων.
- Συγχρηματοδότηση της τεχνικής βοήθειας ή των προπαρασκευαστικών μελετών για την εκπόνηση των δράσεων
- Εγγυήσεις

Οι παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο με τη μορφή λειτουργικών προγραμμάτων: ένα λειτουργικό πρόγραμμα είναι ένα συνεκτικό σύνολο πολυετών ενεργειών για την υλοποίηση του οποίου είναι δυνατόν να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων ταμείων και ενός ή περισσότερων άλλων χρηματοδοτικών μέσων και της ΕΤΕ. Ένα λειτουργικό πρόγραμμα είναι δυνατό να εφαρμοστεί με τη μορφή « ολοκληρωμένης προσέγγισης» όταν ισχύουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις :

Εάν η χρηματοδότηση πραγματοποιείται από πολλά ταμεία

Εάν υπάρχει συνοχή των μέτρων και στενή συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών

Εάν προβλέπονται διοικητικές δομές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που εξασφαλίζουν ολοκληρωμένη εφαρμογή του προγράμματος.

➤ Διαχείριση, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

Για την αποτελεσματική διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ)1260/1999 δημιουργήθηκαν και λειτουργούν κάποια όργανα

Η σύνθεση, η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας αυτών των οργάνων καθορίζονται με το Νόμο 2860/2000 που ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Διαχείριση

Στο πλαίσιο του νέου κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία, ορίζεται από τα κράτη-μέλη, για κάθε πρόγραμμα μια διαχειριστική αρχή που έχει την κύρια ευθύνη προγραμματισμού και εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας και νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής των προγραμμάτων.

Για την διαχείριση και υλοποίηση του ΚΠΣ στην Ελλάδα έχουν δημιουργηθεί μια αρχή διαχείρισης για το ΚΠΣ συνολικά και από μια για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Οι Αρχές Διαχείρισης αποτελούνται από εξειδικευμένα στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Παρακολούθηση

Όπως ορίζεται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, η επιτροπή και τα κράτη-μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της συνδρομής των ταμείων σε επίπεδο ΚΠΣ και ειδικών ενεργειών (προγραμμάτων, κ.α.)

Η παρακολούθηση εξασφαλίζεται με :

- 1) Εκθέσεις «προόδου»
- 2) Δειγματοληπτικούς ελέγχους
- 3) Επιτροπές που δημιουργούνται γι' αυτόν το σκοπό. «Επιτροπές Παρακολούθησης». Λειτουργεί δηλαδή μια κεντρική επιτροπή παρακολούθησης για το ΚΠΣ συνολικά και μια για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Οι εκθέσεις προόδου καθώς και η τελική έκθεση υποβάλλονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους-μέλους στην επιτροπή.

Εκτός από τα παραπάνω υπάρχουν και τα δελτία παρακολούθησης για την πορεία εξέλιξης του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου σε επίπεδο :

- Έργου/ υποέργου
- Μέτρου/ υπομέτρου
- Άξονα προτεραιότητας
- Επιχειρησιακού προγράμματος
- Κ.Π.Σ./ Κ.Π

Τα πρωτογενή στοιχεία που απαιτούνται για την παρακολούθηση των έργων και υποέργων, είναι αυτά που αποτυπώνονται στα Δελτία Παρακολούθησης δηλαδή στο Μηνιαίο Δελτίο Παρακολούθησης υποέργου (ΜΔΠ) και το τριμηνιαίο δελτίο παρακολούθησης έργου και υποέργου (ΤΔΠ).

Η παρακολούθηση συνεπώς γίνεται με τη χρήση φυσικών και οικονομικών δεικτών, οι οποίοι αναφέρονται :

- Στον ειδικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης ενέργειας
- Στους στόχους της και τη μορφή παρέμβασης
- Στην κοινωνικό-οικονομική και διαρθρωτική κατάσταση της χώρας στην οποία εφαρμόζεται η συνδρομή

Οι δείκτες αυτοί δείχνουν την πρόοδο της δράσης, καθώς και την πρόοδο της διαχείρισης και τα ενδεχόμενα συναφή προβλήματα.

Αξιολόγηση

Η εκτίμηση-αξιολόγηση αποτελεί ευθύνη των κρατών-μελών και της επιτροπής και εντάσσονται στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, ενώ οι αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα διεξαγωγή τους.

Η εκτίμηση-αξιολόγηση στηρίζεται στη χρήση των διαφόρων στοιχείων που παρέχει το σύστημα παρακολούθησης με σκοπό να εκτιμηθούν οι κοινωνικό-οικονομικές επιπτώσεις των ενεργειών.

Τα στοιχεία είναι ότι :

- 1) Αυτό μπορεί να γίνει, σε άμεση συνεργασία με τις επιτροπές παρακολούθησης.
- 2) Η ενίσχυση θα χορηγείται όταν από την εκτίμηση φαίνεται ότι υπάρχουν μεσοπρόθεσμα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους.

Υπάρχουν τρεις φάσεις αξιολόγησης :

- i. Της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ex ante)
- ii. Ενδιάμεση αξιολόγηση (παρακολούθηση κατά τη διάρκεια εφαρμογής)
- iii. Της εκ των υστέρων αξιολόγησης (ex post)

Αναλυτικά

- i. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση υπάγεται στην ευθύνη των αρμόδιων αρχών των κρατών-μελών. Διεξάγεται στο επίπεδο του σχεδίου και των προγραμμάτων συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος προγραμματισμού. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση είναι μια αμφίδρομη διαδικασία που παρέχει εκτιμήσεις και συστάσεις από τους αξιολογητές, χωριστά από τους αρμόδιους για το σχεδιασμό, για θέματα σχετικά με την πολιτική ή το πρόγραμμα. Στόχος είναι η βελτίωση και η ενίσχυση της τελικής ποιότητας του καταρτιζόμενου σχεδίου.
- ii. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος πρέπει να πραγματοποιείται από την αρχή που το διαχειρίζεται σε συνεργασία με την επιτροπή. Έχει ως στόχο να τροφοδοτήσει το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και τα προγράμματα στο μέσο της περιόδου υλοποίησής τους, με τις ενδεχόμενες απαραίτητες προσαρμογές και να προσφέρει στοιχεία για την εκτίμηση της απόδοσης των παρεμβάσεων.
- iii. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση υπάγεται στην ευθύνη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε συνεργασία με το κράτος-μέλος και τη διαχειριστική αρχή. Έχει ως στόχο την ανάλυση σχετικά με τη χρήση των πόρων, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων και των επιπτώσεων τους καθώς και τη χρησιμότητα και διάρκεια αυτών.

Ο σκοπός των τριών φάσεων αξιολόγησης είναι η εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών παρεμβάσεων όσον αφορά τις διαρθρωτικές ενέργειες.

Η αποτελεσματικότητα αυτή μετριέται σε τρία επίπεδα :

- 1) Ως προς τη γενική επίπτωση στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της κοινότητας.
- 2) Ως προς την επίπτωση των ενεργειών σε κάθε κοινοτικό πλαίσιο στήριξης
- 3) Ως προς την επίπτωση των λειτουργικών παρεμβάσεων.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε σχέση με μακροοικονομικούς δείκτες που στηρίζονται :

- Σε περιφερειακά και εθνικά στατιστικά στοιχεία
- Σε δεδομένα που προκύπτουν από περιγραφικές αναλυτικές μελέτες
- Σε ποσοτικές αναλύσεις

Οι τρόποι αξιολόγησης καθορίζονται στα ΚΠΣ.

Τα αποτελέσματα της εκτίμησης-αξιολόγησης λαμβάνονται υπ' όψη από την επιτροπή κατά την κατάρτιση των ΚΠΣ και την εξέταση των αιτήσεων για τη χορήγηση συνδρομής και επίσης υποβάλλονται στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και την οικονομική και κοινωνική επιτροπή στα πλαίσια της ετήσιας έκθεσης της επιτροπής.

➤ Πληρωμές και Δημοσιονομικοί Έλεγχοι

Πληρωμές

Για την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των χρηματοδοτικών ροών δημιουργείται μια ειδική υπηρεσία πληρωμών στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε επίπεδο ΚΠΣ για όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΚΠΣ και όλα τα διαρθρωτικά ταμεία.

Η αρχή πληρωμής έχει πρωταρχικό στόχο την εξασφάλιση των απρόσκοπτων χρηματοδοτικών ροών για τα προγράμματα-παρεμβάσεις του ΚΠΣ. Είναι ο αποκλειστικός διαχειριστής των λογαριασμών των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής που διατηρεί το Υπουργείο Οικονομικών στην τράπεζα της Ελλάδος και μεριμνά για την απόδοση των ετήσιων πιστώσεων στους τελικούς δικαιούχους των πράξεων.

Δημοσιονομικοί έλεγχοι

Η διενέργεια του διαχειριστικού και δημοσιονομικού ελέγχου των προγραμμάτων αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του κράτους, το οποίο σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διασφαλίζει την ορθή και αποτελεσματική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων.

Στο πλαίσιο αυτό, στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί ένα σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου που οργανώνεται σε τρία επίπεδα και ασκείται από διαφορετικά όργανα σε κάθε επίπεδο.

- 1) Έλεγχος πρώτου επιπέδου. Διενεργείται από τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Περιλαμβάνει τον έλεγχο όλων των έργων

όσον αφορά το φυσικό, χρηματοοικονομικό και λογιστικό τους αντικείμενο.

- 2) Έλεγχος δεύτερου επιπέδου. Διενεργείται από την αρχή πληρωμής. Περιλαμβάνει την ανάλυση και αξιολόγηση των ελέγχων του πρώτου επιπέδου και όταν κρίνεται αναγκαίο, τον έλεγχο των αποφάσεων των διαχειριστικών οργάνων των προγραμμάτων καθώς και τον έλεγχο των τελικών δικαιούχων των πράξεων.
- 3) Έλεγχος τρίτου επιπέδου. Διενεργείται από επιτροπή εξωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου που αποτελεί ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών. Η επιτροπή αυτή ασκεί ελέγχους προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηστή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση.

Επιπλέον, η ευρωπαϊκή επιτροπή μπορεί να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στα εθνικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και σε πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, για τη διακρίβωση της ορθής και αποτελεσματικής χρήσης των κοινοτικών πόρων.

➤ Δημοσιότητα

Για την εξυπηρέτηση του δικαιώματος των πολιτών να γνωρίζουν σχετικά με τη διαχείριση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων, η ευρωπαϊκή επιτροπή σε συμφωνία με τα κράτη-μέλη καθόρισε έναν ορισμένο αριθμό υποχρεώσεων, έτσι ώστε οι μηχανισμοί χορήγησης των πόρων να είναι διαφανείς και ο πολίτης να είναι σε θέση να γνωρίζει πως αξιοποιήθηκαν οι πόροι που χορηγήθηκαν.

Η πληροφόρηση των πολιτών και των δυνητικών δικαιούχων είναι ένα ιδιαίτερο έργο που πρέπει να προετοιμάζεται προσεκτικά και να συνοδεύει όλα τα στάδια της ζωής ενός προγράμματος, το οποίο χρησιμοποιεί πόρους που χορηγούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία. Γι' αυτό η ευρωπαϊκή επιτροπή έχει ζητήσει από τα κράτη να προετοιμάσουν και να υλοποιήσουν ολοκληρωμένα σχέδια επικοινωνίας.

Η πληροφόρηση και δημοσιότητα είναι ευθύνη της διαχειριστικής αρχής.

Η υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων αναστέλλονται δύο μήνες πριν από τη διεξαγωγή των ευρωπαϊκών, εθνικών, περιφερειακών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών.

Οι βασικοί στόχοι των δράσεων δημοσιότητας και πληροφόρησης είναι :

- Να εξασφαλίζουν τη διαφάνεια, καθιστώντας γνωστή την ύπαρξη των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων στους δικαιούχους, στους εν δυνάμει ωφελούμενους και στο ευρύ κοινό και να τους πληροφορούν πως μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές.
- Να ευαισθητοποιούν και να πληροφορούν την κοινή γνώμη ως προς τους στόχους και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά ταμεία.

4.2. Όργανα Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Τα όργανα⁽⁷⁾ που συγκροτούνται για την διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο του ΚΠΣ είναι :

1.) διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ

Είναι η γενική διεύθυνση αναπτυξιακού προγραμματισμού, περιφερειακής πολιτικής και δημοσίων επενδύσεων του υπουργείου οικονομίας και οικονομικών. Έχει τη συνολική ευθύνη του προγραμματισμού και της εφαρμογής του ΚΠΣ.

⁽⁷⁾ Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κ.Π.Σ. 2000 - 2006 "Σύστημα Διαχείρισης του Κ.Π.Σ.", www.hellaskps.gr

Στα πλαίσια της Δ.Α. έχουν συσταθεί ειδικές υπηρεσίες για τη διαχείριση του ΚΠΣ :

Ειδική υπηρεσία στρατηγικής, σχεδιασμού και αξιολόγησης αναπτυξιακών προγραμμάτων

Ειδική υπηρεσία συντονισμού της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Ειδική υπηρεσία συντονισμού της εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Ειδική υπηρεσία ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος.

2.) Διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Η διαχειριστική αρχή (ή ειδική υπηρεσία διαχείρισης) ορίζεται σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα (ΕΠ) και είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματικότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και της εφαρμογής του αντίστοιχου Ε.Π

3.) Επιτροπή παρακολούθησης του ΚΠΣ

Η επιτροπή έχει ως αποστολή (Ν. 2860/2000) να παρακολουθεί την αποτελεσματική και ορθή εφαρμογή του ΚΠΣ.

Ο πρόεδρος της επιτροπής παρακολούθησης είναι ο υπουργός οικονομίας και οικονομικών.

4.) Επιτροπές παρακολούθησης επιχειρησιακών προγραμμάτων

Η επιτροπή παρακολούθησης του κάθε επιχειρησιακού προγράμματος έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και ορθής εφαρμογής του.

Ο πρόεδρος της επιτροπής παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος είναι ο γενικός ή ειδικός γραμματέας υπουργείου ή της περιφέρειας.

5.) Αρχή πληρωμής του ΚΠΣ, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και του ταμείου συνοχής

Για την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των χρηματοδοτικών ροών δημιουργείται μια ειδική υπηρεσία πληρωμών στο υπουργείο οικονομίας και οικονομικών, σε επίπεδο ΚΠΣ για όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΚΠΣ και όλα τα διαρθρωτικά ταμεία.

6.) Επιτροπή δημοσιονομικού ελέγχου (ΕΔΕΛ)

Στο υπουργείο οικονομίας και οικονομικών έχει συσταθεί η επιτροπή δημοσιονομικού ελέγχου (ΕΔΕΛ) με σκοπό τη διενέργεια ελέγχων των διαχειριστικών αρχών της αρχής πληρωμής, των τελικών δικαιούχων και πράξεων.

Η επιτροπή αυτή είναι επταμελής. Για την λειτουργία της ΕΔΕΛ έχουν συσταθεί στο υπουργείο οι διευθύνσεις :

1. Προγραμματισμού και ελέγχων
2. Μελετών και αξιολόγησης

7.) Μονάδα οργάνωσης της διαχείρισης του ΚΠΣ (ΜΟΔ Α.Ε)

Λειτουργεί ως υποστηρικτικός φορέας. Η ΜΟΔ Α.Ε είναι ανώνυμη, μη κερδοσκοπική εταιρία του δημόσιου τομέα που εποπτεύεται από το υπουργείο οικονομίας και οικονομικών. Ιδρύθηκε το 1996 με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης και της ευρωπαϊκής επιτροπής για να υποστηρίζει τη δημόσια διοίκηση στην αποτελεσματικότερη διαχείριση και εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΚΠΣ.

Η ΜΟΔ υποστηρίζει τους φορείς που διαχειρίζονται και υλοποιούν προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την ευρωπαϊκή ένωση.

Η σύνθεση, η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας αυτών των οργάνων καθορίζονται με το νόμο 2860/2000 που ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο.

4.2.1. Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής, Παρακολούθησης για τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Οι φορείς και τα όργανα⁽⁸⁾ που περιλαμβάνονται στο σύστημα προγραμματισμού. Διαχείρισης, υλοποίησης των τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων του Γ' ΚΠΣ :

- 1) Υπουργείο οικονομίας και οικονομικών
- 2) Επιτροπή παρακολούθησης Γ' ΚΠΣ (κεντρική)
- 3) Κεντρική διαχειριστική αρχή του Γ' ΚΠΣ
- 4) Τομεακό επιχειρησιακό πρόγραμμα / φορέας σχεδιασμού και προγραμματισμού (αρμόδιο υπουργείο)
- 5) Επιτροπή παρακολούθησης τομεακού επιχειρησιακού προγράμματος
- 6) Διαχειριστική αρχή τομεακού επιχειρησιακού προγράμματος
- 7) Αρχή πληρωμής
- 8) Επιτροπή δημοσιονομικού ελέγχου
- 9) Τελικός δικαιούχος (φορέας υλοποίησης έργου / ενέργειας (Φ.Υ.))
- 10) Φορέας επίβλεψης της εκτέλεσης έργου / ενέργειας
- 11) Φορέας λειτουργίας έργου / ενέργειας
- 12) Ενδιάμεσος φορέας

4.2.2. Σύστημα Προγραμματισμού, Εφαρμογής, Παρακολούθησης για τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Οι φορείς και τα όργανα⁽⁹⁾ που περιλαμβάνονται στο σύστημα προγραμματισμού / διαχείρισης / υλοποίησης των Π.Ε.Π του Γ' ΚΠΣ είναι :

- 1) Υπουργείο οικονομίας και οικονομικών
- 2) Επιτροπή παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ
- 3) Διαχειριστική αρχή του Γ' ΚΠΣ
- 4) Κεντρικοί φορείς (υπουργεία)
- 5) Γενική γραμματεία περιφέρειας
- 6) ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. – Ο.Τ.Α
- 7) Επιτροπή παρακολούθησης Π.Ε.Π
- 8) Διαχειριστική αρχή Π.Ε.Π
- 9) Αρχή πληρωμής
- 10) Επιτροπή δημοσιονομικού ελέγχου
- 11) Φορέας υλοποίησης έργου / δράσης (ή τελικός δικαιούχος)
- 12) Φορέας επίβλεψης της εκτέλεσης έργου / δράσης
- 13) Φορέας λειτουργίας έργου/ δράσης
- 14) Ενδιάμεσος φορέας.

4.3. Διαδικασίες Έγκρισης Ένταξης Έργων/Πράξεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα

Με τον όρο «διαδικασίες ένταξης πράξεων» νοείται το σύνολο των ενεργειών που απαιτούνται για την επιλογή και ένταξη των πράξεων, προκειμένου να τύχουν χρηματοδοτήσεις στο πλαίσιο ενός επιχειρησιακού προγράμματος του ΚΠΣ 2000-2006.

^{(8),(9)} Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κ.Π.Σ. 2000 - 2006 "Σύστημα Διαχείρισης του Κ.Π.Σ.", www.hellaskps.gr

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν ενιαίες προκαθορισμένες και τυποποιημένες φάσεις με στόχο τη διαφάνεια, αμεροληψία και αντικειμενικότητα κατά την επιλογή των πράξεων.

Διαδικασίες Έγκρισης Ένταξης Έργων/ Πράξεων στο Ε.Π.

Η διαδικασία επιλογής και ένταξης των πράξεων ακολουθεί τα παρακάτω βήματα :

1. Έγκριση του συμπληρώματος προγραμματισμού.
2. Έγκριση των κριτηρίων επιλογής των πράξεων.
3. Σχεδιασμός και προετοιμασία της διαδικασίας ένταξης.
4. Πρόσκληση προς τους τελικούς δικαιούχους.
5. Υποβολή προτάσεων από τους τελικούς δικαιούχους.
6. Αξιολόγηση των προτάσεων από την διαχειριστική αρχή.
7. Αποστολή των προτάσεων που αξιολογήθηκαν στα αρμόδια υπουργεία για την διατύπωση γνώμης.
8. Εισηγήση και έκδοση απόφασης ένταξης από τον γενικό ή ειδικό γραμματέα του υπουργείου ή της περιφέρειας.

I. Σχεδιασμός και Προετοιμασία της Διαδικασίας Ένταξης Πράξεων

Προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία ένταξης πράξεων στα Ε.Π. πρέπει να πληρούνται δυο προϋποθέσεις :

Η πρώτη προϋπόθεση είναι η έγκριση του συμπληρώματος προγραμματισμού (Σ.Π.) από τις οικείες επιτροπές παρακολούθησης. Το Σ.Π. διαβιβάζεται στην επιτροπή των Ε.Κ. προς ενημέρωσή της, το αργότερο τρεις μήνες από την έκδοση της απόφασης της επιτροπής για την έγκριση του επιχειρησιακού προγράμματος.

Η δεύτερη προϋπόθεση αποτελεί η έγκριση των κριτηρίων επιλογής των πράξεων που χρηματοδοτούνται βάσει έκαστου μέτρου από τις αρμόδιες επιτροπές παρακολούθησης εντός έξι μηνών από την έκδοση της απόφασης της επιτροπής για την έγκριση του επιχειρησιακού προγράμματος.

Έργο ή πράξη καλείται η άμεση εργασία των διαχειριστικών αρχών (Δ.Α.) σε συνέχεια της έγκρισης του συμπληρώματος προγραμματισμού και των κριτηρίων ένταξης από την επιτροπή παρακολούθησης, αποτελεί ο σχεδιασμός και προγραμματισμός της διαδικασίας ένταξης πράξεων. Στα μέτρα που προβλέπονται ειδικές υποχρεώσεις στο συμπλήρωμα προγραμματισμού προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία ένταξης όπως μελέτες ή έρευνες ή οριοθετήσεις ζωνών παρέμβασης αυτά θα πρέπει να δρομολογηθούν άμεσα από τη διαχειριστική αρχή.

Σε κάθε περίπτωση οι προϋποθέσεις που τίθενται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το συμπλήρωμα προγραμματισμού θα πρέπει να καταγράφονται και να παρακολουθούνται αυτοτελώς δεδομένου ότι αποτελούν ουσιαστικές και τυλικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των πράξεων.

II. Πρόσκληση των Τελικών Δικαιούχων για την Υποβολή Προτάσεων

Η ενέργεια της πρόσκλησης των δυνητικών τελικών δικαιούχων για υποβολή προτάσεων είναι κρίσιμη για την εξασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τις δυνατότητες τις οποίες συνεπάγεται η υλοποίηση του εν λόγω μέτρου ή ομάδας πράξεων.

Θα πρέπει να λαμβάνει την κατάλληλη μορφή και δημοσιότητα ανάλογα με τη φύση και είδος του μέτρου ή της κατηγορίας / ομάδας πράξεων και τις κατηγορίες δυνητικών τελικών δικαιούχων που αντιστοιχούν σε αυτές.

Το περιεχόμενο της πρόσκλησης / ενημέρωσης θα πρέπει να είναι σαφές, κατανοητό και πλήρες παρέχοντας τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει ο δυνητικός τελικός δικαιούχος να έχει υπόψη του για την άρτια κατάρτιση της πρότασης ένταξης πράξης στο επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Περιεχόμενο πρόσκλησης

Το περιεχόμενο της πρόσκλησης / ενημέρωσης θα πρέπει να είναι σαφές και να περιλαμβάνει :

- 1) Αναφορά του θεσμικού πλαισίου και αποφάσεων
- 2) Τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους ή τις κατηγορίες των δυνητικών τελικών δικαιούχων που δύνανται να υποβάλλουν πρόταση
- 3) Τις κατηγορίες ή ομάδες πράξεων (αν απαιτείται) που αφορά η συγκεκριμένη πρόσκληση και οι οποίες πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το εν λόγω μέτρο.
- 4) Τον τρόπο χρηματοδότησης του μέτρου. Δηλαδή την αναφορά της εθνικής συμμετοχής και του διαρθρωτικού ταμείου που συγχρηματοδοτεί το μέτρο.
- 5) Τον διαθέσιμο με τη συγκεκριμένη πρόσκληση προϋπολογισμού, με ενδεικτική κατανομή του στις επιμέρους κατηγορίες πράξεων εφόσον απαιτείται
- 6) Αναφορά του συγκεκριμένου μέτρου του Σ.Π. και των στόχων του, στο πλαίσιο του οποίου εκδίδεται η συγκεκριμένη πρόσκληση, όπως αυτό εγκρίθηκε από την επιτροπή παρακολούθησης του Ε.Π.
- 7) Την προθεσμία μέσα στην οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η πράξη
- 8) Τον τύπο του τεχνικού δελτίου έργου και υποέργου (ΤΔΕ/Υ) που πρέπει να συμπληρωθεί
- 9) Αναφορά στα πρόσθετα έγγραφα ή δικαιολογητικά (αν απαιτούνται) που πρέπει να υποβάλλει ως συνημμένα στην πρόταση του ο δυνητικός τελικός δικαιούχος.
- 10) Ειδικότερους όρους ή περιορισμούς (αν απαιτούνται) όσον αφορά τη συγκεκριμένη ομάδα πράξεων
- 11) Την ημερομηνία έναρξης υποβολής προτάσεων και την προθεσμία υποβολής.
- 12) Τη διεύθυνση της διαχειριστικής αρχής στην υποβάλλονται οι προτάσεις, τα στοιχεία των υπευθύνων της ειδικής υπηρεσίας και τον τρόπο υποβολής
- 13) Συνοπτική αναφορά στις διοικητικές διαδικασίες για την αξιολόγηση και ένταξη των πράξεων στο Ε.Π. καθώς και στον τύπο και τη μεθοδολογία αξιολόγησης των πράξεων
- 14) Συνοπτική αναφορά των υποχρεώσεων του τελικού δικαιούχου εφόσον ενταχθεί η πρόταση του στο επιχειρησιακό πρόγραμμα και ειδικότερα των υποχρεώσεων υποβολής μηνιαίων και τριμηνιαίων δελτίων
- 15) Αναφορά σε αναλυτικότερο οδηγό πρέπει να αναφέρεται η διεύθυνση που διατίθεται ή και ηλεκτρονική διεύθυνση που είναι δημοσιευμένος.

Η πρόσκληση υπογράφεται από το αρμόδιο υπουργό ή γενικό γραμματέα περιφέρειας στον οποίο υπάγεται η Δ.Α.

Δημοσιότητα Πρόσκλησης

Η πρόσκληση που απευθύνει η Δ.Α. στους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους αποτελεί θεμελιώδες και ουσιαστικό στοιχείο για τη διασφάλιση της νομιμότητας και της κανονικότητας των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Η διαχειριστική αρχή μεριμνά για τη δημιουργία κατάλληλου συστήματος διάδοσης των πληροφοριών, οι οποίες έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας απέναντι στους διαφόρους εταίρους και δυνητικούς δικαιούχους.

Για το σκοπό αυτό δύο βασικοί τρόποι δημοσιοποίησης της πρόσκλησης υποδεικνύονται :

- 1) Πρόσκληση / ενημέρωση με επιστολή
- 2) Πρόσκληση δια του τύπου

Επίσης όλες οι προσκλήσεις θα κοινοποιούνται στους φορείς και υπηρεσίες που εκπροσωπούνται στην επιτροπή παρακολούθησης του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος.

Προθεσμίες Προσκήσεων

Οι προθεσμίες που μπορεί να ορίζονται στην πρόσκληση συναρτώνται με τον τύπο αξιολόγησης που επιλέγεται. Ως γενική αρχή η προθεσμία που τίθεται από τη Δ.Α. προσδιορίζεται ανάλογα με τη φύση και το είδος των πράξεων, το μέρος του διαθέσιμου προϋπολογισμού που προκηρύσσεται και πρέπει να είναι εύλογη ώστε να τίθεται επαρκής χρόνος προετοιμασίας των προτάσεων των δυνητικών τελικών δικαιούχων.

Η Δ.Α. δύναται να δώσει και παράταση της προθεσμίας λήξης υποβολής προτάσεων με αιτιολόγηση ενημερώνοντας τους δυνητικούς τελικούς δικαιούχους.

Στις προσκλήσεις τύπου «άμεσης αξιολόγησης» που θα εκδοθούν από τη Δ.Α. η προθεσμία υποβολής των προτάσεων μπορεί να είναι σχετικά μεγάλη προκειμένου να δίνεται επαρκής χρόνος ωρίμανσης των προτάσεων, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνει το ένα έτος.

Στις προσκλήσεις τύπου «συγκριτικής αξιολόγησης» θα τίθεται προθεσμία υποβολής των προτάσεων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός μηνός ούτε να υπερβαίνει τους έξι μήνες.

Η έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων ξεκινά μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων.

III. Υποβολή Προτάσεων

Η πρόταση του τελικού δικαιούχου υποβάλλεται με την ακόλουθη μορφή :

- 1) Αίτηση υποβολής πρότασης στο Ε.Π.
- 2) Πλήρως συμπληρωμένο τεχνικό δελτίο έργου και υποέργου(ΤΔΕ/Υ)
- 3) Απογραφικό δελτίο του τελικού δικαιούχου (φορέα υλοποίησης). Το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των ΤΔΕ όλων των τύπων (υποδομών / ενισχύσεων / δράσεων / ΕΚΤ)
- 4) Συνοδευτικά έγγραφα που έχουν ζητηθεί από την πρόσκληση

5) Άλλα έγγραφα που κρίνονται από τον τελικό δικαιούχο αναγκαία για την εξέταση της πρότασης του.

Τα ΤΔΕ είναι έντυπα που :

- Περιγράφουν τα έργα / ενέργειες που ζητούν χρηματοδότηση
- Συμπληρώνονται από τους φορείς υλοποίησης των έργων / ενεργειών
- Αξιολογούνται από τις διαχειριστικές αρχές των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Τα ΤΔΕ παρουσιάζουν :

- Το έργο (δείκτες, περιγραφές, περιγραφή σκοπιμότητας)
- Τους φορείς που είναι σχετικοί με το έργο (πρότασης, υλοποίησης, λειτουργίας)
- Το κόστος του έργου και τις συνιστώσες του
- Τον τρόπο υλοποίησης του έργου (υποέργα, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, κόστος)

Είναι το δεσμευτικό έγγραφο με βάση το οποίο ο τελικός δικαιούχος αναλαμβάνει να υλοποιήσει το έργο σύμφωνα με τα στοιχεία που περιγράφονται σε αυτό .

Τα ΤΔΕ/Υ περιλαμβάνουν :

- Την ταυτότητα του έργου
- Το φυσικό αντικείμενο
- Στοιχεία σκοπιμότητας
- Τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Την ωρίμανση του έργου
- Τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό
- Το χρηματοδοτικό σχέδιο
- Στοιχεία φορέα επίβλεψης
- Συνημμένα έγγραφα
- Την ανάλυση των υποέργων με τα οποία θα υλοποιηθεί το έργο

Η αίτηση πρωτοκολλείται στη διαχειριστική αρχή.

Η αίτηση του τελικού δικαιούχου συνοδεύεται από συμπληρωμένα τεχνικά δελτία υποέργων μέσω των οποίων εκτελείται η πράξη.

Τα ΤΔΕ υποβάλλονται στην διαχειριστική αρχή, η οποία ελέγχει την συμβατότητα των υποέργων με την εγκριθείσα πράξη και ενσωματώνει τα υποέργα στην ενταχθείσα πρόταση με συμπληρωματική απόφαση του γενικού γραμματέα.

Οι προτάσεις που υποβάλλονται στη διαχειριστική αρχή αφορούν πράξεις με λειτουργική και διαχειριστική αυτοτέλεια, συγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, φυσικούς στόχους και αναμενόμενα αποτελέσματα.

Οι προτάσεις που υποβάλλονται χωρίς τη χρήση του τυποποιημένου τεχνικού δελτίου έργου / υποέργου απορρίπτονται και ενημερώνεται άμεσα ο υποψήφιος τελικός δικαιούχος.

IV. Αξιολόγηση των Προτάσεων

Η αξιολόγηση των προτάσεων σύμφωνα με τα κριτήρια και τις διαδικασίες του προγράμματος, αποτελεί θεμελιώδες και ουσιαστικό στοιχείο για τη διασφάλιση της νομιμότητας και της κανονικότητας των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Η αξιολόγηση των προτάσεων ανήκει στην ευθύνη της Δ.Α με βάση τα κριτήρια που έχουν οριστεί κατά μέτρο / ομαδοποιημένα σε κατηγορίες :

- Φύση και είδος της πράξης
- Σκοπιμότητα της πράξης
- Πληρότητα της πράξης
- Ωριμότητα της πράξης
- Συμβατότητα με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές.

Ιδιαίτερη σημασία για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας κατά τη διαδικασία αξιολόγησης έχει αφενός και η σαφήνεια των κριτηρίων αφετέρου ο καθορισμός συγκεκριμένης μεθοδολογίας αξιολόγησης των πράξεων.

Δύο απλές μεθοδολογίες αξιολόγησης είναι :

- 1) Η άμεση αξιολόγηση: έχουμε δυαδική βαθμολόγηση για όλα τα κριτήρια
- 2) Η συγκριτική αξιολόγηση: ένα τουλάχιστον κριτήριο πρέπει να επιδέχεται βαθμολόγηση με πολλαπλές τιμές.

Σε επίπεδο κατηγορίας κριτηρίων η αξιολόγηση πρέπει να καταλήγει σε θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα : ναι / όχι

Αποτελέσματα Αξιολόγησης

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης καταγράφεται συμπληρώνοντας φύλλο αξιολόγησης της πράξης το οποίο επισυνάπτεται ενυπόγραφο στην απόφαση ένταξης της πράξης.

Το φύλλο αξιολόγησης υπογράφεται από όλα τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην διαδικασία αξιολόγησης και ιδίως από τον αρμόδιο προϊστάμενο μονάδας και τον προϊστάμενο της ειδ. Υπηρεσίας διαχείρισης.

Οι προτάσεις καταχωρίζονται κατ' αρχήν στον κατάλογο έργων του ολοκληρωμένου πληροφορικού συστήματος (ΟΠΣ), συμπληρώνεται το ΤΔΕ/Υ στο ΟΠΣ και το έργο χαρακτηρίζεται στο ΟΠΣ ως προτεινόμενο.

Τα αποτελέσματα του φύλλου αξιολόγησης καταχωρίζονται στο δελτίο ελέγχου εκπλήρωσης κριτηρίων (ΔΒΕΚ) του ΟΠΣ , το οποίο περιλαμβάνει όλα τα κριτήρια τα οποία έχουν εγκριθεί από την επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος για το υπόψη μέτρο.

Η θετική και αρνητική αξιολόγηση καταχωρίζονται στο ΟΠΣ με την ένδειξη ΝΑΙ / ΟΧΙ.

V. Διαδικασία Συντονισμού

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης η Δ.Α εφαρμόζει τη διαδικασία συντονισμού. Ειδικότερα αποστέλλει αντίγραφα της πρόσκλησης, της αίτησης του τελικού δικαιούχου και του φύλλου αξιολόγησης της πρότασης :

- Στον αρμόδιο για το διαρθρωτικό ταμείο υπουργείο (υπουργείο εργασίας για το ΕΚΤ και υπουργείο γεωργίας για το ΕΓΤΠΕ-Π και ΧΜΠΑ)
- Στον αρμόδιο για το τομέα πολιτικής υπουργείο
- Στη Δ.Α του ΚΠΣ,

Για διατύπωση γνώμης τάσσοντας εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 15 εργάσιμων ημερών. Οι σχετικές γνωμοδοτήσεις καταχωρίζονται στο ΟΠΣ.

VI. Ένταξη / Απόρριψη

Εισήγηση και Απόφαση

Η εισήγηση βασίζεται στο αποτέλεσμα της αξιολόγησης και στις γνωμοδοτήσεις και συνίσταται σε αιτιολογημένη πρόταση ένταξης ή απόρριψης της πρότασης του τελικού δικαιούχου.

Η εισήγηση συντάσσεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συντονισμού για τα έργα για τα οποία εφαρμόστηκε αυτή.

Η εισήγηση μπορεί να είναι :

- Θετική (προτείνεται η ένταξη της πράξης)
- Αρνητική (προτείνεται η απόρριψη της πρότασης για ένταξη στο υπόψη μέτρο)

Ο γενικός ή ειδικός γραμματέας, ο οποίος προΐσταται της Δ.Α. του Ε.Π αποφασίζει την ένταξη ή απόρριψη του έργου μετά από την ανωτέρω εισήγηση.

Σε κάθε περίπτωση λαμβάνεται υπόψη η τήρηση του διαθέσιμου από την πρόσκληση προϋπολογισμού. Στην περίπτωση της συγκριτικής αξιολόγησης επιλέγονται προς ένταξη οι προτάσεις σύμφωνα με τον πίνακα κατάταξης με τη τήρηση της σειράς τους και ανάλογα με το διαθέσιμο από την πρόσκληση προϋπολογισμό.

Στην περίπτωση της άμεσης αξιολόγησης τηρείται η σειρά προτεραιότητας υποβολής των προτάσεων κατά την ένταξη των πράξεων.

Η διαδικασία ένταξης πράξεων θα πρέπει να ολοκληρώνεται κατά κανόνα εντός τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής στη Δ.Α. της σχετικής πρότασης.

Κοινοποίηση

Σε περίπτωση απόρριψης της πράξης η διαχειριστική αρχή ενημερώνει τον τελικό δικαιούχο με επαρκώς αιτιολογημένη επιστολή.

Η απόφαση ένταξης της πράξης αποστέλλεται με αποδεικτικό παραλαβής στον τελικό δικαιούχο. Η απόφαση ένταξης της πράξης κοινοποιείται υποχρεωτικά στους φορείς στους οποίους είχε ζητηθεί η διατύπωση γνώμης κατά τη διαδικασία συντονισμού.

Κοινοποιείται επίσης στις ενδιαφερόμενες γενικές γραμματείες των περιφερειών, όταν η σχετική πράξη έχει συγκεκριμένη χωρική αναφορά.

Η απόφαση ένταξης μιας πράξης καταχωρίζεται στο ΟΠΣ.

VII. Διαδικασία Υλοποίησης Έργου

Ο φορέας υλοποίησης προχωρεί στην παραγωγή του έργου / πράξης με βάση τα στοιχεία της απόφασης ένταξης του έργου στο Ε.Π

Ο Φ.Υ. υποχρεούται να τηρεί φάκελο του έργου

Ο Φ.Υ. υποχρεούται να αποστέλλει στην Δ.Α μηνιαία δελτία δαπανών του έργου και τριμηνιαία δελτία προόδου υλοποίησης του έργου.

Σε περίπτωση ανάγκης τροποποίησης των περιεχομένων του ΤΔΕ (ιδίως σε θέματα προϋπολογισμού, χρονικής κατανομής, δαπανών και σημαντικών αλλαγών φυσικού αντικειμένου) ζητείται και πάλι έγκριση από την Δ.Α. όπως και στην αρχική διαδικασία.

4.4. Δικαιούχοι, Αποδέκτες, Ωφελούμενοι των Προγραμμάτων

Στα τεχνικά δελτία μέτρων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του Γ΄ κοινοτικού πλαισίου στήριξης των κοινοτικών πρωτοβουλιών και του ταμείου συνοχής ορίζονται οι φορείς και οι επιχειρήσεις του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα που είναι αρμόδιοι / ες για την εκτέλεση των πράξεων μιας πράξης.

Τελικοί δικαιούχοι μπορούν να είναι :

- Δημόσιες υπηρεσίες και ΝΠΔΔ
- Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού και τα ΝΠΙΔ που προβλέπονται από το δημοτικό και νομαρχιακό κώδικα.
- Οργανισμοί εποπτευόμενοι από το ελληνικό δημόσιο
- Προνοιακοί οργανισμοί ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ
- Σύλλογοι και σωματεία
- Αστικές και κερδοσκοπικές εταιρείες τοπικής δράσης
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις
- Ο ΟΑΕΔ και περιφέρειες
- Ενδιάμεσος φορέας για ιδιωτικές επενδύσεις.

Τη διαχείριση συγκεκριμένων προγραμμάτων έργων / δράσεων που εντάσσονται σε συγκεκριμένα Ε.Π. του Γ΄ ΚΠΣ αναλαμβάνουν ενδιάμεσοι φορείς (ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα). Τα έργα αυτά αφορούν κυρίως εκείνα που χρηματοδοτούνται από ιδιωτικά κεφάλαια.

Ο ενδιάμεσος φορέας διαχειρίζεται τους αντίστοιχους πόρους και χρηματοδοτεί συγκεκριμένους φορείς (δημόσιους ή ιδιωτικούς).

Ως ενδιάμεσος φορέας έχουμε συνήθως τις αναπτυξιακές εταιρίες σε διάφορα σχήματα.

Ως άμεσα – έμμεσα ωφελούμενοι μιας πράξης ορίζονται : οι συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, τις ανάγκες των οποίων σκοπεύει να αντιμετωπίσει με την υλοποίηση των προτάσεων που θα ενταχθούν στα πλαίσια αυτής κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Ως τελικοί αποδέκτες ορίζονται : οι επιχειρήσεις ή τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία εκχωρούνται οι ενισχύσεις.

Η αναζήτηση των φορέων ή /και των επιχειρήσεων του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα καθώς και των ιδιωτών που δικαιούνται να υποβάλλουν πρόταση για ένταξη στις πράξεις των μέτρων γίνεται είτε με βάση το πρόγραμμα είτε με βάση την ιδιότητα του υποβάλλοντος την πρόταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

5.1. Χαρακτηριστικά περιφέρειας Ηπείρου

Εισαγωγή : Υπάρχουσα Κατάσταση

5.1.1. Οι βασικοί περιφερειακοί δείκτες : Συγκρίσεις με μέσο όρο χώρας και Ε.Ε. Διαχρονική εξέλιξη.

➤ Γεωγραφικά μορφολογικά στοιχεία

Η περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το Βορειοδυτικό τμήμα της χώρας. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος, ενώ ανατολικά συνορεύει με την Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Νότια εκτείνεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και το νομό Αιτωλοακαρνανίας. Τέλος, στα Βόρεια συνορεύει με την Αλβανία.

Αποτελείται από τους νομούς Άρτας, Πρεβέζης, Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας, με έδρα τα Ιωάννινα, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού. Έχει συνολική έκταση 9.203 χμ² και καλύπτει το 6,7 % της συνολικής έκτασης της χώρας.

Από γεωμορφολογική άποψη, οι ορεινές περιοχές καλύπτουν το 74,2 % της συνολικής έκτασης. Οι μόνες πεδινές εκτάσεις είναι των νομών Άρτας και Πρεβέζης, καθώς και οι κοιλάδες των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά. Τα όρη της αποτελούν συνέχεια των Αλβανικών Άλπεων και φέρουν το όνομα Πίνδος. Η βόρεια Πίνδος χωρίζει την Ήπειρο από την Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας, ενώ η νότια Πίνδος από την Περιφέρεια της Θεσσαλίας και αποτελεί φυσικό εμπόδιο και βασικό παράγοντα της απομόνωσης της Περιφέρειας από την υπόλοιπη χώρα. Οι κυριότεροι ποταμοί της Περιφέρειας είναι ο Αώος, ο Καλαμάς, ο Αχέρωντας, ο Λούρος και ο Αραχθός, ενώ η σημαντικότερη λίμνη είναι αυτή των Ιωαννίνων.

➤ Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας της Ηπείρου ανέρχεται σε 371.690 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998 και αντιστοιχεί στο 3,54 % του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Αριθμός Δήμων : 57

Αριθμός Κοινοτήτων : 19

Η Περιφέρεια είναι από τις πλέον αραιοκατοικημένες, με πυκνότητα πληθυσμού 40,5 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, έναντι 79,7 της χώρας.

➤ Περιφερειακό ΑΕΠ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου βρίσκεται σε χαμηλότερη θέση από το αντίστοιχο μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα, ανέρχεται στο 64,3% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 1994 και καταλαμβάνει την τελευταία θέση στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας, να φτάνει το 43,8 % της Ε.Ε. (1966) η Ηπειρος, είναι η φτωχότερη περιφέρεια της Ε.Ε. μετά τις υπερπόντιες περιοχές της Γαλλίας, ενώ το 1986 κάλυπτε το 47,4% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ε.Ε.

Η Περιφέρεια παράγει το 2,3 % του συνολικού ΑΕΠ της χώρας.

Η παραγωγικότητα της Ηπείρου υστερεί σε σχέση με την παραγωγικότητα τόσο της Ελλάδας, όσο και της Ε.Ε. Συγκεκριμένα, το 1996 η παραγωγικότητα της Ηπείρου κάλυπτε το 65% του μ.ο της Ε.Ε (ενώ το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας είναι 72%).

➤ **Απασχόληση**

Ο ενεργός πληθυσμός της Ηπείρου ανέρχεται σε 110.100 άτομα, ενώ οι απασχολούμενοι είναι 97.800 (1997). Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού της απασχόλησης τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μικρή κάμψη, παρά τη συνολική αύξηση του πληθυσμού της Περιφέρειας.

- Το 30,3 % των απασχολούμενων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα,
- Το 20,1 % στον δευτερογενή τομέα και
- Το 49,6 % στον τριτογενή τομέα.

Τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά είναι 19,8 %, 22,5% και 57,7 %.

➤ **Ανεργία**

Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια της Ηπείρου φτάνει ο 11,2 % , ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό που ανέρχεται στο 10,25 % (1997).

Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας παρουσιάζει αυξητικές τάσεις.

➤ **Επίπεδο εκπαίδευσης**

Το εργατικό δυναμικό με εκπαίδευση μέχρι και το Δημοτικό υπερτερεί έναντι των υπολοίπων κατηγοριών, καλύπτοντας το 51,9 % του συνόλου και είναι σημαντικά ανώτερο από το αντίστοιχο ποσοστό της χώρας που φτάνει το 38,1 %. Το εργατικό δυναμικό Γυμνασιακής εκπαίδευσης αποτελεί το 9,2 %, ενώ το εργατικό δυναμικό Λυκειακής εκπαίδευσης αποτελεί το 21,2 % του συνόλου. Πολύ μικρό μέρος του συνολικού εργατικού δυναμικού καλύπτουν οι πτυχιούχοι Ανωτέρας και Ανωτάτης εκπαίδευσης που αποτελούν το 5,6% και το 12,1 % του συνόλου αντίστοιχα. Η κατάσταση είναι σαφώς δυσμενέστερη από το μέσο επίπεδο της χώρας (αντίστοιχα ποσοστά 10,4 % , 28,6 % , 8,7 % και 14,2 %).

➤ **Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον**

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον, όπως καθαρές ακτές, θαυμάσια τοπογραφία, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς, τοπική πολιτιστική παράδοση, παραδοσιακούς οικισμούς (Μέτσοβο, Ζαγοροχώρια), ιστορική παράδοση κλπ.

Στην Περιφέρεια υπάρχει σημαντικός αριθμός ευαίσθητων ή και προστατευομένων περιοχών με κύριο κριτήριο την οικολογική και αισθητική τους αξία. Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται δύο εθνικοί δρυμοί, μια περιοχή RAMSAR (Αμβρακικός κόλπος), 22 περιοχές στο Πανευρωπαϊκό δίκτυο Προστατευομένων Περιοχών NATURA 2000, ένα μνημείο φύσης, 2 προστατευόμενα τοπία – αισθητικά δάση και 30 περιοχές CORINE.

Προβλήματα στο περιβάλλον προκύπτουν από την έλλειψη υποδομών που αφορούν χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, βιολογικούς καθαρισμούς, καθώς επίσης στην αποχέτευση οικισμών και στην διαχείριση υπόγειων επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Επίσης, η εντατικά καλλιέργεια έχει ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση των

υδάτινων αποδεκτών της περιοχής του ποταμού Καλαμά στον Αμβρακικό κόλπο, με υπολείμματα λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

5.1.2. Ενδοπεριφερειακές ανισότητες : Διαχρονική εξέλιξη, εκτίμηση τάσεων

➤ Διανομαρχιακές ανισότητες.

Οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες της Περιφέρειας χαρακτηρίζονται από την κυριαρχία των Ιωαννίνων, που είναι ο κύριος πόλος ανάπτυξης στην Ήπειρο. Στο νομό Ιωαννίνων συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού και του αστικού πληθυσμού, καθώς και της απασχόλησης του δευτερογενή του τριτογενή τομέα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κατά τη δεκαετία 81-91 η Περιφέρεια χειροτερεύει τη θέση της ως προς τη χώρα όσον αφορά το κ.κ. ΑΕΠ.

Πέρα από τις διανομαρχιακές ανισότητες, υφίστανται έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες με κύριο χαρακτηριστικό την υποβάθμιση των ορεινών και των εσωτερικών ζωνών. Σημαντικές δυσκολίες επίσης υπάρχουν στην ανάδειξη του αναπτυξιακού ρόλου και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των αστικών κέντρων της Περιφέρειας.

➤ Ορεινός χώρος/ Εσωτερικές ζώνες

Η Περιφέρεια Ηπείρου έχει μεγάλο ποσοστό ορεινών εκτάσεων που καλύπτουν το 74,2 % της συνολικής έκτασης και οφείλεται κύρια στην οροσειρά της Πίνδου. Από το σύνολο των δήμων και των κοινοτήτων της Περιφέρειας το 66,6 % ανήκει σε ορεινές περιοχές, ενώ το 33,4 % του πληθυσμού κατοικεί στον ορεινό χώρο.

Υπάρχουν 4 βασικές ζώνες στην Περιφέρεια :

1. η παράκτια ζώνη των νομών Πρέβεζας και Θεσπρωτίας, η οποία χαρακτηρίζεται από την τουριστική ανάπτυξη, τις θαλάσσιες μεταφορές και την αλιεία και σημειώνει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες.
2. η ζώνη των ορεινών όγκων που εκτείνεται ανατολικά κατά μήκος του ανατολικού ορίου της Περιφέρειας στους νομούς Ιωαννίνων και Άρτας και παρουσιάζει δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης βάσει των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει (παραδοσιακοί οικισμοί, περιοχές φυσικού κάλους κλπ.)
3. η ζώνη γεωργικής γης με δυνατότητα υψηλής απόδοσης που περιλαμβάνει το ΝΔ τμήμα της περιφέρειας και στην οποία συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των αρδευτικών έργων και
4. η ευρύτερη ζώνη των ορεινών και ημιορεινών περιοχών

Η τελευταία αυτή ζώνη που είναι και η πιο εκτεταμένη παρουσιάζει περιορισμένες αναπτυξιακές δραστηριότητες, λόγω της ορεινότητας του εδάφους και της γεωργικής απομόνωσης.

➤ Αστικά Κέντρα

Η Περιφέρεια Ηπείρου συγκεντρώνει το 31 % του πληθυσμού της σε Αστικά Κέντρα με κυρίαρχο αυτό των Ιωαννίνων. Ο πληθυσμός του Δήμου Ιωαννίνων ανέρχεται σε 70000 κατοίκους. Άλλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας είναι η Άρτα με πληθυσμό 25000 κατοίκους και η Πρέβεζα με πληθυσμό 20000 κατοίκους, ενώ η Ηγουμενίτσα συγκεντρώνει 10000 κατοίκους.

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων στην αναπτυξιακή διαδικασία απαιτείται ο προσδιορισμός του αναπτυξιακού ρόλου των Αστικών Κέντρων, η ενίσχυση των επιχειρηματικών και αναπτυξιακών υποδομών τους, καθώς και η ενίσχυση των αστικών υπερδομών και υποδομών. Επίσης, πρέπει να αναδειχθούν και να ενισχυθούν οι «Προωθητικές Δραστηριότητες» που δημιουργούν σημαντική αναπτυξιακή δυναμική

στην πόλη προσελκύουν και συντηρούν συμπληρωματικές δραστηριότητες και αναβαθμίζουν το αναπτυξιακό περιβάλλον.

Αστικά Κέντρα	Αναπτυξιακός Ρόλος	Επιχειρηματικές & Αναπτυξιακές Υποδομές	Προωθητικές Δραστηριότητες
Ιωάννινα	Περιφερειακός Διακρατικός Πόλος Ανάπτυξης Βαλκανικό Κέντρο Διοικητικό & Πολιτιστικό Κέντρο	Αεροδρόμιο Εγνατία Οδός «Δυτικός Άξονας» Βιομηχανική Περιοχή	Ανώτατη Εκπαίδευση Τεχνολογική Ερευνά & Ανάπτυξη Βιομηχανία - Βιοτεχνία Υπηρεσίες Υγείας Πολιτισμός Ειδικές Μορφές Τουρισμού
Άρτα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	«Δυτικός Άξονας» «Σύνδεση με Θεσσαλία», «Βιομηχανική Περιοχή»	Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης ΜΜΕ Ανώτερη Εκπαίδευση
Πρέβεζα	Νομαρχιακός Πόλος Ανάπτυξης	Ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας «Δυτικός Άξονας» Λιμένας Βιομηχανική Περιοχή	Τριτογενής τομέας εμπόριο- μεταφορές Τουρισμός Αλιεία Ανώτερη εκπαίδευση
Ηγουμενίτσα	Βόρεια πόλη Διασύνδεσης με τη Δυτική Ευρώπη Νομαρχιακό Αναπτυξιακό Κέντρο	Λιμένας Δυτικός Άξονας Εγνατία Οδός	Μεταφορές Τουρισμός Αλιεία Ανώτερη εκπαίδευση

5.2. Στόχοι και Στρατηγική για την Περίοδο 2000-2006

5.2.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα – Προβλήματα και περιορισμοί

Όπως αναφέρεται και στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006, τα κυριότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας Ηπείρου, που διαμορφώνουν και τις βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής της στρατηγικής, για τη νέα προγραμματική περίοδο είναι :

- ✓ Η γεωγραφική θέση της Περιφέρειας και οι δυνητικές δυνατότητες ανάπτυξης (πύλη διασύνδεσης με τη Δυτική Ευρώπη, κυρίως μέσω του λιμένα της Ηγουμενίτσας στον οποίο απολήγει η Εγνατία Οδός.)
- ✓ Η παρουσία των Ιωαννίνων και των λοιπών αστικών σχηματισμών στο ευρύτερο χώρο (διοικητικά, εμπορικά κέντρα- κέντρα εκπαίδευσης-περίθαλψης) και οι δυνατότητες ανάπτυξης τους (Περιφερειακός Διακρατικός Πόλος Ανάπτυξης).
- ✓ Η λειτουργία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου που μπορούν να αποτελέσουν βασικούς φορείς Έρευνας και Τεχνολογίας και διάχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων στο Περιφερειακό παραγωγικό κύκλωμα.
- ✓ Το πλούσιο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Παράλληλα, υπάρχουν και ορισμένα σημαντικά μειονεκτήματα τα οποία αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην αναπτυξιακή διαδικασία και τα οποία έχουν ληφθεί υπόψη κατά την διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας. Αυτά είναι :

- ✓ Η γεωγραφική απομόνωση από την υπόλοιπη χώρα (κυρίως λόγω του ορεινού όγκου της Πίνδου),
- ✓ Ο βαθμός ορεινότητας
- ✓ Το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης (το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας).
- ✓ Οι έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες και η απομόνωση των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών.
- ✓ Η ανεπάρκεια των διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών συνδέσεων.

5.2.2. Στρατηγικοί στόχοι

Όπως αναφέρθηκε και στο Σχέδιο Ανάπτυξης 2000-2006, γενικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας είναι :

Η ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για την έξοδο από την απομόνωση.

5.3. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου

Το ΠΕΠ Ηπείρου⁽¹⁰⁾ που εγκρίθηκε την 9^η Απριλίου 2001 με τον αρ. Ε (2001) 810 έχει σαν γενικό αναπτυξιακό στόχο την ευρύτερη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η θέση της Περιφέρειας, αλλά και ο πολιτιστικός και φυσικός πλούτος της για έξοδο από την απομόνωση.

Πίνακας 5.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία προγράμματος

Συνολικό ύψος Δαπάνης Ε.Π.	680.013.237
Δημόσια Δαπάνη (Κοινοτική & Εθνική)	581.313.237
Κοινοτική Συμμετοχή	435.984.928
Εθνική Συμμετοχή	145.328.309
Ιδιωτική Συμμετοχή	98.700.000
Ευρωπαϊκά Ταμεία	
ΕΤΠΑ	432.933.336
ΕΓΤΠΕ	105.846.158
ΕΚΤ	42.533.745

Πηγή: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας

⁽¹⁰⁾ Σύμφωνα με το Π.Ε.Π Ηπείρου, www.peproe.gr

5.3.1. Βασικοί Στόχοι και Περιεχόμενα του Προγράμματος

Στο θεμελιώδη αναπτυξιακό στόχο, την έξοδο από την απομόνωση, επιδιώκει να οδηγήσει την Ήπειρο, το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) του 3^{ου} ΚΠΣ, αξιοποιώντας τα μεγάλα έργα που την καθιστούν Δυτική Πύλη προς την Ευρώπη, αλλά και τον φυσικό και πολιτιστικό της πλούτο.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, η προσέλκυση επενδύσεων στο τομέα των ΜΜΕ και η παροχή υπηρεσιών, κυρίως στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και του τουρισμού, αποτελούν το τρίπτυχο των κρίσιμων παρεμβάσεων με τις οποίες το Πρόγραμμα επιχειρεί να δώσει στην Περιφέρεια άλλη εικόνα.

Η ανάπτυξη της υπαίθρου λαμβάνει άλλωστε τη μερίδα του λέοντος των προβλεπόμενων για την Ηπειρου πόρων και είναι εκείνη που μπορεί να συγκρατήσει τον πληθυσμό στην Περιφέρεια.

Τα ΠΕΠ Ηπείρου συγκροτούν 6 Άξονες Προτεραιότητας :

Άξονας Προτεραιότητας 1	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΕΛΛΑΔΑ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ & ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
--------------------------------	---

Προϋπολογισμός : 218.688.336 ευρώ (32,16 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 1.1. Υποδομές μεταφορών

Μέτρο 1.2. Επέκταση των υποδομών & εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων-
Ενίσχυση των δράσεων της Καινοτομίας

Μέτρο 1.3. Ανάπτυξη και προώθηση της Καινοτομίας.

Άξονας Προτεραιότητας 2	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
--------------------------------	--

Προϋπολογισμός : 88.985.000 ευρώ (13,09 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 2.1. Αστικές υποδομές – Περιβάλλον

Μέτρο 2.2. Υποδομές Υγείας Πρόνοιας Εκπαίδευσης

Μέτρο 2.3. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας- ΕΚΤ

Άξονας Προτεραιότητας 3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
--------------------------------	--

Προϋπολογισμός : 91.385.000 ευρώ (13,45 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 3.1. Προστασία & ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος (Διαχείριση στερεών αποβλήτων κλπ.)

Μέτρο 3.2. Ενίσχυση των υποδομών & της επιχειρηματικότητας –ανταγωνιστικότητας στον τριτογενή τομέα, αξιοποίηση των φυσικών πόρων, Καινοτομικές δράσεις.

Μέτρο 3.3. Ανάδειξη πολιτισμικών στοιχείων

Μέτρο 3.4. Μηχανισμοί υποστήριξης & προβολής του τουριστικού προϊόντος.

Άξονας Προτεραιότητας 4	ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ
--------------------------------	---------------------------------------

Προϋπολογισμός : 238.038.156 ευρώ (35 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 4.1. Διαχείριση υδάτινων πόρων, Έγχειρες βελτιώσεις

Μέτρο 4.2. Ανάπτυξη της δασοπονίας & αειφόρος διαχείριση δασικών οικοσυστημάτων

Μέτρο 4.3 Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Μέτρο 4.4. Προστασία του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την γεωργία, την δασοκομία, την διατήρηση του τοπίου & τις συνθήκες εκτροφής ζώων

Μέτρο 4.5. Παρεμβάσεις σε επίπεδο αγροτικής ζωής

Μέτρο 4.6. Ανακαίνιση & ανάπτυξη των οικισμών, προστασία & διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς

Μέτρο 4.7. Στήριξη της επιχειρηματικότητας στις ορεινές περιοχές, καινοτομικές δράσεις

Μέτρο 4.8. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης περιοχών στην ύπαιθρο με συγκροτημένες & συνεκτικές δράσεις

Μέτρο 4.9. παρεμβάσεις στην αλιεία

Μέτρο 4.10. Υποδομές μεταφορών στην ύπαιθρο

Μέτρο 4.11. Ενίσχυση των υποδομών Υγείας Πρόνοιας Εκπαίδευσης στην ύπαιθρο.

Μέτρο 4.12. Ανάδειξη φυσικού & δομημένου περιβάλλοντος

Μέτρο 4.13. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας – ΕΚΤ, σε τοπικές ζώνες του αγροτικού χώρου.

Άξονας Προτεραιότητας 5	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
--------------------------------	---

Προϋπολογισμός : 37.109.000 ευρώ (5,46 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 5.1. Προώθηση της απασχόλησης, ανάπτυξη & ενδυνάμωση των κοινωνικών υπηρεσιών υποστήριξης

Μέτρο 5.2. Ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού

Μέτρο 5.3. Τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης

Άξονας Προτεραιότητας 6	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
--------------------------------	------------------------

Προϋπολογισμός : 5.807.745 ευρώ (0,85 % του ΠΕΠ)

Μέτρο 6.1. Τεχνική βοήθεια ΕΤΠΑ

Μέτρο 6.2. Τεχνική βοήθεια ΕΚΤ

Μέτρο 6.3. Τεχνική βοήθεια ΕΓΤΠΕ- Ε

Προκηρύξεις Μέτρων

Στο πλαίσιο υλοποίησης του 3^{ου} ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ, η Διαχειριστική Αρχή έχει προκηρύξει συνολικά 14 από τα 30 Μέτρα του προγράμματος, τα οποία αντιστοιχούν σε συνολικό κόστος 134,521 εκ ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 19,78 % του συνολικού προγράμματος.

5.4 Ταυτότητα Ν. Πρέβεζας

5.4.1. Δημογραφικά και Κοινωνικά χαρακτηριστικά .

Ο Ν.Πρέβεζας με έκταση 1.036 Km² (11,2 % της Ηπείρου και 0,8 % της Χώρας) είναι ο μικρότερος σε έκταση ηπειρωτικός νομός της χώρας . Απ' τα 1.036 Km² της συνολικής έκτασης του νομού , το 32,8 % καλύπτεται από πεδιάδες , το 20,7 % από ημιορεινές εκτάσεις και το υπόλοιπο 46,5% από ορεινούς όγκους .

Ο πληθυσμός του Ν. Πρέβεζας ανέρχεται σε 58.628 κατοίκους (1991) και αποτελεί το 17,27 % του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου και μόλις το 0,57 % του συνολικού πληθυσμού της χώρας . Παρουσιάζει μια αύξηση κατά 4,8 % σε σχέση με το 1981 (5,37 % στη χώρα) , ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του είναι 0,48 και υπολείπεται ελάχιστα απ' τον αντίστοιχο της χώρας (0,5%) . Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός , ότι μέσα στα τελευταία 40 χρόνια (1951 – 1991) ο πληθυσμός του νομού παρέμεινε σχεδόν στάσιμος , με μια μικρή αύξηση της τάξης του 3,3 % , ενώ ο συνολικός πληθυσμός της χώρας στο ίδιο χρονικό διάστημα αυξήθηκε κατά 30,8 % .

Το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων του νομού χαρακτηρίζεται πολύ χαμηλό . Ποσοστό 7,26% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ενώ ποσοστό 44,77% έχει μόνο απολυτήριο Δημοτικού , είναι δηλαδή απόφοιτοι της στοιχειώδους εκπαίδευσης . Επίσης , αρνητικό στοιχείο αποτελεί και το χαμηλό ποσοστό του πληθυσμού που είναι απόφοιτοι ανωτάτων και ανωτέρων σχολών (4,24 % και 0,96% αντίστοιχα) . Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των προηγούμενων γενεών και η έλλειψη ΑΕΙ αποτελούν τις κυριότερες αιτίες αυτής της κατάστασης .

Με βάση το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (1991) ο Ν. Πρέβεζας υπολείπεται κατά 25,6% του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της χώρας , ενώ υπερέχει κατά 12,1% του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Περιφέρειας Ηπείρου . Η πορεία του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. του νομού , σαν ποσοστό του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της χώρας παρουσιάζει υστέρηση με εξαίρεση το έτος 1983. Μετά τον 1987 σημειώνει πτώση σαν ποσοστό του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της χώρας , ενώ η συνολική του πορεία παρουσιάζει μια σχετική ομαλότητα . Σε σχέση με το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Περιφέρειας Ηπείρου , ο Ν. Πρέβεζας δείχνει μια σαφή υπεροχή καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1970- 1994 . Συνολικά στο Ν. Πρέβεζας το Α.Ε.Π. τη περίοδο 1981- 1991 αυξήθηκε κατά 14,8% και είναι ο μοναδικός νομός της Ηπείρου στον οποίο ο μέσος ρυθμός μεταβολής του Α.Ε.Π. είναι υψηλότερος απ' τον αντίστοιχο της χώρας (2.29% έναντι 1,96% της χώρας) την ίδια περίοδο.

Το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού του νομού ανέρχεται σε 39,68% (1994) και είναι το υψηλότερο μεταξύ των Νομών της Ηπείρου. (Μ.Ο. ενεργού πληθυσμού Ηπείρου : 36,59%) . Επίσης , είναι υψηλότερο και απ' τα αντίστοιχα της χώρας και της Ε.Ε. (38,07% και 39,5%) . Παρουσιάζει σημαντική μείωση την δεκαετία 1961-1971, παραμένει σταθερός την δεκαετία 1971-1981 και σημειώνει αύξηση την δεκαετία 1981-1991 .

Όσον αφορά την ποσοστιαία συμμετοχή των απασχολούμενων στους οικονομικά ενεργούς παρατηρούμε ότι από 93,5% το 1961, ανήλθαν στο 96,2% το 1971, κατήλθαν στο 94,6% το 1981 και στο 90,7% το 1991 , ενώ σε απόλυτους αριθμούς την περίοδο 1961-1981 έχουμε μείωση , ενώ τη δεκαετία 1981-1991 αύξηση .

Το ποσοστό των ανέργων στο νομό παρουσιάζει άνοδο , ιδιαίτερα μετά το 1986 και φτάνει το 1991 στο 9,3% των οικονομικά ενεργών ατόμων . Σήμερα υπολογίζεται ότι ξεπερνά το 13% . Μέχρι το 1991 η ανεργία παρουσίαζε χειρότερη εικόνα σε σχέση με τη χώρα (ανεργία χώρας : 7,5%) ενώ σήμερα εκτιμάται ότι βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα , ενώ σε σχέση με την περιφέρεια Ηπείρου είναι ελαφρά μικρότερη . Ο μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός του νομού παρουσιάζει συνεχή άνοδο απ' το 1961 και φτάνει στις 28.246 άτομα το 1991, ποσοστό 48,2% του συνολικού πληθυσμού .

Γενικά , ο Ν. Πρέβεζας εμφανίζεται ως ο δυναμικότερος της Περιφέρειας Ηπείρου . Έχει το υψηλότερο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. , τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. , το υψηλότερο ποσοστό ενεργού πληθυσμού και τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης του ενεργού πληθυσμού .

5.4.2. Παραγωγική Βάση

1. Πρωτογενής τομέας .

Ο Ν. Πρέβεζας έχει αγροτικό χαρακτήρα , καθώς ένας απ' τους βασικούς τομείς ανάπτυξης του είναι η γεωργία . Η υπεροχή της , τόσο από άποψη απασχόλησης όσο και συμμετοχής στο Α.Ε.Π. είναι δεδομένη . Η γεωργική γη στο νομό ανέρχεται γύρω στα 300.000 στρέμματα , σχεδόν το 1/3 της έκτασής του . Τάσεις εγκατάλειψης της γεωργικής γης δεν παρατηρούνται καθώς υπάρχουν στο νομό ιδιαίτεροι παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της γεωργίας (κλίμα , καλή ποιότητα καλλιεργήσιμων εδαφών , άφθονα υπόγεια και επιφανειακά νερά κ.λ.π.) .

Στους περιοριστικούς παράγοντες για την ανάπτυξη του κλάδου , εκτός απ' τα διαρθρωτικά προβλήματα εθνικού επιπέδου προστίθενται η πληθυσμιακή αποδυνάμωση , η ανεπάρκεια γεωργικών υποδομών , η μικρή γονιμότητα των ημιορεινών εδαφών και η μικρή έκταση της μέσης γεωργικής εκμετάλλευσης (που αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα) καθώς η μάζα των αγροτών του νομού κατέχει από 10 έως 29 στρέμματα , όταν ο μέσος κλήρος στην Ελλάδα είναι 42 στρ. και στην Ε.Ε. 300 στρ. Η αγροτική οικονομία του νομού εξειδικεύεται κυρίως στη γεωργία όπου οι αροτραίες καλλιέργειες , η κηπευτική γη , τα εσπεριδοειδή και οι δενδρώδεις καλλιέργειες (κυρίως της ελιάς) έχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο της εγχώριας παραγωγής .

Η κτηνοτροφία αποτελεί δυναμικό κλάδο στο νομό ιδιαίτερα στους τομείς της χοιροτροφίας και της προβατοτροφίας ενώ δυναμική είναι και η βοοτροφία (η αιγοπροβατοτροφία καλύπτει το 21% του συνόλου των αιγοπροβάτων της Ηπείρου , η χοιροτροφία το 39% και η βοοτροφία το 28%) . Διαχρονικά η αιγοπροβατοτροφία εμφανίζεται αισθητά βελτιωμένη , η βοοτροφία παραμένει σταθερή , ενώ τεράστια ανάπτυξη έχει σημειώσει η χοιροτροφία που έχει γίνει ο πύλος κλάδος του νομού με αύξηση των χοίρων κρεατοπαραγωγής και τη δημιουργία πολλών οργανωμένων κτηνοτροφικών μονάδων . Βασικό πρόβλημα αποτελεί το κόστος παραγωγής σε σχέση με την τιμή διάθεσης των προϊόντων , που περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες κέρδους των παραγωγών , και η αποστροφή των νέων στην κτηνοτροφία .

Τα δάση του νομού παρουσιάζουν έντονα φαινόμενα διάβρωσης και υποβάθμισης (αντιπροσωπεύουν μόλις το 11,1% της συνολικής έκτασης του νομού αν και οι εκτάσεις που χαρακτηρίζονται σαν δασικές μαζί με τους βοσκότοπους καλύπτουν το 62,5% της συνολικής έκτασης) και δεν προσφέρονται για την παραγωγή ξυλείας . Επί πλέον , η δημιουργία εκμεταλλεύσιμων δασών θα δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας η οποία αντιμετωπίζει προβλήματα ανεπάρκειας φυσικών λειμώνων .

Η αλιεία έχει τεράστια σημασία για το νομό κυρίως απ' την άποψη των δυνατοτήτων ανάπτυξής της σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της μεταποίησης και των μεταφορών – υπηρεσιών . Ο νομός διαθέτει ποικιλία φυσικών πόρων για την ανάπτυξη της αλιείας (Αμβρακικός , Παράλια Ιονίου, Ποταμοί Λούρος , Αχέρων , Λίμνη Ζηρού, Έλη κ.λ.π.) .

Ο Αμβρακικός κόλπος , παρ' ότι αποτελεί την πλουσιότερη παραγωγική πηγή στο κλάδο της αλιείας στον Ελληνικό χώρο , ουσιαστικά παραμένει αναξιοποίητος σε σχέση με τις πραγματικές δυνατότητες .

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η αλιεία εστιάζονται στις σημαντικές ελλείψεις σε έργα υποδομής, στην καταστροφή του γόνου των ψαριών απ' την παράνομη αλιεία και στη ρύπανση του Αμβρακικού κόλπου απ' τα αστικά κέντρα και Βιομηχανικά λύματα της περιοχής.

Η πρόκληση, επομένως για την 3η προγραμματική περίοδο για το Πρωτογενή τομέα, είναι σ' ότι αφορά τη Γεωργία η ολοκλήρωση του δικτύου των εγγειοβελτιωτικών έργων στις γεωργικές περιοχές, η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, η ανάπτυξη εγχώριας τεχνολογίας, ώστε να μην προσφεύγουμε στα εισαγόμενα προϊόντα, η δημιουργία οργανωμένων θερμοκηπίων, η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για επιστημονική έρευνα γύρω απ' τη Γεωργία, η αποτελεσματικότερη οργάνωση της διακίνησης και διάθεσης των γεωργικών προϊόντων, η περαιτέρω ανάπτυξη της γεωργικής μεταποιητικής Βιομηχανίας, ο έγκαιρος χωροταξικός σχεδιασμός που να καθορίζει ζώνες για οικιστική ανάπτυξη, τουρισμό, Βιομηχανία και δυναμική γεωργική καλλιέργεια, η προσέγγιση περισσότερων αγορών εκτός Περιφέρειας Ηπείρου και εκτός Ελλάδας και η ανάπτυξη νέων εξειδικευμένων προϊόντων ποιότητας (περιλαμβανομένων και Βιολογικών προϊόντων) και η προώθησή τους σε ειδικές αγορές.

Για την κτηνοτροφία πρόκληση αποτελεί κατ' αρχήν η διεύρυνση του μεριδίου της αγοράς εκτός Ηπείρου και εκτός Ελλάδας με βάση την υψηλή ποιότητα των κτηνοτροφικών προϊόντων, η δημιουργία μεταποιητικών Βιομηχανικών μονάδων κτηνοτροφικών προϊόντων καθώς και αποθηκευτικών και ψυκτικών χώρων, και η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο για την προσέλκυση κυρίως των νέων στην κτηνοτροφία.

Όσον αφορά την αλιεία πρόκληση για την επόμενη προγραμματική περίοδο αποτελεί η περαιτέρω προστασία και αξιοποίηση του Αμβρακικού κόλπου, ο εκσυγχρονισμός της αλιευτικής υποδομής και του αλιευτικού στόλου, η στήριξη της αλιείας (για αύξηση παραγωγής και παραγωγικότητας) με τη μορφή κινήτρων και η λήψη μέτρων για την παράνομη αλιεία.

Τέλος, όσον αφορά τα Δάση πρόκληση αποτελεί η προστασία τους και η παραπέρα αξιοποίησή τους με τη ίδρυση Περιαστικών δασών και δασυλλίων για την ικανοποίηση των αναγκών αναψυχής.

2. Δευτερογενής τομέας .

Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική υστέρηση στο νομό, και ο δείκτης Βιομηχανικής ανάπτυξης είναι χαμηλός. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων ασχολούνται με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενή τομέα, είναι μικρής δυναμικότητας και η πεπαλαιωμένη τεχνολογία τους, η διασπορά στο νομό και η χωροθέτησή τους δημιουργούν ποικίλα προβλήματα. Υπάρχουν αρκετές Βιομηχανικές και Βιοτεχνικές μονάδες στο νομό, οι περισσότερες μικρής δυναμικότητας και με μικρό αριθμό απασχολούμενων. Στο νομό υπάρχει όλο το φάσμα των μονάδων πρώτης επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων καθώς και μονάδες που εξυπηρετούν την τοπική αγορά σε προϊόντα τρέχουσας και τυποποιημένης τεχνολογίας. Απουσιάζουν όμως οι κλάδοι κεφαλαιουχικών αγαθών και οι βασικές μεταλλουργικές Βιομηχανίες.

Ο κλάδος τρόφιμα εμφανίζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην απασχόληση ενώ σημαντική συμμετοχή στην παραγωγική δραστηριότητα έχουν οι υφαντικές Βιομηχανίες και οι ελαιουργικές μονάδες.

Μειονέκτημα στη μεταποίηση αποτελεί η έλλειψη επαρκών πρώτων υλών, βασικής υποδομής και ειδικευμένης εργασίας. Επίσης, ο μικρός βαθμός καθετοποίησης της παραγωγικής δραστηριότητας και οι διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες των φορέων που είναι πολύ περιορισμένες. Επιπρόσθετα, απουσιάζει το επενδυτικό ενδιαφέρον για εγκατάσταση Βιομηχανιών στη ΒΙ.ΠΕ. Πρέβεζας.

Για το Δευτερογενή τομέα του νομού η πρόκληση είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του , η αύξηση του μεριδίου της εγχώριας αγοράς εκτός της Περιφέρειας Ηπείρου και η προσέλκυση νέων επιχειρήσεων .

3. Τριτογενής τομέας .

Ο τριτογενής τομέας στο νομό αποτελεί δυναμικό και ταχύτατα εξελισσόμενο τομέα οικονομικής δραστηριότητας . Περιστρέφεται κυρίως γύρω απ' τον Τουρισμό και το Εμπόριο , όπου ο νομός (κυρίως στον Τουρισμό) διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα .

Η πρόκληση για την 3η προγραμματική περίοδο θα είναι η αξιοποίηση κυρίως των μεγάλων δυνατοτήτων τουριστικής ανάπτυξης του νομού . Συγκριτικό πλεονέκτημα του νομού στον Τουρισμό αποτελούν οι καθαρές και εκτεταμένες παραλίες , τα ενδιαφέροντα αρχαιολογικά και Ιστορικά Μνημεία , τα θαυμάσια τοπία κ.λ.π.

Η εκτεταμένη παραλιακή ζώνη του Ιονίου πελάγους που αρχίζει απ' τα όρια του Ν. Θεσπρωτίας και καταλήγει στην πόλη της Πρέβεζας , προσφέρεται για μαζικό τουρισμό. Στην περιοχή υπάρχουν αξιόλογα Ιστορικά Μνημεία (Αρχαία Νικόπολη , Αρχαία Κασσιώπη , Νεκρομαντείο κ.λ.π.) . Από άποψη υποδομής η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια . Ο νομός διαθέτει αεροδρόμιο , Λιμάνι και ικανοποιητικό επαρχιακό και εθνικό οδικό δίκτυο .

Το ξενοδοχειακό δυναμικό είναι συγκεντρωμένο στα παράλια του νομού και κυρίως στην ευρύτερη περιοχή της Πρέβεζας και της Πάργας .

Τα τουριστικά καταλύματα αυξάνονται ραγδαία . Τα τελευταία χρόνια είναι εμφανής ο εκσυγχρονισμός της υποδομής από μικρού σε μεγάλο μέγεθος εγκαταστάσεις , ενώ ενθαρρυντικό στοιχείο αποτελεί και το γεγονός ότι έχει παρατηρηθεί μια σημαντική στροφή προς τον οργανωμένο τουρισμό . Απ' τις σημερινές τάσεις επένδυσης , διαπιστώνεται πως η τουριστική δραστηριότητα εξακολουθεί να κατευθύνεται προς τις περιοχές που αναφέρθηκαν παραπάνω (Πάργα , παραλιακή ζώνη Πρέβεζας) .

Οι δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης του νομού είναι μεγάλες . Η ανάπτυξη αυτή όμως θα πρέπει να εξελιχθεί μεθοδικά ώστε να διαφυλαχτεί το περιβάλλον . Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να κινηθούν συγκεκριμένες παρεμβάσεις , όπως η βελτίωση των υποδομών (οδοποιία , λιμενικές εγκαταστάσεις κ.λ.π.) , η προώθηση του τουριστικού επιστημονικού ενδιαφέροντος στην ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού , η αξιοποίηση των παράκτιων περιοχών και των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους , η ανάδειξη , αξιοποίηση και προστασία των αρχαιολογικών χώρων και Ιστορικών Μνημείων , η πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής , η οργάνωση προγράμματος τουριστικής προβολής του νομού με την έκδοση βιβλίων , τουριστικών οδηγών και την εξέταση της ανάγκης δημιουργίας ειδικευμένου προσωπικού στα τουριστικά επαγγέλματα με τη δημιουργία σχετικών κύκλων σπουδών .

Γίνεται αντιληπτό , επομένως ότι στο νομό υπάρχουν αξιόλογοι τουριστικοί πόροι . Ωστόσο η τουριστική κίνηση κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα . Ως κύριες αιτίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν η απουσία των μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων , οι ανεπαρκείς ακόμη υποδομές (κυρίως στο μεταφορικό δίκτυο και στις τηλεπικοινωνίες) και η παραμέληση των αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών Μνημείων .

Όσον αφορά το εμπόριο , αυτό παρουσιάζει μικρή κίνηση στο νομό σε σχέση με τις δυνατότητες που υπάρχουν . Περιορίζεται στο λιανικό εμπόριο (90% των καταστημάτων) . Ο αριθμός των καταστημάτων είναι σημαντικός και στη πλειοψηφία τους είναι συγκεντρωμένα στο κύριο αστικό κέντρο του νομού , στην Πρέβεζα και δευτερευόντως στα υπόλοιπα ημιαστικά κέντρα .

Αυξητικές τάσεις , στο νομό , εμφανίζει το εξαγωγικό εμπόριο , ενώ τη πρώτη θέση στις εξαγωγές κατέχουν τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα . Παράλληλα διογκωμένες εμφανίζονται οι εισαγωγές κυρίως όσον αφορά την ξυλεία . Το βασικό πρόβλημα που παρουσιάζει το εμπόριο του νομού είναι οι δυσκολίες στην διακίνηση των

εμπορευμάτων . Τόνωση στο εμπόριο του νομού αναμένεται να φέρουν η ολοκλήρωση και λειτουργία της υποθαλάσσιας ζεύξης Πρέβεζας – Ακτίου , η ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων του λιμανιού της Πρέβεζας και , η ολοκλήρωση του βασικού συστήματος οδικών αξόνων του νομού . Ευνοϊκά αποτελέσματα στην εξάπλωση του εμπορίου θα έχει επίσης , η εξυγίανση και ο εκσυγχρονισμός των δομών εμπορίας της γεωργικής και αλιευτικής παραγωγής καθώς και η δημιουργία τοπικής αγοράς στην πόλη της Πρέβεζας .

4. Υποδομές.

i. Οδικό δίκτυο

Το υπάρχον οδικό δίκτυο βρίσκεται σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη του μέσου όρου της Ελλάδας .

Η γεωγραφική θέση του νομού έχει πολλά πλεονεκτήματα ως προς τις δυνατότητες ανάπτυξης στον τομέα των μεταφορών . Ο νομός όμως συμμερίζεται τη σχετική απομόνωση της Βορειοδυτικής Ελλάδας απ' την υπόλοιπη χώρα και εμφανίζει περιοχές με τοπικά προβλήματα σύνδεσης με το νομαρχιακό και διαπεριφερειακό δίκτυο μεταφορών . Έτσι , η συγκοινωνιακή απομόνωση της περιοχής δεν έχει αρθεί ακόμη . Το κύριο αστικό κέντρο του νομού και πρωτεύουσά του Πρέβεζα εξακολουθεί να βρίσκεται έξω απ' τον κύριο συγκοινωνιακό άξονα της Δυτ. Ελλάδας .

Τα τελευταία χρόνια το οδικό δίκτυο του νομού έχει βελτιωθεί σημαντικά παρά ταύτα ακόμη δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό .

Ειδικά το επαρχιακό δίκτυο είναι ποιοτικά και ποσοτικά ανεπαρκές και δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες κυκλοφορίας . Με μήκος 202 Km ασφαλτοστρωμένου δικτύου , 60 Km απ' αυτό βρίσκεται σε κακή κατάσταση κι έχει υποστεί μικροφθορές . Επίσης , το βασικό διακοινοτικό οδικό δίκτυο του νομού δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη .

ii. Θαλάσσιες Μεταφορές

Ο Ν. Πρέβεζας δεν συνδέεται με το διεθνές ακτοπλοϊκό δίκτυο .

Το λιμάνι της Πρέβεζας έχει εμπορικό χαρακτήρα , όμως , δεν έχει σταθερή κίνηση . Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες για τη βελτίωση της υποδομής και του τεχνικού εξοπλισμού του , καθώς και για την προστασία του . Η αναβάθμισή του και ο χαρακτηρισμός του ως λιμάνι εθνικού επιπέδου είναι πρωταρχικής σημασίας για την περιοχή γιατί εκτός απ' την τουριστική ανάπτυξη θ' αυξηθεί κατακόρυφα και η εμπορική του κίνηση . Επιπρόσθετα , σημαντική συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη θα έχει η άμεση ακτοπλοϊκή σύνδεση Πρέβεζας – Ιταλίας .

Η προβλήτα του λιμανιού Πάργας έχει παραδοθεί σε λειτουργία και βελτιώνει σημαντικά την τουριστική υποδομή της πόλης , ανταποκρινόμενη στις αυξανόμενες ανάγκες .

Άλλα λιμάνια στο νομό δεν υπάρχουν , εκτός από ορισμένα αλιευτικά καταφύγια που την τουριστική περίοδο φιλοξενούν μικρό αριθμό σκαφών αναψυχής .

iii. Αεροπορικές Μεταφορές

Ο νομός αεροπορικά εξυπηρετείται απ' το αεροδρόμιο του Ακτίου που είναι μικτής χρήσης (στρατιωτικό και επιβατικό) .

Εξυπηρετεί μικρό αριθμό πολιτικών πτήσεων και θα μπορούσε ν' αξιοποιηθεί πολύ περισσότερο απ' την Πολιτική Αεροπορία .

iv. Σιδηροδρομικές Μεταφορές

Σιδηροδρομικό δίκτυο στο νομό δεν υπάρχει . Ωστόσο αν και στα μελλοντικά σχέδια του Ο.Σ.Ε. βρίσκεται η δημιουργία σιδηροδρομικής πύλης στην Ηγουμενίτσα , στο παρόν στάδιο δεν υπάρχει οριστικός σχεδιασμός σιδηροδρομικής σύνδεσης της Ηπείρου με το υπόλοιπο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας .

Στο τομέα των Μεταφορών η πρόκληση για την 3η προγραμματική περίοδο είναι η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων μεταφορικών υποδομών, η περαιτέρω βελτίωση του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και η αξιοποίηση των μεγάλων έργων μεταφορών με τη δημιουργία προϋποθέσεων προσέλκυσης νέων επιχειρήσεων για την πρόσβαση τους στις αγορές της υπόλοιπης χώρας και του εξωτερικού .

v. Υγεία

Τη τελευταία δεκαετία ο νομός στο τομέα της υγείας ακολουθεί μια συνεχή ανοδική πορεία κυρίως , όσον αφορά τον κοινωνικό εξοπλισμό . Στο νομό υπάρχει μια υποδομή Κέντρων Υγείας και το Νοσοκομείο της Πρέβεζας , το οποίο όμως έχει σοβαρές ελλείψεις τόσο σε θέματα εξοπλισμού όσο και σε εκπαιδευμένο προσωπικό .

Παρά το γεγονός ότι το Ιατρικό δυναμικό του νομού αυξήθηκε σε νέους γιατρούς και νέες ειδικότητες , εν τούτοις υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις Ιατρικού δυναμικού σε κρίσιμες ειδικότητες . Επίσης , επείγει ο εκσυγχρονισμός του Νοσοκομείου Πρέβεζας και η επέκτασή του που σήμερα είναι δυναμικότητας 100 κλινών .

vi. Πρόνοια

Στο νομό λειτουργούν 11 παιδικόι σταθμοί , η λειτουργία των οποίων συνεχώς βελτιώνεται . Οι ελλείψεις ωστόσο είναι σημαντικές και αποτελεί άμεση προτεραιότητα η αύξηση των παιδικών σταθμών και βρεφονηπιακών σταθμών με την δημιουργία νέων και τη βελτίωση των συνθηκών στους υπάρχοντες . Πρόκληση για την 3^η προγραμματική περίοδο αποτελεί η βελτίωση της θέσης των μη προνομιούχων ομάδων του πληθυσμού του νομού , όπως των ατόμων χαμηλού εισοδήματος , των ανασφάλιστων , των ηλικιωμένων κ.λ.π.

vii. Αθλητισμός

Παρά την πληθώρα αθλητικών σωματείων και αθλητικών δραστηριοτήτων , η κατάσταση στο τομέα του Αθλητισμού παραμένει στάσιμη εδώ και πολλά χρόνια με αποτέλεσμα ο νομός ν' αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα σε θέματα αθλητικής υποδομής καθώς και χώρων πράσινου και αναψυχής . Σ' αυτό συνετέλεσε σε μεγάλο βαθμό το γεγονός ότι τα έργα αθλητικής υποδομής δεν ήταν επιλέξιμα στο Β' Κ.Π.Σ.

viii. Εκπαίδευση

Από διδακτηριακής άποψης η κατάσταση είναι γενικά ικανοποιητική και βελτιώθηκε σημαντικά στα πλαίσια των προγραμμάτων του Β' Κ.Π.Σ. Ικανοποιητική

είναι η κατάσταση και από άποψη διδακτικού προσωπικού . Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σοβαρό πρόβλημα είναι ο μεγάλος αριθμός πολύ μικρών Δημοτικών Σχολείων , τα οποία προσφέρουν ελλιπή εκπαίδευση . Η στοιχειώδης εκπαίδευση αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα στην Πρέβεζα και στη Φιλιπιάδα αφού αρκετά νηπιαγωγεία στεγάζονται ακόμη σε μισθωμένα κτίρια .Στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχουν ακόμη περιπτώσεις ημιτελών ή προβληματικών κτιριακών εγκαταστάσεων αλλά και ελλείψεις κτιρίων . Πάντως, τα τελευταία χρόνια η κατάσταση βελτιώθηκε κατακόρυφα . Στο χώρο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν λειτουργεί κανένα Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα . Αντίθετα , στο νομό υπάρχουν εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες για τη λειτουργία περισσότερων τμημάτων Τ.Ε.Ι.

ix. Ύδρευση – Αποχέτευση

Παρά το πλούσιο υδάτινο δυναμικό του νομού τα υδρευτικά δίκτυα είναι ανεπαρκή για να καλύψουν τις υφιστάμενες ανάγκες . Αιτία , ο κατακερματισμός των πιστώσεων σε μικρά υδρευτικά έργα χωρίς καμία στρατηγική , και η έλλειψη μιας συνολικής διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού .

Στον τομέα των αποχετεύσεων η εικόνα είναι περισσότερο ζοφερή καθώς μέχρι σήμερα κανένα μεγάλο έργο δεν αποπερατώθηκε . Το αποτέλεσμα είναι τα προβλήματα να διαιωνίζονται ενώ συγχρόνως υπάρχει και πρόβλημα ρύπανσης του περιβάλλοντος . Ιδιαίτερα , η αποχέτευση των πόλεων Πρέβεζας , Πάργας καθώς και των οικισμών των ακτών του Ιονίου Πελάγους αποτελεί σημαντικό πρόβλημα . Έντονο πρόβλημα μόλυνσης αντιμετωπίζει επίσης ο ποταμός Λούρος και ο Αμβρακικός κόλπος απ' τα λύματα των παρακείμενων οικισμών και των Βιοτεχνικών μονάδων της περιοχής καθώς και απ' τη λειτουργία χοιροτροφικών μονάδων . Στην παράκτια ζώνη περιβαλλοντική υποβάθμιση προκαλείται περαιτέρω και απ' τη λειτουργία των ελαιοτριβείων .

x. Τηλεπικοινωνίες

Ο Ν. Πρέβεζας , όπως άλλωστε και όλη η Ήπειρος υστερεί σημαντικά στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο , τόσο , ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μια απ' τις χειρότερα εξυπηρετούμενες περιοχές της Χώρας . Αυτό ισχύει για όλες τις μορφές τηλεπικοινωνίας , ενώ η κατάσταση είναι ίσως χειρότερη στις πιο σύγχρονες από αυτές . Δίκτυο επικοινωνίας στο νομό υπάρχει με ολική κάλυψη αλλά με πολλά και έντονα προβλήματα . Κι αυτό παρά το γεγονός ότι οι προηγμένες υπηρεσίες επικοινωνιών αποτελούν σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης και βασική προϋπόθεση προσέλκυσης νέων επιχειρήσεων . Η πρόκληση επομένως για την 3η προγραμματική περίοδο είναι η ανάπτυξη της ζήτησης για τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και η αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η Κοινωνία της Πληροφορίας μέσω των νέων τεχνολογιών .

xi. Ενέργεια

Πρόκληση για την ενέργεια στην 3η προγραμματική περίοδο θα αποτελέσει για το νομό , η έρευνα για τον εντοπισμό γεωθερμικού πεδίου και ορυκτών , ιδιαίτερα στον ευρύτερο χώρο Λούρου – Άρτας , η άμεση αξιοποίηση του οποίου θ' αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό τη συναλλαγματική διαρροή που υπάρχει σήμερα , η παροχή απ' την Ιταλία φυσικού αερίου και η έρευνα – αξιοποίηση των νέων εναλλακτικών πηγών ενέργειας (ηλιακή κ.λ.π.)

Χρήσεις Γης

Ο ακριβής καθορισμός των χρήσεων γης έχει άμεση επίδραση στην πληθυσμιακή αύξηση, την οικονομική ευημερία και την σωστή οικιστική ανάπτυξη μιας περιοχής. Στο Ν. Πρέβεζας ο αριθμός και τα ποσοστά των καλλιεργούμενων εκτάσεων απ' το 1970 και μετά παραμένουν σταθερά. Συγκριτικά με τη χώρα το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων βρίσκεται στα ίδια επίπεδα. Οι βοσκότοποι εμφανίζουν μικρή πτώση και συγκριτικά με τη χώρα βρίσκονται σταθερά γύρω στο 11% - 12% πάνω. Τα Δάση παρουσιάζουν μια αξιοπρόσεκτη σταθερότητα, αλλά συγκριτικά με τη χώρα ο νομός υστερεί σημαντικά όσον αφορά την έκταση των Δασών. Έχει, όμως, ο Ν. Πρέβεζας περισσότερες εκτάσεις συγκριτικά με τη χώρα που καλύπτονται από ύδατα (3,4% έναντι 2,3% της χώρας). Τέλος, οι εκτάσεις που καλύπτουν οι οικισμοί του νομού είναι 4,1% της συνολικής του έκτασης. Συγκριτικά με τη χώρα κινούνται στο ίδιο επίπεδο.

Περιβάλλον

Ο Ν. Πρέβεζας είναι μια περιοχή με μέτρια χλωρίδα και πανίδα. Δεσπόζει φυσικά ο Αμβρακικός κόλπος ένας απ' τους σημαντικότερους Βιότοπους της χώρας, ο οποίος όμως αντιμετωπίζει σήμερα αρκετά προβλήματα. Η ανθρώπινη πίεση πάνω στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής έχει αρχίσει να γίνεται επικίνδυνα αισθητή τα τελευταία χρόνια. Ήδη σε ορισμένα είδη ψαριών του κόλπου παρατηρείται σημαντική μείωση κυρίως λόγω της αυξανόμενης μόλυνσης των νερών. Απ' τους άλλους υδροβιότοπους του νομού, ο ποταμός Λούρος χαρακτηρίζεται κι αυτός σαν απ' τους σημαντικότερους της χώρας, αλλά είναι όμως και ο πιο υποβαθμισμένος, γιατί έχει μετατραπεί σε αποδέκτη λυμάτων με αποτέλεσμα να είναι μολυσμένος.

Η Λίμνη Ζηρού, μια περιοχή ασύγκριτου φυσικού κάλλους δεν έχει αξιοποιηθεί ακόμη, και έχει ανάγκη άμεσης προστασίας.

Όσον αφορά τους υδροφόρους ορίζοντες πρόβλημα έχει εντοπιστεί στους φρεατικούς ορίζοντες των πεδινών περιοχών όπου η ρύπανση είναι από μέση έως υψηλή. Γενικά, σ' όλες τις περιοχές που υπάρχουν εντατικές καλλιέργειες παρουσιάζονται συγκεντρώσεις νιτρικών και νιτρικών λόγω χρησιμοποίησης λιπασμάτων.

Νομοθετικά Προστατευόμενες Περιοχές στο Νομό είναι :

- Το αισθητικό Δάσος Νικόπολης
- Το Δάσος Λεκατσά (Μυρσίνη)
- Το Δάσος Αγ. Βαρνάβα Λούρου
- Η Λίμνη Ζηρού
- Ο Αμβρακικός κόλπος (Συνθήκη Ramsar)
- Το Δέλτα του Ποταμού Λούρου (Συνθήκη Ramsar)

Σε γενικές γραμμές στο νομό έντονα προβλήματα ρύπανσης δεν παρουσιάζονται. Μεμονωμένα μόνο στη παραλιακή ζώνη της Πάργας και της Πρέβεζας υπάρχουν εστίες μόλυνσης απ' τα αστικά απόβλητα και τη λειτουργία των ελαιουργείων της περιοχής Πάργας κυρίως το χειμώνα. Στις εκβολές του Λούρου ποταμού δημιουργείται έντονο πρόβλημα ρύπανσης των νερών και των ακτών απ' τα σκουπίδια, τα φυτοφάρμακα και τ' απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων της γύρω περιοχής.

Προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης δεν υπάρχουν στο νομό. Τα υπάρχοντα εργοστάσια χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια. Σε ότι αφορά την οριοθέτηση των περιοχών η μέχρι σήμερα προσέγγιση είναι αρκετά ικανοποιητική και μπορεί ν' αποτελέσει βάση για προστασία και διαχείριση. Ήδη βρίσκεται σ' εξέλιξη πρόγραμμα

για την ακριβή οριοθέτηση συγκεκριμένων τύπων οικότοπων μέσα σε κάθε μία απ' τις περιοχές Natura. Εν τούτοις , όμως απουσιάζει ένα οριστικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας, ενώ δυσχέρειες παρουσιάζονται στους τομείς λειτουργίας και χρηματοδότησης της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών .

Η πρόκληση επομένως , για την επόμενη προγραμματική περίοδο στον τομέα αυτό είναι η θεσμική και ουσιαστική διασφάλιση της προστασίας των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών .

Η διαχείριση και διάθεση των αστικών λυμάτων στο νομό γίνεται με ευθύνη των Ο.Τ.Α. ή των Δ.Ε.Υ.Α. ή με ευθύνη των ίδιων των κατοίκων .

Τα υπάρχοντα αποχετευτικά δίκτυα εξυπηρετούν μικρό ποσοστό του συνολικού πληθυσμού . Η διάθεση των αστικών λυμάτων στους υδάτινους αποδέκτες γίνεται σχεδόν χωρίς καμία προηγούμενη επεξεργασία . Σε ότι αφορά τον τομέα των αστικών στερεών απορριμμάτων η κατάσταση είναι απογοητευτική και υπάρχει καθυστέρηση στην κατασκευή Χ.Υ.Τ.Α. στο νομό .

Επομένως στο τομέα αυτό , η πρόκληση για την επόμενη προγραμματική περίοδο είναι η κάλυψη των αναγκών διάθεσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων και των αναγκών διαχείρισης των αστικών απορριμμάτων και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τα απόβλητα που προέρχονται απ' τον Πρωτογενή τομέα και την μεταποιητική δραστηριότητα .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Ο ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

6.1 Συνοπτική Εικόνα του Νομού (αδυναμίες-ανάγκες).

Απ' την ανάλυση που προηγήθηκε στο 5^ο κεφάλαιο η κατάσταση στο Ν. Πρέβεζας παρουσιάζεται ως εξής :

- Ο βαθμός ανάπτυξης του νομού δεν είναι ικανοποιητικός , με πολύ μικρή σημασία στα κριτήρια συμβολής στα Εθνικά μεγέθη της μεταποίησης .
- Ο πληθυσμός του νομού τα τελευταία 40 χρόνια παρέμεινε σχεδόν στάσιμος . Η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού δείχνει μια υστέρηση του νομού έναντι της χώρας στην ομάδα ηλικιών 15 – 44 ετών , κυρίως σαν αποτέλεσμα της υψηλής εσωτερικής μετανάστευσης για την αναζήτηση καλλίτερων ευκαιριών απασχόλησης και συνθηκών διαβίωσης . Αρνητικό στοιχείο αποτελεί η βαθμιαία άνοδος των ηλικιών 65 ετών και άνω , δείγμα γήρανσης του πληθυσμού .
- Η εικόνα της αστικοποίησης στο νομό δεν είναι ξεκάθαρη , καθώς ο αστικός πληθυσμός που παρουσιάζει συνεχή αύξηση φτάνει μόλις το 26% (1991) , ο ημιαστικός ανέρχεται στο 14,6% , ενώ ο αγροτικός παρουσιάζει συνεχή πτώση παραμένοντας όμως γύρω στο 60% του συνολικού πληθυσμού . Ο πληθυσμός των πεδινών περιοχών παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση σε βάρος των ημιορεινών και των ορεινών περιοχών .
- Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού , η εικόνα του νομού είναι μάλλον απογοητευτική (4,24% πτυχιούχοι ΑΕΙ , 44,77% απολυτήριο Δημοτικού, 11,2% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση) .
- Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. του νομού εμφανίζεται χαμηλό . Ωστόσο υπερέρχει του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Περιφέρειας Ηπείρου , υστερεί σημαντικά όμως έναντι της χώρας .
- Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με τον αντίστοιχο της χώρας . Η σύνθεση της απασχόλησης χαρακτηρίζεται απ' την βαθμιαία πτώση της συμμετοχής του πρωτογενή τομέα και την σημαντική άνοδο του Τριτογενή τομέα . Σημαντικό στοιχείο επίσης αποτελεί , ο αργός ρυθμός αύξησης της απασχόλησης στον Δευτερογενή τομέα . Η παραπάνω εξέλιξη επιβεβαιώνεται και από την συμμετοχή του προϊόντος κάθε τομέα στο συνολικό Α.Ε.Π.
- Η γεωργική γη του νομού είναι καλής ποιότητας και δεν παρατηρείται τάση εγκατάλειψής της . Τα σημαντικότερα προβλήματα της γεωργία εστιάζονται : στο μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων , στον κατακερματισμό της γεωργικής γης , στο ιδιοκτησιακό καθεστώς ενώ προστίθενται ακόμη η πληθυσμιακή αποδυνάμωση και η ανεπάρκεια των γεωργικών υποδομών .
- Η κτηνοτροφία αποτελεί δυναμικό κλάδο του πρωτογενή τομέα στο νομό κυρίως στους τομείς της χοιροτροφίας και της προβατοτροφίας . Αντιμετωπίζει όμως σημαντικά προβλήματα με κυριότερα την κακή ποιότητα των βοσκοτόπων και την κατάσταση του δικτύου διάθεσης των κτηνοτροφικών προϊόντων .
- Τα Δάση αντιμετωπίζουν έντονα φαινόμενα υποβάθμισης και διάβρωσης και δεν προσφέρονται για την παραγωγή ξυλείας .
- Η αλιεία εμφανίζεται ιδιαίτερα δυναμική κυρίως από την άποψη των δυνατοτήτων ανάπτυξής της σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της μεταποίησης

και των μεταφορών – υπηρεσιών . Ο νομός διαθέτει ποικιλία φυσικών πόρων για την ανάπτυξη της αλιείας .

- Ο Δευτερογενής τομέας υστερεί σημαντικά στο νομό και η απασχόληση σ' αυτόν είναι χαμηλή . Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων ασχολούνται με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενή τομέα , είναι μικρής δυναμικότητας και η διασπορά – χωροθέτησής τους δημιουργούν ποικίλα προβλήματα .
- Η εξορυκτική δραστηριότητα στο νομό (λατομεία κ.λ.π.) παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα που χρειάζονται συνολικές ρυθμίσεις . Στο υπέδαφος έχουν εντοπιστεί εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα τύρφης και φωσφορικά κοιτάσματα . Εν τούτοις , καμία προσπάθεια για την εκμετάλλευσή τους δεν έχει καρποφορήσει μέχρι σήμερα .
- Η τουριστική ανάπτυξη του νομού δεν είναι μεγάλη , παρά το γεγονός ότι οι τουριστικοί πόροι του νομού είναι καλής ποιότητας . Η τουριστική κίνηση κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα . Τελευταία , η κατάσταση βελτιώνεται καθώς είναι εμφανής ο εκσυγχρονισμός της υποδομής από μικρού σε μεγάλους μεγέθους εγκαταστάσεις , ενώ παρατηρείται μια σημαντική στροφή προς τον οργανωμένο τουρισμό . Δυνατότητες υπάρχουν , θα πρέπει όμως η τουριστική ανάπτυξη να εξελιχθεί μεθοδικά και προγραμματισμένα , ώστε να διαφυλαχτεί το περιβάλλον .
- Το εμπόριο παρουσιάζει υστέρηση σε σχέση με τις δυνατότητες που υπάρχουν . Στηρίζεται κυρίως στα αγροτικά προϊόντα . Ευνοϊκά αποτελέσματα για το εμπόριο θα έχει η εξυγίανση και ο εκσυγχρονισμός των δομών εμπορίας της γεωργικής και αλιευτικής παραγωγής .
- Στον τομέα των Μεταφορών , ο νομός συµμερίζεται την σχετική απομόνωση της Β. Δ. Ελλάδας απ' την υπόλοιπη χώρα . Σημαντικά έργα για την άρση της απομόνωσης αποτελούν η ολοκλήρωση της ζεύξης Πρέβεζας - Ακτίου , η βελτίωση της παραλιακής οδού Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας , ο χαρακτηρισμός του λιμανιού Πρέβεζας ως λιμανιού Εθνικού επιπέδου , η αναβάθμιση του Αεροδρομίου του Ακτίου , ο Δυτικός Άξονας και η ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού .
- Η κοινωνική υποδομή στο νομό είναι προβληματική . Στον τομέα της υγείας η υπάρχουσα υποδομή δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του πληθυσμού . Στον τομέα της Πρόνοιας υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις και απαιτείται δημιουργία πρόσθετων παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών . Στην εκπαίδευση υπάρχουν ακόμη ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή και στις κτιριακές εγκαταστάσεις .
- Οι υποδομές σε έργα περιβάλλοντος (Ύδρευση – Αποχέτευση) είναι ανεπαρκείς . Σοβαρά προβλήματα υπάρχουν στην ύδρευση και στον τομέα των αποχετεύσεων όπου η διαιώνιση της κατάστασης δημιουργεί συγχρόνως προβλήματα ρύπανσης του περιβάλλοντος .
- Οι τηλεπικοινωνίες υστερούν σημαντικά στο νομό συγκριτικά με τη χώρα .
- Το οικιστικό δίκτυο εμφανίζει στοιχεία πόλωσης . Όσον αφορά όμως την κατανομή του πληθυσμού στις βαθμίδες του οικιστικού δικτύου η κατάσταση εμφανίζεται πιο ομαλοποιημένη .
- Τέλος , όσον αφορά το περιβάλλον του νομού , η ανθρώπινη πίεση πάνω του έχει αρχίσει να γίνεται επικίνδυνα αισθητή τα τελευταία χρόνια .

6.2 Γενικοί στόχοι και αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2000-2006.

6.2.1. Στρατηγική Ανάπτυξης

Απ' την ανάλυση του Ν. Πρέβεζας , γίνονται εμφανείς οι ελλείψεις και οι υστερήσεις στις υποδομές και στην οργάνωση της παραγωγής . Οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι ωστόσο δεν λείπουν , ενώ υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες που αν αξιοποιηθούν σωστά θα βοηθήσουν πολύ στην αντιστροφή της εικόνας του νομού .

Έχοντας ως δεδομένα τα χαρακτηριστικά του νομού , τα φυσικά δεδομένα αλλά και τις γενικότερες εξελίξεις και σύγχρονες ανάγκες , η όλη αναπτυξιακή προσπάθεια θα πρέπει να στραφεί στη σωστή αξιοποίησή τους μέσα από συγκεκριμένες επιλογές , ενέργειες και δραστηριότητες .

Στα δύο πρώτα διαρθρωτικά πακέτα , ο αναπτυξιακός σχεδιασμός του νομού έδωσε έμφαση στα έργα βασικής οικονομικής και κοινωνικής υποδομής , όπου ο νομός παρουσίαζε μεγάλες ανάγκες . Αντίθετα , η έμφαση στο Νομαρχιακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης 2000 – 2006 είναι προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης . Η επιτυχής υλοποίηση των δύο πρώτων πακέτων έχει καλύψει σε μεγάλο βαθμό τις κυριότερες ελλείψεις σε βασική υποδομή , ενώ μεγάλα και σημαντικά έργα υλοποιούνται και απ' το Εθνικό Σκέλος του Β' Κ.Π.Σ. Παρά το γεγονός λοιπόν ότι μεγάλες ανάγκες εξακολουθούν να υπάρχουν , στο Γ' Κ.Π.Σ. ένα σημαντικότερο μέρος απ' τους διαθέσιμους πόρους θα συγκεντρωθεί και θα προσανατολιστεί για την αξιοποίηση του έργου που έχει επιτελεσθεί στον τομέα των υποδομών και να ενισχύσει πιο ουσιαστικά την ανάπτυξη των τομέων στους οποίους ο νομός έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα . Η επιλογή αυτή στηρίζεται στο σκεπτικό ότι η υποδομές από μόνες τους δεν είναι σε θέση να φέρουν την ανάπτυξη , αλλά απαιτείται συστηματική προσπάθεια για την αξιοποίηση αυτών των υποδομών για να επιτευχθεί μακροχρόνια και σταθερή ανάπτυξη , αύξηση της απασχόλησης και βελτίωση του Βιοτικού επιπέδου.

Βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής προσπάθειας στο νομό για την περίοδο 2000-2006 θα είναι αφ' ενός μεν η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νομού στον πρωτογενή τομέα και αφ' ετέρου η αξιοποίηση της θέσης του και του φυσικού και πολιτιστικού του πλούτου . Για το σκοπό αυτό απαιτείται ο συνδυασμός και η υποστήριξη ενεργειών σε διάφορους τομείς .

6.2.2. Γενικοί Στόχοι

Με βάση τα παραπάνω γενικοί στόχοι του αναπτυξιακού σχεδιασμού για το νομό για την περίοδο 2000 – 2006 θα πρέπει να είναι :

- α) Η οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση του νομού και η αποτελεσματική προσαρμογή στα νέα γεωπολιτικά και ανταγωνιστικά δεδομένα, β) Η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νομού γ) Η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής του πληθυσμού και δ) Η δημιουργία μόνιμων θέσεων απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας.

6.2.3. Ειδικό Στόχοι

Για την εξυπηρέτηση αυτών των γενικών στόχων η αναπτυξιακή στρατηγική του νομού μπορεί ν' αναλυθεί στους εξής ειδικότερους στόχους :

- α) Αξιοποίηση της φυσικής θέσης του νομού (ολοκλήρωση όλων των μεγάλων έργων στο τομέα των μεταφορών , έργα σύγχρονης υποδομής στο τομέα των τηλεπικοινωνιών, αξιοποίηση των σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών της πληροφορικής , ανάπτυξη ηλεκτρονικού εμπορίου , συστημάτων τηλε - εκπαίδευσης, τηλε- εργασίας κ.λ.π.).

β) Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στο Πρωτογενή τομέα που διαθέτει ο νομός (ενίσχυση της αγροτοβιομηχανίας , και της αγροτοβιοτεχνίας , ολοκλήρωση των αρδευτικών υποδομών , αναδιάρθρωση καλλιεργειών , ανάδειξη και προώθηση επώνυμων προϊόντων , και προϊόντων ονομασίας προέλευσης , ανάπτυξη της Βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας , ενέργειες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης του ενεργού πληθυσμού στο πρωτογενή τομέα κ.λ.π.).

γ) Αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου του νομού (αξιοποίηση σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αξιοποίηση των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους , επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου , συντήρηση , ανάδειξη και αξιοποίηση των πολιτιστικών και πολιτισμικών πόρων του νομού , προστασία και ανάδειξη των παράκτιων περιοχών και του οικοσυστήματος του Αμβρακικού , βελτίωση των αστικών περιβαλλοντικών υποδομών , ολοκλήρωση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού του νομού, ρύθμιση των χρήσεων γης και κατάρτιση του Εθνικού Κτηματολογίου) .

δ) Ενδυνάμωση της μεταποιητικής βάσης , του εμπορίου και των υπηρεσιών στο νομό (καθορισμός κι εφαρμογή επενδυτικών κινήτρων , δημιουργία βασικών μεταποιητικών και εμπορικών υποδομών, προσέλκυση επιχειρήσεων εξαγωγικού προσανατολισμού , μεταφορά και διάχυση σύγχρονης τεχνολογίας στην επιχειρηματική βάση του νομού κ.λ.π.)

ε) Ολοκλήρωση των απαραίτητων κοινωνικών υποδομών (στους τομείς της Υγείας

της Πρόνοιας και της Παιδείας) .

στ) Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματική κατάρτιση κι εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού κ.λ.π.).

Γίνεται , επομένως, αντιληπτό, ότι για την οικονομική ανάπτυξη του νομού Πρέβεζας, όλες οι προσπάθειες των φορέων θα πρέπει να συντείνουν στην αξιοποίηση των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται στο Διεθνές Περιβάλλον , στην ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής οικονομίας σ' εθνικό και Διεθνές επίπεδο , και στον καθολικό εκσυγχρονισμό του οικονομικού και κοινωνικού βίου (ανάπτυξη μεταφορών και διαμετακόμισης , κίνητρα για την προσέλκυση ξένων κυρίως επενδύσεων που η πολιτική αστάθεια στην Αλβανία αλλά και στην ευρύτερη βαλκανική τις είχαν αποτρέψει απ' τη περιοχή μας , απρόσκοπτη μετακίνηση και διακίνηση ανθρώπων και κυρίως του επιχειρηματικού και επιστημονικού κόσμου , κεφαλαίων υπηρεσιών και εμπορευμάτων από και προς όλες τις χώρες της βαλκανικής , προώθηση σύγχρονων τηλεπικοινωνιών , δραστική μείωση της γραφειοκρατίας και δημιουργία οργανωμένων και αποτελεσματικών υπηρεσιών , ανάπτυξη και προώθηση ανταγωνιστικών προϊόντων υψηλής ποιότητας , ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας , ανάπτυξη της έρευνας με την εισαγωγή της καινοτομίας , αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και κυρίως της τεχνολογίας της πληροφορίας, ανάγκη αποτελεσματικότερης συνεργασίας του ιδιωτικού και του Δημοσίου τομέα κ.λ.π.) .

Πιο συγκεκριμένα οι απαραίτητες παρεμβάσεις που προγραμματίζονται για την περίοδο 2000 – 2006 αναλύονται κατά τομέα στα ακόλουθα :

Μεταφορές

Περιλαμβάνει κυρίως έργα οδοποιίας καθώς και κάποια συμπληρωματικά έργα για την ενίσχυση του λιμανιού της Πρέβεζας . Πρωταρχικής σημασίας έργα θεωρούνται εκείνα τα οποία συνδέουν το νομό με την Εγνατία οδό και το Δυτικό Άξονα , βελτίωση του άξονα Ηγουμενίτσα – Πρέβεζας , η βελτίωση της Εθνικής οδού Πρέβεζας – γέφυρας Καλογήρου , η ριζική βελτίωση του άξονα Ακτίου – Βόνιτσας – Αμφιλοχίας και η αναβάθμιση του αεροδρομίου του Ακτίου . Κεφαλαιώδους σημασίας πέραν απ' τις παραπάνω ενέργειες για την ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας θεωρούνται η

ανακαίνιση του επαρχιακού οδικού δικτύου και μια σειρά οδικών συνδέσεων του τοπικού δικτύου . Επίσης η σιδηροδρομική σύνδεση της Ηπείρου με την υπόλοιπη Ελλάδα αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για την περιοχή .

Παιδεία

Στον τομέα αυτό προτείνονται έργα αναβάθμισης των υποδομών και εξοπλισμού της Β/θμιας εκπαίδευσης , κτιριακή υποδομή για το παράρτημα του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου στη Πρέβεζα και εφ' όσον είναι επιλέξιμες δράσεις στην Α/θμια εκπαίδευση , η ολοκλήρωση των υποδομών στον τομέα αυτό .

Περιβάλλον

Στα πλαίσια της προστασίας και διαφύλαξης του περιβάλλοντος απαιτούνται και προτείνονται ενέργειες αποχέτευσης – βιολογικού καθαρισμού στους μεγάλους οικισμούς των παράκτιων περιοχών , μετεγκατάσταση των κτηνοτροφικών μονάδων , έργα υδροληψίας και επεξεργασίας νερού , , ενέργειες για την προστασία του Αμβρακικού κόλπου και των ποταμών του νομού , δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων και έργα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού .

Υγεία - Πρόνοια

Με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων στο τομέα αυτό προγραμματίζονται ενέργειες εκσυγχρονισμού της κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού του Γ.Ν.Ν.Π. , βελτίωση του εξοπλισμού των Κ.Υ. του νομού , κατασκευή νέων παιδικών σταθμών καθώς και δημιουργία κέντρων κοινωνικής υποστήριξης των ηλικιωμένων .

Ενέργεια

Κύριο έργο στην κατηγορία αυτή θεωρείται η επέκταση του αγωγού φυσικού αερίου στην Ήπειρο , το οποίο και θα διεκδικήσει η Περιφέρεια να ενταχθεί στο Εθνικό Σκέλος του Γ' Κ.Π.Σ. Επίσης έχουν προγραμματιστεί δράσεις για την ανάπτυξη του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που αποσκοπούν στην αξιοποίηση εναλλακτικών και ήπιων μορφών ενέργειας

Πρωτογενής τομέας παραγωγής

Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις της Κ.Α.Π. και η εμφανής αλλαγή φιλοσοφίας στον τρόπο στήριξης της γεωργίας με τις προβλέψεις στην Agenda 2000 διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο , πολύ λιγότερο προστατευτικό και παρεμβατικό μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει ο Πρωτογενής τομέας του νομού , ενώ παράλληλα δίδεται βαρύτητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος . Στο Γ' Κ.Π.Σ. δίνεται η δυνατότητα ν' αναληφθούν οι απαιτούμενες ενέργειες ώστε να επιτευχθεί η απαιτούμενη προσαρμογή του πρωτογενή τομέα για να μπορέσει ν' ανταποκριθεί αποτελεσματικά στα νέα ανταγωνιστικά δεδομένα .

Πιο συγκεκριμένα οι προτεινόμενες δράσεις στοχεύουν :

- στην καλλίτερη αξιοποίηση και προστασία του υδάτινου δυναμικού (αποστραγγιστικά , αντιπλημμυρικά , εγγειοβελτιωτικά έργα και έργα ισοπεδώσεων καθώς και δράσεις ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων για την αποτροπή της διαφαινόμενης υπεράντλησης του υδροφόρου ορίζοντα) .
- στην αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής ώστε ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης
- στην εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό των δομών εμπορίας των γεωργικών προϊόντων
- στην ανάδειξη και προώθηση επώνυμων προϊόντων ποιότητας και ειδικευση σε κλάδους παραγωγής που έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα

- στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
- στην αξιοποίηση του Αμβρακικού κόλπου (με βελτιωτικά έργα στις λιμνοθάλασσες κ.λ.π.)
- στον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση του αλιευτικού στόλου
- στον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση των υδατοκαλλιεργειών
- στην μεταποίηση και εμπορία των αλιευτικών πόρων
- στην καθετοποίηση της κτηνοτροφικής παραγωγής και στην βελτίωση του παραγωγικού υλικού
- στην προστασία των δασών και στην αξιοποίησή τους
- στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων (τυποποίηση , έλεγχος ποιότητας , εκσυγχρονισμός θερμοκηπίων κηπευτικών , εκούσιοι και ακούσιοι αναδασμοί κ.λ.π.)
- στην ολοκλήρωση της κτιριακής υποδομής στο Πρωτογενή Τομέα (Ινστιτούτα Γεωργικής Έρευνας κ.λ.π.) .

Δευτερογενής τομέας παραγωγής

Όπως έχει αναφερθεί ο Δευτερογενής τομέας υστερεί στο νομό .

Οι βιοτεχνίες και οι ελαφριές βιομηχανίες είναι πολύ λίγες , ενώ δεν υπάρχουν βιομηχανίες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν εντάσεως εργασίας ή κεφαλαίου . Ο κλάδος με κάποια σχετική κινητικότητα και συγκριτικά πλεονεκτήματα είναι η μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενή τομέα (οπωροκηπευτικά , ελαιόλαδο , κτηνοτροφία , ιχθυοτροφία) και προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει κατ' αρχήν να εστιαστούν οι αναπτυξιακές προσπάθειες .

Επισημαίνοντας , το γεγονός , ότι η οικονομική ανάπτυξη του νομού έχει σαν κύριες κατευθύνσεις τον Πρωτογενή Τομέα και τον Τουρισμό και ότι ο Δευτερογενής Τομέας θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί σε βιομηχανίες μικρής όχλησης εξασφαλίζοντας παράλληλα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος , για την ανάπτυξη του Δευτερογενούς τομέα στο νομό απαιτείται η άμεση ολοκλήρωση των έργων στη ΒΙ.ΠΕ, η σύνδεσής της με το Λιμάνι της Πρέβεζας , η ίδρυση μιας μικρής βιομηχανίας ζωοτροφών που θα μειώσει το κόστος παραγωγής των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και γενικότερα η ενίσχυση των μονάδων που ασχολούνται με την τυποποίηση και επεξεργασία των προϊόντων της Πρωτογενούς Παραγωγής . Παράλληλα θα πρέπει να ενισχυθεί η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των ΜΜΕ , ώστε να γίνουν ανταγωνιστικές , με την μεταφορά και διάχυση της σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας στην επιχειρηματική βάση του νομού .

Τριτογενής τομέας παραγωγής

Ο Τουρισμός έχει τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης στο νομό . Στα πλαίσια του τομέα αυτού την προγραμματική περίοδο 2000-2006 προβλέπονται δράσεις αναβάθμισης αλλά και δημιουργίας των απαραίτητων υποδομών για τη δυναμική και ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού (κυρίως του παράκτιου) καθώς και δράσεις ενίσχυσης του ιδιωτικού τομέα με στόχο την επιμήκυνση της καλοκαιρινής περιόδου και την προσφορά τουριστικών υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας (ενίσχυση επενδύσεων ποιοτικού εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων ή μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών κτισμάτων σε καταλύματα , ενίσχυση νέων ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού , όπως ο συνεδριακός , ο ορεινός , ο οικολογικός , ο θεραπευτικός , ο αθλητικός , ο πολιτιστικός κ.λ.π. , τουριστική προβολή του νομού , κατασκευή δρόμων προσπέλασης στους τουριστικούς χώρους , ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος , βελτίωση των Κοινωνικών υποδομών , των επικοινωνιών , επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού που σχετίζεται με τον κλάδο κ.λ.π.) . Ο τομέας του

Πολιτισμού είναι τεράστιας σημασίας για το νομό , αλλά εντελώς παραμελημένος . Γι' αυτό απαιτείται ένα πολύ σημαντικό μερίδιο των πιστώσεων του Γ' Κ.Π.Σ. να κατευθυνθεί στο τομέα αυτό για την ανάδειξη και προστασία των αρχαιολογικών χώρων (προτείνεται μάλιστα ένας και σημαντικός αριθμός έργων να ενταχθεί στο Εθνικό Σκέλος του Γ' Κ.Π.Σ.) . Οι παρεμβάσεις στον τομέα αυτό , που αποσκοπούν στην πολιτιστική και πολιτισμική ανάδειξη του νομού , πέραν απ' την αναστήλωση και ανάδειξη των Μνημείων των Κλασικών και Βυζαντινών χρόνων , θα πρέπει να δώσουν έμφαση και μέριμνα και στην ανάδειξη και αξιοποίηση της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς .

Στον κλάδο του **εμπορίου** οι δυνατότητες ανάπτυξης έχουν άμεση σχέση με το επίπεδο των μεταφορών . Δυνατότητες υπάρχουν , κάτι που επιβάλλεται και απ' την ανάγκη δημιουργίας τοπικών αγορών για τη διάθεση των προϊόντων της γεωργίας , της αλιείας και της κτηνοτροφίας .

Ανθρώπινο δυναμικό

Στην αναπτυξιακή στρατηγική του νομού για τον εκσυγχρονισμό και την προώθηση της ανταγωνιστικότητας για την περίοδο 2000 – 2006 σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού . Ο υψηλός βαθμός ειδίκευσης και η ικανότητα προσαρμογής στα νέα πρότυπα εργασίας αποτελούν απαραίτητα εφόδια για την επιτυχία σ' αυτή την προσπάθεια . Η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί την κρισιμότερη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών , που με τη σειρά της , αναμένεται ν' αναδειχτεί ως ο κύριος παράγοντας ανάπτυξης της οικονομίας του νομού . Ένα κατάλληλα εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί επίσης όρο για τη συμμετοχή στην Κοινωνία της Πληροφορίας και προϋπόθεση για τη μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση της ανεργίας .

Έτσι στο Νομαρχιακό σχεδιασμό για την περίοδο 200 – 2006 , περιλαμβάνονται ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης που κατά κύριο λόγο απευθύνονται στον άνεργο πληθυσμό , με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους, στους μακροχρόνια άνεργους, στις γυναίκες και σε ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες , με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης , αλλά περιλαμβάνονται και ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης που απευθύνονται και στον ενεργό πληθυσμό που δραστηριοποιείται σε κάθε κλάδο παραγωγής (τουρισμός γεωργία , βιομηχανία κ.λ.π.) . Τέλος , προβλέπονται ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης για στελέχη Πληροφορικής , Δημόσιας Διοίκησης κ.λ.π.

Κοινωνία των πληροφοριών

Οι ραγδαία εξελισσόμενες τεχνολογίες των πληροφοριών , αναμένεται ν' αλλάξουν δραστικά τον τρόπο εργασίας , ψυχαγωγίας , επικοινωνίας και συναλλαγής και μεταλλάσσουν τις βάσεις του οικονομικού ανταγωνισμού .

Με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του νομού , ως βασικοί στόχοι για την αξιοποίηση της Κοινωνίας των Πληροφοριών εντοπίζονται η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού , η ενσωμάτωση της πληροφορικής στις διαδικασίες της παραγωγής και του εμπορίου , η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συναλλαγών , η διευκόλυνση της ενημέρωσης και εξυπηρέτησης του πολίτη , ο αναπτυξιακός προορ/σμός και η βελτίωση της ποιότητας ζωής . Απαραίτητη προϋπόθεση για τη επίτευξη όλων αυτών είναι η ανάπτυξη της κατάλληλης δικτυακής υποδομής .

Έτσι , η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει δράσεις στο Νομαρχιακό Σχέδιο για την ανάπτυξη του ηλεκτρικού εμπορίου , ανάπτυξη ολοκληρωμένων Τηλεοικοτεχνικών Κέντρων , δικτυακή ασύρματη υποδομή μεταφοράς δεδομένων κ.λ.π.

6.2.4. Στρατηγική επίτευξης των ειδικών στόχων.

Με βάση την αναπτυξιακή φιλοσοφία , τους γενικούς και ειδικούς στόχους που αναφέρθηκαν παραπάνω , η αναπτυξιακή στρατηγική του νομού εξειδικεύεται περαιτέρω σε συγκεκριμένες προτάσεις έργων και ενεργειών .

Η γενική διάρθρωση των αξόνων παρέμβασης και των Κατηγοριών Δράσεων ακολουθεί , όσο επιτρέπει το περιεχόμενό τους , την δομή του Π.Ε.Π. που εκτελείται σήμερα ώστε να εξασφαλίζεται στον μέγιστο δυνατό βαθμό , η συνέπεια και η διαχρονικότητα του αναπτυξιακού σχεδιασμού .

Ο σχεδιασμός των Αξόνων Παρέμβασης και των Κατηγοριών Δράσεων έχει στηριχθεί στην λογική των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων .

Στην προτεινόμενη δομή ακολουθούνται οι βασικές αρχές σχεδιασμού που έχουν ισχύσει γενικά για τα Κ.Π.Σ. μέχρι σήμερα . Έτσι , έχουμε πολυτομεακούς και πολυτομειακούς άξονες παρέμβασης αλλά μονοταμειακές κατηγορίες δράσεων .

Εξαιρέση αποτελούν οι κατηγορίες δράσεων που αφορούν στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού . Εδώ προτείνεται κάθε θεματικός άξονας παρέμβασης να εμπεριέχει μια ξεχωριστή κατηγορία δράσεων ανθρώπινου δυναμικού , ώστε οι ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης να συνδέονται άμεσα με τον προγραμματισμό των άλλων διαρθρωτικών παρεμβάσεων και να μπορούν ν' ανταποκρίνονται στις ανάγκες ανθρώπινου δυναμικού απαραίτητου για την λειτουργία ή αξιοποίηση των σχετικών έργων .

Γίνεται προσπάθεια ν' ακολουθήσουν , στο μέτρο του δυνατού , οι κατευθύνσεις των κεντρικών εθνικών φορέων καθώς και των αρμόδιων Γενικών Δ/σεων της Ε.Ε. (π.χ. οι ενέργειες που αφορούν τον πολιτισμό διαχωρίζονται απ' τις αντίστοιχες του τουρισμού παρά το γεγονός ότι οι δύο αυτές κατηγορίες παρεμβάσεων συμπεριλαμβάνονται στον ίδιο άξονα παρέμβασης) .

Επίσης , δεν προτείνεται ξεχωριστός άξονας παρέμβασης ή ξεχωριστές κατηγορίες δράσεων για τις παρεμβάσεις που αφορούν τους φορείς της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτ/σης (ανάλογο με το ΕΠΤΑ στο τρέχον ΠΕΠ) . Οι σχετικές ενέργειες εντάσσονται στις αντίστοιχες τομειακές κατηγορίες δράσεων όπως οι άλλες παρεμβάσεις του Π.Ε.Π.

6.3 Συνάφεια με τομειακές και περιφερειακές κατευθύνσεις του Σ.Π.Α. 2000-2006.

Το Νομαρχιακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης Πρέβεζας , ανταποκρίνεται στους βασικούς στρατηγικούς στόχους του Σ.Π.Α. Ηπείρου 2000 – 2006 που είναι : α) η οικονομική σύγκλιση μεταξύ των αστικών ημιαστικών και των αγροτικών περιοχών (σ' ότι αφορά τα εισοδήματα) β) η κοινωνική σύγκλιση (σ' ότι αφορά υπηρεσίες και ποιότητας ζωής) γ) η προώθηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων σε κάθε χωρική ζώνη που θ' αξιοποιούν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα (παράκτια ζώνη , ζώνες ορεινών και ημιορεινών όγκων , ζώνη γεωργικής γης κ.λ.π.)

Τα μεγάλα έργα και παρεμβάσεις που πρέπει να προωθηθούν απ' τους Κεντρικούς Φορείς μέσω του Εθνικού Σκέλους του Γ' Κ.Π.Σ. και του Ταμείου Συνοχής είναι κυρίως τα εξής :

Μεταφορές

- Ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού
- Κατασκευή του Δυτικού Άξονα
- Βελτίωση της Ιόνιας Οδού Ηγουμενίτσας – Πρέβεζας - Άρτας

- Βελτίωση του άξονα Ηγουμενίτσας – Άρτας – Τρικάλων – Βόλου
- Βελτίωση της οδού Ακτίου – Αμφιλοχίας – και Ακτίου – Λευκάδας
- Ανέγερση νέου σύγχρονου κτιρίου Αεροσταθμού Ακτίου
- Σιδηροδρομική σύνδεση της Ηλείου με το υπόλοιπο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας .

Οι παρεμβάσεις αυτές που είναι εθνικής ή διαπεριφερειακής σημασίας θα έχουν ως αποτέλεσμα την άρση της γεωγραφικής απομόνωσης του νομού και θα του επιτρέψει ν' αξιοποιήσει το συγκριτικό πλεονέκτημα της γεωγραφικής του θέσης (σε σχέση κυρίως με την Βαλκανική) .

Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

- Αποχέτευση – Βιολογικός καθαρισμός Πρέβεζας (υπόλοιπα τμήματα)
- Αποχέτευση – Βιολογικός καθαρισμός Λούρου – Ωρωπού – Στεφάνης
- Ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων Ν. Πρέβεζας
- Διαχείριση αποβλήτων ελαιοτριβείων Ν. Πρέβεζας
- Διαχείριση υγροβιότοπου Αμβρακικού
- Κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός Φοιτητικής Εστίας στην έδρα του παραρτήματος Πρέβεζας του Τ.Ε.Ι. Ηλείου .
- Δημιουργία Κέντρου Υγείας στον Λούρο

Τα έργα αυτά κρίνονται απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του νομού και την διασφάλιση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος .

Πρωτογενής Τομέας

- Αντιπλημμυρική προστασία έργου Μπόϊδα – Μαυρής
- Αντιπλημμυρική προστασία πεδιάδας Αχέροντα
- Αρδευτικό έργο υψηλής ζώνης Λάμαρης
- Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Πρέβεζας
- Αρδευτικό έργο κάμπου Άσσου – Νικολιτσίου – Παππαδατών
- Εγγειοβελτιωτικά έργα βαθυπέδων Αμμουδιάς – Βαλανιδορράχης
- Αναδιάρθρωση καλλιέργειών στο Ν. Πρέβεζας
- Ζώνες βιολογικής καλλιέργειας ελιάς και παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου
- Οικολογική γεωργία
- Κοινωνικό – οικονομικά μέτρα στην αλιεία
- Μεταποίηση , εμπορία και προώθηση ιχθυαλιευτικών προϊόντων
- Προσωρινή παύση δραστηριοτήτων και ειδικά μέτρα αποζημίωσης αλιέων
- Ανανέωση και εκσυγχρονισμός αλιευτικού στόλου

Τα έργα αυτά είναι απολύτως απαραίτητα για την αξιοποίηση των γεωργικών καλλιέργειών του νομού και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων και του εκσυγχρονισμού της αλιείας .

Δευτερογενής Τομέας

- Ολοκλήρωση έργων ΒΙ.ΠΕ Πρέβεζας

- Ενισχύσεις των ΜΜΕ στους τομείς της επιχειρηματικότητας , της επαγγελματικής κατάρτισης και της Κοινωνίας της Πληροφορίας
- Με τις παρεμβάσεις αυτές θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις προσέλκυσης νέων επιχειρήσεων σε συνδυασμό φυσικά με την παροχή επενδυτικών κινήτρων προς τις ΜΜΕ.

Πολιτισμός – Τουρισμός

- Ενισχύσεις και επενδυτικά κίνητρα για την ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού
- Ανάδειξη – Αποκατάσταση – Αξιοποίηση Αρχαίας Νικόπολης
- Ανάδειξη – Αποκατάσταση – Αξιοποίηση Νεκρομαντείου
- Ανάδειξη Αρχαίας Πόλης Ορράων
- Ανάδειξη αρχαιολογικών Μνημείων Πάργας (Μινωϊκοί Τάφοι κ.λ.π.)

Ενέργεια

- Επέκταση αγωγού φυσικού αερίου στην Ήπειρο

Κοινωνία των Πληροφοριών

- Εγνατία Πληροφορικής

6.4 Αξιολόγηση

➤ Συνάφεια Στόχων και Αξόνων Παρέμβασης

Εύκολα διαπιστώνεται απ' την ανάλυση της αναπτυξιακής στρατηγικής και των προτεινόμενων παρεμβάσεων κατά άξονα παρέμβασης , ότι υπάρχει πολύ μεγάλη συνάφεια σ' όλα τα επίπεδα και κυρίως προς τους δύο σημαντικότερους στόχους που είναι η αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος του νομού στον πρωτογενή τομέα και η αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού του πλούτου . Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι όλοι ανεξαιρέτως οι ειδικοί στόχοι επιδρούν θετικά προς την επίτευξη του γενικού στόχου για την δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας που αποτελεί ένα απ' τα κυριότερα και πλέον δυσεπίλυτα προβλήματα του νομού .

➤ Αξιολόγηση του Νομαρχιακού Σχεδίου Ανάπτυξης με βάση την κατανομή των πόρων

Απ' τον πίνακα που ακολουθεί, καθίσταται άμεσα φανερό, ότι η στροφή του Νομαρχιακού Σχεδιασμού⁽¹¹⁾ προς την ανάπτυξη και τη σύγκλιση αντανακλάται ευθέως και στις ποσοτικές επιλογές του νομού . Έτσι , το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων πόρων αναλογεί στους Παραγωγικούς τομείς οι οποίοι απ' το 34,6% στο Κ.Π.Σ. 1994 – 1999 ανέρχονται τώρα στο 48,2% του συνόλου .

Αντίστοιχα , και σε απόλυτη συνέπεια με τους προσανατολισμούς και τη στρατηγική του νομού για να επιτευχθεί η αναπτυξιακή αυτή στροφή, παρατηρείται ποσοστιαία μείωση και μάλιστα σημαντική στις Βασικές Υποδομές , ένας τομέας όπου οι βασικότερες ανάγκες καλύφθηκαν την προηγούμενη προγραμματική περίοδο .

⁽¹¹⁾ Διεύθυνση Προγραμματισμού Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας , Σεπτέμβριος 1999, " Νομαρχιακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης Πρέβεζας " , έκδοση Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας, Πρέβεζα

Πίνακας 6.1

ΤΟΜΕΑΣ	Κ.Π.Σ. 1994-1999 %	Κ.Π.Σ. 2000-2006 %
ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	38%	16%
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	34,6%	48,2%
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	27,4%	35%
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	0%	0,8%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%

Πήγη: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας

➤ **Αξιολόγηση του Νομαρχιακού Σχεδίου Ανάπτυξης ανά τομέα**

Πρωτογενής Τομέας

Στον πρωτογενή τομέα, στο νέο Κ.Π.Σ. ένα σημαντικό στοιχείο που διαπιστώνεται είναι η διεύρυνση των πεδίων παρέμβασης σε αντικείμενα που έχουν κατ' εξοχήν καινοτομικό χαρακτήρα και τα οποία απουσίαζαν απ' το Κ.Π.Σ. 1994 – 1999 : πρότυπες καλλιέργειες, αναδιάρθρωση καλλιεργειών, βιολογική Γεωργία και κτηνοτροφία, ίδρυση εργαστηρίων κ.λ.π.

Επίσης, είναι φανερό ότι μέσα απ' τις προτεινόμενες παρεμβάσεις επιδιώκεται η πιο ενεργός συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα για πιο ουσιαστική ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Επομένως, είναι δικαιολογημένη η προσδοκία για μεγαλύτερο αναπτυξιακό αποτέλεσμα των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων σε σχέση με αυτές του 1994 – 1999, ιδίως αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας επιδιώκεται σε πεδία με κατ' εξοχήν καινοτομικό χαρακτήρα.

Εξαιρετικής σημασίας είναι και το γεγονός ότι ο σχεδιασμός της Ν.Α. Πρέβεζας για τον Πρωτογενή Τομέα για πρώτη φορά προωθεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε περισσότερους κρίκους της Πρωτογενούς παραγωγής. Έτσι, πέραν απ' τις κλασσικού τύπου υποδομές, προβλέπονται συμπληρωματικές ενέργειες στο πεδίο της παραγωγής του ανθρώπινου δυναμικού και της εμπορίας καθώς και οργανωτικές και θεσμικές ρυθμίσεις ιδίως στον τομέα της αλιείας.

Δευτερογενής Τομέας

Στο Νομαρχιακό σχεδιασμό στο νέο Κ.Π.Σ. περιλαμβάνονται παρεμβάσεις που αποσκοπούν κυρίως στην ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα για επενδυτική δραστηριότητα, δράσεις για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού κ.λ.π. καθώς και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την αναβάθμιση των Βιομηχανικών, Βιοτεχνικών και Εμπορικών υποδομών.

Τριτογενής Τομέας

Κλειδί της αναπτυξιακής πορείας του νομού την περίοδο 2000 – 2006 αποτελεί η επιτυχία ή όχι της εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων του τριτογενή τομέα. Για την ενίσχυση του τομέα αυτού ο Νομαρχιακός σχεδιασμός περιλαμβάνει ένα συνδυασμό ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που αφορούν την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, τον πολιτισμό, τη δημιουργία ή και βελτίωση των υποδομών που σχετίζονται με τον τομέα, των μεταφορικών υποδομών κ.λ.π.

Βασικές Υποδομές

Στο τομέα των μεταφορών οι σχεδιαζόμενες παρεμβάσεις συμπληρώνουν τις αντίστοιχες που έχουν υλοποιηθεί στα προηγούμενα διαρθρωτικά πακέτα. Βασική προτεραιότητα δίνεται στη βελτίωση του επαρχιακού οδικού δικτύου, στην

ολοκλήρωση οδικών κυκλωμάτων και στις οδικές συνδέσεις με την Εγνατία οδό και τον Δυτικό Άξονα . Παράλληλα αναμένεται να υλοποιηθούν και έργα βελτίωσης των Εθνικών οδών του νομού , αεροπορικής και λιμενικής υποδομής μέσω του Εθνικού Σκέλους του Κ.Π.Σ. Αμφιβολία υπάρχει ως προς την ένταξη της σιδηροδρομικής σύνδεσης της Ηπείρου με την υπόλοιπη χώρα παρά το γεγονός ότι αποτελεί έργο υψίστης αναπτυξιακής σημασίας για την Ήπειρο .

Στο τομέα της Παιδείας οι διαθέσιμοι πόροι είναι σημαντικά μειωμένοι με την προηγούμενη περίοδο , επειδή το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών σε υποδομές έχει καλυφθεί . Αντίθετα στο τομέα του Περιβάλλοντος κατευθύνεται σημαντικό μέρος των πόρων δεδομένου ότι υπάρχουν σοβαρότατες ελλείψεις κυρίως σε αποχετευτικά έργα και διαχείριση απορριμμάτων . Τέλος, όσον αφορά την ενέργεια στο προηγούμενο Κ.Π.Σ. δεν είχαν προβλεφθεί αξιόλογες δράσεις . Στο νέο Κ.Π.Σ. δεσπόζει το δίκτυο φυσικού αερίου που προβλέπεται να υλοποιηθεί μέσω του Εθνικού Σκέλους , και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον .

6.5 Προτάσεις και έργα για το Γ΄ Κ.Π.Σ.

i. Εισαγωγή

Οι αρμόδιοι φορείς του νομού λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του νομού ανατομέα, κατάρτησαν Αναπτυξιακό Σχέδιο στο οποίο γίνεται αναφορά παραπάνω, με ιεραρχημένες προτάσεις στην αρμόδια περιφέρεια, ακολουθώντας την προκαθορισμένη διαδικασία η οποία αναλύεται διεξοδικά στο τέταρτο κεφάλαιο « ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ » .

Έπειτα η περιφέρεια Ηπείρου κοινοποίησε στην αρμόδια υπηρεσία του νομού τα εγκριθέντα έργα.

Βέβαια σημαντικές προτάσεις απορρίφθηκαν οι οποίες αναγκαστικά θα ξαναπροταθούν για ένταξη στη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, ενδεικτικά αναφέρουμε:

- αναβάθμιση λιμένος
- έργα υποδομής στη ΒΙ.ΠΕ.
- ανάδειξη Αχέροντα-Νεκρομαντείου
- κατασκευή λιμενικού καταφυγίου στη Πάργα
- αξιοποίηση εγκαταστάσεων λίμνης Ζηρού
- δημιουργία ποδηλατοδρόμου κατά μήκος της ακτής του Ιονίου
- βελτιωτικά έργα στην λιμνοθάλασσα Πρέβεζας
- ανέγερση δημοτικού σχολείου στο Υδραγωγείο Πρέβεζας

Ενδεικτικοί λόγοι απόρριψης των προτάσεων ήταν:

- έλλειψη πόρων που διατέθηκαν στην Περιφέρεια
- τεχνικών προβλημάτων
- έλλειψη του απαιτούμενου βαθμού ωρίμανσης

ii. Ενταγμένα έργα ανα κατηγορία ενέργειας

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΥΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΥΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ		
ΟΔΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ-ΡΩΜΙΑΣ-ΡΙΖΟΒΟΥΝΙΟΥ-ΠΑΠΠΑΔΑΤΩΝ-ΜΕΛΙΑΝΩΝ	2.054.292	2.054.292
ΟΔΟΣ ΚΑΝΑΛΙΟΥ-ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΑΣ	1.760.822	1.760.822
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ Ε.Ο. ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΗΓ/ΤΣΑΣ ΜΕΧΡΙ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΡΑΧΟΥ	706.941	706.941
ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Ο. ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΔΙΑΡΥΘΜΙΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΟΥΡΟΥ)	4.364.408	4.364.408
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΟΥ ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ - ΣΚΙΑΔΑ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.930.000	2.930.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΚΡΑΝΙΑΣ - ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.000.000	1.000.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΠΟ ΧΕΙΜΑΔΙΟ ΕΩΣ ΒΡΑΧΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	900.000	900.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΣΚΙΑΔΑ - ΑΛΩΝΙΑ	363.000	363.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	460.000	460.000
ΔΙΑΝΟΙΞΗ ΟΔΟΥ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ ΠΡΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗ	113.000	113.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΤΥΡΙΑΣ - ΚΡΑΝΕΑΣ	139.000	139.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΠΟ ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟ - ΜΑΚΡΥΚΑΜΠΟ Δ.Δ. ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΟΥ	271.000	271.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΤΡΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	220.000	220.000
5η ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟΣ (ΕΙΣΟΔΟΣ ΠΑΡΓΑΣ)	1.500.000	1.500.000
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΓΥΜΝΟΤΟΠΟΥ ΔΡΥΟΦΥΤΟΥ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	800.000	800.000
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΟΜΒΩΝ ΚΑΝΑΛΙΟΥ ΝΟΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ, ΚΟΜΒΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ, ΚΟΜΒΟΥ ΚΑΜΑΡΙΝΑΣ, ΚΟΜΒΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ Ε.Ο. ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ Ε.Ο. ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΑΛΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ Ε.Ο. ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΜΒΟ ΡΙΖΩΝ	2.155.000	2.155.000
ΚΟΜΒΟΙ ΔΡΟΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ - ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.200.000	2.200.000
ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ Κ.ΤΖΑΒΕΛΑ - ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΑΛΑΜΑΝΑΣ - Α.ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	539.437	539.437
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΚΙΑΔΑ - ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΛΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.000.000	1.000.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	23.476.899	23.476.899
ΕΡΓΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ		
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΩΝ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΒΑΝΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	500.000	500.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	500.000	500.000
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΠΙΠΛΩΣΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	13.179.094	176.845
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	466.885	5.990
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΟ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ (ΔΙΑΣΤΗΜΑ2000-2001)-ΕΤΠΑ	158.176	24.712
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	333.288	333.288
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΚΤ-ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ (2001-2003)	1.292.459	133.097
ΚΤΙΡΙΟ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ)	4.040.820	4.040.820
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΚΤ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ	350.380	48.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ	27.948.122	359.641
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ - ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	440.088	3.521
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΕΤΠΑ	586.940	20.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ 34 ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΔΑΥ) ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	859.280	22.580
4ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.500.000	2.500.000
2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΓΑΣ	1.080.000	1.080.000
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΙΟΥ ΣΕΚ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	285.150	285.150
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	56.500	56.500

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ	2.035.631	36.750
ΑΝΕΓΕΡΣΗ 6/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.800.000	1.800.000
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	480.000	480.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΕΝ ΗΠΕΙΡΟΥ	1.000.000	1.000.000
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	420.000	420.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	59.312.813	12.826.893

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΕΝΤΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	1.019.453	69.067
ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΣΥ ΗΠΕΙΡΟΥ	855.351	149.086
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	871.087	123.181
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΥΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	6.600	6.690
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Γ.Ν.Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	2.525.000	2.525.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Γ.Ν.Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	72.992	72.992
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΣΤΕΓΑΣΕΙ ΤΗ ΔΟΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ (ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ)	160.000	160.000
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΣΤΕΓΑΣΕΙ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (Κ.Η.Φ.Η.)	160.000	160.000
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΣΥΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	3.422.500	240.000
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	830.000	830.000
ΑΝΕΓΕΡΣΗ 1ου ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	1.485.000	1.485.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	11.408.074	5.821.016

ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΝ

ΥΔΡΕΥΣΗ ΣΑΡΑΚΙΝΗΚΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	157.534	157.534
ΥΔΡΕΥΣΗ Δ.Δ. ΑΝΩ ΡΑΧΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΟΥΡΟΥ	900.000	900.000
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΑ Δ. Δ. ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	176.000	176.000
Αντικατάσταση παλαιού δικτύου ύδρευσης, Νέο δίκτυο Γκούβα, Δεξαμενή Δ.Δ. Αγίας Κατασκευή δεξαμενής στο Δ.Δ. Λεβαδαρίου, Μεταφορά τμήματος δικτύου ύδρευσης Πάργας	1.368.500	1.368.500
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΠΟΛΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	530.000	530.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.132.034	3.132.034

ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ - ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	3.500.000	3.500.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.500.000	3.500.000

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ-ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ I & II ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΡΙ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΖΩΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΗΣ	15.742.000	15.742.000
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΔΙΑΔΑΣ ΜΠΟΙΔΑ ΜΑΥΡΗΣ	1.349.024	1.349.024
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΣΤΡΑΓΓΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΑΜΑΡΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	353.338	353.338
ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΑΧΕΡΟΝΤΑ	236.241	236.241
ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΑΧΕΡΟΝΤΑ	2.094.345	2.094.345
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΒΑΘΥΠΕΔΟΥ ΒΑΛΑΝΙΔΟΡΡΑΧΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	9.800.000	9.800.000
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΩΝ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΛΟΥΡΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΛΑΜΑΡΗΣ	297.000	297.000
ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΣΤΕΦΑΝΗΣ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΛΑΜΑΡΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	550.000	550.000
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΒΑΘΥΠΕΔΟΥ ΑΜΜΟΥΔΙΑΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	13.945.000	13.945.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	44.366.949	44.366.949

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΕΚΘΕΣΗ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ	1.400.000	1.400.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.400.000	1.400.000

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ Ο.Π.Σ.Φ. - TAXIS ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	3.815.123	29.124
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ Ο.Π.Σ.Τ.- ICIS ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	1.467.356	8.129
ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩ	860.600	16.550
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	6.143.079	53.803

ΑΝΑΠΛΑΣΗ -ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ	5.600.000	5.600.000
ΣΤΕΡΕΩΣΗ - ΑΠΟ ΚΑΤΕΣΤΑΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	352.164	352.164
ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΟΡΡΑΟΥ	294.000	294.000
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΣΣΙΩΠΗΣ	440.200	440.200
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΚΕΡΑΣΩΝΑΣ	420.000	420.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	7.106.364	7.106.364

ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

1.4.1. Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος - Εταιρεία Ανάπτυξης Νότιας Ηλείου - Αμβρακικού Α.Ε.	505.000	272.500
1.4.2. Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου	747.532	395.000
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΟΡΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	714.246	714.246
ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	102.167	102.167
ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΗΣ ΤΑΦΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	1.200.000	1.200.000
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΚΟΥ ΠΟΛΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	700.000	700.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.968.945	3.383.913

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΕΡΕΥΝΕΣ

1.3.2. Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	49.924	24.962
«Αρχιμήδης - Ενίσχυση ερευνητικών Ομάδων στο Τ.Ε.Ι. Ηλείου»	691.287	150.042
ΘΕΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΜΕΛΕΤΗ ? ΕΡΕΥΝΑ ? ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ? ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ)»	1.280.000	12.800
ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (MASTER PLAN) ΛΙΜΕΝΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	150.000	150.000
ΜΕΛΕΤΗ ΟΔΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΟΛΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΙΟΝΙΑ ΟΔΟ	7.000.000	7.000.000
ΜΕΛΕΤΗ ΟΔΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	2.650.000	2.100.000
Προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας τεχνητής αναπαραγωγής - εκτροφής υδροβίων οργανισμών. Αναπαραγωγή και εκτροφή της ενδημικής γαρίδας του Αμβρακικού κόλπου <i>Melicertus kerathurus</i>	263.000	263.000
Μελέτη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Φαναρίου	176.082	176.082
ΜΕΛΕΤΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΧΩΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	83.088	83.088
Πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας υπόγειων νερών	387.993	7.630
ΣΥΝΤΑΞΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ	1.090.000	12.250
ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	43.220	43.220
ΜΕΛΕΤΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	73.744	73.744
ΜΕΛΕΤΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΟΥΡΟΥ	160.642	160.642
ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΣΤΡΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΑΜΒΡΑΚΙΚΟ ΚΟΛΠΟ)	72.000	72.000
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	191.415	191.415

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	147.481	147.481
ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	97.666	97.666
ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΧΩΡΑΣ ΣΤΟ Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ	75.000	75.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	14.682.542	10.841.021

ΔΙΚΤΥΩΣΗ

2.1. Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοκική διαπεριφερειακή συνεργασία. Εταιρεία Ανάπτυξης Νότιας Ηλείου ? Αμβρακικού Α.Ε. (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε.)	187.500	93.750
2.2. Συνεργασία μεταξύ περιοχών δυο ή περισσότερων κρατών: διακρατική συνεργασία. Εταιρεία Ανάπτυξης Νότιας Ηλείου ? Αμβρακικού Α.Ε. (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε.)	62.500	62.500
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	250.000	156.250

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	843.000	303.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	843.000	303.000

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

1.3.3. Ενέργειες προώθησης - προβολής	320.485	148.421
«ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΝΑΡΙΟΥ»	5.000	5.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΛΟΥΡΟΥ	5.000	5.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ /ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ ? ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ, ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ » ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	5.000	5.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	5.000	5.000
«ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ»	5.000	5.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ/ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΕΑΣ	4.000	4.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	3.000	3.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ/ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	18.000	18.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΝΙΚΟΠΟΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4.000	4.000
ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4.000	4.000
«ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΑΝΩΓΕΙΟΥ»	5.000	5.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΖΑΛΟΓΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ	5.000	5.000

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΥΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΥΠ/ΜΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΓΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ	5.000	5.000
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ		
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	393.485	221.421
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ		
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΖΩΙΚΟΥ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΖΩΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2.142.907	639.000
ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ Η ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - Α' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ	3.780.340	300.000
ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΤΗΝΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ Η' ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - Β' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ	1.453.500	220.000
ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΤΗΝΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ Η' ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ - Γ' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ	5.731.764	3.800.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	13.108.511	4.959.000
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ (ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ - 9/02)	4.414.334	334.155
ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ 3/2/03	1.726.400	1.726.400
ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ - ΓΝΩΜΟΔ. 6/04	14.013.700	2.955.000
ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ / ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ 29/11/2004	5.949.900	1.024.500
ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ - ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ 01/2005	8.609.200	626.300
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	34.713.534	6.666.355
ΔΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑ		
ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ Η ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΥΡΑΝΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΔΩΝ ,ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΒΟΗΘΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΙΑΣ ΚΑΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	300.532	300.532
ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΜΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΟΔΩΝ ,ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥΣ ΔΑΣΩΝ, ΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΙΛΟΔΑΣΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	363.631	363.631
ΕΡΓΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΜΕ ΔΙΑΝΟΙΞΗ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ,ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΕΝΤΡΩΝ, ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΦΩΛΙΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ) Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΕΤΟΥΣ 2001	148.382	148.382
Βελτίωση αντιπυρικών δασικών δρόμων των Δημοτικών Διαμερισμάτων Κλεισούρας-Ανωγειού του Νομού Πρέβεζας 2002	58.700	58.700
ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΕΤΟΥΣ 2003	287.690	287.690
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Ο.Π.Α.Α.Χ.	1.128.111	139.686
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΠΛΗΓΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΟΥΣ	1.009.097	182.657
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΜΕ ΠΡΟΛΗΨΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΜΕ ΕΡΓΑ ΟΠΩΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΡΓΑ ΕΤΟΥΣ 2004	45.269	45.269
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.341.412	1.526.547

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ		
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ 2001	40.213	40.213
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ 2002	12.853	12.853
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ 2003	28.944	28.944
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ 2004	88.088	88.088
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	170.098	170.098

ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΣΚΑΦΗ

ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΜΗΧΑΝΟΤΡΑΤΑ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ)	12.677.243	241.060
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π =>12Μ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ)	6.644.560	273.010
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π<12ΜΕΤΡΩΝ (1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ)	12.991.310	137.241
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π<12Μ (2Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ)	10.746.621	193.498
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ 85 ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π < 12 ΜΕΤΡΩΝ (1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ)	1.255.045	54.515
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π<12Μ, ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΡΤΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΙΕΡΙΑΣ (2Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - 1Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2003)	1.733.720	152.460
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ 24 ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - 2Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2003)	1.543.776	660
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ 16 ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - 1Η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2003)	1.334.607	28.490
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π<12Μ (2η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ-1η, ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2003)	6.538.407	19.726
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ 28 ΕΞ ΑΝΑΒΟΛΗΣ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ-1Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕ 2003)	594.694	15.378
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 62 ΝΕΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ (1Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - 1Η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2004)	6.239.764	61.111
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 64 ΝΕΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ (1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ-ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2004 & 2η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2004)	5.517.927	86.500
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 73 ΝΕΩΝ ΣΚΑΦΩΝ 7 ΜΕΤΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΚΑΘΕΤΩΝ ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ (1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ-1η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2004 & 2η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2004)	3.782.294	135.857
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 22 ΝΕΩΝ ΣΚΑΦΩΝ 7Μ ΜΗΚΟΥΣ ΜΕΤΑΞΥ ΚΑΘΕΤΩΝ ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ (1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ- ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2004)	1.013.608	123.438
ΔΙΑΛΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΜΕ ΑΛ. ΕΡΓΑΛΕΙΟ Δ-Π<12 Μ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ, ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ, ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ, ΠΕΙΡΑΙΑ, ΠΙΕΡΙΑΣ, ΡΟΔΟΠΗΣ, ΣΑΜΟΥ, ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ, ΦΩΚΙΔΑΣ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, ΧΑΝΙΩΝ, ΧΙΟΥ (2Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ-1Η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2005)	2.824.741	286.890
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	75.438.316	1.809.832

ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ -ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002)	17.284.141	2.617.299
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Ή ΚΑΙ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002))	20.324.025	928.098
ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ (ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΤΗΣ 17/04/03)	6.083.900	3.327.400
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Ή ΚΑΙ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΤΗΣ 02-07-04)	3.810.400	1.109.000
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Ή ΚΑΙ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΧΩΡΙΣ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΤΗΣ 09-11-04)	5.409.450	614.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	52.911.916	8.595.796

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (ΓΕΝΙΚΑ)

Ε' (ΠΕΜΠΤΟΣ) ΚΥΚΛΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ 2601/98 (ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ι, ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ α, ΥΠΟΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ xviii, xviii, xix, xx, xxi) ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΟΥΣ.	351.889.730	616.288
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν2601/98 ΚΑΙ Ν3299/04 - ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	55.046.302	6.169.180

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν. 2601/98 έτους 2000 - ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	10.644.188	436.724
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν.2601/98 ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2001-2003 / ΤΟΜΕΑ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	23.472.826	3.550.184
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	443.053.046	10.772.376

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ)

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ	20.122.895	58.782
1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 2.5.2 - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΗΠΕΙΡΟΥ & ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	631.990	21.280
2η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 2.5.2 ? ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ, ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΟΤ ΕΝ ISO 9001-2000, ΕΛΟΤ 1416 (HACCP), ΕΛΟΤ 1801 (Υ&Α) : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΗΠΕΙΡΟΥ & ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (9)	1.127.508	34.670
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΠΜΕ ΚΑΙ ΜΜΕ (1-50 ΑΤΟΜΩΝ) Α ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΥΡΞΗΣ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ Δ.ΕΛΛΑΔΑΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ	7.504.569	265.569
Επιχειρηματικά σχέδια ΠΜΕ - ΜΜΕ (1-50 άτομα) Β' κύκλος προκήρυξης - Διοικητικές Περιφέρειες Δ. Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ηλείου - Ιονίων Νήσων	10.006.738	599.246
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ - Β' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΥΡΞΗΣ	42.409.950	131.290
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - Β' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΥΡΞΗΣ	30.415.559	177.034
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	11.760.000	36.659
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ/ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ Η/ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2003	40.695.940	1.009.590
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ- Γ' ΚΥΚΛΟΣ	57.778.227	289.479
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - Γ' ΚΥΚΛΟΣ	47.151.728	222.327
4η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 2.5.2 ? ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ, ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΟΤ ΕΝ ISO 9001-2000, ΕΛΟΤ 1416 (HACCP), ΕΛΟΤ 1801 (Υ&Α) : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΗΠΕΙΡΟΥ & ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (9)	1.317.712	24.246
Επιχειρηματικά σχέδια ΠΜΕ & ΜΜΕ Γ' κύκλος προκήρυξης - Διοικητικές Περιφέρειες Δυτ. Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ηλείου & Ιονίων Νήσων	12.752.320	676.460
Ενίσχυση Υφισταμένων ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηλείου στον Τομέα της Μεταποίησης , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη	9.710.783	1.153.258
Ενίσχυση νέων (υπό ίδρυση) ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηλείου στον Τομέα της Μεταποίησης , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη	1.942.595	277.615
Ενίσχυση νέων (υπό ίδρυση) ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηλείου στον Τομέα της Μεταποίησης , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη (Μ.Ι.3.)	92.580	92.580
Ενίσχυση Υφισταμένων ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηλείου στον Τομέα της Μεταποίησης , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη (Μ.Ι.3.)	285.000	150.000
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΜΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΑΝ.70/2001, Β' ΠΡΟΚΥΡΞΗ.	9.577.001	1.245.022
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΕΩΝ (ΥΠΟ ΙΔΡΥΣΗ) ΜΜΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΑΝ. 70/2001 Β' ΠΡΟΚΥΡΞΗ .	3.800.589	312.600
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	309.083.683	6.777.706

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ)

Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ και ενοικιαζομένων επιπλωμένων διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφερειών Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηλείου & Ιονίων Νήσων	13.510.858	1.985.701
Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στον Ν. 2601/98, Περιφερειών Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηλείου - Ιονίων Νήσων - Β' Κύκλος.	7.033.803	975.256
Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφερειών Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηλείου - Ιονίων Νήσων - Γ' Κύκλος	4.330.707	154.910
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΜΕ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΗΠΕΙΡΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ Γ' Κύκλος	455.468	50.692
Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκ και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στον Ν. 2601/98, Περιφερειών Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηλείου - Ιονίων Νήσων - Δ' Κύκλος.	5.451.348	500.194
Επιχειρηματικά σχέδια ΜΜΕ όλων των τουριστικών κλάδων Περιφερειών Δυτικής Ελλάδος,	1.534.219	117.120

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠΛΟΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΛΟΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
Πελοποννήσου, Ηπείρου - Ιονίων Νήσων - Δ □ Κύκλος.		
Πράξη 2.2.3.3/Ε: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΜΕ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ , ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΥ , ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΟΣΩΝ Ε' Κύκλος	833.819	32.262
Πράξη 2.2.2.3 /Ε.: Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωμάτων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων Ε' Κύκλος	7.010.162	312.781
ΔΙΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΣΗΜΑΤΟΣ ΕΟΤ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΥΖΙΝΑ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΗΠΕΙΡΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	4.924.362	226.859
Πράξη 2.2.2.3/ΣΤ.: Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, κάμπινγκς και ενοικιαζομένων επιπλωμένων δωμάτων και διαμερισμάτων, που δεν υπάγονται στον Ν.2601/98, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, Πελ/σου, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων ΣΤ' Κύκλος	4.883.238	526.131
ΠΡΑΞΗ 2.2.3.3 / ΣΤ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΜΕ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛ/ΣΟΥ - ΗΠΕΙΡΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΣΤ' ΚΥΚΛΟΣ	803.983	83.435
ΠΡΑΞΗ 2.2.3.3 / Ζ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΜΕ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΠΕΛ/ΣΟΥ - ΗΠΕΙΡΟΥ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ Ζ' ΚΥΚΛΟΣ	426.877	14.025
ΙΔΡΥΣΗ, ΕΠΕΚΤΑΣΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ Ν.2601/98 ΚΑΙ ΣΤΟΝ Ν.3299/04 ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.870.311	645.635
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν.2601/98 έτους 2000 ΙΔΡΥΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	350.319	185.620
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν.2601/98 έτους 2001 ΙΔΡΥΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	1.391.526	434.336
Ενίσχυση ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηπείρου στον Τομέα του Τουρισμού , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη (Μ.1.3.)	195.411	150.410
Ενίσχυση ΜΜΕ της Περιφέρειας Ηπείρου στον τομέα του Τουρισμού , μέσω του καν. 70/2001, α' προκήρυξη	2.647.819	1.613.835
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΑΝ. 70/2001, Β' ΠΡΟΚΥΡΗΞΗ.	5.716.368	1.667.688
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ν.2601/98 ΕΤΟΥΣ 2002 ΙΔΡΥΣΗ- ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	3.986.431	2.060.400
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	68.357.030	11.737.290
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
1.3.1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού - κατάρτιση. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε.	100.000	50.000
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΕΚ / ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΕΚ (Β' ΦΑΣΗ)	60.724.245	353.734
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2000Α, 2000Β ΚΑΙ 2001Α	2.175.569	12.208
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΕΚ / ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΙΕΚ (Γ' ΦΑΣΗ)	41.557.548	220.384
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2001Β	670.489	4.167
«ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2002Α»	584.920	2.838
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ 15/2/2003 ΕΩΣ 30/6/2004)	4.520.000	37.669
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2002Β	816.398	3.930
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ (ΕΝΑΡΞΗ 2003 Β)	18.304.350	152.318
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2003Α, 2003Β, 2004Α, 2004Β	3.189.305	10.728
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΝΑΡΞΗΣ 1/2/2005 ΕΩΣ 17/2/2006)	4.300.000	35.836
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΙΕΚ ΤΟΥ ΟΕΕΚ ΕΞΑΜΗΝΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ 2005Α, 2005Β	1.292.205	3.916
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ)	102.714.600	1.031.632
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ (ΥΠΟΧΡΕΩΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝ.ΕΕ/ 1257/99	5.383.944	38.184

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΑΝΕΡΓΩΝ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ-ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ	21.915.236	237.015
Κατάρτιση σε θέματα προστασίας και διαχείρισης του Περιβάλλοντος	29.850.000	708.528
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2003	7.625.000	50.000
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΚΕΚ)	69.776.456	903.460
Κατάρτιση ανέργων σε πιστοποιημένα ΚΕΚ (2004-2006)	100.000.000	1.668.177
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ (2005-2006)	15.628.500	289.000
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ & ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (2005-2006)	8.910.000	48.600
Κατάρτιση- μεταφορά τεχνογνωσίας σε ΜΜΕ και ΠΜΕ / Διοικ. Περιφερειών Δυτ.Ελλάδας, Πελοποννήσου-Ηπείρου-Ιονίων Νήσων	1.724.342	39.188
Κατάρτιση-Μεταφορά Τεχνογνωσίας σε θέματα που σχετίζονται με την εκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας/Περιφέρειες Δ. Ελλάδος, Πελοποννήσου, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων	268.513	22.374
Προγράμματα Κατάρτισης - Μετεκπαίδευσης εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων και εποχιακά ανέργων εμπειροτεχνών, με προοπτική τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού 2004-2005-Γ' Φάση.	1.200.000	25.777
Προγράμματα Κατάρτισης - Μετεκπαίδευσης εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων και εποχιακά ανέργων εμπειροτεχνών, με προοπτική τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού 2005-2006-Δ' Φάση.	1.300.000	50.861
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	1.198.376	171.363
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	24.651	880
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΤΠΕ)	18.152.216	197.478
Εκπαίδευση Χρηστών στο Πλαίσιο του Έργου «Ανάπτυξη και Εφαρμογή Συστημάτων Πληροφορικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Π.Σ.Ν.Α.): Εμπορίου και Ανώνυμων Εταιριών»	118.000	2.185
Εκπαίδευση Χρηστών στο Πλαίσιο του Έργου «Ανάπτυξη και Εφαρμογή Συστημάτων Πληροφορικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Π.Σ.Ν.Α.): Λειτουργικές Περιοχές Βιομηχανίας και Ορυκτού Πλούτου»	100.300	1.857
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ ΓΙΑ ΤΟ Π.Σ.Υ.Π. ΗΠΕΙΡΟΥ	180.000	25.000
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2003-2004	4.079.623	667.626
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΝΕΑΠΟΛΗ ΚΑΙ ΣΦΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	161.460	161.460
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2005 - 2006	2.600.000	631.800
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ - ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ, ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	210.600	210.600
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	531.356.848	8.070.774
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2001	24.996.341	293.470
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2000	58.694.142	327.665
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΘΗΚΑΝ / ΩΦΕΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ Ε.Π. "ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ" ΤΟΥ Β' ΚΠΣ	31.548.056	219.551
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΠΟΥ ΩΦΕΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ 2.1 ΚΑΙ 1.3. ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	28.451.944	63.567
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ - ΕΤΟΥΣ 2004	63.000.000	630.000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2004 ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	58.050.000	180.000
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ, ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΝ	30.000.000	231.660

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ, ΑΝΕΡΓΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ		
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ν.Θ.Ε.)	6.502.440	39.015
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ (ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ) 2005	62.000.000	372.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 2.4 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	271.800	67.800
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 2.4 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	284.961	79.894
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1363.799.684	2.504.622

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ - ΠΑΗΡΟΦΟΡΗΣΗ - ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΓΟΝΕΩΝ II	743.798	5.303
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΓΟΝΕΩΝ III	3.000.000	26.225
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	17.603.400	104.852
ΔΡΑΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε.(ΕΤΑΝΑΜ)	63.389	63.389
ΔΡΑΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΤΕΔΚ)	79.236	79.236
ΔΡΑΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ -ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΚΕΕΑΑ)	36.449	36.449
ΔΡΑΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ " ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΝΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ-ΑΓΡΟΤΙΣΣΩΝ ΥΠΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" -ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΚΕΚ ΚΕΑΑΠ)»	221.860	221.860
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	21.748.131	537.313

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΣΙΓΓΑΝΟΠΑΙΔΩΝ	1.150.286	14.087
2.1.1.ε "Εκπαιδευτικά προγράμματα για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης-εξομείωση"	400.979	30.974
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ (ΟΒΕΚ)	292.370	5.434
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ	54.496	7.795
Διεύθυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ΤΕΙ Ηπείρου	2.689.204	768.145
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ (ΑΕΝ) ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	4.824.724	461.811
Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης του Τεί Ηπείρου	928.998	51.208
Ολοκλήρωση ανάπτυξης πρώτων σχολικών βιβλιοθηκών των νομών Ιωαννίνων, Αρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας, Λευκάδας, και Αιτωλοακαρνανίας έργο Δωδώνη	2.183.419	216.286
Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες - Δ.Κ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (Γέφυρες)	93.520	18.704
Διεύθυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - ΤΕΙ Ηπείρου (2001-2004)	7.023.075	1.124.972
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ & ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ (ΑΕΝ) ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ (ΒΑ ΦΑΣΗ)	2.067.310	238.923
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ	964.771	14.087
ΔΩΔΩΝΗ-Ολοκλήρωση της ανάπτυξης και αξιολόγηση των πρώτων σχολικών βιβλιοθηκών των νομών Ιωαννίνων, Αρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας, Λευκάδας, και Αιτωλοακαρνανίας	559.103	59.620
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ- Δ.Κ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	251.695	50.379

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΕΝΤΑΣΗ ΤΣΙΓΓΑΝΟΠΑΙΔΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	5.800.000	38.700
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2001-2002 και 2002-2003 (ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ) Πρακτική Άσκηση Αετών σπουδαστών ΑΕΝ επί πλοίου 2001-2003 (9)	5.415.697	23.720
"Προγράμματα ενίσχυσης πρωτοβουλιών σε θέματα Αγωγής Υγείας"	9.354.952	930.020
«ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΓΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»	6.749.816	77.062
9.765.287	21.291	
Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών του Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ	1.439.200	175.596
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ) 2002-2005 ΠΤΝ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	1.429.937	46.901
ΕΝΙΑΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ - Β' ΦΑΣΗ	1.624.700	286.982
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΔΑΣΚΑΛΟΙ) 2002-2005 - Π.Τ.Δ.Ε. - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3.071.636	123.295
«ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ»	137.802.514	934.301
ΟΛΟΗΜΕΡΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	7.600.000	35.185
ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	775.532	9.750
ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.321.544	14.220
Πρακτική Άσκηση Αετών σπουδαστών ΑΕΝ επί πλοίου 2004-2006	19.027.020	2.168.880
Εισαγωγική επιμόρφωση για νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς σχολικού έτους 2004-2005	2.980.900	20.600
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΔΕΠΠΕ - ΑΠΣ	530.000	1.700
<<ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΟ Δ.Ε.Π.Π.Σ., ΤΑ Α.Π.Σ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ >>	670.000	4.100
ΤΑΧΥΡΥΘΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΣΗΣ	1.531.000	16.000
ΤΑΧΥΡΥΘΜΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΉΝΩΣΗ	450.000	2.192
Εκπαίδευση Ενηλίκων στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων στις Νέες Τεχνολογίες - ΗΡΩΝ	6.999.930	32.419
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ - ΔΚΒ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	236.000	47.200
Εισαγωγική επιμόρφωση για νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς σχολικών ετών 2005-2006 & 2006-2007	6.497.505	35.000
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	2.500.000	22.918
ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	4.000.000	55.500
ΕΥΡΙΑΚΗ - ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	5.803.912	17.625
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	267.861.233	8.203.580

ΛΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΠΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	808.348	808.348
1ο Προστατευμένο Διαμέρισμα Γ.Ν. Πρέβεζας 4 ασθενών	52.000	52.000
2ο Προστατευμένο Διαμέρισμα Γ. Ν. Πρέβεζας 4 ασθενών	52.000	52.000
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	630.000	630.000
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	136.813	136.813
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	116.600	116.600
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΟΥΡΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΟΥΡΟΥ	137.613	137.613
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΑΝΑΡΙΟΥ	136.313	136.313
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΓΑΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΡΓΑΣ	123.475	123.475
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜ.ΕΠΙΧ/ΣΗΣ ΔΗΜ. ΕΠΙΧ. ΑΝΑΠ. ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	144.776	144.776

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΦΙΛΙΠ/ΔΑΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΟΥ		
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ	267.981	267.981
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ (Α.Δ.Ε.Π.Ν.)" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	131.092	131.092
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ (ΑΔΕΠΝ)" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΔΟΜΗΣ "ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΡΓΑΡΩΝΑΣ	251.847	251.847
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΔΟΜΗΣ "ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΔΑΠ)" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	204.324	204.324
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΔΟΜΗΣ "Κ.Δ.Α.Π." ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	219.790	219.790
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ" ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΔΟΜΗΣ "ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΓΕΙΑ	298.931	298.931
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ" ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" ΣΤΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΡΑΝΕΑΣ	237.527	237.527
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	3.949.429	3.949.429
ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ "ΤΡΑΙΝΟΥ ΠΟΛΗΣ"	199.000	199.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	199.000	199.000
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ		
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ & Η/Μ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕΤΕΣΤΕΓΑΣΗΣ - ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΠΑ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	113.777	113.777
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	113.777	113.777
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ		
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΔΙΚΩΝ ΑΞΟΝΩΝ	13.468.187	206.723
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	13.468.187	206.723
ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ		
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ (STAGE) 2001	8.275.950	64.747
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΑΝΕΡΓΩΝ (STAGE) 2000	102.660.667	837.939
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ (STAGE) ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΥΣ	6.519.000	61.500
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ (STAGE) ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΥΣ (STAGE 2004)	2.219.000	22.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	119.674.618	986.186
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
Ανάπτυξη της Εκπαιδευτικότητας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων Περιφέρειας Ηπείρου	1.989.542	151.293
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.989.542	151.293
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ		
ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝ. (ΕΚ) 950/97 ΣΤΗΝ ΔΑΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.463.982	3.463.982
ΚΑΘΕΣΤΩ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	111.343	111.343

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΖΩΤΡΟΦΩΝ ΣΤΗ ΔΑΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟ ΤΗΣ 31/12/1999 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝ. (ΕΚ) 950/97		
Επενδύσεις στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις στην Περιφέρεια Ηλείου - 1η Περίοδος Ένταξης	3.529.514	286.162
Επενδύσεις στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις στην Περιφέρεια Ηλείου - 2η Περίοδος Ένταξης	23.220.521	1.377.538
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΤΟΥΣ 2002 (ΚΥΡΙΩΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ)	2.907.526	1.078.663
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΤΟΥΣ 2003 (ΚΥΡΙΩΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ)	8.247.256	2.871.307
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΑΘΕΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2004	69.011	69.011
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	41.549.154	9.258.006
ΝΕΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ		
ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΦΑΠΑΞ ΠΡΙΜΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΩΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟ ΤΗΣ 31/12/1999 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝ. (ΕΚ) 950/97 ΣΤΗΝ ΔΑΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	268.525	268.525
Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού κληθυσμού στην Περιφέρεια Ηλείου - 1η Περίοδος Ένταξης 2001	4.852.306	497.679
Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού κληθυσμού στην Περιφέρεια Ηλείου - 2η Περίοδος Ένταξης 2002	3.786.000	356.000
Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού κληθυσμού στην Περιφέρεια Ηλείου - 3η Περίοδος Ένταξης 2003	2.726.000	147.000
Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού κληθυσμού στην Περιφέρεια Ηλείου - 4η Περίοδος Ένταξης, 2005	3.550.000	706.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	15.182.831	1.975.204
ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΑΘΟΥΣΜΟΥ		
1.1.Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης - Ομάδων Τοπικής δράσης, Εταιρεία Ανάπτυξης Νότιας Ηλείου - Αμβρακικού Α.Ε. (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε.)	1.509.238	1.504.082
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.509.238	1.504.082
ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ		
1.2.1. Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης, ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε.	3.281.548	1.724.699
1.2.2. Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας, ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε.	2.760.711	1.130.919
1.2.3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ, ΤΟΜΕΑΚΗ & ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε.	844.000	343.180
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΥΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΠ) ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΤΟΥΣ 2003	2.910.282	107.748
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	8.205.088	503.224
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	15.743.861	368.692
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	33.745.491	4.178.462
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
(ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ) ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΒΛΕΥΣΗΣ	471.273.574	1.150.000
Επενδύσεις για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης	383.682.471	7.142.000
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	700.368	316.517
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	1.859.424	246.050
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	857.515.838	8.854.567
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ / ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ		
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΥΦΑΛΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.	761.926	761.926

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	761.926	761.926
ΠΡΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΛΙΕΩΝ		
ΠΡΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ 24 ΑΛΙΕΩΝ (1Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε.2003)	574.718	67.867
ΠΡΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ 80 ΑΛΙΕΩΝ (2Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2003)	2.090.696	63.718
ΠΡΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ 170 ΑΛΙΕΩΝ (1Η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2005)	4.201.796	116.188
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	6.867.210	247.774
ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΩΛΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΛΙΕΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ & ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ		
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ 22 ΑΛΙΕΩΝ (1Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε. 2003)	176.000	8.000
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ 90 ΑΛΙΕΩΝ (2Η ΤΑΚΤΙΚΗ Γ.Ε.)	720.000	56.000
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ 24 ΑΛΙΕΩΝ (ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε.)2003	192.000	16.000
ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ 73 ΑΛΙΕΩΝ (1Η ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Ε. 2005)	584.000	16.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.672.000	96.000
ΙΧΘΥΟΣΚΑΛΕΣ - ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ - ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΛΙΕΙΑΣ		
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΙΧΘΥΟΣΚΑΛΩΝ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΝΕΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	2.296.538	66.490
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΧΘΥΟΣΚΑΛΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	200.000	200.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	2.496.538	266.490
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ		
ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - 49.840 ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (Α' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ)		18.000
ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - 1.839.700 ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (Β' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΥΡΗΣΗΣ)		565.400
ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - 1.014.840 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (Γ' ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ)		455.800
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	2.904.380	1.039.200
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ		
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΡΩΗΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΘΑΣΗ"	1.387.995	1.387.995
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΧΩΡΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Ι.Μ. ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΟΥ	365.937	365.937
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	1.753.933	1.753.933
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΕ ΕΝΙΑΙΑ ΛΥΚΕΙΑ , ΤΕΕ ΚΑΙ ΣΕΚΝ	16.424.862	219.655
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ 130 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ Σ.Ε.Κ. & Σ.Ε.	2.926.192	22.509
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 4ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΝΑΛΑΚΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΟΥΡΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΕΣΚΕΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	23.477	23.477

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΕΚ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.477	23.477
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 1ο ΤΕΕ ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΣ	22.024	22.024
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΤΕΕ ΚΑΝΑΛΑΚΙΟΥ	22.024	22.024
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 8ο Δημοτικό Σχολείο Πρέβεζας	22.110	22.110
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 3ο Δημοτικό Σχολείο Πρέβεζας	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΟΥΡΟΥ	11.880	11.880
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΝΑΛΙΟΥ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΣ	11.880	11.880
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΣ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΣ	11.880	11.880
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν.ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΑΣ	11.880	11.880
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν.ΣΙΝΩΠΗΣ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΙΖΟΒΟΥΝΙΟΥ	11.880	11.880
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΡΩΠΟΥ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 2ου Δημοτικού Σχολείου Πρέβεζας	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 6ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΥΤΙΚΑ	7.172	7.172
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: 1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΝΑΛΑΚΙΟΥ	15.180	15.180
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΟΥΒΟΠΟΤΑΜΟΥ	5.192	5.192
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ	7.172	7.172
Δράσεις Υποστήριξης των Πληροφοριακών Συστημάτων των σχολείων (δημιουργία HelpDesk) στους νομούς Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας, Λευκάδας	548.688	71.666
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ: ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ΠΡΤΑΣ, ΠΡΕΒΕΖΑΣ, ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ, ΛΕΥΚΑΔΑΣ, ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	1.255.975	99.418
Προηγμένες τηλεματικές υπηρεσίες για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση : Ανάπτυξη και Υποστήριξη Προηγμένων Τηλεματικών Υπηρεσιών για τις μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης των Νομών Ιωαννίνων, Πρτας, Πρέβεζας Θεσπρωτίας Λευκάδας, Κέρκυρας	370.726	50.590
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΥΡΙΑΣ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	15.125	15.125
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 3ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	20.352	20.352
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 2ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	20.352	20.352
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 1ου ΤΕΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	22.440	22.440
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 4ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	13.664	13.664
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 2ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΝΑΛΑΚΙΟΥ	10.891	10.891
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΕΡΑΣΩΝΑ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΒΑΛΑΝΙΔΟΡΡΑΧΗΣ	3.308	3.308
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΓΙΑΣ	3.369	3.369
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΗΣ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 7ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	8.579	8.579
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	4.977	4.977

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΙΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΘΟΥΣΑΣ		
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΠΑΔΑΤΩΝ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΥΜΝΟΤΟΠΟΥ	3.308	3.308
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΡΓΑΣ & 2ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΡΓΑΣ	23.010	23.010
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΜΕΛΟΥ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΛΥΓΙΑΣ	3.308	3.308
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΕΤΡΑΣ	3.308	3.308
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΟΥ	4.977	4.977
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΟΡΩΝΗΣ	3.308	3.308
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	22.223.790	1.161.186
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ - ΤΟΥΡΙΣΜΟ		
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ	5.000.000	142.857
Πολιτιστικός και Περιβαλλοντικός Χάρτης Πρέβεζας	100.000	100.000
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ	94.676	94.676
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	49.986	49.986
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	5.244.662	387.519
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ	1.014.233	36.223
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών Δήμου Πρεβέζης	38.179	38.179
Συμμετοχή της Ελληνικής Αστυνομίας στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης με χρήση πληροφορικής	29.188.000	226.455
Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικού Δημοτολογίου	4.336.000	11.200
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΩΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ (Π.Σ.Ν.Α.): ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	2.398.642	47.032
Ανάπτυξη και Εφαρμογή Συστημάτων Πληροφορικής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Π.Σ.Ν.Α.): Λειτουργική Περιοχή Βιομηχανίας και Ορυκτού Πλούτου	2.302.642	45.150
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	1.758.550	15.890
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	265.000	265.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	41.301.246	685.128
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ		
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Τ.Π.Ε. ΤΟΥ ΠεΣΥ ΗΠΕΙΡΟΥ	2.500.000	438.150
Εισαγωγή και Ανάπτυξη ΤΠΕ στα Στρατιωτικά Νοσοκομεία, "Φίλιππος"	8.500.000	35.000
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	11.000.000	473.150
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		
Σύστημα έγκαιρης διασποράς μετεωρολογικής πληροφορίας μεγάλης χρονικής ? τοπικής ακρίβειας και πρόληψη από φυσικές καταστροφές, για την προστασία του κοινωνικού συνόλου	15.000.000	1.588.235
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	15.000.000	1.588.235
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ	44.452.187	179.605
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	44.452.187	179.605

ΕΡΓΟ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠ/ΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		
Προώθηση της ευρυζωνικότητας στο Νομό Πρέβεζας	200.000	200.000
ΠΡΟΗΓΜΕΝΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (πλην Αττικής και Θεσ/νίκης)	9.856.137	137.778
(Τροποποίηση) ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ (πλην Αττικής και Θεσ/νίκης)	6.623.793	38.669
Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Πρέβεζας	770.000	770.000
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	99.820	99.820
Ανάπτυξη Ευρυζωνικού Δικτύου τοπικής πρόσβασης στο Δήμο Θεσπρωτικού	79.233	79.233
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	17.628.983	1.325.499
ΥΠΟΔΟΜΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΤΙΜΑΤΟΛΟΓΙΟ		
ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	8.300.000	111.111
ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ "ΕΝΕΡΓΩΝ" ΤΙΤΛΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΩΝ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ	35.000.000	182.027
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	43.300.000	293.138
ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	88.041	88.041
Σύνολο κατηγορίας ενέργειας	88.041	88.041
Σύνολο Νομού	3.671.019.630	231.144.407

ΠΗΓΗ: ΟΠΣ "ΕΡΓΟΡΑΜΑ"

iii. Έργα ταμείου συνοχής

-αποχέτευση ακαθάρτων και ομβρίων λοιπών τομέων Πρέβεζας (εγκεκριμένος προϋπολογισμός 10.271.460 – κοινοτική συνδρομή 7.703.595)

-αποχέτευση και Β.Κ. Πάργας (εγκεκριμένος προϋπολογισμός 7.630.000 – κοινοτική συνδρομή 6.104.000)

iv. Στάδιο υλοποίησης των σημαντικότερων έργων

➤ ολοκληρωμένα:

ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΟΥ ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ - ΣΚΙΑΔΑ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΚΡΑΝΙΑΣ - ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Γ.Ν.Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΝ

ΥΔΡΕΥΣΗ ΣΑΡΑΚΙΝΗΚΟΥ ΠΑΡΓΑΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ-ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΔΙΑΔΑΣ ΜΠΟΙΔΑ ΜΑΥΡΗΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΣΤΡΑΓΓΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΑΜΑΡΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΟΡΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ

➤ **σε εξέλιξη:**

ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΚΑΝΑΛΙΟΥ-ΚΑΣΤΡΟΣΥΚΙΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ Ε.Ο. ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΗΓ/ΤΣΑΣ ΜΕΧΡΙ ΟΙΚΙΣΜΟ ΒΡΑΧΟΥ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Ο. ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΔΙΑΡΥΘΜΙΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΟΥΡΟΥ)

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΠΟ ΧΕΙΜΑΔΙΟ ΕΩΣ ΒΡΑΧΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΣΚΙΑΔΑ - ΑΛΩΝΙΑ

ΔΙΑΝΟΙΞΗ ΟΔΟΥ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ ΠΡΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΤΥΡΙΑΣ - ΚΡΑΝΕΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΠΟ ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟ - ΜΑΚΡΥΚΑΜΠΟ Δ.Δ. ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΓΑΣ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΤΡΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ

5η ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟΣ (ΕΙΣΟΔΟΣ ΠΑΡΓΑΣ)

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΓΥΜΝΟΤΟΠΟΥ ΔΡΥΦΟΥΤΟΥ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΟΜΒΩΝ ΚΑΝΑΛΙΟΥ ΝΟΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ, ΚΟΜΒΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ, ΚΟΜΒΟΥ ΚΑΜΑΡΙΝΑΣ, ΚΟΜΒΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ Ε.Ο. ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ Ε.Ο. ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΑΛΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ Ε.Ο. ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΜΒΟ ΡΙΖΩΝ

ΚΟΜΒΟΙ ΔΡΟΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ - ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΣΚΙΑΔΑ - ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΛΟ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΤΙΡΙΟ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

4ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΓΑΣ

ΑΝΕΓΕΡΣΗ 6/ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΠΑΡΓΑΣ

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Γ.Ν.Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ

ΕΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΝ

ΥΔΡΕΥΣΗ Δ.Δ. ΑΝΩ ΡΑΧΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΟΥΡΟΥ

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΑ Δ. Δ. ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

Αντικατάσταση παλαιού δικτύου ύδρευσης, Νέο δίκτυο Γκούβα, Δεξαμενή Δ.Δ. Αγιάς, Κατασκευή δεξαμενής στο Δ.Δ. Λειβαδαρίου, Μεταφορά τμήματος δικτύου ύδρευσης Πάργας

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΠΟΛΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ - ΑΝΤΙΠΑΗΜΜΥΡΙΚΑ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ-ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ

ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΑΧΕΡΟΝΤΑ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΑΧΕΡΟΝΤΑ

ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΒΑΘΥΠΕΔΟΥ ΒΑΛΑΝΙΔΟΡΡΑΧΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΩΝ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΛΟΥΡΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΛΑΜΑΡΗΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΣΟΠΕΔΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΣΤΕΦΑΝΗΣ ΣΤΟ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΛΑΜΑΡΗΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΒΑΘΥΠΕΔΟΥ ΑΜΜΟΥΔΙΑΣ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΕΚΘΕΣΗ ΝΕΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ

ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΧΩΡΑΣ ΣΤΟ Ν.ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ - ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Πολιτιστικός και Περιβαλλοντικός Χάρτης Πρέβεζας

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΝΙΚΟΠΟΛΗΣ

ΣΤΕΡΕΩΣΗ - ΑΠΟ ΚΑΤΣΤΑΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΟΡΡΑΟΥ

ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΣΣΙΩΠΗΣ

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ ΚΕΡΑΣΩΝΑΣ

6.6. Συμπεράσματα

Στα πλαίσια του Γ΄ Κ.Π.Σ. και έχοντας ως δεδομένα τις δυνατότητες του Νομού η όλη αναπτυξιακή προσπάθεια θα πρέπει να στραφεί στη σωστή κάλυψη των αναγκών μέσα από τις ενέργειες και τις προτάσεις των αρμόδιων φορέων.

Με βάση τον Αναπτυξιακό Σχεδιασμό ο νομός Πρέβεζας έδωσε μεγάλη βαρύτητα στην έλλειψη οικονομικής και κοινωνικής υποδομής, κατεύθυνση που ακολούθησε με τις προτάσεις που υποβλήθηκαν στην Περιφέρεια Ηπείρου και κατά συνέπεια προέκυψαν τα εγκριθέντα έργα.

Μετά την εφαρμογή και την ολοκλήρωση των περισσότερων δράσεων του Γ΄ Κ.Π.Σ. στο νομό συμπεραίνουμε ότι βελτιώθηκε αισθητά η "εικόνα" του νομού στους περισσότερους τομείς, εντούτοις παραμένουν ανάγκες οι οποίες δεν καλύφθηκαν σε μεγάλο ποσοστό με αποτέλεσμα να ληφθούν υπόψη στη στρατηγική ανάπτυξης της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

Δ΄ ΚΠΣ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

7.1. Πλαίσιο Στρατηγικής σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Πολιτική της συνοχής για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης: Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας 2007-2013», τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πολιτικής της συνοχής θα πρέπει να επιδιώκουν τη διάθεση πόρων για τις ακόλουθες τρεις προτεραιότητες:

- ⊕ Βελτίωση της ελκυστικότητας των κρατών-μελών, των περιφερειών και των πόλεων, μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης, της εξασφάλισης επαρκών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και της διατήρησης του περιβαλλοντικού τους δυναμικού.
- ⊕ Ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης μέσω της έρευνας και της καινοτομίας, περιλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας.
- ⊕ Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας με την προσέλκυση περισσότερων ανθρώπων στην αγορά εργασίας ή την ενθάρρυνση για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο.

Οι ανωτέρω τρεις προτεραιότητες αναλύονται περαιτέρω ως εξής:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ I: Να καταστεί η Ευρώπη και οι περιφέρειές της ελκυστικότερος τόπος για επενδύσεις και απασχόληση.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ II: Βελτίωση της γνώσης και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ III: Περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας.

7.2. Πλαίσιο Στρατηγικής σε επίπεδο χώρας.

Σύμφωνα με το 1^ο Σχέδιο του Στρατηγικού Μέρους του Εθνικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013, οι βασικές προτεραιότητες αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας είναι οι εξής:

- α) Περιφερειακή ανάπτυξη.
- β) Διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία.
- γ) Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη.
- δ) Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- ε) Επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια.
- στ) Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.
- ζ) Ψηφιακή σύγκλιση και αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης.

7.3. Επισκόπηση δεδομένων για τη διαμόρφωση Στρατηγικής Ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας

ο Πρωτογενής Τομέας (Φυτική, Ζωική παραγωγή, Αλιεία)

Φυτική Παραγωγή

Υφιστάμενη κατάσταση

Ο πρωτογενής τομέας παράγει το 26% του ΑΕΠ για το Νομό Πρέβεζας ενώ ο μέσος όρος της Ελληνικής παραγωγής είναι 10% πιο κάτω.

Οι τελευταίες αλλαγές στην Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) με τη σταδιακή μεταφορά της στήριξης του εισοδήματος από το προϊόν στην εκμετάλλευση και οι πολλαπλές δεσμεύσεις σε κανόνες παραγωγής-μεταποίησης και προστασίας περιβάλλοντος επιβάλλουν μια σειρά μέτρων προσαρμογής σε όλο το φάσμα του πρωτογενή τομέα.

Προβλήματα και Ευκαιρίες

Ο αγροτικός τομέας του Νομού βρίσκεται σε κατάσταση στασιμότητας και αντιμετωπίζει τον κίνδυνο συρρίκνωσης και οπισθοδρόμησης εξαιτίας της έλλειψης των αναγκαίων υποδομών.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα του αγροτικού τομέα του Νομού είναι η μειωμένη ανταγωνιστικότητα και η απώλεια αγορών που συνεπάγεται απώλεια εισοδήματος.

Ωστόσο, η αγορά βιολογικών προϊόντων είναι μια ταχέως αναπτυσσόμενη αγορά παγκοσμίως και αποτελεί ευκαιρία για τον αναπροσανατολισμό της αγροτικής παραγωγής με τη χρησιμοποίηση μεθόδων βιολογικής καλλιέργειας.

Προτάσεις

- Σταδιακή στροφή της γεωργικής εκμετάλλευσης σε βιολογική και καλύτερη τυποποίηση και προώθηση των γεωργικών προϊόντων σε νέες αγορές, καθώς και επιλεκτική επεξεργασία προϊόντων (λάδι, ντομάτα) με στόχο την κατάκτηση ειδικών αγορών (βιομηχανικών ή καταναλωτικών).
- Ίδρυση και λειτουργία εργοστασίου μηδικής για την παραγωγή ζωοτροφής σε βόλους.

Ζωική Παραγωγή

Υφιστάμενη κατάσταση

Η κτηνοτροφία αποτελεί την κινητήρια δύναμη της οικονομίας στην Ήπειρο. Η ποιότητα των κτηνοτροφικών προϊόντων, η καθετοποιημένη παραγωγή, οι υποδομές, οι εκσυγχρονισμοί και οι βασικές παραγωγικές κατευθύνσεις χαρακτηρίζουν την περιοχή ως «πρότυπη κτηνοτροφική». Είναι ο πρώτος Νομός σε σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις και έβδομος σε παραγωγή αγελαδινού γάλακτος. Επιπλέον είναι ο τρίτος Νομός σε παραγωγή χοιρείου κρέατος και ο έβδομος από άποψη εγκαταστάσεων μεταποίησης.

Ευκαιρίες

Η κτηνοτροφία στην Πρέβεζα είναι ένας από τους τομείς που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της υπαίθρου και ιδίως των ημιορεινών και ορεινών περιοχών.

Προτάσεις

1. Αναδιοργάνωση και δομική ανασυγκρότηση της κτηνοτροφικής παραγωγής

2. Παραγωγική και κτηνοτροφική καινοτομία με σκοπό τη διακίνηση προϊόντων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή διακριτά ποιοτικά χαρακτηριστικά
3. Ανάπτυξη του αγροτοδιατροφικού τομέα ως τμήματος της ανάπτυξης της υπαίθρου και διατήρησης και ενίσχυσης του αγροτικού χώρου
4. Ανάπτυξη του αγροτοδιατροφικού τομέα εναρμονίζοντας την κτηνοτροφία με το φυσικό περιβάλλον και την προστασία του
5. Εκπαίδευση, επιμόρφωση, δια βίου εκπαίδευση, κατάρτιση αγροτών, ενασχολούμενων στην κτηνοτροφία, καταναλωτών, μαθητών στα πλαίσια της αγωγής διατροφικής υγείας και των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης του αγροτοδιατροφικού τομέα στην Ήπειρο.
6. Πολιτική στήριξης, ενισχύσεων της παραγωγής, με βάση χαρακτηριστικά του παραγόμενου προϊόντος ή του συστήματος της κτηνοτροφικής παραγωγής ή της περιοχής (μειονεκτική, ευαίσθητη περιβαλλοντικά, προϊόντων ΠΕΠ, γεωγραφικής ένδειξης ή τοπικών).
7. Ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας στις περιοχές Ανωγείου και Φιλιπιάδας, Λάκκας Θεσπρωτικού και Φαναρίου.
8. Αναβάθμιση των βοσκοτόπων με τεχνικά έργα υποδομής και με φυτοτεχνικές επεμβάσεις βελτίωσης της λιβαδικής βλάστησης.
9. Πιστοποίηση – σήμανση παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων ανά προτεινόμενη περιοχή.

Αλιεία-Ιχθυοκαλλιέργεια

Υφιστάμενη κατάσταση

Η αλιεία εμφανίζει αξιόλογη δραστηριότητα στο Νομό. 22 μονάδες εκτροφής ιχθύων έχουν αναπτυχθεί από το 1987 έως σήμερα, οι οποίες είναι συγκεντρωμένες στο δυτικό τμήμα του Νομού. Κύρια εκτρεφόμενα είδη είναι η **τσιπούρα** και το **λαβράκι**, ενώ μικρό ποσοστό παραγωγής αντιπροσωπεύεται από τη **χιόνα** και το **φαγκρί**. Ο Ιχθυογεννητικός Σταθμός Παγωνίστας που σχεδιάστηκε για την αναπαραγωγή της ενδημικής γαρίδας συγκαταλέγεται μέσα στους 3 μεγαλύτερους Ιχθυογεννητικούς Σταθμούς της χώρας μας.

Προβλήματα και Ευκαιρίες

Η ανεξέλεγκτη αλιεία και η αλόγιστη χρήση των μέσων εξαλίευσης οδήγησε σε μείωση των ειδών που ζουν στον Αμβρακικό κόλπο ενώ προβλήματα εντοπίστηκαν και από την εντατική και υπερεντατική καλλιέργεια ψαριών.

Προτάσεις

1. Επιθετική πολιτική για τις ιχθυοκαλλιέργειες και εμπλουτισμό των αναπαραγομένων ειδών, καθώς και εισαγωγή σε καινούργιες αγορές.
2. Εκσυγχρονισμός των υφισταμένων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας και ανάπτυξη μονάδων για την μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων.
3. Αναβάθμιση του ρόλου του Ιχθυογεννητικού Σταθμού προς την κατεύθυνση της εφαρμοσμένης έρευνας με σκοπό την προστασία του οικοσυστήματος και την καλλιέργεια ντόπιων ειδών για κατανάλωση με εμπλουτισμό του Αμβρακικού και των λιμνοθαλασσών του.

ο Τριτογενής Τομέας - Τουρισμός

Υφιστάμενη κατάσταση

Στον τριτογενή τομέα ο τουρισμός παρουσιάζει αξιόλογο δυναμισμό τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, ο Νομός Πρέβεζας είναι νομός χαμηλού επιπέδου τουριστικής ανάπτυξης με το τουριστικό ενδιαφέρον να περιορίζεται στις ακτές του Ιονίου, με κύριο προορισμό την Πάργα. Η εποχικότητα και ο μονοδιάστατος προσανατολισμός στο μαζικό τουρισμό καθιστούν ασταθή και ευάλωτη την τουριστική δραστηριότητα.

Η γεωγραφική θέση της Πρέβεζας, σε συνδυασμό με το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον και τους πολιτιστικούς πόρους αποτελούν παράγοντες οι οποίοι αν αξιοποιηθούν σωστά θα προσδώσουν μία νέα δυναμική στην περιοχή.

Προβλήματα

Εμφανή είναι τα προβλήματα που παρουσιάζει ο τομέας του τουρισμού στην Πρέβεζα. Η τουριστική και οικιστική ανάπτυξη αντίστοιχα δεν υπόκειται σε κανένα πολεοδομικό σχεδιασμό ενώ η περιβαλλοντική πολιτική στην παράλια ζώνη, αλλά και σε άλλες περιοχές ιδιαίτερου κάλλους, είναι ανύπαρκτη.

Οι υψηλές τιμές γης και ο μικρός κλήρος αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για την ενθάρρυνση μεγάλων τουριστικών επενδύσεων. Η μη αξιοποίηση των πολιτιστικών μνημείων (Νικόπολη, Νεκρομαντείο, Ενετικά κάστρα), αποτελεί εμπόδιο για την ανάδειξη και τη διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς και στερεί την άμεση επαφή των επισκεπτών με την ιστορία και την τοπική παράδοση.

Προβλήματα για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής εντοπίζονται και από τον περιορισμένο αριθμό δρομολογίων εσωτερικού στο αεροδρόμιο του Ακτίου.

Προτάσεις

1. Ανάπτυξη και ανάδειξη εναλλακτικού, ενεργού τουρισμού βασισμένου στα ειδικά ενδιαφέροντα των τουριστών για το περιβάλλον και τον πολιτισμό και προσπάθεια για βελτίωση της ποιότητας και της περιβαλλοντικής επίδοσης του μαζικού τουρισμού.
2. Διαμόρφωση τουριστικών πακέτων ανά θεματική μορφή και διασύνδεση τουριστικών πόρων (γειτονικών περιοχών) για τη δημιουργία θεματικών δικτύων-διαδρομών ανά μορφή τουρισμού.
3. Βελτίωση υποδομής, ανωδομής και υπηρεσιών σε τομείς όπως σπορ-αναψυχή, χώροι άθλησης, πληροφόρηση, εκπαίδευση-κατάρτιση, πολιτισμός-ιστορία, συγκοινωνίες.
4. Ένταξη του Νομού στο ευρύτερο τουριστικό προϊόν της Ηπείρου και Ιονίων Νήσων. Σύνδεση με τα αξιοθέατα και τους τουριστικούς πόρους της ευρύτερης περιφέρειας.
5. Συνεργασία φορέων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για από κοινού χάραξη και εφαρμογή τουριστικής πολιτικής.
6. Ανάδειξη και αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νομού: φυσικό περιβάλλον, παραλίες, πολιτισμός-μνημεία-ιστορία.
7. Ανάπτυξη εθνικών και τοπικών στρατηγικών πλάνων για τον αγροτουρισμό και τον οικοτουρισμό που περιλαμβάνουν τη δημιουργία «τουριστικών προϊόντων» και την καθιέρωση τουριστικών δραστηριοτήτων.

8. Βελτίωση της οργάνωσης, της σηματοδότησης και της συντήρησης των τουριστικών διαδρομών.
9. Εξασφάλιση προσεκτικού σχεδιασμού και ελέγχου του τουρισμού στις τοποθεσίες του Natura 2000.
10. Ένταξη του Νομού στο πρόγραμμα ολοκληρωμένης μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την τουριστική προβολή της χώρας, που τώρα διαμορφώνεται.
11. Εκσυγχρονισμός των ήδη λειτουργούντων καταλυμάτων με ταυτόχρονη ίδρυση και λειτουργία Συνεδριακών και αθλητικών κέντρων, κέντρων τουρισμού υγείας και προσφορά κοινωνικής μέριμνας.
12. Ποιοτική αναβάθμιση καταλυμάτων, εισαγωγή συστημάτων ποιότητας και χρήση νέων τεχνολογιών.
13. Οργανική σύνδεση του τουρισμού με τη γεωργία και μεγαλύτερη διατομεακή συνέργια.
14. Ίδρυση Γραφείου Τουρισμού ΕΟΤ στην Πρέβεζα.
15. Δημιουργία σύγχρονης μαρίνας.

Υποδομές

Υφιστάμενη κατάσταση

Οι υποδομές αποτελούν βασική παράμετρο της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η Πολιτεία έχει τη βασική ευθύνη να υποστηρίξει χρηματοδοτικά την υλοποίηση του σχεδιασμού έργων υποδομής. Οι τοπικοί φορείς επιφορτίζονται την ευθύνη της ιεράρχησης, προετοιμασίας, διεκδίκησης και της υλοποίησης του σχεδιασμού. Βασικός στόχος για την περιοχή είναι η ανάπτυξη «συνδυασμένων μεταφορών» όπως ορίζεται ο συνδυασμός μεταφορικών μέσων για την επίτευξη της «**αειφόρου κινητικότητας**».

Αναφερόμενοι στο Νομό της Πρέβεζας, οι συνδυασμένες μεταφορές αφορούν το συνδυασμό κυρίως οδικών και θαλάσσιων μεταφορών και λιγότερο το συνδυασμό οδικών και αεροπορικών μεταφορών.

-Οδικό Δίκτυο

Βασικό πρόβλημα για το Νομό είναι οι αδιαμόρφωτοι ισόπεδοι κόμβοι προς τις κατοικημένες περιοχές, καθώς και ο μεγάλος αριθμός παρόδιων εγκαταστάσεων που δε διαθέτουν από το Νόμο Κυκλοφοριακές Συνδέσεις. Σε όλο το οδικό δίκτυο του Νομού υπάρχουν ελάχιστοι χώροι στάθμευσης χωρίς πινακίδες προειδοποίησης. Επιπλέον, ο ηλεκτροφωτισμός των κόμβων στις εισόδους των πόλεων είναι ελλιπής.

-Λιμάνια

Το μικρό μέγεθος και ο φτωχός εξοπλισμός του λιμανιού της Πρέβεζας δεν του δίνουν τη δυνατότητα να παίξει κάποιο ευρύτερο ρόλο στις λιμενικές μεταφορές της Δυτικής Ελλάδας, παρά το γεγονός ότι είναι το τρίτο λιμάνι της χώρας από πλευράς μεταφοράς εμπορευμάτων εξαιτίας της μεταφοράς ζωοτροφών για τα κτηνοτροφεία και πτηνοτροφεία της Βορειοδυτικής Ελλάδος. Ωστόσο, με την αξιοποίηση των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν οι επενδύσεις που θα συμβάλουν στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του λιμένα.

Προτάσεις

1. **Οι οδικοί άξονες** που είναι σημαντικοί για την ανάπτυξη των συνδυασμένων οδικών-λιμενικών και οδικών-αεροπορικών μεταφορών είναι αυτοί που συνδέουν

τα παραγωγικά και αστικά κέντρα του Νομού με τα προαναφερθέντα λιμάνια και αεροδρόμια. Οι κυριότεροι από αυτούς τους οδικούς άξονες είναι:

- ☒ Η Ιόνια Οδός.
- ☒ Ο άξονας Πρέβεζα – Άρτα (το τμήμα μέχρι την Ιόνια Οδό).
- ☒ Ο άξονας Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα.
- ☒ Ο άξονας Άκτιο – Αμβρακία (μέχρι την Ιόνια Οδό, με δεδομένη την Ζεύξη Ακτίου - Πρέβεζας).
- ☒ Η Εγνατία Οδός.
- ☒ Το τμήμα του ΠΑΘΕ. Δηλαδή, Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη – Εύζωνοι, από την Αθήνα μέχρι την Πάτρα (με δεδομένη την Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου).
- ☒ Το «εσωτερικό» οδικό δίκτυο του Νομού Πρέβεζας (Εθνικό, επαρχιακό, λοιπό δίκτυο) καθώς και ο άξονας Βόνιτσας – Λευκάδας (περιλαμβανομένου του κλάδου Αγ. Νικόλαος – Άκτιο), προκειμένου να συνδεθεί ο Νομός με το Νομό της Λευκάδος και της Βορειοδυτικής Αιτωλοακαρνανίας.

Με την εξασφάλιση ικανοποιητικής χωρητικότητας και ασφάλειας στους οδικούς αυτούς άξονες και στα λιμάνια και αεροδρόμια που προαναφέρθηκαν, καθώς και των εξειδικευμένων έργων διασύνδεσής τους, θα καταστεί δυνατή η ανάπτυξη των απαραίτητων για την ανάπτυξη του Νομού συνδυασμένων μεταφορών.

1. Η κατασκευή ενός κάθετου άξονα που θα συνδέει την περιοχή με την Εγνατία Οδό, θα άρει το φυσικό εμπόδιο μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Ελλάδας.
2. Καινούργια χάραξη έτσι ώστε η Πρέβεζα να συνδεθεί Βόρεια, με την «Ιόνια Οδό» και μέσω αυτής με την «Εγνατία» στον κόμβο των Ιωαννίνων.

-Εθνικό δίκτυο

1. Απαιτείται άμεση διοικητική και οργανωτική αναδιάρθρωση της υπηρεσίας συντήρησης, ΔΕΣΕ, και στελέχωση με έμπειρο προσωπικό.
2. Δημιουργία Κέντρου Διοίκησης με σταθμό στο Νομό Πρέβεζας και σε κάθε Νομό, με κατεύθυνση το διαρκή σχεδιασμό βελτίωσης του δικτύου και τη διαρκή ενίσχυση της οδικής ασφάλειας.
3. Σύνταξη μητρώου παρακολούθησης των οδών σε ηλεκτρονική μορφή με σύγχρονα προγράμματα πληροφορικής, ώστε να υπάρχει συνεχής, δυναμική και άμεση παρακολούθηση των αρτηριών.

-Επαρχιακό δίκτυο

1. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να συστήσει ανεξάρτητο τμήμα ή υπηρεσία συντήρησης του οδικού επαρχιακού δικτύου.
2. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να μετατοπίσει πλέον, όλο το κέντρο βάρους του ενδιαφέροντός της, στη συντήρηση του επαρχιακού δικτύου και όχι στην κατασκευή νέου ή επέκταση του παλιού.
3. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει στενή σχέση και συνεργασία των περιφερειακών υπηρεσιών συντήρησης με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, για καλύτερο προγραμματισμό έργων, διεκδίκηση και εξεύρεση πιστώσεων, τεχνικής συνεργασίας σε επί μέρους επεμβάσεις.

Λιμάνι

Το ευρύτερο σχέδιο αναβάθμισης του εμπορικού λιμένα, πρέπει να στοχεύει στη διαρκή επίτευξη των παρακάτω στόχων:

1. Βελτιστοποίηση εμπορικής αξιοποίησης του λιμανιού και των γειτονικών εγκαταστάσεων και πόρων, με στόχο τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού, παραγωγικού, προσπελάσιμου και φιλικού προς τον χρήστη, λιμενικού περιβάλλοντος.
2. Περαιτέρω ανάπτυξη στον τομέα διακίνησης φορτίων με την τεχνολογική αναβάθμιση των μέσων φορτο-εκφόρτωσης.
3. Χρηματοδότηση και αποπεράτωση των λιμενικών έργων που έχουν ήδη ξεκινήσει.
4. Ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση των χερσαίων χώρων.
5. Εφαρμογή πολιτικής σταδιακής διαμόρφωση ελκυστικών τιμολογίων σε εξυπηρετήσεις φόρτωσης και εκφόρτωσης.
6. Σύνδεση του εμπορικού λιμένα με βιομηχανικές περιοχές στην περιφέρεια, στον αστικό ιστό και στους οδικούς άξονες.
7. Μηχανογραφική αναβάθμιση μέσω logistics.

Επικοινωνία – Ευρυζωνικότητα

Υφιστάμενη κατάσταση

Ως ευρυζωνικότητα ορίζεται το προηγμένο, εφικτό και καινοτόμο από πολιτική, κοινωνική, οικονομική και τεχνολογική άποψη περιβάλλον αποτελούμενο από:

- ✓ Την παροχή γρήγορων συνδέσεων στο Διαδίκτυο.
- ✓ Την κατάλληλη δικτυακή υποδομή.
- ✓ Τη δυνατότητα του πολίτη να επιλέγει.
- ✓ Το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούμενο από πολιτικές, μέτρα, πρωτοβουλίες, άμεσες και έμμεσες παρεμβάσεις, αναγκαίες για την ενδυνάμωση της καινοτομίας.

Στις μέρες μας παρατηρούνται πολλές προσπάθειες από πόλεις σε όλο τον κόσμο να αναπτύξουν δίκτυα οπτικών ινών.

Όσον αφορά τη χώρα μας, σχεδόν όλες οι πόλεις άνω των 10.000 κατοίκων θα αναπτύξουν τα δικά τους δίκτυα οπτικών ινών.

Η νέα ψηφιακή στρατηγική της χώρας για την περίοδο 2006-2013 στοχεύει στην ανάπτυξη των ηλεκτρονικών προμηθειών, την αυτοματοποίηση των πέντε συχνότερα απαιτούμενων δικαιολογητικών και τη θεσμοθέτηση της ηλεκτρονικής υπογραφής, την αναδιοργάνωση του δημοσίου τομέα και τη δυναμικότερη ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Προτάσεις

1. Διασύνδεση μεγάλου μέρους των φορέων δημόσιας διοίκησης, υγείας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
2. Αύξηση του ανταγωνισμού στην παροχή τηλεπικοινωνιακών υποδομών και υπηρεσιών με στόχο τη μείωση του κόστους.
3. Τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις περιοχές κατασκευής των δικτύων.
4. Έλεγχος των μικρών δημόσιων ευρυζωνικών δικτύων από μία εταιρεία στα πλαίσια της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.

Υγεία

Υφιστάμενη κατάσταση

Η ισόρροπη ανάπτυξη με βάση τις εξειδικευμένες δυνατότητες μιας περιοχής, πρέπει να συνδυάζεται με συνεχώς βελτιούμενες συνθήκες ικανοποιητικής διαβίωσης των κατοίκων της περιοχής. Αυτό σημαίνει παροχή υψηλού επιπέδου κοινωνικών υπηρεσιών πρόνοιας και δημιουργία ασφαλούς για τον πολίτη κοινωνικού περιβάλλοντος.

Παράμετροι που επιδρούν και προσδιορίζουν την κατάσταση της υγείας είναι η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ο τρόπος ζωής και οι δημογραφικές τάσεις.

Προτάσεις

1. Ανέγερση ενός νέου, σύγχρονου νοσοκομείου στην Πρέβεζα.
2. Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των δομών και υπηρεσιών Υγείας.
3. Δημιουργία Κέντρου Υγείας Αστικού Τύπου στην πόλη της Πρέβεζας.

Ανθρώπινοι Πόροι

Το ζήτημα της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού σχετίζεται με όλες τις πτυχές των κοινωνικών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Η ανάπτυξη σε μια περιοχή συναρτάται με την καταλληλότητα και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού τόσο αυτού που απασχολείται σε διάφορους τομείς παραγωγής όσο και αυτού που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα. Με βάση τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. το ποσοστό των αποφοίτων Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μετέχει στο εργατικό δυναμικό στο Νομό, είναι σχετικά μικρό.

Προτάσεις

1. Η βελτίωση των δεξιοτήτων και γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού θα συμβάλλει ουσιαστικά στην καλύτερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας.
2. Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού σχετίζεται και με την ίδρυση και λειτουργία στο Νομό ανωτάτων και άλλων τεχνικών σχολών (π.χ. η ίδρυση νέων τμημάτων Τ.Ε.Ι).
3. Δημιουργία Σχολής Αστυνομίας Περιβάλλοντος στο Νομό.
4. Η απορρόφηση πόρων και η αξιοποίηση προγραμμάτων για την ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση των επιχειρηματιών του Νομού και των στελεχών των επιχειρηματικών μονάδων, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο δραστηριότητας του Επιμελητηρίου και των λοιπών επαγγελματικών φορέων του Νομού.

Επιχειρηματικότητα-Ανάπτυξη Ιδιωτικών και Δημοσίων Επενδύσεων

Η οικονομική ανάπτυξη και επομένως η απασχόληση και η ευημερία, εξαρτώνται απόλυτα από τη διαμόρφωση κλίματος και συνθηκών που ευνοούν την επιχειρηματικότητα και ιδίως τις μορφές επιχειρηματικότητας που εμπεριέχουν νέες γνώσεις και καινοτομίες

Οι επενδύσεις αφορούν το Δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ενώ αναπτύσσεται σήμερα και ένα μικτό σχήμα δημόσιων και ιδιωτικών φορέων με σκοπό την υλοποίηση επενδύσεων στην κατεύθυνση των δημόσιων έργων και κυρίως των υποδομών.

Οι δημόσιες επενδύσεις στο νομό είναι μια μεγάλη πρόκληση για την περιφέρεια Ηπείρου, ώστε η Ήπειρος να αποτελέσει μοντέλο περιφερειακής ανάπτυξης στη Χώρα.

Ο Νομός Πρέβεζας έχει αγροτικό χαρακτήρα, διαθέτει όμως και ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα στον Τουρισμό, ο οποίος αποτελεί δυναμικό και ταχύτατα εξελισσόμενο τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Για το σκοπό αυτό η οικονομική ανάπτυξη του νομού θα πρέπει να έχει ως κύριες κατευθύνσεις τον Πρωτογενή τομέα και τον Τουρισμό σε όλες τις μορφές του.

Ο Δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει κυρίως βιοτεχνίες μικρής όχλησης με αντικείμενο στη μεταποίηση των προϊόντων του πρωτογενή τομέα (οπωροκηπευτικά, ελαιόλαδο, κλπ.) καθώς και μικρές βιοτεχνίες στον κλάδο των επίπλων, της επεξεργασίας μετάλλων και συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι πηγές ενίσχυσης των επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα είναι πολλές:

- ☒ Αναπτυξιακός νόμος.
- ☒ ΠΕΠ Ηπείρου.
- ☒ Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα».
- ☒ Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου (για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων).

Προτάσεις

Οι στρατηγικοί στόχοι μιας τοπικής οικονομίας θα πρέπει να είναι:

- ✓ Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων.
- ✓ Η δημιουργία νέων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης για όλους.
- ✓ Η βιώσιμη ανάπτυξη.
- ✓ Η άρση των ανισοτήτων και σύγκλιση με το μέσο εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ανάπτυξης.

Τέλος, θα πρέπει να επιδιωχθεί η ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης και η καταπολέμηση των ανισοτήτων που αποδυναμώνουν σημαντικά τη θέση της γυναίκας, στην επαγγελματική, την οικονομική και την κοινωνική ζωή.

7.4. Προκαταρκτικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Ν. Πρέβεζας

7.4.1. Κύριος Στόχος και Προτεραιότητες του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης.

Ο κύριος στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας καθορίζεται αφού ληφθούν υπόψη:

- α) Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οι ανάγκες και οι δυνατότητες του Νομού.
- β) Οι απόψεις των φορέων του Νομού.

Από τη συνθετική θεώρηση των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι ο κύριος στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου είναι δυνατό να διατυπωθεί ως εξής: **«Βιώσιμη ανάπτυξη με απασχόληση και ευημερία για όλους».**

Επομένως, οι Άξονες Προτεραιότητας του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας προτείνεται να είναι οι εξής:

- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 1:** Επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια

- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 2:** Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 3:** Ψηφιακή σύγκλιση και αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 4:** Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 5:** Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 6:** Διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 7:** Αγροτική Ανάπτυξη
- ☒ **Άξονας Προτεραιότητας 8:** Ανάπτυξη της Αλιείας

7.4.2. Μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Ν. Πρέβεζας

Οι Άξονες Προτεραιότητας του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης αναλύονται περαιτέρω σε μέτρα σύμφωνα με τη δομή του ΕΣΠΑ και των σχεδίων προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας.

Τα προτεινόμενα μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου ανά Άξονα Προτεραιότητας, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ
1. Επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια	1.1 Ενίσχυση της ποιοτικής και βιώσιμης επιχειρηματικότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) 1.2 Αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος 1.3 Κάλυψη του ελλείμματος σε έρευνα και τεχνολογία 1.4 Ανάδειξη και ενίσχυση της επιχειρηματικής δράσης στον τομέα του αθλητισμού και του πολιτισμού 1.5 Ποιοτική αναβάθμιση και εμπλουτισμός – διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος
2. Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	2.1 Θαλάσσιες μεταφορές 2.2 Χερσαίες μεταφορές 2.3 Συνδυασμένες μεταφορές 2.4 Αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)
3. Ψηφιακή σύγκλιση και αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης	3.1 Ανάπτυξη και ολοκλήρωση των ευρυζωνικών δικτύων, υποδομών και υπηρεσιών 3.2 Διείσδυση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις επιχειρήσεις 3.3 Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον πολιτισμό 3.4 Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ
4. Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη	3.5 Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην απασχόληση 4.1 Διαχείριση υδατικών πόρων και αστικών λυμάτων 4.2 Διαχείριση στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων 4.3 Μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου 4.4 Προστασία – αποκατάσταση και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος – προστατευόμενες περιοχές 4.5 Προστασία – αποκατάσταση και αναβάθμιση ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος 4.6 Προστασία φυσικών και ενεργειακών πόρων – ανανεώσιμες πηγές ενέργειας 4.7 Πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών – πολιτική προστασία 4.8 Βελτίωση της οικολογικής ποιότητας της παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων και υπηρεσιών – ασφάλεια τροφίμων 4.9 Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και διαχείρισης – υποβοήθηση του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες
5. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού	1.1 Εκπαίδευση 1.2 Δια βίου μάθηση 1.3 Απασχόληση 1.4 Κοινωνική ενσωμάτωση 1.5 Υγεία – κοινωνική φροντίδα
6. Διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία	6.1 Ανάπτυξη δικτύων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ 6.2 Ολοκληρωμένη διαχείριση περιβαλλοντικών και υδάτινων πόρων 6.3 Βελτίωση των συνεργασιών που διευκολύνουν τη χωρική συνοχή
7. Αγροτική Ανάπτυξη	7.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοπονίας μέσω αναδιάρθρωσης, ανάπτυξης και καινοτομίας 7.2 Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου 7.3 Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας 7.4 Προσέγγιση LEADER
8. Ανάπτυξη της Αλιείας	8.1 Μέτρα για την προσαρμογή αλιευτικού στόλου 8.2 Υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορία

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΡΑ
	προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας 8.3 Μέτρα συλλογικού ενδιαφέροντος 8.4 Αειφόρος ανάπτυξη παράκτιων αλιευτικών περιοχών

Ακολουθεί ανάλυση των ανωτέρω μέτρων του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας⁽¹²⁾ σε δράσεις (όπου απαιτείται) και σε ενδεικτικά έργα ή ενδεικτικές κατηγορίες έργων.

7.4.3. Ανάλυση του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης

Στο Υποκεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται ανά Μέτρο (ή και Δράση) τα προτεινόμενα έργα ή κατηγορίες έργων. Οι προτάσεις αυτές βασίζονται στις απόψεις που κατατέθηκαν στο 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Πρέβεζας, στις κατευθύνσεις που αναφέρονται στα σχέδια των προγραμματικών εγγράφων (ΕΣΠΑ, κλπ.), λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών, των αναγκών και των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του Νομού Πρέβεζας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ

ΜΕΤΡΟ 1.1: Ενίσχυση της ποιοτικής και βιώσιμης επιχειρηματικότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)

Δράση 1.1.1: Διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης και ευρύτερα ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Ενδεικτικά έργα (ιδιωτικές επενδύσεις):

- ☒ Τόρυση και λειτουργία συνεδριακών και αθλητικών κέντρων και κέντρων τουρισμού υγείας.
- ☒ Ποιοτική αναβάθμιση καταλυμάτων, εισαγωγή συστημάτων ποιότητας και χρήση νέων τεχνολογιών.

Δράση 1.1.2: Ενίσχυση της διακλαδικής και διατομεακής δικτύωσης των ΜΜΕ

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Διαμόρφωση διακριτών πακέτων θεματικού τουρισμού (πολιτιστικός, φυσιολατρικός τουρισμός κλπ.) και διασύνδεση τουριστικών πόρων γειτονικών περιοχών για τη δημιουργία θεματικών δικτύων – διαδρομών.
- ✓ Δημιουργία τοπικού συμφώνου ποιότητας για τη σύνδεση του τουρισμού με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Δράση 1.1.3: Προώθηση μεγάλης κλίμακας επενδύσεων με συμμετοχή δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

⁽¹²⁾ Συντονιστική Ομάδα Εταιρία Ανάπτυξης Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ.), Μάρτιος 2006, "Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Ν. Πρέβεζας 2007 – 2013" επιμέλεια ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ. Α.Ε., Πρέβεζα

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Ολοκλήρωση και λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ.*
- ☒ *Αναβάθμιση λιμένος Πρέβεζας.*
- ☒ *Δημιουργία σύγχρονης μαρίνας.*
- ☒ *Αξιοποίηση παράκτιων ζωνών Ιονίου (ανάπτυξη και διαμόρφωση παραλιών)*
- ☒ *Αξιοποίηση περιχής λίμνης Ζηρού*
- ☒ *Ανάδειξη Αχέροντα (αξιοποίηση εκβολών και στενών Αχέροντα)*
- ☒ *Δημιουργία υποδομών και υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού (τουριστικά καταφύγια στην Καστροσυκιά, Λυγιά και Βάλτο, ακτοπλοϊκή σύνδεση με Ιταλία, ακτοπλοϊκή σύνδεση με Ιόνια νησιά, ακτοπλοϊκή περιήγηση των Ιόνιων ακτών).*
- ☒ *Αναβάθμιση τουριστικού καταφυγίου Πάργας.*
- ☒ *Δημιουργία εξυπηρετήσεων λουομένων στις παραλίες του Ν. Πρέβεζας*
- ☒ *Δημιουργία ποδηλατόδρομου κατά μήκος της ακτής από «Αλωνάκι» Πρέβεζας μέχρι Καστροσυκιά.*
- ☒ *Αξιοποίηση Ιαματικών Λουτρών Πρέβεζας.*

Δράση 1.1.4: Προώθηση της προσανατολισμένης εξωστρέφειας, της τεχνολογικής και οργανωτικής καινοτομίας και της ποιότητας των επιχειρήσεων (ιδίως των ΜΜΕ), βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων, ενθάρρυνση πρωτοβουλιών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ *Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη και εφαρμογή Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.*
- ✓ *Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη τεχνολογικών και οργανωτικών καινοτομιών.*

Δράση 1.1.5: Στήριξη ΜΜΕ

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων ΜΜΕ όλων των τομέων.*
- ☒ *Χρηματοδότηση επιλεγμένων παρεμβάσεων στις ΜΜΕ.*

ΜΕΤΡΟ 1.2: Αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Ολοκλήρωση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.*
- ☒ *Ολοκλήρωση και λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ. (βλ. και Δράση 1.1.3).*
- ☒ *Δημιουργία νέων επιχειρηματικών οργανισμών (δημόσιων και ιδιωτικών) που έχουν ως βασικό στόχο την παροχή υπηρεσιών βασισμένων στη γνώση (Knowledge Intensive Business Services – KIBS).*

ΜΕΤΡΟ 1.3: Κάλυψη του ελλείμματος σε έρευνα και τεχνολογία

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Χρηματοδότηση έργων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που υλοποιούνται με τη συνεργασία επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων / ΑΕΙ / ΤΕΙ.

ΜΕΤΡΟ 1.4: Ανάδειξη και ενίσχυση της επιχειρηματικής διάστασης στον τομέα του αθλητισμού , του πολιτισμού και του τουρισμού .

Ενδεικτικά έργα:

- ☞ Ίδρυση και λειτουργία αθλητικών κέντρων (βλ. και Δράση 1.1.1).
- ☞ Ολοκλήρωση αρχαιολογικού μουσείου.
- ☞ Αρχαία Νικόπολη (δημιουργία αρχαιολογικού πάρκου δημιουργία αρχαιολογικού πάρκου , αναστήλωση αρχαίου θεάτρου Νικόπολης , συντήρηση αρχαίου Ωδείου , ανάδειξη αρχαίου Σταδίου Νικόπολης , προβολή και δημοσιότητα , έργα ανασκαφών , συντήρηση ψηφιδωτών κ.λ.π.)
- ☞ Αξιοποίηση Νεκρομαντείου
- ☞ Ίδρυση παραρτήματος στην Πρέβεζα Εφορίας Αρχαιοτήτων

ΜΕΤΡΟ 1.5: Ποιοτική αναβάθμιση και εμπλουτισμός – διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων για τον αγροτουρισμό και τον οικοτουρισμό με συνεργασία φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.
- ✓ Διαμόρφωση διακριτών πακέτων θεματικού τουρισμού (πολιτιστικός, φυσιολατρικός τουρισμός κλπ.) και διασύνδεση τουριστικών πόρων γειτονικών περιοχών για τη δημιουργία θεματικών δικτύων – διαδρομών (Δράση 1.1.2).
- ✓ Σύνδεση των τουριστικών πόρων και πακέτων του Νομού με το τουριστικό προϊόν της Ηπείρου και των Ιονίων.
- ✓ Προβολή των τουριστικών πόρων και πακέτων του Νομού Πρέβεζας.
- ✓ Πιστοποίηση των επιχειρήσεων των κλάδων του τουρισμού και απόκτηση σήματος ποιότητας (Eco-label, HACCP, ISO 9000:2000, Προδιαγραφή ΕΛΟΤ για Αγροτουρισμό, κλπ.).
- ✓ Βελτίωση της οργάνωσης, της σηματοδότησης και της συντήρησης των τουριστικών διαδρομών.
- ✓ Δημιουργία Κέντρων Πληροφόρισης επισκεπτών
- ✓ Δημιουργία δικτύου μονοπατιών στο Ν. Πρέβεζας
- ✓ Σχεδιασμός και έλεγχος τουριστικών δραστηριοτήτων στις περιοχές Natura 2000.
- ✓ Αξιοποίηση κάστρων Ν.Πρέβεζας (Παντοκράτορα , Ρωγών , Πάργας κ.λ.π.)
- ✓ Ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων Πανδοσίας , Καστρίου και Βατιών Ριζοβουνίου)

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΜΕΤΡΟ 2.1: Θαλάσσιες μεταφορές

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Αναβάθμιση υποδομών και λειτουργίας λιμανιού Πρέβεζας (βλ. και Δράση 1.1.3): Αποπεράτωση των λιμενικών έργων, τεχνολογική αναβάθμιση των μέσων φορτοεκφόρτωσης, ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση των χερσαίων χώρων, διαμόρφωση ελκυστικών τιμολογίων υπηρεσιών, σύνδεση με βιομηχανικές περιοχές στην ευρύτερη περιοχή, τον αστικό ιστό και τους οδικούς άξονες, μηχανογραφική αναβάθμιση και εισαγωγή νέων τεχνολογιών logistics.*
- ☒ *Ανάπτυξη της ναυτιλίας μικρών αποστάσεων με στόχο την αποσυμφόρηση των οδικών αξόνων.*
- ☒ *Επέκταση κρηπιδωμάτων παλαιού λιμένα Πρέβεζας .*

ΜΕΤΡΟ 2.2: Χερσαίες μεταφορές

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ *Εξασφάλιση ικανοποιητικής χωρητικότητας και ασφάλειας στους οδικούς άξονες που συνδέουν την περιοχή με την Ιόνια Οδό, την Ηγουμενίτσα και το Άκτιο.*
- ✓ *Σύνδεση 10^{ης} επαρχιακής οδού με Εγνατία Οδό*
- ✓ *Σύνδεση Οδός Μεσοποτάμου – Γλυκής – Εγνατία Οδός*
- ✓ *Βελτίωση Ε.Ο. Πρέβεζας – Γέφυρας Καλογήρου και σύνδεση με παράκαμψη οδού Άρτας – Φιλιππιάδας .*
- ✓ *Βελτίωση «εσωτερικού» οδικού δικτύου Νομού Πρέβεζας (εθνικού, επαρχιακού, λοιπού).*
- ✓ *Κόμβοι Εθνικών Οδών (Αγ. Γεωργίου , Χρονέικα , Υδατόπυργος , Φραζύλας , Καστροσυκιάς , Ριζών , Λυγιάς , Λούτσας , ηλεκτροφωτισμός κόμβου Πέτρας)*
- ✓ *Βελτίωση Ε.Ο. Άρτας – Πρέβεζας*
- ✓ *Βελτίωση Ε.Ο. Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας*
- ✓ *Παράπλευρη δρόμοι από Παντοκράτορα Πρέβζας – Μονολίθι.*
- ✓ *5^η Επαρχιακή Οδός (Είσοδος Πάργας και βελτίωση του τμήματος Πάργας - Ανθούσας)*
- ✓ *Είσοδος Καναλακίου*
- ✓ *Ανακαίνιση – βελτίωση ολόκληρου του επαρχιακού οδικού δικτύου του Ν. Πρέβεζας (σήμανση , διαγράμμιση , στηθαία , ηλεκτροφωτισμοί κ.λ.π.)*
- ✓ *Οδός Βάλτου Πάργας – Σαρακίνικο – Μπερεντίνικο*
- ✓ *1^η Ε.Ο. Λιμάνη – Μαργαρώνα – Αγ. Απόστολοι*
- ✓ *Διασύνδεση των ανωτέρω οδικών αξόνων.*

- ✓ Συνδετήρια οδός από Ε.Ο. Πρέβεζας – Ιωαννίνων μέχρι παραλιακή Ε.Ο. Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας στην διασταύρωση προς Μύτικα .

ΜΕΤΡΟ 2.3: Συνδυασμένες μεταφορές

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Προώθηση του συνδυασμού χερσαίων και θαλάσσιων μέσων (κυρίως για τα εμπορεύματα).
- ☒ Περιφερειακή Οδός Πρέβεζας
- ☒ 1^η Ε.Ο. (Λιμάνι – Κόμβος Νεκροταφείου – ΒΙΠΕ)
- ☒ Προώθηση του συνδυασμού οδικών και αεροπορικών μέσων (κυρίως για τους επιβάτες).
- ☒ Δημιουργία εμπορευματοκέντρου.

ΜΕΤΡΟ 2.4: Αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ)

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Ενίσχυση επενδύσεων αξιοποίησης των ΑΠΕ.
- ✓ Μελέτη και κατασκευή πιλοτικής μονάδας παραγωγής βιοαερίου από τα κτηνοτροφικά απόβλητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΕΤΡΟ 3.1: Ανάπτυξη και ολοκλήρωση των ευρυζωνικών δικτύων, υποδομών και υπηρεσιών

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Ανάπτυξη / ολοκλήρωση ευρυζωνικών δικτύων στο Νομό Πρέβεζας.
- ☒ Εσωτερική δικτύωση φορέων και υπηρεσιών.
- ☒ Διαδικτύωση φορέων.
- ☒ Σύνδεση με το Μητροπολιτικό δίκτυο υψηλών ταχυτήτων
- ☒ Πιλοτικό Πληροφοριακό σύστημα διοικητικής εξυπηρέτησης πολιτών και διαχείρισης Νομαρχιακών προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων
- ☒ Δημιουργία ψηφιακού δορυφορικού υπόβαθρου για την ανάπτυξη τράπεζας γεωγραφικών πληροφοριών .
- ☒ Ανέγερση Διοικητηρίου στην Πρέβεζα

ΜΕΤΡΟ 3.2: Διείσδυση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις επιχειρήσεις

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Παροχή ενισχύσεων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις όλων των κλάδων.
- ✓ Κατάρτιση του προσωπικού των επιχειρήσεων όλων των κλάδων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

ΜΕΤΡΟ 3.3: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον τομέα της Υγείας

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας.*
- ☒ *Χρήση ευφών διαγνωστικών εργαλείων.*
- ☒ *Ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής περιστατικών λοιμώξεων και επικίνδυνων ασθενειών.*
- ☒ *Πληροφόρηση πολίτη (διανυκτερεύσεις φαρμακείων, διαθεσιμότητα ειδικοτήτων, ενδονοσοκομειακά συστήματα καθοδήγησης κλπ.).*
- ☒ *Διασύνδεση πληροφοριακών συστημάτων μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας.*
- ☒ *Δράσεις εφαρμογής των τεχνολογικών πληροφοριών εφαρμογής για την Ψηφιακή Υγεία (ανάπτυξη, συμπλήρωση, επέκταση δομών για την ολοκληρωμένη εφαρμογή της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης – ενέργειες πρόληψης, ενίσχυσης της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικοοικονομικής επανένταξης)*

ΜΕΤΡΟ 3.4: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στον Πολιτισμό

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ *Καταγραφή και τεκμηρίωση συλλογών, βιβλιοθηκών, κτιρίων, μνημείων και κάθε άλλου αντικειμένου πολιτιστικού ενδιαφέροντος.*
- ✓ *Αξιοποίηση ψηφιακού υλικού για έρευνα, μελέτη και προβολή.*

ΜΕΤΡΟ 3.5: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Δημιουργία υποδομών και περιεχομένων για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και κατάρτιση.*
- ☒ *Αξιοποίηση των ΤΠΕ για πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό.*

ΜΕΤΡΟ 3.6: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Απασχόληση

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ *Δημιουργία ιστοσελίδας για την ενημέρωση ανέργων σχετικά με την προσφορά εργασίας και τα προγράμματα κατάρτισης.*

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΜΕΤΡΟ 4.1: Διαχείριση υδατικών πόρων και αστικών λυμάτων

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ *Εκσυγχρονισμός των συστημάτων άρδευσης.*
- ☒ *Δημιουργία ταμιευτήρων νερού πολλαπλών χρήσεων (άρδευση, τεχνητός εμπλουτισμός υδροφορέων κλπ.).*
- ☒ *Κατασκευή 200 περίπου δεξαμενών παρακράτησης βρόχινου νερού (πρόταση της Ε.Α.Σ.)*
- ☒ *Ελεγχόμενη ανόρυξη υδρογεωτρήσεων κυρίως σε ότι αφορά στις αντλούμενες ποσότητες νερού. Αυτό είναι αναγκαίο να γίνει σε περιοχές με ελλειμματικό υδρολογικό ισοζύγιο (χερσόνησος*

Πρέβεζας), περιοχές με περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (π.χ. παράκτια ζώνη Αμβρακικού και στους παράκτιους υδροφόρους για την αποφυγή της υφαλμύρινσής τους.

- ☒ Καθορισμός ζωνών προστασίας των κύριων πηγών ύδρευσης.
- ☒ Ύδρευση παράκτιας ζώνης Ιονίου (Βαλανιδοράχη, Λούτσας, Λυγιάς, Ριζών, Καστροσυκιάς κ.λ.π.)
- ☒ Ύδρευσης Πάργας
- ☒ Αντικατάσταση όλων των δικτύων ύδρευσης από αμίαντο

ΜΕΤΡΟ 4.2: Διαχείριση υγρών, στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Χωροθέτηση – κατασκευή νέου ΧΥΤΑ (εντός ή εκτός του Νομού).
- ✓ Παύση της λειτουργίας ανεξέλεγκτων χωματερών και αποκατάσταση των χώρων αυτών.
- ✓ Διαχείριση ειδικών κατηγοριών αποβλήτων (π.χ. συλλογή μπαταριών, κινητών τηλεφώνων, υπολογιστών, κλπ.).
- ✓ Αποχέτευση Φιλιπιάδας (υπόλοιπα τμήματα)
- ✓ Αποχέτευση παράλιων οικισμών Ζαλόγγου
- ✓ Αποχέτευση – Βιολογικός καθαρισμός Λούρου – Ωρωπού – Στεφάνης – Θεσπρωτικού
- ✓ Αποχέτευση – Βιολογικός καθαρισμός Καναλακίου
- ✓ Παρεμβάσεις για την διαχείριση των αποβλήτων ελαιοτριβείων
- ✓ Συνέχιση του Προγράμματος μετεγκατάστασης των κτηνοτροφικών μονάδων

ΜΕΤΡΟ 4.3: Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Ολοκληρωμένο πρόγραμμα μείωσης θορύβου στις αστικές και τουριστικές περιοχές.

ΜΕΤΡΟ 4.4: Προστασία – αποκατάσταση και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος – προστατευόμενες περιοχές

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης για όλες τις προστατευόμενες περιοχές και οικοσυστήματα – υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αποκατάστασης.
- ✓ Λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης του Αμβρακικού.
- ✓ Ανάπτυξη και χρήση πληροφοριακών συστημάτων για τη διαχείριση φυσικών πόρων (καταγραφή περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, καταγραφή φυσικών πόρων, σχεδιασμός διαχείρισης φυσικών πόρων, βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη πρόβλεψη μεταβολών φυσικού περιβάλλοντος, κ.α.).

ΜΕΤΡΟ 4.5: Προστασία – αποκατάσταση και αναβάθμιση ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Χωροθέτηση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- ☒ Επεμβάσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρίες (διευκόλυνση της πρόσβασης και των μετακινήσεων).

ΜΕΤΡΟ 4.6: Προστασία φυσικών και ενεργειακών πόρων – ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Δημιουργία Νομαρχιακού Ενεργειακού Γραφείου για την πληροφόρηση του κοινού και των επενδυτών σε θέματα αξιοποίησης ΑΠΕ και ορθολογικής χρήσης – εξοικονόμησης ενέργειας.
- ✓ Εκτίμηση του οικονομικά εκμεταλλεύσιμου δυναμικού των ΑΠΕ στο Νομό – εντοπισμός επενδυτικών ευκαιριών – πληροφόρηση ενδιαφερόμενων φορέων και επενδυτών.
- ✓ Υλοποίηση επιδεικτικών εφαρμογών αξιοποίησης των ΑΠΕ (π.χ. κάλυψη ενεργειακών αναγκών σε νοσοκομεία / κέντρα υγείας, σχολεία – παιδικούς σταθμούς, κολυμβητήρια, κτίρια διοίκησης).
- ✓ Εφαρμογή προγράμματος Ηλιακής Ενέργειας (το πρόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις χοιροτροφικές και μεγάλες κτηνοτροφικές μονάδες του νομού , σε ιχθυοκαλλιέργειες και στα θερμοκήπια).

ΜΕΤΡΟ 4.7: Πρόληψη φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών – πολιτική προστασία

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Ανάπτυξη και χρήση πληροφοριακών συστημάτων παρακολούθησης και άμεσου εντοπισμού κινδύνων: Πυρκαϊές, μόλυνση υδάτων κλπ.
  - Επιτόπια παρακολούθηση (αισθητήρες).
  - Παρακολούθηση εξ' αποστάσεως (δορυφόροι).
  - Εκπομπή σήματος κινδύνου και άμεση ενημέρωση αρμόδιων αρχών.
- ☒ Εκπόνηση σχεδίων αντιμετώπισης φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.
- ☒ Λειτουργικός συντονισμός των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και των φορέων πολιτικής προστασίας.

ΜΕΤΡΟ 4.8: Βελτίωση της οικολογικής ποιότητας της παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων και υπηρεσιών – ασφάλεια τροφίμων

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη χρήση τεχνολογιών, την υιοθέτηση παραγωγικών διαδικασιών και την επιλογή και σχεδιασμό προϊόντων που είναι περισσότερο φιλικά στο περιβάλλον.
- ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων για την απόκτηση οικολογικού σήματος, την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

- ✓ Ενίσχυση επιχειρήσεων στους κλάδους των τροφίμων και της εστίασης για την ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων HACCP.

ΜΕΤΡΟ 4.9: Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και διαχείρισης – υποβοήθηση του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας και διαχείρισης.
- ☒ Ενίσχυση της δημιουργίας φορέων της κοινωνικής οικονομίας με αντικείμενο δραστηριότητας το περιβάλλον.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΜΕΤΡΟ 5.1: Εκπαίδευση

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Ίδρυση πανεπιστημιακής Σχολής στην Πρέβεζα
- ✓ Δημιουργία νέων τμημάτων Τ.Ε.Ι. στην Πρέβεζα
- ✓ Κατασκευή φοιτητικής εστίας.
- ✓ Ολοκλήρωση του συνόλου των κτιριακών και άλλων υποδομών της εκπαίδευσης.
- ✓ Ανέγερση Δημοτικού Σχολείου στην περιοχή « Υδραγωγείο » Πρέβεζας
- ✓ Ανέγερση 9^{ου} Δημοτικού Σχολείου Πρέβεζας
- ✓ Αναβάθμιση των κτιριακών εγκαταστάσεων της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού.
- ✓ Ίδρυση Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

ΜΕΤΡΟ 5.2: Δια βίου μάθηση

Ενδεικτικά έργα:

- ☒ Ανάπτυξη υποδομών και ψηφιακού περιεχομένου για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων.
- ☒ Υποστήριξη της υλοποίησης προγραμμάτων ενδοεπιχειρησιακής επαγγελματικής κατάρτισης.

ΜΕΤΡΟ 5.3: Απασχόληση

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Δημιουργία ολοκληρωμένου δικτύου παροχής βοήθειας για την ανεύρεση απασχόλησης με τη συμμετοχή όλων των σχετικών δομών και φορέων που δρουν σε νομαρχιακό επίπεδο.
- ✓ Συστηματική καταγραφή και πρόβλεψη των αλλαγών που επέρχονται στην τοπική αγορά – ανάπτυξη ικανότητας ταχείας αντίδρασης στις μεταβολές.
- ✓ Εκπόνηση ολοκληρωμένης και καινοτόμου στρατηγικής για την απασχόληση σε επίπεδο Νομού.

- ✓ Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς του φυσικού, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Ανάπτυξη δομής στήριξης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας).
- ✓ Ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων σχετικά με τις κοινωνικές τους ευθύνες λόγω της αδήλωτης εργασίας.

ΜΕΤΡΟ 5.4: Κοινωνική ενσωμάτωση

Ενδεικτικά έργα:

- ⊗ Υποστηρικτικές δομές για την απρόσκοπτη διαθεσιμότητα των γυναικών για απασχόληση (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών κλπ.).
- ⊗ Υλοποίηση προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και προγραμμάτων κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες για μετανάστες.
- ⊗ Ενίσχυση του δικτύου κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών (Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», Κ.Η.Φ.Η., Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων κλπ.).

ΜΕΤΡΟ 5.5: Υγεία – κοινωνική φροντίδα

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Ανέγερση νέου Νοσοκομείου.
- ✓ Δημιουργία Κέντρου Υγείας αστικού τύπου στην Πρέβεζα και εκσυγχρονισμός των Κέντρων Υγείας .
- ✓ Δημιουργία Αιμοδυναμικού Εργαστηρίου στο Καρδιολογικό τμήμα του Νοσοκομείου Πρέβεζας
- ✓ Εξορθολογισμός διαχείρισης ενέργειας και περιβάλλοντος – Συστήματα προστασίας της δημόσιας υγείας (συστήματα διαχείρισης μολυσματικών αποβλήτων, διαχείριση ραδιενεργών ρύπων νοσοκομείων, εισαγωγή συστημάτων HACCP στις κουζίνες των νοσοκομείων).
- ✓ Αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.
- ✓ Δημιουργία ολοήμερου κέντρου δημιουργικής απασχόλησης παιδιών με αναπηρίες.
- ✓ Δημιουργία Κρατικών Παιδικών Σταθμών στους Δήμους Πρέβεζας – Ζαλόγγου – Φιλιπιάδας – Πάργας – Φαναρίου .

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ, ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕΤΡΟ 6.1: Ανάπτυξη δικτύων Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και καινοτομίας συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ

Ενδεικτικά έργα:

- ⊗ Συμμετοχή ΜΜΕ από το Νομό Πρέβεζας σε διεθνή δίκτυα για ανταλλαγή τεχνολογίας.

ΜΕΤΡΟ 6.2: Ολοκληρωμένη διαχείριση περιβάλλοντος και υδάτινων πόρων

Ενδεικτικά έργα:

- ✓ Διαπεριφερειακή συνεργασία για την πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων θαλάσσιας ρύπανσης.

ΜΕΤΡΟ 6.3: Βελτίωση των συνεργασιών που διευκολύνουν τη χωρική συνοχή

Ενδεικτικά έργα:

- ⊗ Διαπεριφερειακή / διακρατική συνεργασία για τη διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΜΕΤΡΟ 7.1: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοπονίας μέσω αναδιάρθρωσης, ανάπτυξης και καινοτομίας

Δράση 7.1.1: Προώθηση της γνώσης και βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις πληροφόρησης προσώπων που εμπλέκονται στον τομέα γεωργίας και δασών.
- ✓ Εγκατάσταση νέων γεωργών.
- ✓ Πρόωρη συνταξιοδότηση.
- ✓ Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών από γεωργούς και δασοκτήμονες.
- ✓ Αντικατάσταση στην εκμετάλλευση.

Δράση 7.1.2: Αναδιάρθρωση και ανάπτυξη φυσικού δυναμικού και προώθηση της καινοτομίας

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ⊗ Εκσυγχρονισμός εκμεταλλεύσεων (σχέδια βελτίωσης).
- ⊗ Αγροτικός εξηλεκτρισμός
- ⊗ Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών.
- ⊗ Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων:
  - Δημιουργία γεωργικών βιομηχανικών μονάδων κατάψυξης λαχανικών .
  - Ίδρυση και λειτουργία εργοστασίου πολτού βρώσιμης ελιάς (πατέ).
  - Σήμανση «Λάδι Πρέβεζας» παράκτιας ζώνης.
  - Ακτινίδιο Αμβρακικού: κατοχύρωση ως προϊόν Προστατευόμενης Γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ).
  - Τομάτα Πρέβεζας (επωνυμία).
  - Κατοχύρωση των φασολιών περιοχής Φαναρίου ως προϊόντος Προστατευόμενης Γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ).
  - Τυποποίηση ελαιολάδου.
  - Συσσκευασία – τυποποίηση κηπευτικών.
  - Τυποποίηση – συσκευασία φασολιών.

- Ίδρυση και λειτουργία εργοστασίου μηδικής για την παραγωγή ζωοτροφής στο βόλο.
- ☒ Δημιουργία Οπωροκηπευτικής Αγοράς
- ☒ Εμπορία αγροτικών προϊόντων και ενέργειες προβολής και προώθησης στην εσωτερική και Διεθνή αγορά (βελτίωση της ποιότητας , τυποποίηση σχεδιασμός των προϊόντων , κλαδικές μελέτες έρευνες αγοράς , μάρκετινγκ , κοινό δίκτυο διανομής προϊόντων , προβολή και προώθηση των προϊόντων) .
- ☒ Βελτίωση και ανάπτυξη υποδομής που σχετίζεται με την ανάπτυξη και προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας (π.χ. αρδευτικά και άλλα εγγειοβελτιωτικά έργα).
- ☒ Αρδευτικό έργο Υψηλής ζώνης Λάμαρης
- ☒ Αντιπλημμυρική προστασία πεδιάδας Αχέροντα .
- ☒ Αντιπλημμυρική προστασία πεδιάδας Μπόιδας – Μαυρής
- ☒ Ολοκλήρωση των βασικών ισοπεδώσεων σε όλα τα αρδευτικά έργα .
- ☒ Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Πρέβεζας.
- ☒ Αποκατάσταση του γεωργικού δυναμικού από φυσικές καταστροφές και εισαγωγή των κατάλληλων προληπτικών μέτρων.
- ☒ Πρόγραμμα παραγωγής φυτώριων κηπευτικών
- ☒ Μελέτη αναδιάρθρωσης καλλιερειών
- ☒ Δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων στην Κρανέα και στο Ανώγειο .

Δράση 7.1.3: Βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής και προϊόντων

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Στήριξη των γεωργών προκειμένου να προσαρμοστούν στα απαιτητικά πρότυπα που βασίζονται στην Κοινοτική Νομοθεσία.
- ✓ Στήριξη των γεωργών που μετέχουν σε προγράμματα βελτίωσης της ποιότητας τροφίμων:
  - Βιολογική καλλιέργεια ελιάς.
  - Ολοκληρωμένη διαχείριση ελιάς.
  - Βιολογική καλλιέργεια εσπεριδοειδών.
  - Ολοκληρωμένη διαχείριση εσπεριδοειδών.
  - Βιολογική καλλιέργεια ακτινιδίων.
  - Ολοκληρωμένη διαχείριση ακτινιδίων.
  - Ολοκληρωμένη διαχείριση καλαμποκιού.
  - Ολοκληρωμένη διαχείριση κηπευτικών.
  - Ηλιοαπολύμανση εδάφους καλλιέργειας κηπευτικών.
  - Βιολογική κτηνοτροφία.
  - Παραγωγή κρέατος ειδικά πιστοποιημένου (πρότυπα AGRO).
  - Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων HACCP σε μονάδες παραγωγής / μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

- ✓ Στήριξη ομάδων παραγωγών για δράσεις πληροφόρησης και προώθησης για προϊόντα του προγράμματος βελτίωσης της ποιότητας τροφίμων.

ΜΕΤΡΟ 7.2: Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου

Δράση 7.2.1: Αειφορική χρήση της γεωργικής γης

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ☒ Εξισωτική αποζημίωση.
- ☒ Πληρωμές για άλλα μειονεκτήματα.
- ☒ Πληρωμές για περιοχές NATURA 2000.
- ☒ Γεωργοπεριβαλλοντικές πληρωμές.
- ☒ Καλή διαβίωση των ζώων.
- ☒ Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις.
- ☒ Εδαφολογικός χάρτης (δημιουργία τράπεζας δεδομένων που αφορά την χημική σύνθεση των καλλιεργήσιμων εδαφών μέσα από τη χρήση ειδικών χαρτών : δειγματοληψίες , αναλύσεις καταχώρηση δεδομένων , παραγωγή χαρτών)
- ☒ Δημιουργία εργαστηρίου ανάλυσης και φυλλοδιαγνωστικής (ανάλυση εδαφών , ανάλυση φυλλωμάτων)

Δράση 7.2.2: Αειφορική χρήση της δασικής γης

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Δάσωση γεωργικών εκτάσεων.
- ✓ Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασικών συστημάτων.
- ✓ Πρώτη αναδάσωση μη γεωργικής γης.
- ✓ Πληρωμές για NATURA 2000 (δασικά).
- ✓ Δασοπεριβαλλοντικές πληρωμές.
- ✓ Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση από φυσικές καταστροφές.
- ✓ Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις.

ΜΕΤΡΟ 7.3: Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας

Δράση 7.3.1: Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ☒ Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δράσεις.
- ☒ Στήριξη για τη δημιουργία και ανάπτυξη μικρο-επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση της επιχειρηματικότητας και την ενδυνάμωση του οικονομικού ιστού.
- ☒ Ενθάρρυνση τουριστικών δράσεων.
- ☒ Προστασία – αξιοποίηση και διαχείριση φυσικών παραδοσιακών χώρων που συμβάλλουν στη διαρκή οικονομική ανάπτυξη.

Δράση 7.3.2: Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Υποδομές για τους δήμους και τις κοινότητες για να παρέχουν υπηρεσίες ουσιαστικές για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό.
- ✓ Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών και αξιοποίηση της παραδοσιακής κληρονομιάς.

Δράση 7.3.3: Επαγγελματική κατάρτιση και πληροφόρηση οικονομικών παραγόντων που λειτουργούν στους τομείς που καλύπτονται από το Μέτρο 7.3

Δράση 7.3.4: Μέτρα για την απόκτηση δεξιοτήτων με σκοπό την προετοιμασία και εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης

METPO 7.4: Προσέγγιση LEADER

Δράση 7.4.1: Εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης

Δράση 7.4.2: Συνεργασία σε διατοπικό, διαπεριφερειακό σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Δράση 7.4.3: Λειτουργία των Ομάδων Τοπικής Δράσης – απόκτηση δεξιοτήτων

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 8: ΑΝΑΠΤΥΞΗ της ΑΛΙΕΙΑΣ

METPO 8.1: Μέτρα για την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Επενδύσεις στα αλιευτικά σκάφη που σχετίζονται με την ασφάλεια, την υγιεινή και τη χρήση πιο επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων.
- ✓ Στην περιοχή μας η υποδομή σε αλιευτικά καταφύγια είναι ελλιπής. Είναι απαραίτητο να γίνει εκσυγχρονισμός και αποπεράτωση των αλιευτικών καταφυγίων του Νομού μας αλλά και κατασκευή νέων ώστε να υπάρχει ασφαλής λιμενισμός των αλιευτικών σκαφών της περιοχής.
- ✓ Στον Αμβρακικό αλλά και στο Ιόνιο οι ζημιές στα δίχτυα των ψαράδων από τα δελφίνια και τις χελώνες είναι πλέον καθημερινό φαινόμενο. Οι ψαράδες ζητούν να υπάρξει μία αποζημίωση που να τους επιτρέπει την αντικατάσταση των δικτύων τους για να μπορούν να συμβιώνουν με τα δελφίνια και τις χελώνες.
- ✓ Είναι απαραίτητη η θέσπιση κίνητρων για την είσοδο νέων στον κλάδο καθόσον η μέση ηλικία του Έλληνα ψαρά υπερβαίνει τα 55 έτη.
- ✓ Χορήγηση αύξησης στην ισχύ των μηχανών των σκαφών καθόσον είναι πλέον θέμα ασφάλειας.
- ✓ Εκσυγχρονισμός των αλ/κων σκαφών.
- ✓ Καταπολέμηση της παράνομης αλιείας

METPO 8.2: Υδατοκαλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ⊗ Επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια (κατασκευή, επέκταση, εξοπλισμός και εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων παραγωγής).
- ⊗ Επενδύσεις στη μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων.

⊗ Βελτιωτικά έργα στις λιμνοθάλασσες .

ΜΕΤΡΟ 8.3: Συλλογικές δράσεις

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ✓ Συλλογικές επενδύσεις για την ανάπτυξη ζωνών εκτροφής, την επεξεργασία λυμάτων ή την αγορά εξοπλισμού παραγωγής, μεταποίησης ή εμπορίας.
- ✓ Προώθηση της εταιρικής σχέσης μεταξύ επιστημόνων και επιχειρηματιών στον τομέα της αλιείας.

ΜΕΤΡΟ 8.4: Αειφόρος ανάπτυξη παράκτιων αλιευτικών περιοχών

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- ⊗ Αναδιάρθρωση και αναπροσανατολισμός των οικονομικών δραστηριοτήτων (ιδίως με οικότουρισμό).
- ⊗ Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων μέσω της πολλαπλής απασχόλησης.
- ⊗ Μικρά Δημόσια έργα: Αλιευτικά καταφύγια Παντοκράτορα και Καστροσυκιάς κ.α. .

7.5. Συμπεράσματα

- i) Εξετάστηκε το πλαίσιο σχεδιασμού των προγραμμάτων Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013 σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ελλάδας και Περιφέρειας Ηπείρου και διαπιστώθηκε πλήρης εναρμόνιση και συμβατότητα των προτεραιοτήτων στα τρία αυτά επίπεδα σχεδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται να βασιστεί και ο σχεδιασμός της ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο.
- ii) Από την ανάλυση των εισηγήσεων του 1^{ου} Αναπτυξιακού Συνεδρίου του Νομού Πρέβεζας που διοργανώθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας και διεξήχθη στις 11 και 22 Νοεμβρίου 2005 προέκυψε μεγάλος αριθμός πληροφοριών για την περιοχή και προτάσεων, οι οποίες συνοψίζονται στο παρόν κεφάλαιο. Το υλικό αυτό αποτέλεσε και τη βάση για την ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων του Νομού Πρέβεζας.
- iii) Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οι ανάγκες και οι δυνατότητες του Νομού και οι απόψεις των φορέων των Νομών, όπως αυτές εκφράστηκαν στο 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο, οδήγησαν στον καθορισμό του κύριου στόχου του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης, ο οποίος είναι δυνατό να διατυπωθεί ως εξής:

«Βιώσιμη ανάπτυξη με απασχόληση και ευημερία για όλους»

- iv) Οι προτεραιότητες που έχουν επιλεγεί στα σχέδια των προγραμματικών εγγράφων (ΕΣΠΑ, σχέδια προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας) εξυπηρετούν τον ανωτέρω κύριο στόχο. Για το λόγο αυτό υιοθετούνται και ως Άξονες Προτεραιότητας ή μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Πρέβεζας. Με τον τρόπο αυτό θα διευκολυνθεί και η διαδικασία ένταξης των προτεινόμενων έργων / ενεργειών στα προγράμματα της περιόδου 2007-2013.

Οι εν λόγω Άξονες Προτεραιότητας είναι οι εξής:

1. Επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια.
  2. Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.
  3. Ψηφιακή σύγκλιση και αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης.
  4. Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη.
  5. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
  6. Διασυνοριακή, διακρατική, διαπεριφερειακή συνεργασία.
  7. Αγροτική Ανάπτυξη.
  8. Ανάπτυξη της Αλιείας.
- v) Οι Άξονες Προτεραιότητας αναλύθηκαν σε Μέτρα (ή και Δράσεις όπου ήταν αναγκαίο). Για κάθε ένα από τα Μέτρα αυτά προτάθηκαν έργα ή κατηγορίες έργων με βάση τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στο 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο και τα σχέδια των προγραμματικών εγγράφων, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών, των αναγκών και των δυνατοτήτων του Νομού.

Εκτιμήθηκε η συνάφεια των προτεινόμενων Αξόνων Προτεραιότητας με τα μειονεκτήματα του Νομού και τις απειλές που δέχεται αυτός και διαπιστώθηκε ότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αντιμετωπίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό τόσο τις συνέπειες από τα μειονεκτήματα του Νομού όσο και τις απειλές που δέχεται αυτός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βρισκόμαστε στο τέλος του 3^{ου} Κ.Π.Σ. και φυσικό είναι να αναπτύσσονται προβληματισμοί και να διατυπώνονται απόψεις για την μετά το 2006 εποχή.

Η έμφαση που δόθηκε στα 2 πρώτα διορθωτικά πακέτα αφορούσε και ήταν στην κατεύθυνση των υποδομών. Στο 3^ο Κ.Π.Σ. βαρύτητα δόθηκε προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης του νομού με την υπόλοιπη χώρα.

Στη 3^η προγραμματική περίοδο ένα σημαντικό μέρος των διαθέσιμων πόρων κατευθύνθηκε στην αξιοποίηση των υποδομών και στην ενίσχυση εκείνων των τομέων στους οποίους ο νομός παρουσίασε συγκριτικά πλεονεκτήματα. Βεβαίως οι πόροι που διατέθηκαν στο 3^ο Κ.Π.Σ δεν ήταν επαρκείς για την ολοκλήρωση της παραπάνω προσπάθειας και συνεπώς εκτιμούμε ότι πέρα από τις κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε για την διάθεση των πόρων, ενώ ικανοποιητικό μέρος από το Δ' Κ.Π.Σ θα πρέπει να σταθεί για την ολοκλήρωση των βασικών υποδομών.

Αναλυτικότερα :

Στον πρωτογενή τομέα τις τρέχουσες προγραμματικής περιόδου σημαντικό στοιχείο που διαπιστώνεται είναι η διερεύνηση των πεδίων παρέμβασης σε αντικείμενα που έχουν κατ' εξοχήν καινοτομικό χαρακτήρα και τα οποία απουσίαζαν από το Β' Κ.Π.Σ.

Επίσης ενισχύθηκε η επιχειρηματικότητα με έφεση σε επενδύσεις καινοτομικού χαρακτήρα. Εξαιρετικής σημασίας είναι και το γεγονός ότι ο σχεδιασμός της Ν.Α. Πρέβεζας για τον πρωτογενή τομέα για πρώτη φορά προωθεί ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε περισσότερους κρίκους της πρωτογενούς παραγωγής. Έτσι πέραν από τις κλασικού τύπου υποδομές προβλέπονται συμπληρωματικές ενέργειες στο πεδίο της παραγωγής του ανθρώπινου δυναμικού και της εμπορίας καθώς και οργανωτικές και θεσμικές ρυθμίσεις ιδίως στο τομέα της αλιείας.

Στο δευτερογενή τομέα έγιναν δράσεις για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού καθώς και ολοκληρωμένες ενέργειες για την αναβάθμιση των βιομηχανικών και εμπορικών υποδομών (ΒΙ.ΠΕ) με αποτέλεσμα την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Στο τριτογενή τομέα έγιναν παρεμβάσεις για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νομού, τις αναβάθμισης των υποδομών για την ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού. Και για την ενίσχυση των νέων ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Επίσης έγιναν σοβαρές δράσεις στο τομέα του πολιτισμού που αποσκοπούσαν στην πολιτιστική ανάπτυξη του νομού.

Στις βασικές υποδομές βασική προτεραιότητα δίνεται στη βελτίωση του επαρχιακού οδικού δικτύου, στην ολοκλήρωση οδικών κυκλωμάτων, και στις οδικές συνδέσεις της Εγνατίας οδού με τον δυτικό άξονα οι οποίες δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν μέσα από το 3^ο Κ.Π.Σ με αποτέλεσμα να ολοκληρωθούν με την επόμενη προγραμματική περίοδο. Παρόλα αυτά σημειώθηκαν ενέργειες για την άρση της συγκοινωνιακής απομόνωσης και της οδικής ασφάλειας του νομού.

Στην παιδεία σημειώθηκαν σοβαρότατες παρεμβάσεις με συνέπεια ο νομός σήμερα να είναι αυτάρκης σε κτιριακή υποδομή σχεδόν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Για το νομό Πρέβεζας και την Περιφέρεια Ηπείρου του 4^{ου} Κ.Π.Σ μπορεί να αποτελέσει μια μεγάλη ευκαιρία για προσέγγιση προς την πραγματική σύγκλιση και αυτό γιατί με την ολοκλήρωση της 3^{ης} προγραμματικής περιόδου υπήρξε σημαντική προσέγγιση των στόχων που έχουν τεθεί.

Η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η ολοκλήρωση των υποδομών υγείας και πρόνοιας, η βελτίωση στη κατάσταση του περιβάλλοντος, η αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης αποτέλεσαν σημαντικά στοιχεία της αναπτυξιακής προσπάθειας.

Παρέμεναν και παραμένουν όμως πολλά προβλήματα ακόμα.

Στη λήξη της τρέχουσας περιόδου η Περιφέρεια Ηπείρου και ειδικότερα ο νομός Πρέβεζας θα έχει επιτύχει σημαντικές αλλαγές ώστε με τη διαφαινόμενη 4^η προγραμματική περίοδο να επιτύχει ακόμη υψηλότερους στόχους με τους όρους της αναπτυσσόμενης και ανταγωνιστικής οικονομίας, της απασχόλησης, της ευημερίας, της ποιότητας στην υγεία, την εκπαίδευση, το περιβάλλον και τις παρερχόμενες υπηρεσίες στο πολίτη.

Να επιτύχει, με άλλα λόγια το στόχο της Πραγματικής Σύγκλισης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ.-Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2002 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Ελένη Ανδρικοπούλου , 1995 , « Περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση » , εκδόσεις Θεμέλιο , Αθήνα .

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας , Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης , Ιούλιος 2001 , « Εγκύκλιος για τις διαδικασίες ένταξης πράξεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κ.Π.Σ. 2000-2006 » , επιμέλεια Γενική Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφερειακής Πολιτικής και Επενδύσεων , Αθήνα .

Διεύθυνση Προγραμματισμού Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας , Σεπτέμβριος 1999 , « Νομαρχιακό Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης Πρέβεζας » , έκδοση Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πρέβεζας , Πρέβεζα .

Συντονιστική ομάδα Εταιρείας Ανάπτυξης Αμβρακικού (ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ.) , Μάρτιος 2006 , « Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού Πρέβεζας 2007-2013 » , επιμέλεια ΕΤ.ΑΝ.ΑΜ., Πρέβεζα .

Οι νομοί της Ελλάδος www.economics.gr

Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης www.hellaskps.gr

Μονάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης www.mou.gr

Π.Ε.Π. Ηπείρου www.peproe.gr

Περιφέρεια Ηπείρου www.roe.gr

Η δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης www.europa.eu